

การศึกษาประวัติ ผลงานและการทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป
ของ ศาสตราจารย์บันลือ หฤกะวัน

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธงชัย คำนิมิต

๖ ก.พ. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กัยายน 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาประวัติ ผลงานและการทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป
ของ ศาสตราจารย์บันลือ ทฤกษะวัน

บทคัดย่อ

ของ

ธงชัย คำพิมพ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาภาษาไทย

กันยายน 2532

ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประวัติ ผลงาน และการทดลองสอน ภาษาไทย ตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน เพื่อให้เข้าใจ ชีวิตในท้นกำเนิก การศึกษา การงาน การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับ ขึ้นประถมศึกษา การวิเคราะห์ผลงาน พร้อมทั้งการทดลองสอนภาษาไทย ตามแนวการสอน สำเร็จรูปมื่อครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน

การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การศึกษาประวัติและผลงาน การวิเคราะห์ ผลงานทางวิชาการ และการทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปมื่อครูสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

การศึกษาประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน 1) ศึกษาตนถว้ จากหนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล บันทึกชีวประวัติ และเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับ ประวัติชีวิตและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน 2) สัมภาษณ์บุคคลที่สัมพันธ์ เกี่ยวกับ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน ในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในด้าน การดำเนินชีวิต ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน ประสบความสำเร็จหลายด้าน อาทิเช่น ด้านการศึกษาหน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว ตลอดจนผลงานทางวิชาการ ที่ผู้วิจัยได้รวบรวม ผลงานด้านการประถมศึกษาทั้งหมดของท่าน จัดทำบรรณนิทัศน์โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ งานวิจัย หนังสือหรือตำรา วรรณกรรมเด็ก และมื่อครู นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ศึกษาและจัด ลำดับสรุปการพัฒนารูปแบบการสอน ตามแนวทางบูรณาการทางการสอนอีกส่วนหนึ่งด้วย

การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์แนวการสอนสำเร็จรูป มื่อครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน ดังนี้ 1) ปรับปรุง ตารางวิเคราะห์สารคดีเชิงวิชาการ ที่ เฉลียว พันธสีกา จัดทำขึ้นเพื่อใช้วิเคราะห์หนังสือ สารคดีเชิงวิชาการ ในการทำวิจัยเรื่อง ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษา ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) วิเคราะห์แนวการสอนสำเร็จรูปมื่อครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน ตามแนวที่การวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแล้วใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านประเทืองปัญญา ด้านทัศนคติและมโนกรรม และ ด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพ การพิมพ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าด้านเนื้อหาสาระไทยประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

A STUDY OF BIOGRAPHY, WORK AND THAI LANGUAGE TEACHING EXPERIMENT
BASED ON INTEGRATED INSTRUCTION OF PROFESSOR BANLUE BRIKSHAVANA

AN ABSTRACT

BY

TONGCHAI KUMPIR

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1989

This thesis had the objectives to study of Biography, Works, and Thai Language Teaching Experiment Based on Integrated Instruction of Professor Banlue Brikshavana.

The research was divided into 3 parts: study of Biography and Works, analysis of academic works, and Thai Language Teaching Experiment Based on Integrated Instruction Manual for Prathom II of Professor Banlue Brikshavana as of the following details:

The Study of Biography and Works. This was carried out through 1) searching from book, textbooks, journals, printed materials, biographical records, and other related documents; 2) interviewing those related to Professor Banlue Brikshavana in various aspects. The findings revealed that Professor Banlue Brikshavana had been successful in many aspects in regard to the life history, such as employment, family life, and academic works. The researcher collected his worked related to elementary education and produced annotated bibliographies in 4 categories: research, books and textbooks, children's literature, and teacher Manual. In addition, the researcher also studied the development of teaching models according to the teaching integration.

The Analysis of Academic Works. The researcher sought to analyze the integrated Instruction Manual for Prathom II of Professor Banlue Brikshavana by 1) adapting the Academic Document Analysis Table constructed by Chalio Pansida for his research on History and Literary Works of Luang Wichitwathakarn, the thesis for Master of Arts, Chulalongkorn University, 2) analyzing the teaching package Manual

in 4 aspects: The knowledge component, The intellectual component
The attitude and value component and Format and typographical design.
The analysis revealed that the knowledge component were useful for the
development of teaching Thai in Prathom II, they were arranged in degrees
of difficulty, the language used was suitable for children at the
elementary grades, and the instructional activities, evaluation games
and songs for building up language skills covered the concepts and
learning objectives in the Elementary Education Curriculum of B.E. 2521.
In the intellectual component aspect, it enhanced knowledge and ideas,
and stimulated learners' interest. In the attitude and value component
aspect, it gave enjoyment and pleasures, enriched good culture, and
provided guidelines for self adjustment with morals and desirable
ethics in the society. In format and typographical design, it was
suitable for children in elementary grades, the letters and illustrations
conveyed correct and clear meanings, but there were no glossaries and
indexes.

The Thai Language Teaching Experiment Based on Integrated
Instruction of Professor Banlue Brikshavana. The experiment had the
objective to compare reading achievements of students taught by
using the Integrated Instruction Manual of Professor Banlue Brikshavana
and the ordinary method.

The sample was 50 students in Prathom II in the first semester
of Academic Year 1939, of Ban Thum (Thum Prachanukhraw) School, Tambon
Ban Thum, Muang District, Khon Kaen. They were randomized from the
classrooms to be in the experimental and Control groups of 25 each.

The experimental group was taught by using the Integrated Instruction Manual, while the control group was taught by the ordinary method.

The duration was 105 periods of 20 minutes each. The instruments used were lesson plans for both groups, and the reading achievement test. The statistic used for analyzing data was ANCOVA.

The experimental result revealed that the reading achievements of students taught by using the Integrated Instruction Manual of Professor Banlue Brikshavana and the ordinary method were statistically different at a .01 level of significance.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบใต้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาตามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ. หทัย ทันหยง)

..... กรรมการ

(รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. หทัย ทันหยง)

..... กรรมการ

(รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. วราคม ที่สุกะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาตามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่... ๒๘... เดือน... กันยายน... พ.ศ. ๒๕๓๒

ประกาศนุญการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ และกำลังใจอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ หทัย หันหยง ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีเมตตา กรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภรณ์ หิสุกะ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการ แก้ไขปริญญานิพนธ์ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ บัณฑิต พงกันทะวัน ที่กรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยละเอียดทุกขั้นตอน ตลอดจนการให้แนวคิดและแบบอย่างทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์สูงยิ่งขึ้นต่อผู้วิจัย

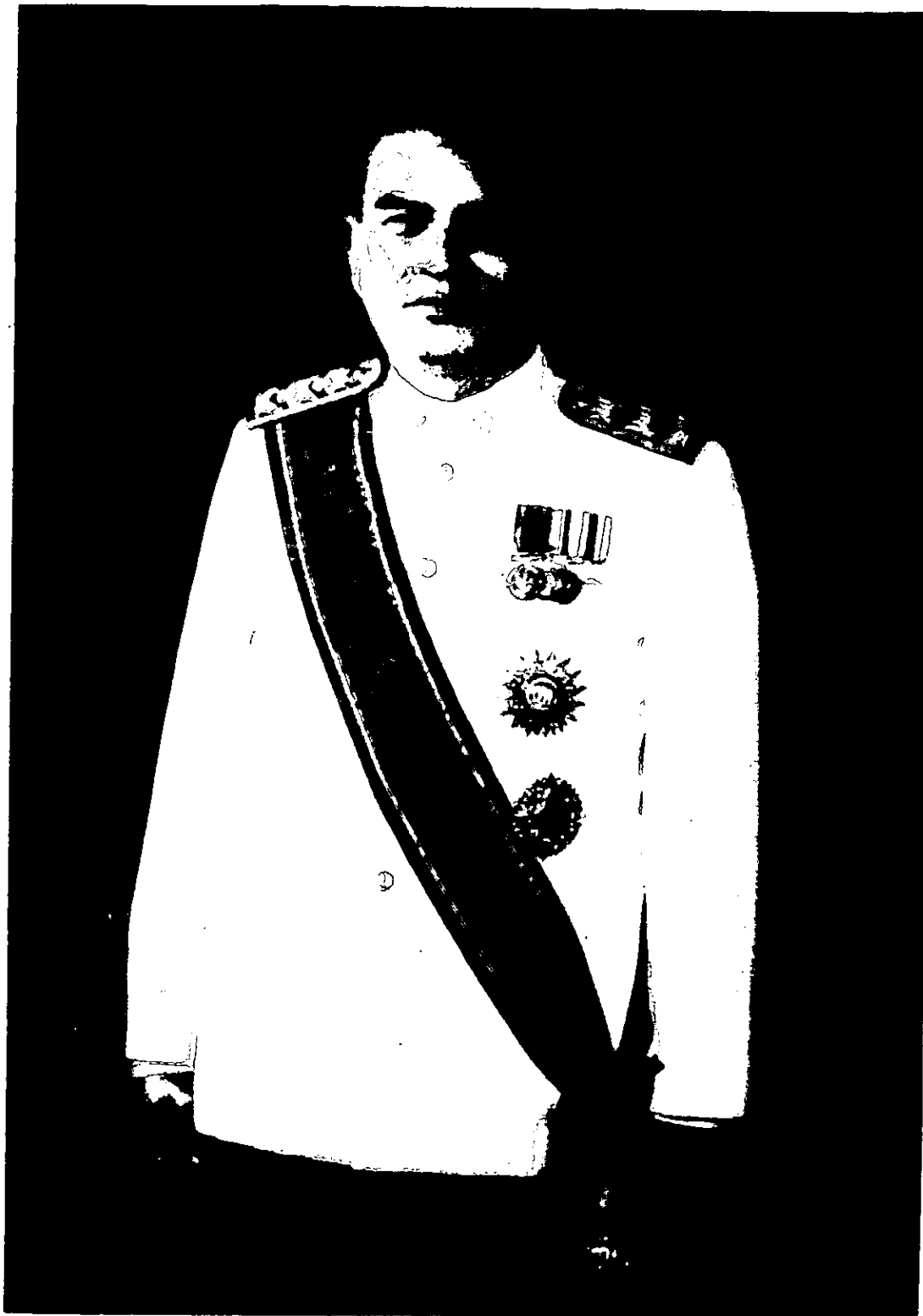
ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลา จายนียะโชติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบัติ ทัศนีย์รักษ์ นายสุนทร สุนันท์ชัย นายประวิทย์ กาววิไล นายสมยศ มีเทศน์ และนายจรัส สัตยารักษ์ ที่กรุณาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สัมฤทธิ์ ศรีรักษ์ อาจารย์เพ็ญศรี ศรีจิตรเสนศิริ อาจารย์วิระวรรณ สุขสมบูรณ์ และคณะครูโรงเรียนบ้านขุม (ขุมประชานุเคราะห์) ที่ได้กรุณา ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณรัตนา สีนุตร และเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ที่ช่วยเหลือจนงานสำเร็จ รวมทั้ง บุคคลผู้มีอุปการคุณในการศึกษาของผู้วิจัยที่ไม่อาจกล่าวชื่อนามได้ทั้งหมด

คุณประโยชน์ และความดีที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ดวงวิญญาณของ บิดา บุชาพระคุณของมารดา ผู้ให้ชีวิตและรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย บุชาพระคุณครูบาอาจารย์ ผู้ให้แสงสว่างทางปัญญา และขอบอบแด่ผู้มีวิญญาณของ ความเป็นครูทุกคน

ธงชัย คำพิมพ์

ศาสตราจารย์บัณฑิต พิทยะวัน ประถมารณช่างเผือก

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุน จาก
บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารเกี่ยวกับการเขียนชีวประวัติ	10
	เอกสารที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาและเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือ	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาชีวประวัติบุคคลและผลงาน	22
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน	29
	สมมติฐานทางการวิจัย	40
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
	ชีวประวัติและผลงานทางวิชาการ	41
	การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ	43
	การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ของศาสตราจารย์ บัณฑิต พุดกษะวัน	46

4	ชีวประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน	55
	กำเนิด	57
	การศึกษา	58
	อุปสมบท	65
	ชีวิตครูประจำบ้าน	66
	ครูใหญ่แต่ใหม่	72
	งานศึกษานิเทศก์	74
	การรับราชการในมหาวิทยาลัย	80
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	82
	งานของนักการศึกษา	83
	ชีวิตส่วนตัว	95
	บรรณวิถีสันผลงานทางวิชาการ	105
5	ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กับบูรณาการทางการสอน	117
	หลักการพัฒนาหน่วยวิชาการทางการสอน	120
	หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา	124
	หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็น แกนวิชา	132
	หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็น แกนวิชา	140

บทที่	หน้า
6 การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน	147
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	147
7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	162
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	162
การวิเคราะห์ข้อมูล	162
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	162
8 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	165
การศึกษาประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน	165
การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ	167
การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน	169
ความมุ่งหมายของการทดลอง	169
สมมติฐานในการทดลอง	169
วิธีดำเนินการทดลอง	169
การวิเคราะห์ข้อมูล	170
สรุปผลการทดลอง	170
อภิปรายผล	171
ขอเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	185
ประวัติของผู้วิจัย	358

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง	51
2	การจัดเวลาในการทดลองสอนในหนึ่งสัปดาห์	52
3	การกำหนดอัตราเวลาเรียนตามแนวคิดเรื่อง Subject Mastery	122
4	ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนภาษา ประวัติการคิดตัวอักษร และวิธีเรียนภาษา	153
5	เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง	163
6	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังดำเนินการทดลอง	164

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนผังแสดงขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา	17
2	ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วย ศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร พ.ศ. 2505	76
3	ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน วิทยากรอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2526	87
4	ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน วิทยากรการประชุมปฏิบัติการตาม โครงการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์ ของ มศว ประสานมิตร พ.ศ. 2532	87
5	แผนภูมิแสดงหน่วยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา	129
6	แผนภูมิแสดงหน่วยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแกนวิชา	138
7	แผนภูมิแสดงหน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เป็นแกนวิชา	143
8	ปกหนังสือ "แนวการสอนสำเร็จรูป ของศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน	146

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะสังคมและประเทศชาติจะมีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงและเป็นไปในรูปแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพและวิธีการที่บุคคลในสังคมได้รับจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ และปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การศึกษาของคนในชาติมีคุณภาพก็คือ ครู เพราะครูเป็นหัวใจของกระบวนการหลักสูตร ทำหน้าที่ถ่ายทอดปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมที่พึงประสงค์ วิชาความรู้ของศิลปวัฒนธรรม รู้จักเลือกรับวัฒนธรรม และตัวครูเองยังเป็นแบบอย่างและเป็นผู้นำทางค่านิยม คุณธรรม แก่เด็กและชุมชนอีกด้วย ท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวไว้ว่า ครูเป็นผู้นำทางวิญญาณ กล่าวคือ ครูเป็นผู้ให้แสงสว่างแก่ชีวิต ส่องทางแก่วิญญาณของสัตว์โลกให้รู้จักทางเดินไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงปรารถนา (พุทธทาสภิกขุ. 2527 : 109 - 146) จะเห็นว่าครูเป็นบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างปรุงแต่งบุคคลให้มีคุณภาพ และคุณธรรมตามความต้องการของสังคมที่จะช่วยจรรโลงสังคมใหม่มีความสงบสุข มั่นคง และเจริญก้าวหน้าซึ่งจะมีผลต่อประเทศชาติในที่สุด

ดังนั้น ผู้ที่จะรับผิดชอบในกิจการศึกษานั้น จะต้องมีการฝึกฝน อบรมมาเป็นอย่างดี เพื่อเตรียมพร้อมที่จะรับภาระอันหนักซึ่งสำคัญต่อประเทศ ทั้งพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยพระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ดังมีความตอนหนึ่งว่า

งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดของชาติ เพราะความเจริญเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของบ้านเมืองเป็นข้อใหญ่ ความข้อเท็จจริงที่ทราบกันอยู่แล้ว... นักคิดทั้งปวงที่สำเร็จใหม่จะต้องเข้าไปร่วมงานอันหนักนี้ จึงขอให้ทำความเข้าใจในงาน และความรับผิดชอบให้กระจ่างเสียแต่ต้น จึงได้ปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน

ใหญ่ต้องครบถ้วน สมควรที่จะมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารการศึกษาและเป็นตัวอย่าง
เป็นผู้นำของเยาวชน (สุวริย์ ทิริโกคาภิรมย์. 2525 : 2 ; อ้างอิงมาจาก
ไพยม วรณศิริ. 2514 : 51 - 52)

ประกอบกับข้อคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในวงการศึกษารัฐบาลในฐานะของผู้บริหารการศึกษา ได้
สนับสนุนภาระหน้าที่ในด้านการศึกษาวา ผู้ที่จะนำ สอดความรู้แก่เยาวชนไว้จะต้องเป็นผู้มี
ประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค แล้วมีวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งผ่านการจัดระเบียบ
เพื่อให้เป็นวิธีการที่ถูกต้องในอันที่จะให้เยาวชนได้ปฏิบัติตาม หรือกระทำการต่าง ๆ ที่จะ
หลีกเลี่ยงหรือต่อสู้กับอันตรายให้สูญสิ้นไป (พนัส หันนาคินทร์. 2521 : 21) และแม้แต่
บุคคลที่จะเป็นผู้นำก็ต้องอาศัยพื้นฐานของภูมิหลัง ความรู้และประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดพลัง
ภายใน ซึ่งจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหาทางภาวะผู้นำในวิถีทางโดยเฉพาะไม่มีเหมือนใคร
(สรอยตระกูล อรรถมานะ. 2518 : 40 - 41) นักการศึกษาเองก็ได้ตระหนักถึงความ
สำคัญของการศึกษา จึงได้ดัดแปลงหลักการและทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ มาผสมผสานกับ
ความเป็นจริงในสังคมไทยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเอกลักษณ์
ของชาติไทย อันมีสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องหมายแห่งจิตใจ ซึ่ง
แตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ (ปิญญู สาธ. 2521 : 220 - 221) และก็เช่นเดียวกัน
การเปลี่ยนแปลงบางประการในวงการศึกษาก็มีส่วนได้รับอิทธิพลจาก
ความเชื่อในแนวความคิด และการกระทำของผู้มีบทบาททางการศึกษาในอดีตมิใช่น้อย (อภิรัฐ.
2523 : 17)

นักศึกษานั้นกว่าจะเข้ามามีบทบาททางด้านการศึกษาก็ต้องได้รับการฝึกฝน
อบรมอย่างหนัก เกี่ยวกับหลักการ และทฤษฎีทางการศึกษาต้องเรียนรู้สภาพความเป็นจริง
ในสังคมไทย และต้องรู้จักดัดแปลงและประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของสังคมไทย ขณะเดียวกันก็
ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าให้ดีกว่าประเทศอื่นด้วยต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะผู้บริหารการศึกษา
ผู้ให้การอบรมสั่งสอน ตลอดจนเป็นผู้นำของเยาวชนที่จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แล้วยัง
ต้องมีผลงานทางวิชาการออกมาให้ปรากฏแก่ชนทั่วไป เพื่อแสดงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการ

ฉะนั้น นักการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่จนเกิดผลดี แก่สถาบันและมีผลงานออกมาเป็นที่
ประจักษ์ชัด ย่อมสมควรจะได้รับการยกย่อง บุคคลที่มีความสามารถหรือมีความเชี่ยวชาญใน
ด้านต่าง ๆ แล้วจัดทำนามาบุกรม หรือมีการพิมพ์ชีวประวัติและผลงานออกเผยแพร่ ใน
ขณะเดียวกันก็มีผู้ที่สนใจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภูมิหลังของบุคคลเหล่านั้น (สุวริย
ศิริโกศาภิรมย์. 2525 : 3) ด้วยตระหนักว่า การศึกษาชีวิตและผลงานของบุคคลที่สมควร
เป็นตัวอย่างย่อมเป็นประโยชน์ต่อการชื่นชมในอุดมงามความดีและความเสียสละ และยังได้รับข้อคิด
จากชีวิต (สมพร เทพสิทธิ์. 2503 : 45)

จากความสำเร็จของบุคคลและผลงานดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรการประถมศึกษา
คนหนึ่ง มีความสนใจ ใคร่ศึกษา ประวัติชีวิตของนักวิชาการด้านการประถมศึกษา รวมทั้ง
ศึกษางานอันเป็นผลมาจากการพัฒนาตนเองในวงการประถมศึกษา และนำผลการศึกษางานจาก
เจ้าของประวัตินั้น ไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์
ต่องานในหน้าที่ของผู้วิจัย ต่อไป

อีกประการหนึ่ง การศึกษาสาขาการประถมศึกษา ตั้งขึ้นครั้งแรกในวิทยาลัยวิชา
การศึกษาประสานมิตร ตั้งแต่ พ.ศ. 2497 (พ.ร.บ.วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2497)
วิชาการศึกษา สาขาการประถมศึกษาได้รับการบรรจุเป็นวิชาเอก การประถมศึกษา วิทยาการ
สาขานี้ มีขอบเขตกว้างขวางได้ผลิตนักการประถมศึกษาออกไปพัฒนาสังคมเป็นจำนวนไม่น้อย
ในบรรดานักการประถมศึกษาเหล่านั้นที่สร้างภาพพจน์ การประถมศึกษา ด้วยผลงานด้านการ
ประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยให้ความสนใจ คือ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ซึ่งได้ผลิตผลงาน
ออกสู่สังคมการประถมศึกษาในปริมาณที่สูง คำราที่เกี่ยวกับการประถมศึกษาของท่านผู้นี้แพร่หลาย
ไปสู่นิสิต นักศึกษา ตลาดทางวิชาการ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ยังเป็น
บุคลากรคนสำคัญด้านวิชาการของกรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
และเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการจนได้รับตำแหน่ง "ศาสตราจารย์" ด้านการประถมศึกษาเพียง
ผู้เดียว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 8 วิทยาเขตอีกด้วย

ปัจจุบัน (2532) ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
ภาคหลักสูตร และการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก เป็นบุคคลผู้มี

คุณสมบัติของนักการประถมศึกษาที่ควรศึกษาประวัติชีวิต และผลงานการประถมศึกษาผู้หนึ่ง ได้แก่ การพัฒนาตนเองอยู่ในวงการประถมศึกษาโดยตลอด การผลิตผลงานทางวิชาการ เกียรติภูมิ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาของชาตินอกเหนือจากงานประจำในตำแหน่งทางราชการ จึงนับว่า ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นนักการศึกษา สาขากการประถมศึกษา โดยแท้จริง ผู้หนึ่ง สมดังที่ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เน้นว่าผู้ผ่านการศึกษอบรมในสถาบันที่ วิทยาลัย วิชาการศึกษา จะต้องเป็นนักการศึกษาในอนาคต เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสอน (สาโรช บัวศรี. 2500)

ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ที่ให้ภาพพจน์การพัฒนาหลักสูตร การประถมศึกษาที่เด่น เนื้อหา และวิธีการ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้สอดคล้องกับหลักสูตร การประถมศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการสอนเรียกว่า การสอนแบบบูรณาการ (Integrated Units Teaching) โดยใช้ชื่อว่า "แนวการสอนสำเร็จรูปมือนักสอน ป..." ที่มีจุดเน้นว่า (Subject Mastery) สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร เพื่อบูรณาการไปสู่ การเรียนรู้ในกลุ่มวิชาอื่นต่างกันคือ มือนักสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ใช้จุดเน้นว่าทาง ภาษาไทยเป็นแกน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ใช้จุดเน้นว่า กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ใช้จุดเน้นว่าในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนนำ

แนวการสอนสำเร็จรูป มือนักสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ เป็นมือนักสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยพัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการเป็นรายสัปดาห์ มีความผสมผสานครบทุกวิชาในแต่ละหน่วยการสอนใช้วิชาภาษาไทยเป็นแกนวิชา และเป็นตัวนำ ในการเชื่อมโยง ผสมผสานกับกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพ และคณิตศาสตร์ ใช้กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ เพิ่มขึ้นและขยายช่วงความสนใจ เสริมและสรุปบทเรียน โดยไตร่ตรองกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง แนวทางการวัดผล ไว้ในภาคผนวกด้วย ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่ครูผู้สอนในการนำไปใช้ และจาก ปัญหาการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพและปัญหาการอ่านในขณะนี้ ยังประสบปัญหา ในด้านประสิทธิภาพการสอนอยู่ทุกระดับการศึกษา โดยปรากฏจากผลการสัมมนาระดับชาติว่า ด้วยการพัฒนาการอ่านปี 2528 พบว่าเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 อ่านไม่ออก

ไม่รู้จักประสมคำอ่าน อ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถสรุปใจความได้ และอื่น ๆ
(บันลือ พุทฺธะวัน. 2530 : คำนำ)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาประวัติ ผลงานอีกทั้งการทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอน
สำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทฺธะวัน เพื่อศึกษา
ถึงแนวทางปรัชญาการดำเนินชีวิต การศึกษา และผลงานด้านการประถมศึกษา และเพื่อศึกษา
ว่าวิธีสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของศาสตราจารย์
บันลือ พุทฺธะวัน จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีขึ้นหรือไม่มากนักเพียงใด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทฺธะวัน ในด้านการ
ดำเนินชีวิต การศึกษา การทำงาน และการพัฒนาการเรียน การสอนภาษาไทย ในระดับ
ชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อทดลองสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทฺธะวัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นบันทึกประวัติการประถมศึกษา เกี่ยวกับบุคลากรทางการประถมศึกษาที่สำคัญ
ในเชิงประวัติศาสตร์
2. เป็นแนวทางปรัชญาการดำเนินชีวิต การศึกษา และการทำงานสำหรับบุคลากร
ทางการประถมศึกษา
3. การศึกษาผลงานทางวิชาการของนักการศึกษา จะเป็นแนวทางให้สืดบัน
และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา ในการนำไปพัฒนาหลักสูตร และศึกษาผลงานทาง
วิชาการ ของนักการศึกษาท่านอื่น ๆ อีกต่อไป
4. เป็นแนวทางให้ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ใช้ปรับปรุงวิธีการสอนภาษาไทย
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

5. การสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป จะช่วยพัฒนาการสอนภาษาไทย
ในโรงเรียนประถมศึกษาใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาประวัติ ผลงาน และการทดลองสอนภาษาไทย ตามแนวการสอนสำเร็จรูป
ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ศึกษาประวัติชีวิตของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ในด้านการดำเนินชีวิต
การศึกษา การทำงาน และผลงานวิชาการ

2. การศึกษา ค้นคว้า จำกัดอยู่ในขอบเขตดังนี้

2.1 ประวัติ การดำเนินชีวิต การศึกษา และการทำงาน ตั้งแต่กำเนิด
จนถึง พ.ศ. 2532

2.2 ผลงานวิชาการ เน้นเฉพาะทางคำที่เกี่ยวกับการประถมศึกษาของไทย

2.3 ผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์ตั้งแต่เผยแพร่ จนถึง พ.ศ. 2532 รวมทั้ง
ที่พิมพ์เป็นรูปเล่ม หนังสือ ตำรา

3. ศึกษาและวิเคราะห์แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ได้นำปรับปรุงแล้วใน 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)

3.2 ด้านประเทืองปัญญา (The Intellectual Component)

3.3 ด้านทัศนคติ และมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

3.4 ด้านลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical
Design)

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน
ตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
กับวิธีการสอนอ่านตามปกติ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์ หมายถึง การตรวจ แยกส่วนประกอบของผลงานทางวิชาการ โดยพิจารณาค้นเนื้อหาสาระ ด้านประเพณีปัญญา ด้านทัศนคติ และมโนธรรม และด้าน ลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพการพิมพ์
2. แผนการวิเคราะห์ หมายถึง หลักการพิจารณาแบ่งกลุ่มข้อความซึ่งตรงกับเนื้อหาที่จะวิเคราะห์แล้ว สรุปผลการจากการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา
3. ประวัติ หมายถึง ประวัติชีวิตหรือชีวประวัติของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2532) ที่ผู้วิจัยได้เรียบเรียง จากการรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง การสัมภาษณ์บุคคลที่สัมพันธ์เกี่ยวข้อง
4. ผลงานทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และเรียบเรียง ให้ความรู้อันเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจัดทำงานเขียนประเภท งานวิจัย หนังสือหรือตำรา หนังสือภาคปฏิบัติหรือคู่มือครูและวรรณกรรมเด็ก ที่ได้เผยแพร่ ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
5. นักการประถมศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตนและปฏิบัติงานในหน้าที่อันก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการประถมศึกษาไทย และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการประถมศึกษา โดยเฉพาะ
6. การทดลองสอน หมายถึง การสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครู สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน และทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเปรียบเทียบกับการสอนอ่านตามปกติของกรมวิชาการ
7. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน หมายถึง ความสามารถเข้าใจความหมายของคำ การ จำแนกคำ และการจับใจความสำคัญ โดยวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น และได้ตรวจหาคุณภาพเครื่องมือแล้ว
8. แนวการสอนสำเร็จรูป หมายถึง หลักการและขั้นตอนซึ่งปรากฏในคู่มือครูสอน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้พัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการเป็นรายสัปดาห์ มีความผสมผสานครบทุกกลุ่มวิชาในแต่ละหน่วยการสอนใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา และเป็นตัวนำ

ในการเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มวิชาอื่น ในการทดลองสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทดลองสอนภาษาไทยเพื่อ
 วัตถุประสงค์หลักทางการอ่าน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนโดยปรับแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้สอดคล้องกับขั้นตอนการสอนอ่านของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
 5 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สอนอ่านใหญ่เรื่องที่ตนเองอ่าน อ่านแล้วสรุปได้ว่า เรื่องอะไรหรือเกี่ยวกับ
 อะไร โดยใช้แผนภูมิการอ่านนำ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในท้องเรื่อง อธิบายความหมายของประโยค
 อภิปรายถึงบุคลิกภาพของตัวละคร และประเมินตัวละคร เพื่อเลือกรูปแบบหรือประโยชน์ที่
 ได้จากการอ่าน

ขั้นที่ 3 ขยายประสบการณ์ทางการอ่าน ได้แก่ ขยายประสบการณ์โดยให้ใช้หลักเกณฑ์
 การอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ เพื่อให้อ่านคำได้แจ่มชัดขยายประสบการณ์ โดยใช้เรื่องราวที่
 เกี่ยวข้องกับคำ การใช้คำที่แจ่มชัดมาอธิบายความหมาย ผู้ปกครองเป็นเรื่องราวหาเป็น
 แผนภูมิประสบการณ์ เพื่อให้ได้แนวความคิด แนวปฏิบัติที่กระตือรือร้น ถูกต้องอาจมีสัก 2 - 3 แผนภูมิ
 ประสบการณ์ก็ได้

ขั้นที่ 4 เน้นการจัดกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งอาจจัดสัปดาห์แรกในจังหวะที่
 เหมาะสมในขั้นที่ 2 หรือ 3 บางก็ได้ เช่น ถัก เขียน แต่งประโยค วาดเขียน แต่งประโยค
 วาดภาพโดยใช้คำที่อ่านอธิบายภาพ ขั้บร้อง เล่นเกมทางภาษา และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น
 ฟังชุด (สนทนา) เล่นทาน โดยมุ่งจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่องจากบทเรียน ตลอดจนการใช้
 คำมาผูกเป็นใจพจน์คติศาสตร์ อีกด้วย

ขั้นที่ 5 กิจกรรมสรุปผล ได้แก่ การนำผลงานของนักเรียนมาจัดแสดงทบทวน
 ประเมิน สรุปให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน (แผนภูมิอ่าน แผนภูมิประสบการณ์) เพื่อ
 ชี้แนะโน้มน้าวให้เห็นประโยชน์แห่งการอ่าน การสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็น
 รายบุคคลหรือรวมไปด้วย ในขั้นนี้ได้คัดแปลงแนวการสอนสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการเทียบคำศัพท์
 จากแบบเรียนภาษาไทย มาเป็นกิจกรรมสรุปผล ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบผลการ
 ทดลองสอน

9. การสอนวิธีปฏิบัติ หมายถึง การสอนซึ่งเน้นการสอนคำไปสู่เรื่อง มีขั้นตอนการสอนที่ปรับปรุงมาจากวิธีสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวง

ศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ฟังและอ่านคำใหม่

ขั้นที่ 2 อธิบายความหมายของคำใหม่

ขั้นที่ 3 เขียนคำใหม่และความหมาย

ขั้นที่ 4 อ่านในใจแล้วสนทนาเรื่องราวที่อ่าน

ขั้นที่ 5 อ่านออกเสียง

ขั้นที่ 6 กิจกรรมเสริมทักษะ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาประวัติ ผลงานด้านการประถมศึกษา และการทดลองสอนตามแนวการสอน สำเร็จรูปของ ทาสตราจารย์นั้นลือ พุกกะวัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งงานวิจัยที่เป็นแนวทาง ในการวิจัยครั้งนี้ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการเขียนชีวประวัติ
2. เอกสารเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาและเกณฑ์การพิจารณาหนังสือ
3. งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาชีวประวัติบุคคลและผลงาน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

เอกสารเกี่ยวกับการเขียนชีวประวัติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยของ ลักษณะหญิง รัตติสาร และงานวิจัยของ รัชนิกร อินเล็ก ที่ได้ศึกษาเรื่อง "การเขียนเชิงชีวประวัติไทยในสมัยรัตนโกสินทร์" และ "การประเมินคุณค่า หนังสือชีวประวัติของคนไทยที่พิมพ์จำหน่ายระหว่าง พ.ศ. 2475 - พ.ศ. 2523" งานวิจัย ทั้งสองเรื่อง เป็นวิทยานิพนธ์ประกอบหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต กับอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2519 และ 2526 ตามลำดับ แล้วเรียบเรียงใหม่ เป็น เอกสารเกี่ยวกับการเขียนชีวประวัติของไทย ยังมีหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมาย "ชีวประวัติ"
2. หลักการเขียนชีวประวัติ
3. ความมุ่งหมายในการเขียนชีวประวัติ
4. ลักษณะการเขียนชีวประวัติที่ดี

ความหมาย "ชีวประวัติ"

ชีวประวัติ (Biography) หมายถึง ประวัติของชีวิตของบุคคล คำว่า biograph มาจากภาษากรีกว่า Bios แปลว่า ชีวิต และ Graphien แปลว่า เขียนชีวประวัตินับว่าเป็นวรรณกรรมสาขาหนึ่ง

Scott ให้ความหมายไว้ว่า ชีวประวัติ เป็นเรื่องราวของบุคคล (Written Account of Person's Life)

Haines ให้ความหมายไว้ว่า ชีวประวัติ เป็นเรื่องราวชีวิต ซึ่งเขียนโดยบุคคลอื่น (Written Life of a Person by a Person by Another)

และในหนังสือที่พิมพ์โดยวิทยาสรรณารักษศาสตร์ ให้ความหมายของคำว่า ชีวประวัติ (Biography) ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ประวัติชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
2. รวมประวัติของบุคคลหลายบุคคล
3. แขนงหนึ่งของวรรณกรรม ที่เกี่ยวกับการเขียนชีวประวัติ (ที่พิมพ์โดยวิทยาสรรณารักษ. 2519 : 8)

โดยย่อชีวประวัติ หมายถึง หนังสือที่กล่าวถึงประวัติชีวิตของบุคคล

หลักการเขียนชีวประวัติ

การเขียนเรื่องชีวิตมีวิวัฒนาการมานาน ในสมัยแรก ๆ มักเป็นชีวประวัติของผู้นำหรือที่ได้รับความสำเร็จในทางต่าง ๆ เช่น นักปกครอง ทหาร นักสอนศาสนา ผู้ริเริ่มด้านต่าง ๆ เช่น ศิลปการศึกษหรือวิทยาศาสตร์ เขียนในทำนองสรรเสริญการกระทำหรือผลสำเร็จของบุคคลนั้น การเขียนชีวประวัติในปัจจุบัน หันความสนใจของมนุษย์ต่อวิชาการทุกสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ทำนองการเขียนชีวประวัติในปัจจุบัน จึงมีหลายแบบด้วยกัน การเขียนแต่ละแบบเป็นการเล่าถึงประวัติของบุคคล ในขอบข่ายที่ผู้เขียนต้องการ

เคนดัล (Kendall) กล่าวถึงการเขียนชีวประวัติในสมัยหลังสุด ซึ่งเป็นทำนองการเขียนชีวประวัติแบบที่เ่งที่นิยมกันมาก เป็นชีวประวัติที่อาศัยการค้นคว้าอย่างละเอียด ผสมกับ

ศิลปะการใช้ภาษาและความสามารถพิเศษในหลาย ๆ ด้าน ผู้เขียนได้ศึกษาหาวัสดุข้อมูลอันเป็น
ภูมิหลัง (Background Material) เขาจะเดินทางไปยังสถานที่ที่บุคคลนั้นเคยอยู่ สอบถาม
จากคนที่เคยรู้จักบุคคลนั้น ผู้เขียนบางคนเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เหล่านั้น จะช่วยให้ผู้เขียน
เข้าใจบุคคลนั้นได้ดียิ่งขึ้น และในบางครั้งก็เกิดความรู้สึกสัมพันธ์กับบุคคลนั้น เคนดัล (Kendall)
ยกย่องการเขียนตนเองนี้ว่า เป็นงานของการเขียนชีวประวัติที่ดีที่สุดในขณะนี้ (Kendall. 1967:129)

ชีวประวัติของไทย มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ในรูปแบบบันทึกพระราชภารกิจ
และภารกิจของบุคคลสำคัญของบ้านเมือง อันแทรกอยู่ในเหตุการณ์บ้านเมือง ในรูปของ
พระราชพงศาวดาร และเอกสารต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ต่อมาเมื่อถึงสมัยรัตนโกสินทร์ มี
การเขียนประวัติชีวิตมากขึ้น และไต่ถามมาพิมพ์เผยแพร่โดยเฉพาะ หรือนำไปพิมพ์แทรกอยู่ใน
หนังสืออื่น ๆ ชีวประวัติได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ ความมุ่งหมายและงานของการเขียนก็
เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ความมุ่งหมายในการเขียนชีวประวัติ

ในปัจจุบัน ความมุ่งหมายในการเขียนชีวประวัติได้ขยายขอบเขตกว้างออกไปนอกจาก
ความมุ่งหมายเพื่อยกย่องเกียรติประวัติหรือเพื่อความอาลัยถึงผู้ถึงแก่กรรม ความต้องการที่จะ
ศึกษาบุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการเขียนชีวประวัติซึ่งมักจะเป็นประวัติ
ของบุคคลซึ่งกำลังมีอำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง หรือเคยมีอิทธิพลโดยเฉพาะ
ชีวประวัติของนักการเมืองและรัฐบุรุษ ผู้เขียนมีความมุ่งหมายเพื่อการวิเคราะห์และศึกษาถึง
ลักษณะนิสัย และบุคลิกของเจ้าของประวัติ นับได้ว่าเป็นความมุ่งหมายในการเขียนชีวประวัติ
ที่ใหม่และแตกต่างจากเดิม

รูปแบบการเขียนชีวประวัติของไทย แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ตามที่มาของข้อมูล
ดังนี้คือ

รูปแบบการเขียนชีวประวัติซึ่งผู้เขียนรู้จักกับเจ้าของประวัติ

ผู้เขียนเขียนเรื่องชีวิตของบุคคลจากความรู้จากตนเอง และในบางครั้งได้รับ
คำบอกเล่า ประวัติบางตอนจากเจ้าของประวัติเอง นักเขียนชีวประวัติคนสำคัญของไทย

ในประเภทนี้ คือ สมเด็จพระมหาธีรราชูปถัมภ์ ทรงนิพนธ์ชีวประวัติไว้เป็นจำนวนมาก และเป็นประวัติซึ่งบุคคลซึ่งท่านทรงรู้จักเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งในพระนิพนธ์กล่าวว่าได้รับคำบอกเล่าจากเจ้าของประวัติเอง

รูปแบบการเขียนชีวประวัติของบุคคลซึ่งผู้เขียนไม่รู้จักคุ้นเคย

รูปแบบการเขียนซึ่งใช้กันมากในปัจจุบัน คือการเรียบเรียงประวัติจากเอกสารต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับเจ้าของประวัติ การเขียนแบบนี้ออกเป็น 2 ประเภท ตามท่านองการเขียนดังต่อไปนี้คือ

1. การเขียนชีวประวัติเชิงวิชาการ
2. การเขียนชีวประวัติเชิงวิเคราะห

การเขียนชีวประวัติเชิงวิชาการ คือผู้เขียนเขียนประวัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนอ้างอิงเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้าอย่างละเอียด สามารถสอบจากเอกสารที่อ้างอิงมาได้ เพื่อการแต่งประวัติของบุคคลประเภทนั้น ให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การเขียนชีวประวัติเชิงวิเคราะห์ คือรูปแบบการเขียนชีวประวัติเพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะนิสัยและบุคลิกของเจ้าของประวัติ เพิ่งจะเริ่มมีขึ้นในประเทศไทย และนับว่ายังอยู่ในขั้นต้นของการพัฒนาการรูปแบบการเขียนประเภทนี้ ผู้เขียนเขียนโดยอาศัยการค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสารซึ่งรวมถึงข้อความที่บุคคลอื่นเขียนถึงเจ้าของประวัติ และข้อความจากการสัมภาษณ์เจ้าของประวัติ อันพิมพ์โฆษณาแล้วในหนังสือพิมพ์ และขอเขียนของเจ้าของประวัติเอง ผู้เขียนนำข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ตีความหมายของการกระทำ และลักษณะนิสัยของบุคคลผู้นั้น

กล่าวสรุปได้ว่า การเขียนชีวประวัติในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นประวัติของบุคคลผู้ล่วงลับไปแล้ว ผู้เขียนไม่รู้จักกับเจ้าของประวัติ ต้องอาศัยเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ช่วยในการเขียน อย่างไรก็ตามชีวประวัติซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับเจ้าของประวัติก็มีอยู่ ส่วนรูปแบบการเขียนชีวประวัติแตกต่างกันไป มีทั้งการเขียนชีวประวัติโดยตรงไปตรงมา บอกเรื่องราวที่ควรจะรู้เกี่ยวกับเจ้าของประวัติ การเขียนชีวประวัติซึ่งมีการเพิ่มเติมแทรกข้อคิดเห็นของผู้เขียนเอง อาจจะกล่าวถึงเรื่องราวในสมัยก่อน เป็นภูมิหลังประกอบในชีวประวัติ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการเขียนชีวประวัติเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์การกระทำและลักษณะนิสัยของบุคคลโดยอาศัย

การพิจารณาจากประวัติทางสังคม สิ่งแวดล้อมตลอดจนเรื่องราวของบรรพบุรุษ เพื่อปรากฏอยู่ในเอกสาร ที่นำมาใช้ช่วยในการวิเคราะห์นั้น เมื่อเทียบกับรูปแบบการเขียนชีวประวัติแบบนั้น ของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเขียนแบบสุดท้ายนี้ เพียงอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น (ลักษณะหญิง วัตรสาร. 2519 : 1 - 75)

ลักษณะการเขียนชีวประวัติ

1. ลักษณะภายนอกของหนังสือ ชื่อเรื่องต้องตรงตามแนวเรื่องที่วางไว้หรือเป็นคำจำกัดความที่ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาทั้งหมด เสนอข้อมูลทางบรรณานุกรมครบถ้วน คือให้ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าพิมพ์มากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ปีที่พิมพ์ และชื่อชุดหนังสือ (ถ้ามี) ไว้ในที่ซึ่งมองเห็นได้ชัดที่ใดที่หนึ่งของตัวเล่ม โดยไม่ปะปนในเนื้อหา ต้องมีคำนำ คำปรากฏหรือคำชี้แจง เพื่อเสนอถึงขอบเขตและจุดประสงค์ในการจัดพิมพ์ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนั้น นอกจากนี้ก็ต้องมีสารบรรณแสดง ถึงการแบ่งตอนเนื้อหาภายในเล่ม อย่างชัดเจน พร้อมทั้งให้เลขหน้าและเนื้อหาภายในเล่มต้องแบ่งตอนและมีเลขหน้าที่ตอนนั้นเริ่มต้นตามที่ระบุไว้ในสารบรรณ
2. ความน่าเชื่อถือ สิ่งที่ต้องพิจารณาก่อนคือ ผู้เขียนหนังสือชีวประวัติ ถ้าเขียนถึงชีวประวัติของบุคคลอื่น ควรเป็นบุคคลที่รู้จักคุ้นเคย และมีความเข้าใจในตัวเจ้าของชีวประวัติเป็นอย่างดี อาจมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่นในฐานะทายาทภริยาสมรส ญาติหรือมิตรสนิท โดยระมัดระวังงานเขียนของตนปราศจากความลำเอียง เนื่องจากฉันทาคติต่อเจ้าของชีวประวัติด้วย ถ้าผู้เขียนไม่อยู่ในฐานะบุคคลใกล้ชิดดังกล่าว ควรทำความเข้าใจเจ้าของชีวประวัติโดยศึกษาจากตัวเจ้าของชีวประวัติเอง หรือจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าของชีวประวัติดังกล่าว ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด แต่เจ้าของชีวประวัติเสียชีวิตมาแล้ว หรือถ้าผู้เขียนไม่สามารถติดต่อกับบุคคลใกล้ชิดกับเจ้าของชีวประวัติได้ ผู้เขียนต้องได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องของเจ้าของชีวประวัติ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้เขียนจะเข้าใจตัวเจ้าของชีวประวัติ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือเคยตกอยู่ในสภาวะการเผชิญคล้ายคลึง เป็นทุน

ผู้เขียนหนังสือชีวประวัติที่มีทัศนคติต่อเจ้าของชีวประวัติในแง่ดี มีแนวโน้มที่จะเสนอข้อเท็จจริง ที่เป็นธรรมแก่เจ้าของประวัติมากกว่าผู้เขียนที่มีอคติในค่านลบต่อเจ้าของชีวประวัติ

ผู้เขียนต้องมีเจตนาในการเขียน เพื่อเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของชีวประวัติ เป็นสำคัญ ไม่เป็นการเขียนเพื่อประจานหรือสรรเสริญเจ้าของชีวประวัตินั้นหรือมีความมุ่งหมายหลักในการเขียนเป็นสิ่งที่อื่น เช่น เพื่อบันทึกถึงสภาพของสังคม และเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

สิ่งที่ควรพิจารณาต่อมาคือ แหล่งข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้เขียนต้องระมัดระวัง เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่า ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ และข้อมูลนั้นมีความเชื่อถือได้

3. เนื้อเรื่อง เจ้าของชีวประวัติต้องเป็นบุคคลที่น่าสนใจ เช่น มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของมหาชนเนื่องจากได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีผลกระทบในวงกว้าง หรือได้รับชื่อเสียงมาจากผลงานของตน เป็นบุคคลที่อยู่ในความสนใจของมหาชน แต่มีผู้ทราบประวัติชีวิตไม่มากนัก

ถ้าเป็นบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ต้องมีประสบการณ์และแนวทางการดำเนินชีวิต ที่มีคุณค่าเป็นตัวอย่างชีวิตแก่ผู้อ่านได้ หรือเป็นบุคคลที่มีประวัติชีวิตที่น่าสนใจ เนื่องจากมีประสบการณ์และแนวทางการดำเนินชีวิตที่ต่างไปจากบุคคลทั่วไป

4. การเสนอเนื้อหา ต้องเสนอข้อเท็จจริงทั้งข้อเสียของเจ้าของชีวประวัติโดยไม่ยกย่องหรือประณามความผิด อย่างเห็นได้ชัด และเสนอประสบการณ์ชีวิตทั้งความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งด้านส่วนตัวและการทำงานตามความเป็นจริง มีความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ทั้งในค่านข้อเท็จจริงทางประวัติบุคคลและในค่านข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสถานที่เวลาและเหตุการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหา ต้องเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่สับสนวุ่นวายและไม่เสนอเนื้อหาอย่างละเอียดปลีกย่อย หรือในทางตรงข้ามคือ เสนอเนื้อหาข้ามช่วงตอนมากนัก เพื่อให้เนื้อหามีความต่อเนื่อง ผู้เขียนไม่ควรคัดลอกข้อมูลเดิมที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยที่ข้อมูลนั้นอาจคัดเลือกเฉพาะส่วนที่จำเป็นเท่านั้นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับเจ้าของชีวประวัติได้

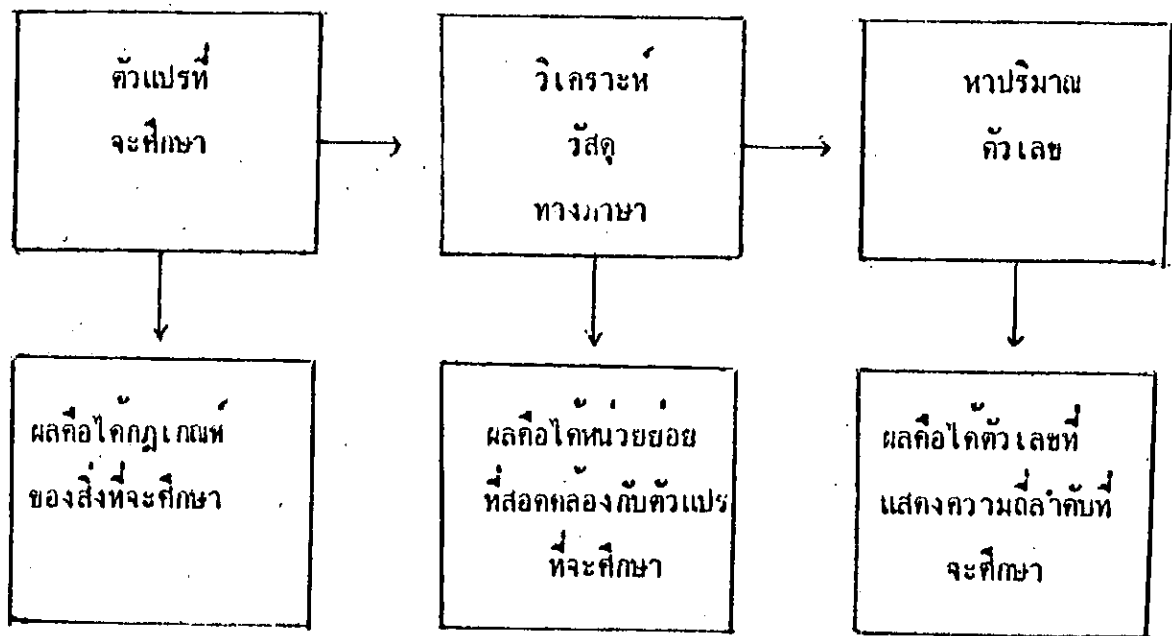
ในการเสนอเนื้อหาประวัติชีวิตของบุคคลอื่น ผู้เขียนต้องพิจารณาการเสนอเนื้อหาที่เราใจผู้อ่าน หรือสร้างความเข้าใจสับสนในตัวเจ้าของชีวประวัติแก่ผู้อ่านด้วยการเสนอข้อมูลที่แปลกใหม่และเป็นข้อมูลที่สำคัญของบุคคล โดยปราศจากการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่เชื่อถือได้ รวมทั้งพิจารณาการแทรกอารมณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนลงในเนื้อหา และพิจารณาการวิจารณ์เหตุการณ์ใด ๆ ของเจ้าของชีวประวัติโดยปราศจากหลักฐาน สนับสนุนยืนยันแน่ชัดว่าเจ้าของชีวประวัติได้กระทำการนั้น ๆ ไปโดยมีเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ตรงความที่ผู้เขียนเข้าใจ

5. ส่วนประกอบอื่น ๆ ต้องมีภาพประกอบของเจ้าของชีวประวัติอย่างน้อยที่สุด 1 ภาพ และมีภาพประกอบอื่นของเหตุการณ์ บุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับภาพเหล่านั้นต้องมีความถูกต้องสมจริง มีรายละเอียดชัดเจน และมีคำอธิบายภาพประกอบเหล่านั้นอย่างถูกต้องชัดเจนเช่นกัน

6. คุณภาพการผลิต ควรใช้กระดาษคุณภาพดี มีความหนา เหนียวผิว หนาเรียบ ไม่สะท้อนแสง ใช้ตัวพิมพ์มีขนาดระหว่าง 16 - 22 พอยท์ และมีความชัดเจนไม่ขาดหาย เลอะเลือน การพิสูจน์อักษรได้กระทำอย่างดี มีระหว่างขอบหน้ากระดาษ กับเนื้อหาที่พิมพ์มากพอสำหรับอ่านข้อความในหน้าหนังสือได้ความครบถ้วนโดยง่ายและสะดวก ปกและการเข้าปก มีความแข็งแรงเปิดใช้ได้สะดวกโดยตัวเล่มไม่หลุดหรือฉีกขาดจากสันปก รูปเล่มมีขนาดใหญ่พอเหมาะ กล่าวคือมีความหนาไม่เกินความกว้างของหนังสือ แต่ไม่กว้างเกินจะจับถือไว้ได้อย่างสะดวก เมื่อกางหนังสือออกอ่าน (รัชนิกร อินเล็ก. 2526 : 28 - 33)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาและเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือ

สงบ สันทนะ ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์เนื้อหา คือการใช้เทคนิควิธีแบบหนึ่งที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวเลขออกมาจากเนื้อหา ใจความ ของวัสดุต่าง ๆ ที่เป็นสื่อความหมายของภาษา เช่น หนังสือ บทความ บันทึกการประชุม บันทึกการสัมภาษณ์ คำโฆษณา บทละคร ฯลฯ โดยเทคนิควิธีนี้ วัสดุที่เป็นสื่อความหมายทางภาษาจะถูกอ่าน วิเคราะห์อย่างมีระบบ ด้วยวิธีเชิงประนัย ให้ออกมาเป็นสิ่งที่วัดได้ในเชิงปริมาณ โดยอาศัยตัวแปร ที่ต้องการจะศึกษาเป็นหลัก ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาอาจกล่าวได้ว่า เป็นการใช้เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังแผนผัง

ภาพประกอบ 1 แผนผังแสดงขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา

เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นั้นว่าเป็นเครื่องมือของการวิจัยประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม การทดสอบ สัมภาษณ์ การสังเกต ฯลฯ และบางครั้งก็ถือว่าเป็นเครื่องมือที่เสริมเครื่องมืออื่น ๆ ให้โดยข้อมูลที่ละเอียด ชัดเจน และเป็นปรนัยขึ้น เช่น อาจบันทึกคำสัมภาษณ์มาก่อนแล้วใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา หาหน่วยย่อย ๆ ของเนื้อหา ใจความจากผลการสัมภาษณ์ออกมาเป็นปริมาณตัวเลขที่ชัดเจนขึ้น (สงบ ลักษณะ. 2526 : 119)

เคอร์ลิงเจอร์ (Kerlinger) ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาว่าจะต้องเริ่มต้นจากการตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาวิเคราะห์ (Universe of content that is to be analysed) และจำแนกเนื้อหาออกเป็นรายประเภทย่อย ๆ ขั้นตอนมาคือการกำหนดหน่วยของการวิเคราะห์ การกำหนดหน่วยย่อยของเนื้อหา ที่จะวิเคราะห์ เพื่อความสะดวกในการแจกแจง หรือให้คะแนน ซึ่งอาจกำหนดเป็นลักษณะต่าง ๆ กันนี้

1. เป็นถ้อยคำ (Words) เป็นตัวอักษรหรือเป็นหน่วยเสียง ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด
2. กำหนดเป็นแก่นสาระ (Themes) หรือประโยค
3. กำหนดเป็นลักษณะเฉพาะตัวแสดง (Characters) ที่ต้องการศึกษา
4. กำหนดเป็นหัวเรื่อง (Items)
5. กำหนดเป็นจำนวนหน้าเป็นตอน (Paragraph) หรือกำหนดโดยใช้ปัจจัยด้านเวลา มาเกี่ยวข้องกับใด

เมื่อได้หน่วยในการวิเคราะห์แล้ว ก็เลือกวิธีที่จะทำการวิเคราะห์ ซึ่งอาจใช้วิธีต่างๆ เช่น วิเคราะห์เอง วิเคราะห์โดยตั้งกรรมการวิเคราะห์ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้แบบเรียน หรือผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ และทำการวิเคราะห์ต่อไป (Kerlinger. 1973 : 528 - 529)

เบเรลสัน (Berelson) กล่าวถึงการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิธีในการวิจัย ซึ่งที่จะบรรยายถึงจุดมุ่งหมายระบบ และปริมาณของเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในทางสื่อมวลชน ในด้านสาเหตุที่มาและผลของเนื้อหานั้น ๆ นอกจากนี้ยังใช้ในการหาแนวโน้มของเนื้อหา ในการสื่อสารมวลชนในแต่ละยุค รวมทั้งกฎแนวความคิดเห็นต่าง ๆ ว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จะต้องสร้างแผนขึ้นมา ซึ่งออกมาในรูปตารางวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยถ้อยคำภาษา โดยหน่วยของถ้อยคำภาษานั้นจะมีตั้งแต่หน่วยย่อยที่สุดซึ่งใดก็ได้ เป็นคำและใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ เป็นข้อความ หัวข้อ หรือประโยคที่มีความหมายตรงกับเนื้อหา หรือข้อความที่ต้องการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์หาปริมาณ ความมากมายของเนื้อหานั้น อาจจะใช้วิธีนับจำนวนครั้งที่เนื้อหานั้น ปรากฏอยู่ในสิ่งพิมพ์ที่ต้องการวิเคราะห์ แล้วสรุปออกมาในรูปของการบรรยายประกอบการเสนอเป็นตัวเลข เช่น เบเรลสัน (Berelson. 1971 : 18)

สำหรับขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา โกวิท ประวาลพฤกษ์ ได้เสนอขั้นตอนคร่าว ๆ ดังนี้

1. กำหนดเอกสารที่จะทำการวิเคราะห์ เช่น เล่มใด เรื่องใด

2. กำหนดหัวข้อในการวิเคราะห์เช่น ตรวจสอบดูว่าส่งเสริมจริยธรรมใบบ้าง ส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพียงใด เอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไ้มากเพียงใด ซึ่งในหัวข้อนี้ เป็นกำหนดจุดหมายในการวิเคราะห์นั่นเอง

3. จัดสร้างรายการของคำ วลี ประโยค ใจความสำคัญที่เป็นบรรทัดฐานในการวิเคราะห์

4. ทดลองใช้เกณฑ์กับบรรทัดฐาน ที่จัดทำขึ้นในข้อ 3 อาจตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของการใช้ตารางมาตรฐานที่สร้างขึ้น

5. เมื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ได้แล้ว ก็ดำเนินการวิเคราะห์จริง นำเอาตารางบรรทัดฐานเหล่านี้ ไปเจนนับค่าประโยค วลี ตามที่กำหนดไว้ การเจนนับนี้ อาจทำทั้งเล่มหรือเลือกเล่มเอาก็ได้

6. เมื่อวิเคราะห์ได้แล้ว ก็ดำเนินการใช้สถิติวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบหรือคาดหมายค่าแตกต่าง ๆ ตามจุดหมาย

7. หลังจากนั้นก็นำผลการเขียนรายงานต่อไป (โกวิท ประวาลพุกษ์ :

2525 : 99)

นอกจากนี้ โกวิท ประวาลพุกษ์ ยังได้กล่าวถึงหลักในการวิเคราะห์เนื้อหาภายในแต่ละการวิเคราะห์ใจความสำคัญว่า

1. คำ วิเคราะห์คำ ว่าคำเหล่านี้หมายถึงอะไร คำนี้หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต คำนี้หมายถึงความจงรักภักดี มีมากน้อยแค่ไหน

2. วลี นำวลีมาวิเคราะห์ว่า วลีนี้บ่งบอกถึงอะไร

3. ประโยค โดยการวิเคราะห์ทีละประโยคว่า ประโยคนี้หมายความว่าอะไร ประโยคนี้ส่งเสริมคุณธรรมอะไร ส่งเสริมจริยธรรมอะไร (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2525 :

312 - 313)

สีหอา ทัศนัญวาทศ ได้อธิบายถึงลักษณะของวรรณกรรมที่ควา ควรที่จะพิจารณาจาก

1. รูปและเนื้อหาที่มีลักษณะเหมาะสมกัน

2. ภาษาได้รับการเลือกเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความไพเราะ รื่นหู ด้อยคำ มีความหมาย มีพลังอำนาจ มีความประทับใจ การมีด้อยคำสำนวนแปลกใหม่ แสดงลักษณะเฉพาะตัว และมีความสามารถของผู้เขียนด้วย

3. คุณค่า การมีคุณค่าหลายด้านดังนี้

3.1 มีความงามของสุนทรียภาพ ทั้งรูปแบบและองค์ประกอบทั้งหมดก่อให้เกิดสัดส่วนและเข้ากันได้อย่างแนบเนียน

3.2 มีสาระที่เป็นประโยชน์แก่จิตใจ สมอง และความรู้สึก ช่วยสร้างความเจริญงอกงาม ให้แก่สติปัญญาและความนึกคิดที่สมเหตุสมผล

3.3 มีความใหม่แปลก ริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตั้งถาม (สีหธา พินิจภูวล. 2515 : 484)

นอกจากนี้ สีหธา พินิจภูวล และนิศยา กาญจนะวรรณ ยังได้เสนอหลักสากล 7 ประการ สำหรับวินิจฉัยสิ่งที่ดีในวรรณกรรมดังนี้

1. มีลักษณะดี (Good) สำหรับหนังสือหมายความว่า มีลักษณะที่เปิดเผย ชื่อเรื่อง น่าอ่าน ปรากฏหลักฐานต่าง ๆ ในการแต่งและพิมพ์

2. มีประโยชน์ (Useful) หมายความว่า สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ใน ด้านต่าง ๆ ของชีวิตได้ เช่น ประกอบความรู้ ทรัพย์สินที่กว้างขวาง รอบคอบ แปลกใหม่ ใช้ประกอบการความคิด วิจารณ์ญาณ ใช้กระตุ้นพลังเจียบในหัวใจคล่องแคล่ว ว่องไว มีกำลัง มุมานะประกอบการงานที่ค้างคาม ให้เสริมสร้างสติปัญญาให้สว่างไสว แลลคมคม ใช้ปรับปรุงวิธี ดำเนินชีวิต ปรับปรุงรายได้ให้ดีขึ้น เป็นต้น

3. มีความจำเป็น (Necessary) หมายความว่า ถ้าใครไม่ได้อ่านหนังสือเล่มนั้น แล้วจะได้รับความเสียหายต่าง ๆ เช่น ความหลงผิด ทำให้เข้าใจผิด ทำให้ขาดประโยชน์อันพึงมี หวังได้ ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ทันคน ขาดความรู้ในสิ่งที่ตนหัวไปรู้กันทั้งนั้น ดังนั้นเป็นต้น

4. มีความงาม (Beautiful) หมายความว่า หนังสือประกอบด้วยคุณลักษณะ ทาง สุนทรียภาพ เช่น ใช้ภาษาไพเราะสละสลวย ชาบซึ้ง ประทับใจเนื้อเรื่อง บรรยายถึงสิ่งที่ งดงาม เชิดชูความจรรโลงใจ กลวิธีแต่งก็เต็มไปด้วยศิลปะ

5. มีเกียรติ (Honest) หมายความว่า หนังสือนั้นกล้าแสดงเรื่องราวอย่างตรงตามความจริง โดยไม่ปิดบังอำพราง หรือบิดเบือนให้เกิดความเข้าใจผิด ผู้แต่งต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต พอที่จะเสนอเนื้อหาเรื่องราว

6. มีค่านิยมสูง (Valuable) หมายความว่า มีอุดมคติที่คนทั่วไปสามารถนิยมตามได้ ไม่กลัวเสียที่จะปฏิบัติตามอุดมคตินั้น ค่านิยมของหนังสือที่ดีมักจะหมายถึง ค่านิยมทางวัฒนธรรม ค่านิยมทางการใช้ภาษา ค่านิยมทางปรัชญา และตรรกวิทยา เมื่อใครได้อ่านก็จะเกิดความรู้สึกพอใจ ที่จะประกอบกรรมดี และรู้จักผู้ประกอบกรรมดี ส่งเสริมค่านิยมทางศีลธรรม ปัญญา ยกย่องจิตใจ ยกย่องความคิด และยกย่องความรู้ที่สูง เกิน และสมบูรณ์

7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative) หนังสือที่ดีมักจะเป็นผลงานที่ผู้เขียนได้ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นเอง แต่ก็มีหนังสือประเภทน้อย หนังสือที่ดีจะกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความคิดสร้างสรรค์ คุมประโยชน์ให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ไม่คิดทำลาย สร้างผลร้าย ให้พินาศและเสื่อมทราม (สีหะ ทัศนกิจกุล และนิศยา กาญจนวรรณ. 2520 : 385 - 387)

ในปี ค.ศ. 1970 ชอร์น ได้ให้เกณฑ์ในการประเมินคุณค่าหนังสือไว้ 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านลีลาการเขียน และด้านรูปเล่ม ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ด้านเนื้อหา ควรให้ข้อคิดที่เป็นปัจจุบันแก่เด็ก เหมาะสมกับประสบการณ์ของเด็ก โครงเรื่องชวนติดตาม แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ เป็นเรื่องที่มุกตลกกำเนิดมาจากสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความรัก การเป็นเจ้าของ การยอมรับ นอกจากนั้นยังเน้นเรื่องความเมตตา การยกย่อง ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ แต่ไม่เน้นตรง ๆ ควรสอดแทรกไว้โดยไม่ให้เด็กรู้ตัว เนื้อเรื่องในหนังสือสำหรับเด็กควรมีมิติเรื่องชาติ ศาสนา

ด้านลีลาการเขียน ได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาว่าต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน เหมาะกับวัยของเด็ก และเด็กสามารถนำภาษาไปใช้ได้ควย มีความไพเราะ สละสลวย บทสนทนาสมจริงเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่ภาษาถิ่นมากเกินไป ลีลาการใช้ถ้อยคำเหมาะสมกับเรื่อง มีวิธีการเขียนที่ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการดำเนินเรื่องต่อเนื่องเป็นลำดับ

ด้านรูปเล่มนั้น ควรเหมาะสม มีการจัดวางหน้าอย่างสวยงาม ภาพประกอบต้องชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ทำลายให้เกิดจินตนาการ (Horne. 1970 : 70)

ในปี ค.ศ. 1972 กุลเชรสธา ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือเนื้อหา จะต้องตรงกับความสนใจ และความต้องการของเด็ก เหมาะสมกับวัยของเด็ก ปราศจาก สิ่งที่ไม่ดี มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีคุณค่าและสร้างความสนใจ ให้เด็กรักการอ่าน ด้านรูปเล่มควรมีขนาดและจำนวนหน้าพอเหมาะ สะดวกต่อการถืออ่าน ขนาดของตัวหนังสือ ที่ใช้ควรต่างกันทั้งปก เนื้อหา หัวข้อสำคัญ ตลอดจนข้อความที่ต้องการเน้น ตัวอักษรต้อง ใหญ่พอเหมาะกับสายตาของเด็ก ในแต่ละหน้าไม่พิมพ์ตัวหนังสือแน่นเกินไป จะทำให้เด็กไม่ สนใจการอ่านอย่างพิจารณา และจะเลือกอ่านเฉพาะบทสนทนา หรือข้อความสั้น ๆ เท่านั้น หรือไม่ก็ดูแต่ภาพเท่านั้น (Kulshreshtha, 1972 : 46 - 82)

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาชีวิตประจำวันบุคคลและผลงาน

ตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้ เป็นงานวิจัยที่มีจุดประสงค์ ตลอดจนวิธีดำเนินการวิจัยที่ สอดคล้อง และเอื้อประโยชน์แก่การวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งการวิเคราะห์และประเมินคุณค่า ผลงานวรรณกรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ปีพุทธศักราช 2517 เฉลียว พันธุ์สีกา ได้ศึกษาชีวิตประจำวันและผลงานด้านวรรณกรรม ของ หลวงวิจิตรวาทการ เพื่อให้เข้าใจถึงชีวิตของท่านในด้านการงาน การศึกษา ชีวิตครอบครัว หน้าที่การงาน และผลงานด้านวรรณกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์หนังสือด้าน ปรัชญา ศาสนา สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ของท่านในการศึกษาชีวิตอื่น ๆ จากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ รัฐบาล บันทึกอัตชีวประวัติและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่าน สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง กับท่าน สร้างตารางวิเคราะห์สารคดีเชิงวิชาการ และวิเคราะห์บทประพันธ์ด้านปรัชญา ศาสนา สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ตามนัยทางสถิติ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 4 ด้าน คือ (1) ด้านเนื้อหาสาระ (2) ด้านประเพณีนิยม (3) ด้านทัศนคติและมโนธรรม (4) ด้าน ลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพของการพิมพ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ บัตรขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว และ 5 นิ้ว x 7 นิ้ว และตารางวิเคราะห์หนังสือชนิดประเมินค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและผลงานด้านวรรณกรรม ใช้วิธี

คัดลอกเนื้อเรื่องที่ต้องการ แล้วบรรยายเป็นแบบความเรียง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลตาม
นัยทางสถิติได้คำนวณหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของน้ำหนักคะแนน
ในแต่ละข้อจากตารางวิเคราะห์ เพื่อนำมาจัดอันดับความถี่เยี่ยม ดี ก่อนข้างดี พอใช้ และ
ยังไม่ดีลักษณะเด่น ในแต่ละงานของหนังสือดังกล่าว แล้วอภิปรายผลเป็นความเรียงเช่นกัน
(เฉลียว พันธุ์สีดา. 2517 : 334 - 337)

ปีพุทธศักราช 2518 สุธีรา สุขนิยม ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานประพันธ์
เชิงสร้างสรรค์ของ มาลัย ชูพินิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจวิถีดำเนินชีวิต รวมทั้ง
การทำงานเพื่อประโยชน์แก่วิชาชีพและสังคม นอกจากนี้ยังได้รวบรวมและจำแนกผลงาน
ประพันธ์และวิเคราะห์วิธีการเขียน (ลักษณะการประพันธ์) ของงานประพันธ์แต่ละประเภท
โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่ ได้แก่
หนังสือพิมพ์ นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี ประวัติส่วนตัว และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การสัมภาษณ์
สนทนา และการเขียนจดหมายกับบุคคลในครอบครัว ได้แก่ บุตร ธิดา ญาติ และผู้เคยอยู่
ในความปกครองของ มาลัย ชูพินิจ บุคคลอื่นใดแก่นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ที่เคยร่วมงานกับเขา
แล้วสร้างตารางวิเคราะห์ จากการรวบรวมหลักเกณฑ์ เพื่อวิเคราะห์นวนิยายสมจริงจาก
หนังสือวิชาการทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ตลอดจนจากการสัมภาษณ์นักประพันธ์ บรรณาธิการ
และบรรณาธิการ แล้วจัดทำเป็นตารางการวิเคราะห์ เพื่อสรุปผลและประเมินคุณค่านวนิยาย
สมจริง ในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทประพันธ์ บทสนทนา หัตถ์นะ หรือปรัชญา
ของ มาลัย ชูพินิจ ในแง่บรรณาธิการศาสตร์ (สุธีรา สุขนิยม. 2518 : 3 - 6)

ปีพุทธศักราช 2519 ท่านาญ อิมสะอาด ได้ศึกษาชีวิตและผลงานด้านวรรณกรรมของ
พุทธทาสภิกขุ โดยมีจุดหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ชีวประวัติของ พุทธทาสภิกขุ ในด้านการ
ดำเนินชีวิต การศึกษา การเผยแพร่ศาสนา และการประพันธ์ พร้อมทั้งรวบรวมรายชื่อ
ผลงานด้านวรรณกรรมของ พุทธทาสภิกขุ ทั้งหมดในการศึกษาใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้าจาก
หนังสือ หนังสือพิมพ์รายวัน และวารสารต่าง ๆ สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท่านด้านต่าง ๆ
นอกจากนั้น ผู้ศึกษายังได้เดินทางไปพำนัก ณ วัดระฆังโฆสิตาราม สวนโมกขพลาราม อันเป็นส่วน
ของ พุทธทาสภิกขุ เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าถึงการดำเนินชีวิต และผลงานของท่านอย่างละเอียด

หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา บันทึกลงในบัตรขนาด 5 นิ้ว x 7 นิ้ว และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะบันทึกลงในเทปบันทึกเสียง แล้วจึงถอดข้อมูลลงในบัตรขนาด 5 นิ้ว x 7 นิ้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น เป็นความเรียงตามลำดับทุกด้าน ส่วนผลงานวรรณกรรมของ ท่านพุทธทาสภิกขุ ผู้ศึกษาได้จัดทำบรรณานุกรม โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร หัวเรื่อง ควบคุมกับการทำบรรณนิทัศน์ และจัดทำดัชนีชื่อเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย (ชำนานู อิ่มสะอาด. 2519 : 4 - 9)

และในปีเดียวกัน กุศล นาคะชาต ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านวรรณกรรมของ สด ภูมะโรหิต เพื่อให้เข้าใจชีวิตของเขา ในด้านกำเนิดการศึกษา หน้าที่การงาน การประพันธ์ และผลงานวรรณกรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ของเขาในด้าน สังคมศาสตร์ วรรณคดี ประวัติศาสตร์ และความรู้ทั่วไป ในการศึกษาใช้วิธีค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ สัมภาษณ์ สด ภูมะโรหิต และผู้ที่ใกล้ชิด ปรับปรุง ตารางวิเคราะห์งานประพันธ์ พ.ศ. 2516 ซึ่งมีผู้จัดทำขึ้นเพื่อใช้วิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิง วิชาการ 4 ด้าน คือ (1) ด้านเนื้อหาสาระ (2) ด้านประเทืองปัญญา (3) ด้านทัศนคติ และมโนธรรม (4) ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ และจากตารางวิเคราะห์ หนังสือสารคดีเชิงวิชาการนี้ ได้นำมาดัดแปลง เพื่อใช้เป็นแบบวิเคราะห์หนังสือนวนิยาย 4 ด้าน คือ (1) ด้านลักษณะการประพันธ์ (2) ด้านประเทืองปัญญา (3) ด้านทัศนคติและมโนธรรม (4) ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีคัดเลือก เนื้อเรื่องที่ต้องการและบรรยายเป็นความเรียงตามหัวเรื่องที่แบ่งไว้ทั้งเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติ ผลงานด้านวรรณกรรมและการวิเคราะห์ผลงานด้านวรรณกรรม (กุศล นาคะชาต. 2519 : 250 - 251)

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2520 ผ่องพรรณ ลวนานนท์ (สินศิริ) ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เพื่อให้เข้าใจถึงชีวิตของเขาใน ด้านกำเนิด การศึกษา ชีวิตครอบครัว หน้าที่การงาน และผลงานด้านวรรณกรรม พร้อมทั้ง วิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินค่า เพื่อจัดระดับคุณภาพผลงาน วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ในการศึกษาใช้วิธีค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับเขา สัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด ที่เกี่ยวข้อง สร้างตารางวิเคราะห์คุณลักษณะ และ ประเมินคุณค่าและงานวรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้น ตามนัยทางสถิติ โดยกำหนดขอบเขต การวิจัยไว้ 4 ด้าน คือ (1) ด้านลักษณะการประพันธ์ (2) ด้านทัศนคติและมโนธรรม (3) ด้านประเทืองปัญญา (4) ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บัตรขนาด 4 นิ้ว x 6 นิ้ว และ 5 นิ้ว x 6 นิ้ว และมาตราส่วน ให้คุณลักษณะแต่ละด้าน (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติและ ผลงานกวีวรรณกรรม ใช้วิธีคัดเลือกเนื้อเรื่องที่ต้องการแล้วบรรยายเป็นแบบความเรียง สำหรับการวิเคราะห์คุณลักษณะของเรื่องสั้น ใช้ตารางวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษา และรวบรวมจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ใดตรวจสอบแก้ไข ขอบการทรง ตลอดจนไต่ถามการตรวจแก้ของอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ขั้นตอนสุดท้ายคือ การ ใช้ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะมาเป็นการวางประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ตามนัยทางสถิติ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักคะแนน แต่ละข้อ จากตารางประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับคุณภาพ ความดีเยี่ยม ดี ก่อนข้างดี พอใช้ และยังไม่ดีมีลักษณะเด่นในแต่ละด้าน คือ ด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเทืองปัญญา และด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ แล้วอภิปรายผลเป็นความ เรียงเช่นกัน (ผ่องพรรณ ลวนานนท์ (สิมศิริ). 2520 : 195 - 196)

ในปีเดียวกัน ศรีวิภา จรุงโรจน์ ณ อยุธยา ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรม ของ นายสันต์ ท.โกมลบุตร ตามหลักวิชาวรรณกรรมวิจารณ์และการคัดเลือกหนังสือดี สำหรับ หองสมุด เพื่อให้เข้าใจถึงชีวิตและผลงานของเขาในด้านธรรมชาติ อุดมคติ และวิธีการที่ใช้ ในการสร้างสรรค์ งานวรรณกรรมแต่ละประเภท ตลอดจนลักษณะเด่นของเขา ในด้านที่ เกี่ยวกับการใช้ภาษาสำนวน อารมณ์ขัน และโดยเฉพาะด้านความสามารถ ในการใช้ภาษา สำนวนแปลสารคดีเชิงประวัติศาสตร์จากภาษาฝรั่งเศส ฉบับสำนวนเก่ารวม 300 ปี วิจัยดำเนินการวิจัยมีดังนี้ 1. ศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือและนิตยสาร และเอกสารอื่น ๆ ที่ลงพิมพ์เรื่องราว วาดชีวิต ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ สันต์ ท.โกมลบุตร 2. ศึกษาแนวทางวิเคราะห์ และวิจัยจากคำราวีชาววรรณกรรมวิเคราะห์ และวรรณกรรมวิจารณ์ ทั้งภาษาไทยและภาษา

ต่างประเทศ และจากวิทยานิพนธ์ฉบับที่วิจัยเกี่ยวกับหัวเรื่องเดียวกัน 3. สัมภาษณ์ นายสันต์
ท.โกมลบุตร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4. วิเคราะห์ผลงาน สันต์ ท.โกมลบุตร ประเภทนิยาย
และเรื่องสั้น ด้วยการเขียนอธิบายเป็นความเรียง 4 คำน คือ 4.1 ด้านลักษณะการประพันธ์
4.2 ด้านทัศนคติและมโนธรรม 4.3 ด้านประเพณีปัญญา 4.4 ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพ
ในการพิมพ์ วิเคราะห์ผลงานด้านสารคดี 4 คำนด้วยกันคือ 4.5 ด้านเนื้อหาสาระ 4.6 ด้าน
ทัศนคติและมโนธรรม 4.7 ด้านประเพณีปัญญา 4.8 ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพในการพิมพ์
วิเคราะห์ผลงานแปล 4 คำนด้วยกันคือ 4.9 ด้านความรู้และความสามารถของผู้แปล 4.10 ด้าน
ความเหมาะสมในการเลือกเรื่องจากฉบับภาษาเดิม 4.11 ด้านความถูกต้องในการใช้ศัพท์สำนวน
4.12 ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพในการพิมพ์ (ศรีวิภา จรูญโรจน์ ณ อยุธยา. 2520 :
491 - 493)

และในปีเดียวกันนั้นเอง สุวิมล ณะผลเลิศ ได้ศึกษาชีวประวัติและผลงานของ
ประยูร จรรย์วณิช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจชีวิตและผลงานวรรณกรรมและภาพของเขา
นอกจากนั้นยังได้รวบรวม ผลงานวรรณกรรมและภาพทั้งหมด พร้อมทั้งเขียน บรรณนิเทศน์
ผลงานที่จัดทำพิมพ์เป็นรูปเล่มแล้วรวมทั้งวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมและภาพเหล่านั้น วิธีดำเนินการ
วิจัยมีดังนี้ ศึกษาค้นคว้าชีวประวัติและผลงานของ ประยูร จรรย์วณิช จากหนังสือ
นิคยสาร หนังสือพิมพ์ เอกสารอื่น ๆ และค้นฉบับภาพเขียน จัดทำตารางแสดงจำนวนผลงาน
จัดทำรายข้อบทความต่าง ๆ เรื่องความลุ่มลึกพิถีพิถัน หรือจัดทำบรรณานุกรม พร้อมบรรณนิเทศน์
ผลงานทั้งหมดที่รวมพิมพ์เป็นเล่ม สัมภาษณ์ ประยูร จรรย์วณิช และบุคคลที่ใกล้ชิดสร้างตาราง
วิเคราะห์ผลงานคำภาพและวรรณกรรม วิเคราะห์ผลงานในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ
ภาพลอหรือภาพการหุ่น รูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ โดยเขียนเป็นความเรียง (สุวิมล
ณะผลเลิศ. 2522 : 9 - 10)

ลักษณะของงานวิจัยรูปแบบอื่น คือ งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติการเขียนหนังสือ ชีวประวัติ
ของไทย และมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมประวัติของ ปัจเจกชน คืองานวิจัยของ ลักษณะหญิง
รัตรสาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความเป็นมาของงานเขียนเชิงชีวประวัติของไทย
ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่างพุทธศักราช 2325 ถึงพุทธศักราช 2475 ในแง่ของประวัติ

และรูปแบบที่ใช้ในการเขียนชีวประวัติของบุคคลซึ่งอยู่กระจัดกระจายในหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นประวัติของบุคคล และผลงานโดยสังเขป พร้อมทั้งรายการทางบรรณานุกรม แหล่งค้นคว้าประวัติของบุคคลนั้น ผลจากการวิจัยพบว่า งานเขียนชีวประวัติของไทย ส่วนใหญ่ เป็นแต่เพียง การเขียนถึงประวัติชีวิต และผลงานสำคัญโดยย่อ เพื่อจัดพิมพ์ในโอกาสที่เป็นงาน ทำบุญอายุ หรืองานศพ และในช่วงทำการวิจัยนั้น เริ่มมีการเขียนในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ เพิ่มขึ้น แท้จริงไม้อาจกล่าวได้ว่า เป็นรูปแบบการเขียนที่สมบูรณ์ทางค่านี้งานวิจัยเรื่องนี้ รวบรวมประวัติของบุคคลได้ 248 คน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ บุคคลที่ปรากฏหลักฐาน ประวัติชีวิตและผลงาน จำนวน 152 คน โดยแบ่งออกเป็น ผู้มีอาชีพราชการ 130 คน และ ผู้มีอาชีพอื่น ๆ 22 คน อีกประเภทหนึ่งคือ บุคคลที่มีหลักฐานเฉพาะชื่อและผลงาน แต่ไม่ปรากฏ ประวัติชีวิต 96 คน (ลักษณะหญิง รัตรสาร. 2519 : 357)

ในปีพุทธศักราช 2521 สุนัย คาราศิลป์ ได้ทำการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ รวบรวมประวัติของบุคคลและจำแนกผลงานจากเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ที่พิมพ์ แยกระหว่างปีพุทธศักราช 2516 ถึงปีพุทธศักราช 2520 การจำแนกผลงานนั้น แบ่งออกเป็น 3 หัวเรื่องคือ วรรณกรรม ศิลปกรรม และประติมากรรม ดำเนินการวิจัยโดย การสำรวจ หนังสืออนุสรณ์งานศพ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วบันทึกรายละเอียดลงในแบบสำรวจที่สร้างขึ้น จากนั้นวิเคราะห์ความถี่ของบทความ โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวเรื่องดังกล่าว แล้วหาอัตราร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า รวบรวมประวัติของบุคคลได้ 175 คน รวบรวมบทความในหัวเรื่อง วรรณกรรมได้ 539 ชื่อเรื่อง ซึ่งมีผลงานในหมวดสังคมศาสตร์มากที่สุด คือร้อยละ 23.56 บทความในหัวเรื่องศิลปกรรมได้ 103 ชื่อเรื่อง ซึ่งมีผลงานในหมวดสถาปัตยกรรมมากที่สุด คือร้อยละ 49.50 และมีบทความในหัวเรื่องประติมากรรมได้ 10 ชื่อเรื่อง ซึ่งมีผลงานในหมวด วิทยาศาสตร์มากที่สุดคือ ร้อยละ 50.00 แหล่งข้อมูลที่เก็บข้อมูลได้มากที่สุดคือ ห้องสมุดหนังสือ อนุสรณ์งานศพ วัดบวรนิเวศวิหาร (สุนัย คาราศิลป์. 2520 : 332)

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยชีวประวัติในต่างประเทศ แยกออกได้ 3 ลักษณะดังนี้

1. งานวิจัยเพื่อศึกษาประวัติ ปัจเจกบุคคล เป็นการวิจัยถึงประวัติบุคคลนั้น พร้อมทั้งผลงานสำคัญของเจ้าของประวัติ เช่น จูด เบอร์ตัน ซามอน (Jud Burton Samon) ทำการวิจัยประวัติของ เจมส์วอร์เรน นีย์ (James Warren Nye) นักการเมืองชาวอเมริกัน คนสำคัญคนหนึ่ง และได้ทำการอันเป็นเหตุประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่มีผู้ที่ตระหนักถึงข้อนี้เป็นจำนวนน้อย ทำให้เจ้าของประวัติมีสมญานามว่า "ฟาลส์ดาฟในศตวรรษที่ 14" (Samon. 1980 : 4199-A) หรืองานวิจัยของ โจนาธาน แดเนียล ซาร์นา (Jonathan Daniel Sarna) ที่วิจัยถึงประวัติของ มอร์ดิกาย เอ็ม โนอาห์ (Mordecai M. Noah) นักการเมืองชาวอเมริกันที่นิยมความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และเป็นผู้นำชุมชนชาวอเมริกันเชื้อสายยิว (Sarna. 1980 : 4199-A)
2. งานวิจัยที่ศึกษาผลงานแล้ววิเคราะห์ต่อเนื่องถึงประวัติของเจ้าของผลงาน เป็นการวิจัยเพื่อหาความเกี่ยวเนื่อง ระหว่างประวัติของนักประพันธ์กับผลงานทางวรรณกรรมที่เขียนขึ้น เช่น แอริกา เอ็มมา คลอสเซเนอร์ (Erika Emma Klusener) ได้วิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงอุปนิสัย ตลอดจนทัศนคติของ เอลเซอ ลัสเกอร์ (Else Lasker) โดยศึกษาจากผลงานวรรณกรรมของเจ้าของชีวประวัติ (Klusener. 1980 : 40610-A) หรืองานวิจัยของ จอห์น เฮนรี สเตป (John Henry Stape) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาว่าประวัติและประสบการณ์ของนักประพันธ์ผู้นี้คือ อี เอ็ม ฟอรัสเตอร์ (E.M. Forster) มีผลสะท้อนให้เห็นในงานวรรณกรรมเรื่อง โอวาร์ดส์ เอ็นด์ส (Howards Ends) อย่างไร และมากน้อยเพียงใด (Stape. 1980 : 4612-A)
3. งานวิจัยถึงรูปแบบของการเขียนหนังสือชีวประวัติ เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาด้านรูปแบบในการเขียนชีวประวัติ ซึ่งเป็นงานวิจัยของ เดนิส เวย์น เพทรี (Dennis Wayne Petrie) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเขียนชีวประวัติแบบสมัยใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า การเขียนชีวประวัติมีรูปแบบการเขียนที่นิยมใช้กันมาก 3 รูปแบบ คือ แบบแรก มีลักษณะการเขียนออกมาในรูปของการบันทึกเหตุการณ์ กล่าวคือ เนื้อหาส่วนใหญ่

เป็นข้อมูลเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีเชิงอรรถอ้างอิงที่มาของข้อมูลเป็นจำนวนมาก แบบที่สอง มีลักษณะการเขียนทำนองนวนิยายอิงชีวประวัติ กล่าวคือ เน้นด้านศิลปการเขียนมาก จนไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์มากนัก และแบบที่สาม มีลักษณะการเขียนที่ความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ และการใช้ศิลปการเขียนเข้าช่วย ซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่ดีที่สุด กล่าวคือ นอกจากจะเสนอข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ไปพร้อมกับประวัติของบุคคลแล้ว ยังวิเคราะห์ถึงชีวิตและผลงานของเจ้าของชีวประวัติด้วย (Petrie. 1980 : 5058-A)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน

วิธีการอ่านในชั้นประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2528) ได้แนะนำวิธีการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาไว้ในคู่มือหนังสือเรียนภาษาไทย โดยเปิดโอกาสให้ครูเลือกวิธีสอนหลาย ๆ วิธี ที่เห็นว่าเหมาะสมและตรงกับความต้องการของตน โดยให้การดำเนินการสอนนั้นทำให้นักเรียน ทั้ง พูด อ่าน เขียน ได้ถูกต้อง รวดเร็ว และสัมพันธ์กัน อีกทั้งมีความสนุกสนานในการเรียนด้วย โดยสอนให้ครบ 6 ประการ คือ

1. สอนสระ พยัญชนะ ไท่บ่อชื่อ ออกเสียง และเขียนถูกต้อง
2. สอนคำให้อ่าน เขียน ได้ถูกต้องและรู้ความหมาย
3. สอนประโยคให้อ่าน เขียนได้ถูกต้อง รู้ความหมาย และเรียงคำเข้าประโยค

ได้ถูกต้อง

4. สอนแจกลูก สามารถจับหลักเกณฑ์ วิธีออกเสียงพยัญชนะผสมกับสระได้
5. สอนต้น ให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียงผันวรรณยุกต์
6. สอนการใช้ภาษาไทย ให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อความหมายแสดงความคิดความรู้สึกทั้งพูดและเขียนได้ถูกต้อง

การสอนอ่านตามคู่มือที่กำหนดไว้ว่า

ขั้นที่ 1 จะเริ่มอ่านออกเสียงเป็นคำและประโยค ให้รู้เรื่องราวโดยมีจุดประสงค์ให้
เด็กสนุก อยากเรียนเป็นสิ่งแรก

ขั้นที่ 2 เริ่มตามความหมายของคำ โดยฝึกแจกลูก แล้วให้อ่านออกเสียง ใน
แบบเรียนพร้อมทั้งเริ่มอ่านในใจ

ขั้นที่ 3 สอนแจกลูก พร้อมทั้งให้ความหมายของคำ และการนำไปใช้แล้วจึงให้อ่าน

ขั้นที่ 4 ให้อ่านในใจซึ่งเป็นธรรมชาติของการอ่านในชีวิตประจำวันจะช่วยให้อ่านเร็ว
และจับใจความได้ดี พร้อมทั้งสลับด้วยการอ่านออกเสียง เพื่อตรวจสอบความสามารถแต่ละคน
(สำหรับขั้นต่อ ๆ ไป)

รูปแบบของการสอนอ่านทั่วไป

เรื่องการสอนอ่านเบื้องต้น เป็นปัญหาที่มักจะมีการถกเถียงกันถึงวิธีสอนแบบใด
แบบใดจึงจะดีผล แต่เราก็อ้อมทราบบันไดอยู่ทั่วไปแล้วว่า ไม่มีการสอนวิธีใดแบบใดที่ดีที่สุดที่จะสอน
ใดสอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะแต่ละวิชา การสอนอ่านก็เช่นเดียวกัน คงไม่มีวิธีสอนแบบใด
ที่จะสนองความอ่านคล่อง เขียนคล่อง และใช้ภาษาได้ดีโดยวิธีสอนแบบเดียวเช่นกัน

เพื่อความสะดวกในการพิจารณาที่จะนำวิธีสอนอ่านต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับ
จุดประสงค์ของการสอนอ่าน ตามลักษณะการฝึกนั้น ศาสตราจารย์นั้นคือ พดุงกะวัน ไทกล่าวถึง
ผลดีและผลเสียของการสอนแต่ละวิธีเพื่อครูจะสามารถใช้ประโยชน์แห่งวิธีสอนแบบนั้น ๆ ให้ได้ผล
ตามจุดประสงค์ตามลักษณะการฝึกดังกล่าว

1. วิธีสอนแบบสะกดตัวผสมคำ (Synthetic Approach)

การสอนอ่านแบบสะกดผสมคำ เป็นวิธีสอนแบบดั้งเดิมของไทยที่ใช้กันมานานนับแต่
เราได้อักษรไทยใช้วิธีสอนแบบนี้สำหรับเรา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Discarded Method หรือ
วิธีสอนที่เลิกไปแล้ว หรือล้าสมัยแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะว่าสหรัฐได้ค้นพบวิธีสอนอ่านเป็นคำเป็นประโยค
ขึ้นใช้ได้เหมาะสมกับลักษณะแห่งรากภาษาของเขาที่ทั้งเสียงพยัญชนะและสระ ออกเสียงไม่คงที่ เช่น
go no so do to who เป็นต้น สหรัฐฯ ไม่สามารถแยกคำอ่านใดสะดวก นอกจากจะสอน
แจกลูกโดยการจับกลุ่มคำที่ออกเสียงเหมือนกันในรูปสระเดียวกันไว้เป็นกลุ่ม ๆ

หลักแห่งการสอนอ่านส่วนหนึ่งจะต้องพิจารณาในเรื่องความเหมาะสมของรากภาษา ส่วนภาษาไทยนั้นเป็นภาษาที่ใช้เสียงหาไป (Sound Blending) เหมาะสำหรับผสมเสียงอ่าน อยู่ส่วนหนึ่งยังมีเสียงพยัญชนะและสระที่ออกเสียงคงที่ (Phonic Language) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธี สอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำอย่างแน่นอน แต่จะต้องเลือกใช้ตามจังหวะ และ จุดประสงค์ที่เหมาะสม

ส่วนดีของการสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ

1. การอ่านแบบสะกดตัวผสมคำนี้ อ่านกับเขียนมีส่วนสัมพันธ์กัน นั่นคือถ้าใช้ การอ่าน ก็ใช้วิธีเขียนไปควบ
2. การฝึกอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ ช่วยให้เด็กได้หลักเกณฑ์ในการอ่านคำ สามารถไล่สะกดคำใหม่ได้
3. การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำสอดคล้องกับรากภาษาไทยที่มีเสียงคงที่ เหมาะที่จะนำไปใช้ในการสอนแจกลูก เพื่อให้อ่านหนังสือได้แตกฉาน

ส่วนเสียของการอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ

1. การสอนแบบนี้จะต้องเริ่มโดยการฝึกอ่าน จำพยัญชนะทั้ง 44 ตัว ให้ได้ก่อน ย่อมเสียเวลา และเด็กรู้สึกว่าการทรมานอย่างมาก ทั้งพยัญชนะทั้ง 44 ตัวนั้น ก็มักไม่ได้ใช้ ทั้งหมดในการสอนอ่านของตน
2. การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำแบบเดี่ยว ทำให้เด็กอ่านได้ช้าและการอ่าน เป็นคำ ๆ ย่อมไม่สื่อความหมายได้ดี เพราะธรรมชาติของการอ่านที่แท้จริงนั้น เราใช้การกวาด สายตาโดยจำรูปคำในการอ่าน (Words Figuration) ทำให้อ่านได้เร็วและทำความเข้าใจ เรื่องที่อ่านได้ดีกว่า
3. การอ่านแบบสะกดตัวผสมคำนั้น มุ่งเพียงอ่านออก (ออกเสียงได้ถูกต้อง) แต่จุดประสงค์ในการสอนอ่านนั้น มุ่งความเข้าใจและได้ความรู้จากสิ่งที่อ่าน
4. การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ จะฝึกไล่สะกดคำตามอักษรวิธี และ คำเหล่านั้นส่วนใหญ่ ก็มักไม่มีความหมาย ทำให้เสียเวลา และเด็กต้องใช้ความพยายาม อย่างมาก และขัดต่อหลักการเรียนรู้ เพราะคำที่ไม่มีความหมาย ไม่สร้างพื้นฐานแก่การจำ

สรุป การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ เหมาะสำหรับการสอนแจกลูก เพื่อฝึกให้เด็กได้ใช้หลักเกณฑ์ในการอ่าน อ่านหนังสือแตก แต่ไม่เหมาะกับการที่จะใช้อ่านเป็นเครื่องมือที่จะสื่อความเข้าใจ

แนวการสอนสะกดคำอ่าน ควรฝึกความล่ำคับดังนี้

ขั้นแรก ใช้วิธีแยกตัวอ่าน โดยผสมอ่านทีละขั้นตอน พยัญชนะ สระ ออกเสียงแล้วสะกดคำอ่าน เช่น จาน จาน-จออา จา จานอ-จาน

เมื่อแบบฝึกหัดแล้วจึงลดการผสมคำอ่านลงเพื่อให้อ่านไถ่รวกเร็วขึ้น

ขั้นที่สอง ใช้วิธีผสมพยัญชนะกับสระให้สำเร็จในตัว แล้วจึงผสมตัวสะกดอ่าน

จาน-จานอ-จาน

ขั้นสาม ใช้อุปกรณ์ในการแจกคำช่วย โดยจัดกลุ่มสระที่ผสมตัวสะกดออกเสียงสำเร็จ และแจกพยัญชนะคน เปลี่ยนไปที่ละตัว เช่น จาน-จอาน-จาน (เด็กฝึกในใจ) -าน (อ่าน) ครูก็อาจเลือกตัวพยัญชนะเมื่อผสมอ่านเป็นคำที่มีความหมายมาให้อ่านเท่านั้น เช่น จาน คาน วาน เป็นต้น

2. วิธีสอนแบบอ่านเป็นคำเป็นประโยค (Basal Readers Approach)

เป็นการสอนอ่านที่มุ่งความหมายในการอ่าน โดยใช้ภาพเป็นเครื่องช่วยอ่านเป็นเรื่องราว หรือนิทานสั้น สืบจากการเขียนมุ่งให้เกิดการเข้าใจ มีการกำหนดคำแบบพหุหรือคำที่มีความถี่สูง (6 ครั้ง) ขึ้นไป เป็นตัวนำในการสอนแจกลูก เพื่อให้อ่านหนังสือแตกการอ่านแบบเน้นให้อ่านทีละประโยค เพื่อให้ใช้การฟังเรื่องราวที่อ่านไปพร้อมกัน ช่วยกันเล่าเรื่อง สรุปเรื่องที่อ่านได้คือักควย

ส่วนดีของการสอนอ่านแบบมุ่งความหมาย

1. มีภาพบอกเรื่องล่อให้สนใจให้อ่าน
2. ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย เพราะเรื่องสั้น น่าสนใจ ใช้คำซ้ำ และใช้คำไม่มากนัก
3. การซ้ำคำ นอกจากช่วยในการอ่านแล้ว คำแบบพหุซ้ำคำไม่น้อยกว่า 6 ครั้งสามารถใช้เป็นตัวนำในการสอนแจกลูก เน้นการใช้หลักเกณฑ์ในการอ่านได้คือ อ่านหนังสือแตกอ่าน

4. การสอนอ่านแบบนี้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการอ่าน ที่มุ่งความเข้าใจเรื่องราว

5. การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยค ช่วยให้เด็กฝึกกวาดสายตาในการอ่าน ใช้การจำรูปคำได้ดี ย่อมเป็นแนวทางไปสู่การอ่านเพื่อใช้ประโยชน์และได้เร็ว ตรงกับธรรมชาติของการอ่าน

6. การสอนอ่านแบบนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ เกสตัลท์ ที่ว่าเด็กเรียนรู้เป็นส่วนรวม เรียนจากส่วนใหญ่ไปหาส่วนย่อย (จำโครงสร้างของคำอ่านให้ได้ก่อน แล้วจึงฝึกผสมคำสะกดคำอ่านทีหลัง) นั่นคือ อ่านใหญ่เรื่องก่อน แล้วจึงฝึกผสมคำอ่าน (แจกลูก) ย่อมจะได้ผลดีกว่า

ไพฑูรย์ อรรถแสง (2518 : 142 - 149) ได้ศึกษาการสอนอ่านโดยวิธีผสมผสานของการอ่านเป็นคำ เป็นประโยคและการสะกด ด้วยการสะกดตัวผสมคำแบบเดียว พบว่าการสอนอ่านที่ใช้การผสมผสานของสองวิธี ได้ผลดีกว่าการสอนแบบสะกดตัวผสมคำแบบเดียว

ผลการวิจัย เรื่องนี้ยืนยันเหตุผลในการสอนอ่านได้คือ สองประการ
ประการแรก การสอนแบบสะกดตัวผสมคำแบบเดียว ไม่ใช่วิธีสอนที่ได้ผลเป็นการหักล้างความเชื่อมั่นเดิม

ประการที่สอง การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ เกสตัลท์ (Gestalt Psychology) ยื่อนำมาใช้สอนอ่านภาษาไทยได้ก็แบบหนึ่ง

ส่วนเสียของการสอนอ่านเป็นคำเป็นประโยค

1. เป็นการสอนอ่านที่ส่งเสริมการอ่านให้คล่องปาก ถ้าใช้วิธีสอนนี้แบบเดียว เด็กอ่านได้โดยคล่องปาก แต่ไม่สามารถชี้คำได้ถูก เขียนไม่ได้ เพราะการสอนแบบนี้ไม่สัมพันธ์กับการเขียน

2. เด็กได้มีโอกาสฝึกอ่านคำจำนวนน้อยคำ เฉพาะบทเรียนโดยวิธีจำรูปคำแบบเดียวจะต้องใช้วิธีสะกดตัวผสมคำเสริมในการแจกลูก เพื่อให้อ่านได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. การสอนอ่านแบบนี้ จะไม่ช่วยให้เด็กได้หลักเกณฑ์ในการอ่าน จะต้องใช้วิธีสอนแบบสะกดตัวผสมคำช่วยเสริม

สรุป การสอนอ่านเป็นคำเป็นประโยค เหมาะสำหรับอ่านน้ำหนักเรียน เพราะมีภาพช่วยให้เข้าใจความหมาย รู้เรื่องที่อ่าน เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี ย่อมสนองทั้งความต้องการและความสนใจของผู้เรียนได้ดี

จะเห็นได้ว่า

1. การสอนอ่านเป็นคำเป็นประโยค ควรใช้อ่านน้ำหนักเรียน
2. การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ ใช้อ่านแจกลูก ให้ฝึก ใช้หลักเกณฑ์ในการอ่าน อ่านหนังสือได้แตกฉาน และสอนเขียนได้ดี

3. การสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ (Experience Approach)

การสอนอ่านแบบนี้มีโคอาศัยแบบเรียน แต่เป็นการนำเอาประสบการณ์ของเด็กจากการที่เด็กเล่าเรื่องราว หรือครูกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่อง ครูเรียบเรียงโดยคัดเลือกถ้อยคำที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยของเขาให้มีความกะทัดรัด โดยใช้เทคนิคการจัดทำแผนภูมิประสบการณ์ มาทำเป็นบทเรียนให้เด็กฝึกอ่าน เพราะเชื่อว่าเป็นการนำเอาสิ่งที่เด็กรู้แล้วนั้น มาเรียบเรียงให้อ่าน เพื่อความเข้าใจเรื่องราวหรือแนวประพฤติกฎปฏิบัติของเด็ก มาจัดทำให้ถูกต้อง เด็กผู้เรียนย่อมเข้าใจความหมายและนำมาใช้ประโยชน์ (ความรู้) ได้ดี เป็นการสอนที่นำสิ่งที่เด็กรู้แล้วนำไปสู่สิ่งที่ยังไม่รู้ (ไม่กระจ่าง)

ส่วนดีของการสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์

1. เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางการพูด การเล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ได้ดี
2. เป็นเรื่องราว หรือประสบการณ์ของเด็ก เมื่อนำมาให้เด็กอ่านเด็กย่อมเข้าใจได้ดี เพราะเป็นประสบการณ์ของเขา
3. ขณะที่ครูเรียบเรียง เขียนคำ เขียนประโยค เด็กจะใช้การสังเกต และการฝึกอ่าน สะกดคำไปด้วย เป็นการเรียนเขียนไปพร้อมกับคำที่ครูเขียน
4. เป็นการสอนที่ส่งเสริมใช้การถ่ายโยงการเรียนรู้ทางบวก (Positive Transfer) คือ สอนจากที่เด็กรู้ไปสู่ที่ยังไม่รู้ ย่อมเป็นการสร้างเสริมการเรียนรู้ที่ดี

5. การกระตุ้นหรือส่งเสริมให้เด็กระลึกถึงประสบการณ์เดิมของเขาแล้วเล่า
ยอมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน สัมประการด้วยกัน

5.1 ผู้เรียนนึกเห็นภาพที่จอสมอง (นึกถึงภาพประสบการณ์ของตนก่อนเล่า)

5.2 ผู้เรียนใช้สมองแปลภาพเป็นภาษาแล้วเล่าเรื่องจากภาพที่นึกเห็น
เรียกว่า ใช้ภาษาให้สอดคล้องกับกระบวนการคิด นึกเห็นภาพจากประสบการณ์ใช้คำพูด
พูด (เล่า) ออกมาตามภาพที่ปรากฏจากห้วงนึก บอกอาการของภาพ ตลอดจนความสัมพันธ์
ของภาพกับสิ่งที่รู้กระตุ้นได้ ในทางกลับกันจากภาษาที่เด็กอ่านและฟังเข้าใจ เด็กก็จะเก็บ
เป็นภาพในห้วงนึกได้เช่นกัน

5.2.1 ภาพในห้วงนึก ภาษาพูด เล่าเป็นเรื่องราวได้

5.2.2 การฟังการพูด การอ่าน (อาจใช้ภาพประกอบทำความเข้าใจ
เข้าใจ เป็นประสบการณ์)

ทั้งสองกระบวนการนี้ นับเป็นจุดเด่นของการใช้ภาษาไปสู่กระบวนการ
การคิดได้ หรือจากกระบวนการคิด (นึกประสบการณ์) ใช้ภาษาเล่าออกมาเป็นเรื่องราวได้
ควรได้รับการส่งเสริมในการเรียนภาษาอย่างยิ่ง

5.3 จากภาษากับกระบวนการคิดใน 5.2 นี้ ย่อมเป็นทางที่ฝึกเด็กให้
เข้าใจหรือเข้าใจเรื่องแล้วดวงทางไปสู่การแต่งความได้

5.4 จากความหมายของคำหรือเรื่องราวที่เล่า ช่วยให้เด็กจำรูปคำ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น การจำรูปคำได้แม่นยำ ย่อมช่วยในการกวาดสายตาในการอ่าน
อ่านได้รวดเร็ว สามารถใช้ประโยชน์ในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

สรุป การสอนภาษาควรส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ความหมายใช้สมองคิดแล้วถ่ายทอด
ออกมาเป็นภาพ เล่าเรื่องจากภาพ โดยใช้การอธิบายภาพในจอสมอง ได้เป็นเรื่องราวจึง
เข้าใจได้ว่า สอนอ่านให้เป็นกระบวนการหรือสอนอ่านให้เสริมสร้างกระบวนการคิด น่าจะเป็น
แนวทางที่สำคัญที่สุดที่จะต้องนำมาใช้ให้เด็กเล็งเห็นประโยชน์ของการเรียนอ่าน เรียนภาษาได้
ยิ่งทางหนึ่ง

ส่วนเสียของการสอนอ่านโดยใช้แผนภูมิประสบการณ์

1. การที่จะส่งเสริมให้เด็กเล่าประสบการณ์ใดก็ จำต้องหาวิธีกระตุ้นหลายรูปแบบและยังต้องใช้เทคนิคในการเขียนเรื่องราวให้สนุกสนานสนใจ มีการซ้ำคำในลักษณะต่าง ๆ เป็นงานที่ยาก ครูมักจะไม่สนใจที่จะทำ
2. การเล่าเรื่องของเด็ก มักหลีกเลี่ยงทำยากที่เกินระดับการอ่านหรือไม่เป็นไปตามลำดับชั้นการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้กำสับสน
3. ประสบการณ์ของเด็กผู้เรียนทุกคน อาจไม่สอดคล้องกับการที่จะปฏิเสธ เด็กคนใดคนหนึ่งต้องทำอย่างละมอม มิฉะนั้นเด็กที่ถูกปฏิเสธ ไม่ยอมรับประสบการณ์ที่เขาเล่า ย่อมเสียกำลังใจไป

สรุป การสอนอ่านแบบนี้ เหมาะที่จะใช้เรียบเรียง และหลอมรวมประสบการณ์ (ความรู้) ในกลุ่มประสบการณ์ (วิชา) ต่าง ๆ ให้กะทัดรัดเพื่อเสริมให้เด็กได้ใช้คำซ้ำ ในลักษณะต่าง ๆ ใดก็ จำรูปคำใดแม่นยำ และฝึกให้เด็กคัดอย่างมีระบบใดก็

แผนภูมิประสบการณ์ย่อมนำไปสู่การอ่านเรื่องราวที่เป็นความรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ใช้การอ่านเป็นกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ใดก็ทางหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า การสอนอ่านทั้งสามรูปแบบ มีทั้งส่วนดี ส่วนเสียประกอบกันและส่วนดีของวิธีสอนทั้งสามรูปแบบนี้ มีส่วนดีต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในการอ่านทั้งสิ้น ควรที่ครูจะต้องนำรูปแบบการสอนอ่านทั้งสามวิธีนี้มาใช้ในการสอนอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง เช่น อ่านนำบทเรียนเพื่อรู้เรื่องราวใช้การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยค อ่านเพื่อแจกลูก แจกคำ ใช้การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ และอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราวหรือความรู้ในกลุ่มประสบการณ์ (วิชา) ต่าง ๆ ใช้การสอนอ่านแบบแผนภูมิประสบการณ์ เป็นต้น

ถ้าจะสอนอ่านให้ได้ผลเต็มที่ ครูจะต้องใช้จุดเด่นของการสอนแต่ละรูปแบบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนอ่านแต่ละครั้ง

เด็กนักเรียนอ่านโดยวิธีใดบ้าง

จากการค้นคว้าของ Frank Mary & Lawrence (1949) พบว่า เด็กสามารถเรียนอ่านได้สามทางด้วยกัน ดังนี้

1. เด็กใช้ความสัมพันธ์ของภาพช่วยในการอ่าน เด็กใช้การสังเกตภาพ (ตา) แล้วอ่านภาพอ่านคำได้จากการบอกชื่อบอกอาการที่ปรากฏของภาพ นั่นคือ เห็นภาพก็อ่านภาพซึ่งสอดคล้องกับคำที่เขียนไว้ใต้ภาพ อ่านคำที่เขียนบอกภาพได้ก็ใช้ตาในการอ่าน

2. เด็กใช้การวิเคราะห์และผสมเสียงแล้วอ่านคำได้ ในการอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ เด็กจะใช้วิเคราะห์และผสมเสียง ใช้เสียงหาไป (Blending) แล้วอ่านเป็นคำได้ ในกรณีนี้เด็กใช้วิเคราะห์เสียงผสมคำอ่าน (แบบแจกลูก) ได้

3. เด็กเรียนอ่านโดยวิธีจำรูปคำ เด็กจะจำโครงร่างภายนอกของคำเฉพาะคำที่มีความหมายเด่นชัด และความสัมพันธ์ระหว่างความหมาย ของคำกับเรื่องราวที่ประกอบกัน การจำรูปคำนี้มีความจำเป็นต่อการอ่านโดยทั่วไป โดยสายตาของผู้อ่านจะกวาดไปตามรูปคำแล้วอ่านออกมาได้

ในการที่ครูจะนำรูปแบบวิธีสอนมาใช้ให้ครบทั้งสามวิธี เพื่อให้เด็กได้เรียนอ่านได้ครบทั้งสามทางนี้ จำเป็นที่จะต้องจัดระบบวางขั้นตอนในการดำเนินการสอน (กระบวนการสอน) ขึ้นเรียกวิธีสอนที่ประยุกต์ตามแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบหนึ่งประเภทหนึ่งว่า "วิธีสอนแบบบูรณาการ" (Integrated Units Teaching) บัณฑิต พุฒกะวัน (2523) ได้เสนอการสอนแบบบูรณาการโดยอาศัยแนวคิดในการสอนภาษาแบบ Global Method ของประเทศเปรู ที่พัฒนาเป็นการสอนหลายสหวิทยาการ (Interdisciplinary Project) โดยเพิ่มเติมจุดเน้นย้ำ หรือมีแกนวิชาที่ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชาเพื่อมุ่งประสิทธิภาพในการสอนอ่านเป็นสำคัญ

ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ จะประกอบไปด้วย

1. มุ่งใช้ส่วนดีเด่นของวิธีสอนทั้งสามรูปแบบ นั่นคือ การอ่านเป็นคำเป็นประโยค การสะกดตัวผสมคำ และการอ่านแผนภูมิประสบการณ์

2. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนอ่านทั้งสามทาง ตาสังเกตอ่านภาพและคำ วิเคราะห์เสียงผสมเสียงในการอ่าน และสมองระลึกถึงประสบการณ์เดิม ครูจัดทำแผนภูมิประสบการณ์ (เรื่องราวที่ใช้คำในบทเรียน) ช่วยให้เด็กมีความรู้ขยายประสบการณ์ และสามารถจำรูปคำในการอ่านได้ดี

3. จากการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ครบทั้งสามทาง ย่อมได้ประโยชน์แก่ผู้เรียน

3.1 ได้มีโอกาสใช้คำที่เรียนในลักษณะต่าง ๆ ทั้งเขียน คิด แต่งประโยค เล่าเรื่อง เป็นการเน้นย้ำ การใช้ประโยชน์ได้มากพอ ตามพฤติกรรมการอ่าน ทำให้จำรูปคำได้แม่นยำ เป็นผลให้เรียนอ่านเรียนภาษานำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

3.2 การที่สามารถนำคำที่เรียนไปใช้ประโยชน์ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเล็งเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน เด็กผู้เรียนจึงมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการอ่าน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางแห่งการสอนอ่าน

3.3 การใช้แผนภูมิประสบการณ์ได้จากเด็กผู้เล่า ระลึก นึกเห็นภาพ และเล่าอธิบายจากภาพในหวนนึก (จอสมอง) เป็นภาษาย่อมเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ไปเสริมสร้างกระบวนการคิด เป็นแผนที่ใหญ่ของการแสดงความคิดเห็น การแต่งความได้ดี เป็นทางแห่งการคิดเป็นเพราะภาษาช่วยจุดดวงความคิดของผู้เรียนอย่างยิ่ง

ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชานับว่าเป็นวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนหลายด้านดังกล่าว

การสอนแบบบูรณาการ

ลักษณะการสอนอ่านเบื้องต้น ตามแนวการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ภาษาไทย เป็นแกนวิชาหรือแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้พัฒนาเป็นหน่วยการสอน เป็นขั้นตอนดังนี้

1. บทเรียนอ่าน เป็นบทเรียนนำ (แกนวิชา) ซึ่งประกอบด้วย

1.1 เป็นบทเรียนอ่านที่เป็นนิทานสั้น ๆ มีภาพประกอบ หรือภาพบอกชื่อเรื่อง

1.2 ใช้คำแต่ละประโยคไม่มาก ประมาณไม่เกิน 6 คำ และเพิ่มขึ้นใน

บทเรียนท้าย ๆ แต่ไม่เกิน 10 คำ

1.3 จำนวนประโยค ควรมีตั้งแต่ 4 - 6 ประโยค และเพิ่มขึ้นตามลักษณะของเนื้อเรื่องไม่เกิน 12 ประโยค โดยประมาณ

1.4 มีคำแม่บท ซึ่งเป็นคำใหม่เฉพาะบทเรียนที่ซ้ำคำไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง เป็นตัวนำในการสอนแจกลูก

1.5 เรื่องราว หรือนิทานจะต้องมีเอกภาพที่สามารถอ่านแล้ว สรุปเนื้อเรื่อง ได้

บทเรียนอ่านจะเป็นตัวนำ ในการเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ (ภาษาเปรียบเสมือนยานพาหนะนำไปสู่กลุ่มวิชาอื่น ๆ) อย่างต่อเนื่อง โดยมีเนื้อหาผสมผสานกัน

2. การดำเนินการสอนอ่านโดยวิธีสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค (แบบเบสิก)

3. ใช้คำแม่บทเป็นตัวนำไปสู่การแจกลูก ผสมคำอ่านโดยวิธีสอนอ่านแบบสะกดตัว ผสมคำ

4. นำคำในบทเรียน หรือคำที่แจกลูกไปสร้างแผนภูมิประสบการณ์เนื้อหาในกลุ่ม ประสบการณ์อื่น ๆ เช่น สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย และการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ

5. ใช้คำในบทเรียนหรือคำที่แจกลูก ใช้ในการแต่งใจหทัยคณิตศาสตร์

6. ใช้กิจกรรมเสริมบทเรียน เช่น เกมเล่น เกมแข่งขันทางภาษา ช่วยตรวจสอบ ผลการสอนอ่าน

7. ใช้คำเขียนบอกชื่อ อธิบายภาพที่วาดในการเรียนวาดเขียน (ศิลปะศึกษา) ของคนโดยอิสระ

8. กิจกรรมในการปฏิบัติ เน้นงานบ้าน ประสบการณ์ในบ้าน เรียนโดยใช้คำพูด หรือคำเตือนใจจากบทเพลงโดยฝึกปฏิบัติจริงในงานที่เหมาะสมกับวัย

9. กิจกรรมอื่น ๆ เสริมการเรียนการเล่น การอยู่ร่วมกัน เช่น เพลง การเพื่อนรำ และการละเล่นของเด็ก

การสอนภาษาไทยแบบบูรณาการนี้ เด็กผู้เรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อื่นได้ โดยมีคำ หรือภาษาในบทเรียนเป็นตัวนำไปสู่กิจกรรมอื่น ๆ ได้กว้างขวาง ส่วนสำคัญในการจุดประกายความคิดจึงอยู่ที่การใช้แผนภูมิประสบการณ์ (ข้อ 4) ซึ่งได้จากการเล่าประสบการณ์

โดยเด็กเองมีครูเป็นผู้กระตุ้นถึงเรื่องนั้น ๆ ตามช่วยให้เลาถึง เด็กผู้เรียนย่อมระลึก นึกเห็น ภาพเหตุการณ์ขณะทั้งสองมองก่อนที่จะเล่า ชั้นนี้ครูเป็นผู้จุดประกายความคิดเด็ก เมื่อครูยอมรับ เรื่องราวที่เล่าเรียบเรียงประโยค และคิดเรื่องที่ประสาณเรื่องราวต่อไปได้สืบไปจนจบเรื่อง นับเป็นการเรียนรู้จากของเดิม (ประสบการณ์เดิม) ถูกนำมาเรียบเรียง ปรับปรุงให้ถูกต้อง กะทัดรัดยิ่งขึ้น และจากการที่เด็กร่วมกันอ่าน ทำความเข้าใจความหมายของเรื่องราวจาก แผนภูมิประสบการณ์ที่ได้จากเด็ก ๆ เองนี้ จะช่วยให้เด็กสรุปแนวคิด แนวปฏิบัติใดถูกต้อง อาจมีการฝึกปฏิบัติที่จะใช้ประโยชน์ จากประสบการณ์ดังกล่าวได้ และมีความถูกต้องยิ่งขึ้น

จากถ้อยคำที่เป็นหัวเรื่องของแผนภูมิประสบการณ์นี้ การใช้คำในการแต่งประโยค โดยมีโอกาสซ้ำคำ ใช้คำใดกว้างขวางขึ้นนี้ ย่อมช่วยให้คำนั้น ๆ มีความหมายเด่นชัดยิ่งขึ้น เป็นการสะกดกแกการจำรูปคำ (Words Figuration) ได้ดี เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนา ทักษะในการอ่านได้ดียิ่ง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้การอ่านทางสมอง ได้คิด เป็นอย่างถ่องแท้

สมมติฐานทางการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์ บัณฑิต พุดทะวัน กับวิธีปกติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกหัวข้อศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาชีวประวัติและผลงาน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสอนภาษาไทยตามวิธีการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ชีวประวัติและผลงานทางวิชาการ

ชีวประวัติ

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วารสาร จุลสาร และบันทึกส่วนตัวของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

2. การสัมภาษณ์

2.1 สัมภาษณ์ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เจ้าของประวัติ

2.2 สัมภาษณ์ บุคคลที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ในทางประวัติ ผลงาน และอื่น ๆ โดยเลือกบุคคลตามเกณฑ์ทางสังคมศาสตร์ ที่ได้รับการตรวจสอบ และเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์ แล้วทำการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์นั้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา 5 คน

3. ผู้วิจัยเดินทางไปพัก ณ จังหวัดพิษณุโลก และติดตามสังเกตการณ์ การปฏิบัติงาน เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่อไปนี้

3.1 การดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 การปฏิบัติงานประจำ และงานในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประถมศึกษา

3.3 สภาพบรรยากาศ การถ่ายทอดวิทยาการในฐานะอาจารย์สอนและ วิทยาการ

3.4 ผลงานพัฒนาการประถมศึกษา

4. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จะบันทึกลงในบัตรขนาด 5 x 7 นิ้ว และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะบันทึกลงในแถบบันทึกเสียง แล้วจึงถอดข้อมูลลงในบัตร ขนาด 5 x 7 นิ้ว

ผลงานทางวิชาการ

1. ศึกษาคนกว้าจากหนังสือ ตำรา การอ้างอิง และวารสาร
2. สัมภาษณ์บุคคลที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับข้อ 2.2
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จะบันทึกลงในบัตรขนาด 5 x 7 นิ้ว และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะบันทึกลงในแถบบันทึกเสียงแล้วจึงถอดข้อมูลลงในบัตร ขนาด 5 x 7 นิ้ว
ต่อไป

แหล่งการศึกษาคนกว้า

1. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก
4. หอสมุดแห่งชาติวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. หอสมุดส่วนตัวของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน
6. แหล่งอื่น ๆ

การจัดกระทำกับข้อมูล

ชีวประวัติ

นำข้อมูลที่บันทึกไว้ในบัตรขนาด 5 x 7 นิ้ว ทำการศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและเรียบเรียง ตามลำดับตั้งแต่กำเนิด การศึกษา การทำงาน ผลงานทางวิชาการ ตลอดทั้งวิถีการดำเนินชีวิตทั่วไป จนถึงปัจจุบัน (2532) โดยเสนอเป็นความเรียง

ผลงานทางวิชาการ

นำข้อมูลบันทึกไว้ในบัตรขนาด 5 x 7 นิ้ว มาศึกษา วิเคราะห์ โดยจัดทำ บรรณัติทัศน์ผลงานทางวิชาการ ใ้แก่ หนังสือ ตำรา วรรณกรรมเด็ก คู่มือครูและผลงาน วิจัย แล้วรวบรวมเสนอรายชื่อผลงานทางวิชาการ ตามลำดับ อีกทั้งศึกษาแนวการพัฒนา รูปแบบ การสอนที่ให่ภาพพจน์งานวิชาการที่เด่นที่สุดใ้แก่ "บูรณาการทางการสอน"

การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ

ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์ "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ" ซึ่งผู้วิจัยเลือกสรรแล้วว่า ในภาพพจน์การพัฒนา หลักสูตรการประถมศึกษาเด่นที่สุด ผู้วิจัยได้เสนอลำดับการศึกษาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเกณฑ์วิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ

ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ ผู้วิจัยได้ปรับปรุง หลักการวิเคราะห์งานประพันธ์ พ.ศ. 2516 ซึ่ง เฉลียว พันธุ์สีดา ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ วิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ ในการทำวิจัย "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรม ของ หลวงวิจิตรวาทการ" ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณรักษ์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากหลักการ วิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ พ.ศ. 2516 ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ ตำรา และสิ่งพิมพ์เชิงวิชาการ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินคุณค่าวรรณกรรม รวมทั้งวิทยานิพนธ์ ปริญญาโทที่เกี่ยวกับชีวประวัติบุคคล และการวิเคราะห์ผลงานด้านต่าง ๆ เพื่อพิจารณา ประกอบหลักวิเคราะห์งานประพันธ์ 2516 ดังกล่าวโดยได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดและ พิจารณาตรวจแก้ไขจนเห็นว่าเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยคำแนะนำของประธาน กวคุมวิทยานิพนธ์ แล้วจึงถือเป็นเกณฑ์ในการจัดทำหลักการวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ต่อไป

2. วิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component) ด้านประเทืองปัญญา

(The Intellectual Component) ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component) ด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical Design) พร้อมทั้งสรุปผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

รายละเอียดของการวิเคราะห์แต่ละด้านมีหลักประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component) มีหลักประกอบการพิจารณา ดังนี้

- 1.1 ขอบเขตของเรื่อง
- 1.2 การแสดงจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างเด่นชัด
- 1.3 การเรียงลำดับความยากง่ายต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี
- 1.4 เป้าหมายในการเขียน
- 1.5 การใช้สำนวนภาษา
- 1.6 การให้แนวคิดครอบคลุมวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
- 1.7 การสร้างความสมบูรณ์และสมดุลของเรื่อง
- 1.8 การเขียนหรือเรื่องราวประกอบเพิ่มเติม
- 1.9 ความถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง
- 1.10 การเสนอสาระใหม่ ๆ
- 1.11 การใช้ศัพท์เฉพาะวิชา
- 1.12 การให้ข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน
- 1.13 การให้ความรู้
- 1.14 ความทันสมัยของเรื่อง
- 1.15 คุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน

2. ด้านประเพณีปัญญา (The Intellectual Component) มีหลักการในการพิจารณา ดังนี้

- 2.1 การช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด
- 2.2 การมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติ

- 2.3 การเราให้เกิดความใคร่รู้ ใครเรียนต่อไป
- 2.4 การเสนอข้อมูล หรือข้อสันนิษฐานหลายด้าน
- 2.5 การทำให้ผู้อ่านสำนึกว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับตนเอง
- 2.6 การก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ผู้อ่านอย่างกว้างขวาง
- 2.7 การยกตัวอย่างในรูปของรูปธรรมมากกว่านามธรรม
- 2.8 การยกตัวอย่างในรูปของนามธรรมมากกว่ารูปธรรม
- 2.9 การแสดงคติหรือแนวคิดของตนตามที่เห็นแก่เห็นงาม
- 2.10 การมีนวิภาพ (Originality)

3. ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

มีหลักพิจารณา ดังนี้

- 3.1 การให้ความจริงใจ
- 3.2 การให้ความเพลิดเพลิน
- 3.3 การมีส่วนร่วมในการรักษา สร้าง และส่งเสริมวัฒนธรรม
- 3.4 เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงกลิภาพ
- 3.5 การก่อให้เกิดจินตนาการ
- 3.6 การก่อให้เกิดความประทับใจในด้านศีลธรรมจรรยา
- 3.7 การก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและมีสำนึก

4. ด้านลักษณะรูปแบบและคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical Design) มีหลักในการพิจารณา ดังนี้

- 4.1 ตัวอักษรและการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องและชัดเจน
- 4.2 การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปแบบกระดาษ ตลอดจนภาพมีศิลปะ
- 4.3 ภาพประกอบ แผนที่ แผนภูมิ ตาราง ชัดเจนดี
- 4.4 สारบบนุ ครรชนี เียงอรรด และบรรณานุกรม
- 4.5 ภาคผนวก อภิธานศัพท์ และส่วนโยง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเนื้อหา ทฤษฎีและรูปแบบ การสอนแบบบูรณาการ ที่ปรากฏใน ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน โดยการอ่านอย่างละเอียดทั้ง 2 รอบ

3.2 รวบรวมสาระสำคัญ ตามหลักประกอบการพิจารณาในด้านต่าง ๆ โดย บันทึกลงในบัตรขนาด 5 x 7 นิ้ว

3.3 แยกบัตรบันทึกสาระสำคัญ สำหรับการวิเคราะห์ 4 ส่วน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านประเพณีปัญญา ด้านทัศนคติและมโนธรรมและด้านลักษณะรูปเล่ม และ คุณภาพการพิมพ์

3.4 วิเคราะห์สาระสำคัญ 4 ด้าน เป็นความเรียง โดยเลือกนำเสนอในส่วน ที่เด่นที่สุด ที่ควรนำไปใช้ประโยชน์ตามลำดับ รวมทั้งส่วนบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นแบบความเรียง (Descriptive) ตามลำดับ ทั้ง 4 ด้าน

การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน

ผู้วิจัยกำหนดการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้า
5. การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ
6. แบบแผนการดำเนินการทดลอง
7. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 120 คน

การเลือกโรงเรียนมาศึกษาคครั้งนี้ มีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวนตั้งแต่ 2 ห้องเรียนขึ้นไป

3. ผู้บริหารและคณะครูเห็นความสำคัญของการวิจัยและให้ความร่วมมือในการทดลอง

อย่างค

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1. สุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากห้องเรียนมา 2 ห้อง จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้อง ได้นักเรียนมาห้องเรียนละ 25 คน รวมทั้งหมด 50 คน
 2. จับสลากห้องเรียนทั้ง 2 ห้อง เพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
- กลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

กลุ่มควบคุม สอนวิธีปกติ

ระยะเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 105 คาบ โดยทดลองวันละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน รวมเป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์

2. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลอง ใช้เนื้อหาจากแผนการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 วิธีสอนตามแผนการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

1.2 วิธีสอนปกติ

2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. บทเรียน หลักการตามแผนการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

2. บทเรียน หลักการตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. แผนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.1 แผนการสอนตามแผนการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

3.2 แผนการสอนวิธีปกติ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. บทเรียนที่ใช้ในการทดลองสอนอ่าน

ใช้บทเรียนตามแผนการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

2. แผนการสอนตามแผนการสอนสำเร็จรูป

- 2.1 ศึกษาแผนการสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
- 2.2 จัดทำแผนการสอนรวม แผนการสอนรายคาบ โดยรับคำแนะนำจาก
ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
- 2.3 นำแผนการสอนเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ เพื่อปรับปรุง
แก้ไข

- 2.4 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่านาคี ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 15 คน
เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และการใช้สื่อการเรียน
- 2.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 2.4 จัดพิมพ์ เพื่อนำไปใช้กับ
กลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532
โรงเรียนบ้านห่ม (ห่มประชาบุเคราะห์) อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

3. แผนการสอนอ่านวิธีปกติ

- 3.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ.
2520 : 1 - 13) และคู่มือครูการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ
(2528 : 1 - 45)
- 3.2 ศึกษาวิธีการสอนอ่านจากหนังสือคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 1 - 45)
- 3.3 สร้างแผนการสอนอ่านวิธีปกติแล้วนำแผนการสอนเสนอต่อคณะกรรมการ
ควบคุมปฏิญานิพนธ์ตรวจ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง
- 3.4 นำแผนการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
บ้านเหล่านาคี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีสภาพทั่วไปคล้ายคลึงกับโรงเรียนทดลอง จำนวน 15 คน
เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และการใช้สื่อการเรียน
- 3.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สอนกับกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็น
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนบ้านห่ม
(ห่มประชาบุเคราะห์) อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างข้อทดสอบจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อทดสอบ ชาวสแพรตกุล (2520) แล้วสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

4.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและคุณวุฒิทางภาษาไทย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผลตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการใช้สำนวนภาษาเหมาะสมกับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

4.3 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์และทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห่ม (ห่มประชานุเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจสอบหาคะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

4.4 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ในการแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จของ ฟาน (Fan, 1952 : 3 - 32) และเลือกข้อสอบที่มีความยาก-ง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ของจำนวนข้อสอบทั้งหมด

4.5 นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรกูเกอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20)

แบบแผนการดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control

Group Pretest-Posttest Design (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 219)

ทั้งแสดงในแผนการวิจัยตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

X แทน การจัดการกระทำ

T_1 แทน การสอบก่อนทำการทดลอง (Pretest)

T_2 แทน การสอบหลังจากทำการทดลอง (Posttest)

R แทน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

2. การทดลองสอนแต่ละกลุ่มใช้ เวลาทดลองสอนกลุ่มละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คำนวณละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 การจัดกําเวลาในการทดลองสอนในหนึ่งสัปดาห์

วัน \ เวลา	เวลา	
	09.00 - 10.00	10.00 - 11.00
จันทร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

3. ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่สอนอย่างเดียวกัน แต่วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกัน

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนอ่านตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนประถมศึกษา ปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน

กลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนปกติ

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง
โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ไต่จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) ใช้สูตร (ล่วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2528 : 62)

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน โดยใช้สูตร Kuder-Richardson 20 (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
p	แทน สัดส่วนของผู้ทำใ้ในข้อหนึ่ง = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$
s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (Analysis of Covariance) (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 122 - 130)

ชีวประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

งานศึกษาประวัติ และผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึง รวมทั้งการสังเกตการณ์ การดำเนินชีวิต และการปฏิบัติการอื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูล จากการสัมภาษณ์บุคคล ผู้สัมพันธ์เกี่ยวข้องของในท่านต่าง ๆ ทั้งนี้มีรายนามต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เจ้าของประวัติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลา จายะนัยโยธิน อดีตหัวหน้าแผนกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในฐานะอาจารย์ที่เคยอบรม สั่งสอน
3. รองศาสตราจารย์หทัย ท้นหยง แห่งวิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในฐานะผู้สัมพันธ์ ใกล้ชิดทั้งในวงงานวิชาการประถมศึกษาและชีวิตส่วนตัว จากอดีตถึงปัจจุบัน
4. นายสุนทร สุนันท์ชัย ข้าราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการในฐานะเพื่อนนิสิต ขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย และเคยร่วมงานกัน
5. นายประวิทย์ กาววิไล ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ในฐานะเพื่อนตั้งแต่เยาว์วัย และคบค้าสมาคมกันจนถึงปัจจุบัน
6. นายจรัส สัตยารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ในฐานะผู้ร่วมงานทางวิชาการ จากอดีตถึงปัจจุบัน
7. นายสมยศ มีเท่น ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในฐานะศิษย์ ที่นำผลงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ในวงงานประถมศึกษาระดับท้องถิ่น
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบัติ ติญตริยรัตน์ แห่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะศิษย์ที่นำแนวคิดทางวิชาการ ไปประยุกต์ใช้ เผยแพร่และร่วมงานด้านการประถมศึกษา ของกรมวิชาการ มาด้วยกัน

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาจัดกระทำตามแบบแผนงานวิจัย
สรุปการศึกษาประวัติ และผลงานภายในหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ชีวประวัติ การศึกษา และการทำงาน
2. การผลิตผลงานทางวิชาการในฐานะนักการประถมศึกษา
3. ชีวิตส่วนตัวในปัจจุบัน
4. บรรณนิทัศน์ ผลงานทางวิชาการ
5. ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน กับบูรณาการทางการสอน
6. การวิเคราะห์ แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.2

ดังประมวลไว้เป็นเรื่องราว ตามลำดับดังนี้

ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน แห่งภาควิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ข้าราชการพลเรือนครูชั้นพิเศษ เมื่อวันที่ 22 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2518 เมื่อเข้ารับราชการ
งานสอนในมหาวิทยาลัยได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เมื่อวันที่ 21 เดือนมกราคม พ.ศ. 2526
(กระทรวงศึกษาธิการ : สมุดประจำตัวข้าราชการ) มีผลงานทั้งด้านเขียนบทความ ตำรา
หนังสืออ่านสำหรับเด็ก มีปฏิพาทที่น่าสนใจ ทั้งวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีความอุดมการณ์ทาง
จริยธรรม และหลักฐานครอบครัวมั่นคง ผลงานส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่น่าเอาประสบการณ์ที่ได้รับจาก
การเป็นครูประชาชนและศึกษานิเทศก์ มาประยุกต์กับหลักการ ทฤษฎีทางการศึกษาเผยแพร่
สู่วงการประถมศึกษาเป็นตำราเชิงปฏิบัติการ ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ
ได้อย่างดียิ่ง จึงนับว่า ศาสตราจารย์บัณฑิต พุกกะวัน เป็นทรัพยากรบุคคลด้านการประถมศึกษา
ที่เด่นที่สุด (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร : 7 กรกฎาคม 2531)
ผู้หนึ่ง ที่สมควรยกย่องเป็นแบบอย่าง และเป็นแนวทางในการสร้างตนและการทำงานของ
ข้าราชการครูในสมัยปัจจุบัน

กำเนิด

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นบุตรของนาย ยี่ พุกกะวัน และนางบุญมิ่ง พุกกะวัน เกิดเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2472 ตรงกับวันเสาร์ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ปีมะเส็ง (ถลออ ทรงนันทิต. 2513 : 77) ในเขตเทศบาลอำเภอบางมูลนาก จังหวัด พิจิตร มีชื่อเดิมว่า เด็กชายเก็งหลวน แซ่จิว และเป็นบุตรเพียงคนเดียวของบิดา มารดา

นาย ยี่ กับนางบุญมิ่ง มีอาชีพค้าขาย ข้าวสาร ยาสูบ และของพื้นบ้านต่าง ๆ เปิดเป็นร้านค้าซึ่งเป็นห้องแถว อยู่ในตลาดอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ทำการรับซื้อ ข้าวเปลือก แล้วส่งไปกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ เมื่อถึงการค้าเริ่มขยายใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ บิดาต้องมาเสียชีวิตลง ในขณะที่เด็กชายเก็งหลวน เพิ่งเกิดมาอย่างจำความไม่ได้ นางบุญมิ่ง จึงเป็นมารดาหมายรับภาระงานอาชีพค้าขายตามเดิม แต่เปิดกิจการไม่ใหญ่โตเท่าเดิม รับซื้อข้าวข้าวสาร และยาสูบ โดยเปิดร้านค้าเป็นห้องแถวเล็ก ๆ 1 ห้อง ในตลาด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร เรื่อยมา (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

นางบุญมิ่ง มารดา ไคอบรมเลี้ยงดูเด็กชายเก็งหลวนมาด้วยความอดทน ด้วยมี บุตรชายเพียงคนเดียว จึงไคทุ่มเทความรัก ความอบอุ่นทั้งหมดให้แก่บุตรชายคนเดียวนี้ พยายามอบรมสั่งสอนให้มีความสำนึกที่ดี รู้จักหน้าที่ควรปฏิบัติ ตั้งมั่นเทิดทูนหนึ่งในเอกสาร "โปรดเกล้าฯ" เกี่ยวกับการเลี้ยงดูของมารดาว่า

...แม่ของข้าพเจ้าสอนตั้งแต่วัยเด็กว่า เรานะ เกิดมาหัวเดียวกระเทียมลีบ เพราะข้าพเจ้ากำพร้าบิดาตั้งแต่วัยจำความไม่ได้ คำสอนนี้ทำให้ข้าพเจ้าเจียมตัว เจียมใจ ไม่ประมาท ห่วงตนเองทุกวิถีทาง แม่สอนอีกว่าเรื่องชื่อเสียงเป็นเรื่อง สำคัญมาก เพราะข้าพเจ้าเป็นลูกคนเดียวของแม่ อย่ายอมสยบให้ใคร ทรัพย์สิน สมบัติทั้งหลายหาชวนขวายคงหาได้ ชื่อเสียงหาเสียแล้ว ภู่อ้อ ภู่อ้อเสียไคยาก มีแต่ทำไคเพียงภู่นา (พูดแก่เกี้ยว) ไคเท่านั้น ข้าพเจ้าจึงยอมรับและถือปฏิบัติมา จวบเท่าชีวิต (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 35)

แม้ว่าเด็กชายเก็งหลวน จะเป็นบุตรชายเพียงคนเดียว แต่ก็ไม่ได้ถูกความใจให้เคยตัวในเรื่องความอบอุ่นทางใจ จนเกิดเป็นนิสัยเกียจคร้าน ตรงกันข้ามการเป็นบุตรเพียงคนเดียวต้องช่วยงานบ้านทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานครัว เช่น ทำกับข้าวเอง หรืองานอาชีพค้าขาย เด็กชายเก็งหลวน ต้องช่วยงานทุกอย่าง แม้บางอย่างจะเกินกำลังความสามารถของตนเองก็ตาม

นอกจากฝึกฝนให้บุตรชายมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพแล้ว นางบุญมั่ง ยังเป็นมารดาที่คอยห่วงใยในอนาคตของบุตรชาย คอยเอาใจใส่ในการศึกษาของบุตรชายยิ่ง นอกจากจะอบรมสั่งสอนให้รู้จักหนังสือในระหว่างการประกอบอาชีพที่บ้านแล้ว นางยังส่งเขาเรียนในสถานรับสอนหนังสือของเอกชน ที่รับสอนหนังสือเด็กก่อนถึงวัยประถมศึกษา (อนุบาลเอกชน) โดยเปิดสอนอยู่ที่บ้านของคนที่ละแวกบ้านเดียวกัน อีกทั้งการที่บุตรชายได้เข้าเรียน ยังเป็นการสะดวกแก่การประกอบอาชีพค้าขายของนางด้วย เพราะบางครั้งต้องเดินทางค้าขายไปยังที่ไกลหรือต้องพักค้างแรม เป็นต้น

นางบุญมั่ง นับว่าเป็นมารดาที่รักและห่วงใยบุตรชายคนเดียวของนางเป็นอย่างยิ่ง แม้จะเป็นหม้าย แต่นางก็ไม่ยอมแต่งงานใหม่ (บันลือ พุทฺธะวัน : สัมภาษณ์) ยังประกอบอาชีพค้าขาย สร้างฐานะตนเองโดยไม่ต้องพึ่งญาติพี่น้อง ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนมีฐานะดีอยู่แล้ว นางทำหน้าที่มารดาที่เป็นที่พึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรชายมาโดยตลอด จนเมื่อ พ.ศ. 2506 นางบุญมั่งได้ถึงแก่กรรม รวมอายุได้ 67 ปี

การศึกษา

เด็กชายเก็งหลวน พุทฺธะวัน ได้รับการศึกษาขั้นต้นเมื่ออายุได้ 7 ขวบ จากโรงเรียนอนุบาลมณีโสภณ กล่าวคือมีสามภรรยาที่รับสอนเด็กก่อนเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยดัดแปลงบ้านของตน ซึ่งเป็นห้องแถวประตูเป็นไม้กระดานดอกลูกเปิดปิด จัดเป็นห้องโถง จุนักเรียนที่ผู้ปกครองนำมาฝากเรียนระหว่าง 10 ถึง 20 คน อุปกรณ์การสอนในขณะนั้นเป็นกระดานกับชอล์ก วิชาที่สอนส่วนใหญ่เป็นเลขคณิต และภาษาไทย มีวิชาอื่น ๆ อีกบ้างตามความจำเป็น (บันลือ พุทฺธะวัน : สัมภาษณ์) คำเล่าเรียนในสมัยนั้น จะจัดเก็บเป็นรายเดือน

ถึงบันทึกตอนหนึ่งในมวลประสบการณ์และอุปเทศการสอน กล่าวถึงการเก็บค่าเล่าเรียนว่า "...การเก็บค่าเล่าเรียน หากบอกเป็นราคาทางวัดแล้วจะทำให้ผู้อ่านนึกสับสนใจ คือ เดือนละ 50 สตางค์ หรือสองสลึง ค่าเพียงเท่านั้นหรือมารดาของข้าพเจ้าต้องเอาค่าไร จากชายชาวสาร 10 ดึง มาจ่ายให้เป็นรายเดือน" (บันทึก พุทธะวัน. 2522 : 44)

แม้จะฝากบุตรชายเข้าเรียนกับครูโรงเรียนอนุบาลแห่งนี้แล้วก็ตาม นางบุญมั่ง ยังให้การอบรมบุตรชายอยู่เสมอ ด้วยการปลูกฝังให้เป็นคนรู้จักสำนึกในบุญคุณของผู้อื่น แม้แต่กระต่ายแผนเคียวที่ใช้ชดเชยแทนกระต่ายขนวน เนื่องจากก่อนหน้านี้ กระต่าย จะหาได้ยากยิ่ง ทั้งยังชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์จากการได้เรียนรู้ ถึงความตอนหนึ่ง ลงใน มวลประสบการณ์ และอุปเทศการสอนว่า

...กลับมาบ้าน มารดาข้าพเจ้าก็ให้กราบแทนกระต่ายเช่นกัน แล้วให้เก็บบทเรียน ไวบนึงกระจุก ถ้าขับอย่างหนักแน่นว่าตอนจะหยิบก็กราบ ตอนจะเก็บก็ต้องกราบ ด้วย ไม่ให้วางหนังสือไว้กับพื้น ไม่ให้ก้าวข้ามหรือแสดงอาการอันไม่เคารพหนังสือ เป็นอันขาด ท่านยังย้ำย้ำท้าวานหนังสือนี้มีคุณค่าต่อเรามาก ผู้อ่านเขียนมาหรือเรา เขียนไปต่างก็อ่านกันรู้เรื่องเหมือนกับเราได้คุยกัน ตกลงกันรู้เรื่องกันก็ ทยอยแลก แทนที่ที่รู้จักใช้หนังสือ แล้วยกตัวอย่างคนที่ไม่เอาใจใส่หนังสือ ไม่เคารพหนังสือ ก็อ่านหนังสือไม่ออก ไปไหนก็ลำบาก นั่งรถไฟผ่านไปก็ไม่รู้ว่าสถานีอะไร ต้อง หมั่นถามเขาตลอดทาง บางทีขึ้นรถผิด ลงผิด ล้วนเสียเวลาทั้งสิ้น เน้นให้ ข้าพเจ้าจำ ๆ ๆ แล้วทำตามที่ท่านสอน แล้วปัจจุบันข้าพเจ้าจะไม่ดึงกับกราบ หนังสือเหมือนสมัยที่เป็นเด็ก แต่ก็ไม่ยอมเหวี่ยง ขว้างปา หรือทำอาการกระแทก กระแทกกับหนังสือหรือใครจะเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นทงมมายก็จำต้องยอม (บันทึก พุทธะวัน. 2522 : 47)

เรียนที่โรงเรียนอนุบาลเอกชนแห่งนี้ จนอายุได้ 8 ขวบ มารดาจึงฝากเข้าเรียน ในโรงเรียนเทศบาลบางมูลนาก (เทศบาล 1) เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างจากตลาดอำเภอ บางมูลนาก ไปประมาณ 1 กิโลเมตร การเดินทางต้องข้ามแม่น้ำน่านไปเรียนทุกวัน

(ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) เนื่องจากเด็กชายเก่งหล่วน ผ่านการเรียนอนุบาลมาแล้ว ครูใหญ่จึงให้ทดสอบความรู้ทั้ง คณิตศาสตร์และภาษาไทย ดูว่า พอจะผ่านไปเรียนชั้นประถม ปีที่สองได้หรือไม่ โดย

...ให้ทำแบบฝึกหัดเลขคณิต 3 ข้อ ในหนังสือเลข ป.1 ...ตอนสายครูก็เขียนข้อความให้ลองอ่าน "คาตไคตคนตาล แตนคอตตาตาค์แตก คาคตกคนตาล คอต้าตูกคาต้าย" ...และเขียนคำบอก "ส้มสุกลูกไม้ หาง่ายในเมืองเรา เหลือกิน เหลือใช้ นำไปขายได้เงินดี มั่งมีศรีสุข ทุกผู้ทุกคน" ครูชมว่าใช้ได้แล้วทานกัณฑ์ ขาพาเจ้าไปส่งให้ครู ป.2 (บันลือ พุทธะวัน. 2522 : 53 - 54)

หลังจากนั้น นางบุญมิ่ง มารดาจึงได้เปลี่ยนชื่อเด็กชายเก่งหล่วน เสียใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสมัยนั้น (จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม) เป็นเด็กชายบันลือ พุทธะวัน เพื่อน ๆ หลายคนก็เปลี่ยนชื่อใหม่เช่นกันได้แก่ เด็กชายเตง กาววิไล ก็เปลี่ยนเป็น สมพงษ์ กาววิไล (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

เด็กชายบันลือ พุทธะวัน เรียนที่โรงเรียนเทศบาล จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วต่อที่โรงเรียนภูมิวิทยาคม ที่อำเภอบางมูลนากในชั้นมัธยมปีที่ 1 พอเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ. 2484) มารดาได้นำบุตรชายคนเคียวมาฝากไว้วัดชัยมงคล อำเภอบางมูลนาก เนื่องจากอยู่ใกล้โรงเรียนกว่าทั้งยังเกรงว่าจะเกิดอันตรายต่อบุตรชาย เด็กชายบันลือ จึงต้องเป็นเด็กวัด จนกระทั่งจบมัธยมปีที่ 3 การเรียนในช่วงภาวะสงครามไม่มีการสอบไล่ประจำปี ดังนั้นนักเรียนแต่ละชั้นจึงสอบโดยกชั้นทั้งหมด (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์)

หลังจากจบมัธยมปีที่ 3 แล้ว ใน พ.ศ. 2485 มารดาได้พาเด็กชายบันลือ พุทธะวัน ไปสมัครเรียนต่อชั้นมัธยมปีที่ 4 ที่โรงเรียนพิจิตรวิทยาคม จังหวัดพิจิตร แต่ทางโรงเรียนไม่สามารถรับเข้าเรียนได้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนมีมากแล้ว ด้วยความเป็นห่วงอนาคตทางการศึกษาของบุตร มารดาจึงได้พาไปสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม อำเภอมะเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับการยกเว้นเสียค่าเรียน อันเป็นผลมาจากผลการเรียนดีเด่น มาแต่จนแต่เรียนที่พิษณุโลกได้เพียงเดือนเศษ มารดาเป็นห่วงบุตรชายคนเคียวนี้มาก จึงได้

พยายามติดต่อ โรงเรียนเพ็ชรวิทยาคม จันทบุรี ใจเรียนรับเข้าเรียนได้ เพราะห้องเรียนว่างลง ดังนั้นจึงได้เรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 ที่จังหวัดพิจิตรได้ดังต้องการ แต่ต้องเสียค่าเล่าเรียนเป็นเงินจำนวน 20 บาทต่อปี ซึ่งในสมัยนั้นนับว่ามากพอสมควร (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์)

ด้วยความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนจนคิดเป็นนิสัยมาแต่ต้น ส่งผลให้

ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน สอบได้เป็นอันดับหนึ่งเป็นประจำ (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) เมื่อเริ่มเข้าเรียนในชั้นมัธยมปีที่ 4 (มิถุนายน พ.ศ. 2486) ยังสามารถสอบผ่านขึ้นไปเรียนในชั้นมัธยมปีที่ 5 ในปลายภาคเรียนตนเอง (สิงหาคม 2486) จึงทำให้เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 ก่อนเพื่อนรุ่นเดียวกัน ความขยันศึกษาหาความรู้เป็นที่รู้จักในหมู่เพื่อนร่วมชั้น และเพื่อนสนิท นายประวิทย์ กาววิไล ได้พูดถึงการใฝ่รู้ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน ว่า เป็นผู้ติดหนังสือ ชอบทบทวน มาแต่ต้น เห็นใจจากการอ่านหนังสือในเวลาว่างและระหว่างเผ่าหนาราน หนังสือที่ชอบอ่านได้แก่ ประวัติศาสตร์สากลของ หลวงวิจิตรวาทการ วรรณคดี นอกจากนั้นยังชอบวิชาคำนวณ และการเรียงความอีกด้วย (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

เมื่อสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 แล้ว ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน มีความใฝ่ฝันที่จะได้ไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้รับการชักชวนจาก นายประวิทย์ กาววิไล เพื่อนสนิท แต่ความใฝ่ฝัน เช่นนั้นไม่อาจเป็นจริงได้ ดังนั้นก็จากบทความใน วิทยาสาร ปีที่ 29 ฉบับที่ 23 ความตอนหนึ่งว่า

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระยะที่สงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังจะสิ้นสุดลง และเพราะภาวะสงครามแท้ ๆ ที่ทำให้การศึกษาต้องขาดจากการชักชวนของเพื่อนที่จะพากันมาชู้ตัวในกรุงเทพฯ ต้องเลิกเล่น เราเคยใฝ่ฝันกันว่า เราจะไปเรียนเตรียมธรรมศาสตร์สักสองปี แล้วก็กลับมาหางานเสริมจนทำ ทำไปสอบไปควย... เราคิดฝันกันตามประสาเด็กบ้านนอกผู้มั่งคั่งน้อย แต่จนแล้วจนรอดมันก็ไม่ได้เป็นไปตามที่คาดคิด มารดาของข้าพเจ้าหวงใยที่ลูกจะจากไกลในภาวะตอนปลายสงคราม (เราไม่กี่คนเพียงสองคนแม่มาก) หวังยังเกรงว่าจะหาเงินส่งเสียให้เล่าเรียนไม่ทันแม่จะเรียนเพียงสองปี และคิดกันอย่างประหมัดแล้วก็ตาม... (บันลือ พุทธะวัน. 2521 :

เมื่อพลาดหวังจากการศึกษาต่อ ก็ได้ช่วยมารดาค้าขายต่อไป ด้วยความหวังว่าจะเก็บเงินเป็นทุนในการศึกษาต่อไปให้ได้ เขาได้หาหนะเป็นจักรยานสองล้อใช้ในการซื้อขายรับส่งยาสูบ ตามบ้านญาติพี่น้อง และลูกค้าแถวจังหวัดพิจิตร บ้านราชวัญเป็นประจำ และได้เงินเหี่ยวละประมาณ 20 บาท ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน เล่าว่า จักรยานคันนี้ มารดาได้ขายเพิ่มซัคนากแก่เมียนายคำรวงในราคา 1,220 บาท เนื่องจากเพิ่มซัคนากมีราคาแพง เขาจึงแถมจักรยานให้คันหนึ่ง (บันลือ พดุษะวัน : สัมภาษณ์) และเวลาว่างงาน เขายังได้ขี่จักรยานเหี่ยวเล่นพักผ่อนในเขตน้อยเสมอ (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน ช่วยมารดาประกอบอาชีพ ตามหน้าที่ของบุตรที่พึงกระทำ ได้ปีเศษ จึงได้ไปสมัครเป็นครูประจำบาล โดยใช้วุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ. 2489 ขณะนั้นมีอายุเพียง 16 ปีเศษ ได้รับการบรรจุเป็นครูประจำบาลตรี อันดับ 7 เงินเดือน 20 บาท ตลอดระยะเวลาการเป็นครู ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน ได้ใช้ความเพียรพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ แม้บางครั้งการปฏิบัติงานในหน้าที่จะเป็นอุปสรรคในการใฝ่หาความรู้ก็ตาม แต่ด้วยจิตมุ่งมั่นต่องานที่ตนรับผิดชอบทำให้เขาสอบเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อความก้าวหน้าในเวลาไม่นานนัก โดยใช้วุฒิมัธยมศึกษา (มูล) ใน พ.ศ. 2492 ขณะนั้นมีอายุเพียง 20 ปี เป็นครูโรงเรียนบูรพรัตนวิทยาคาร อำเภอดงพิกุล จังหวัดพิจิตร เงินเดือนขณะนั้น 500 บาท ต่อมาไม่นานในปี พ.ศ. 2495 สอบได้วุฒิมัธยมศึกษาประถม (พ.ป.) อัตราเงินเดือนในอัตรา 600 บาท และในปี พ.ศ. 2497 สอบได้วุฒิมัธยมศึกษามัธยม (พ.ม.) รับเงินเดือนในอัตรา 750 บาท (บันลือ พดุษะวัน. 2527 : 5) การสอบเลื่อนวิทยฐานะทั้ง 3 วุฒิ ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน ได้รับในขณะที่เขาเป็นครูในโรงเรียนบูรพรัตนวิทยาคาร อำเภอดงพิกุล จังหวัดพิจิตร โดยใช้ระยะเวลาในการสอบอย่างละ 2 ปี จะเห็นได้ว่า การรับราชการครูประจำบาลมีความก้าวหน้ามาก (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

หลังจากสอบเลื่อนวิทยฐานะเป็นวุฒิมัธยมศึกษา (พ.ม.) ได้เป็นข้าราชการครูสามัญขั้นตรีแล้วในปี พ.ศ. 2498 จึงได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งครูใหญ่ที่ โรงเรียนดงพิกุลวิทยาคาร อำเภอดงพิกุล จังหวัดพิจิตร และได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ในสาขาการประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2499 ในการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อในขณะนั้น ส่วนใหญ่ครูที่มีอายุต่ำกว่าจะได้รับคัดเลือกไป ส่วน ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน อายุยัง

น้อยนัก หากเทียบกับครูผู้ถูกคัดเลือกไปศึกษาต่อด้วยกัน ทั้งนี้จากเหตุผลที่เป็นบุคคลที่มีความรู้เป็นที่ประจักษ์ ทั้งยังเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี นิสิตสาขาการประถมศึกษาในยุคเริ่มแรกนั้น จึงเป็นบุคคลที่ค่อนข้างจะเรียนเก่งกันทั้งนั้น (สุนทร สุนันทชัย : สัมภาษณ์)

ด้วยความเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการประถมศึกษา มาแล้วหลายปี จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นครูใหญ่ ทำให้การศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น รวมทั้งสาขาที่ศึกษาอยู่นั้นสนองต่องานในหน้าที่ครูประถมศึกษาเป็นอย่างดี สามารถปรับประยุกต์ใช้ได้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ อุปสรรคทางการศึกษาจึงหมดไป อีกทั้งการประพฤติปฏิบัติในกฎระเบียบ ของสถาบันที่ศึกษาส่งเสริมให้ การใส่หาความรู้มีผลก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นที่รู้จักกันดี ในบรรดาคุณาจารย์ และเพื่อนนิสิต ว่า เป็นคนตั้งใจเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จเป็นอย่างดี การทำรายงานส่งครูอาจารย์ผู้สอนด้วยเป็นบุคคลที่มีลายมืออ่านง่าย เป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนั้นยังวางตัวได้สมกับเป็นลูกศิษย์ แม้จะมีตำแหน่งทางราชการเป็นครูใหญ่ก็ตาม โดยให้ความเคารพนบนอบต่ออาจารย์ผู้สอน เหมือนนิสิตโดยทั่วไป จึงเป็นบุคคลที่เด่นในกลุ่มนิสิตที่ทำให้คุณาจารย์สบายใจ (สีลา จายะนียโยธิน : สัมภาษณ์) แม้ในกลุ่มเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นนิสิตต่างอายุกัน ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน มักจะถือเป็นมิตร และให้ความเป็นกันเองในฐานะเพื่อนร่วมรุ่นเสมอ เมื่อมีปัญหาทางการเรียน มักจะปรึกษาจนเป็นที่เข้าใจกันดีหรือปัญหาส่วนตัว หากเขาพอจะช่วยเพื่อนได้ จะยินดีช่วยเหลือ จึงทำให้เป็นบุคคลที่มีแต่มิตร ไม่มีศัตรู (สุนทร สุนันทชัย : สัมภาษณ์)

ในปลายปีการศึกษา 2500 (ค.ศ. 1957) ในขณะที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้าย เขาได้ไปสมัครสอบชิงทุนการศึกษา เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ผลการสอบปรากฏว่าเขามีข้อติดข้อง ไม่สามารถไปศึกษาต่อถึงความตั้งใจได้ นับว่าเป็นความผิดหวังทางการศึกษาครั้งแรก และเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงจิตใจ กระตุกเตือนให้เขาพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค อยู่ตลอดเวลา แม้เมื่อศึกษาจนจบปริญญาตรีไปแล้วในปี พ.ศ. 2501 (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์) ความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคนี้ ทำให้เขาเป็นบุคคลที่มีความอดทนรอบคอบ มีเหตุผล และต่อสู้กับความไม่ถูกไม่ควรตลอดมา (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์)

หลังจากจบการศึกษาในปี พ.ศ. 2501 ได้วุฒิการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) สาขาการประถมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรแล้ว เขาได้เข้าอบรมเพิ่มเติมด้านภาษาต่างประเทศ ยังสถาบันสอนภาษา A.U.A. เป็นเวลา 3 เดือน จึงได้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร แต่ในปีเดียวกันนั้นเอง เขาได้ไปสมัครสอบชิงทุนการศึกษาต่อยังต่างประเทศอีก เป็นทุน I.C.A. (International Co-operation Administration) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์การร่วมมือในการบริหารการศึกษา (USOM) จำนวนทุนที่รับในครั้งนั้น มี 4 ทุน แต่ปรากฏว่า ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ติดสำรองอันดับ 1 หมายถึงสอบได้เป็นอันดับที่ 5 และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าอบรมที่ A.U.A. อีกด้วย แต่จากประสบการณ์การสอบชิงทุนในครั้งแรก ทำให้ทราบว่า โอกาสที่จะได้ไปศึกษาต่อนั้นมีน้อยเหลือเกิน ความท้อแท้จึงเกิดในหัวใจในขณะนั้น เพราะเหตุว่า หลังจากขอคะแนนการสอบ ผู้เข้าสอบที่ติดอันดับ 3 และ 4 นั้นมีคะแนนภาษาอังกฤษอยู่เกรด D แต่ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้เกรด B ทำให้เขาได้เห็นความยุติธรรมที่เกิดขึ้น ได้ชัดเจนมากขึ้น จึงตัดสินใจจะไม่เข้าอบรมภาษาที่สถาบัน A.U.A. อีกต่อไป แต่ อาจารย์อุทิศ สุจรรยา (ตำแหน่งขณะนั้น รองหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา) พูดเกลี้ยกล่อมให้เห็นความเป็นจริงบางอย่างที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องยอมรับให้ได้ แม้จะขัดกับอุปนิสัยของเขาเพียงใดก็ตาม แต่ขอให้มี "ความพยายาม" ต่อสู้ต่อไปและเอาชนะให้ได้ (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เขาใจอ่อนและพยายามเข้าอบรมที่ A.U.A. จนได้ พอเข้าอบรมได้เพียงหนึ่งสัปดาห์เท่านั้น ทางราชการจึงได้ขยายจำนวนผู้รับทุนไปศึกษาต่อถึง 7 ทุน จึงเป็นอันว่า ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นผู้หนึ่งในจำนวนผู้รับทุนทั้ง 7 ทุนนั้น

สถาบันการศึกษาที่ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ไปศึกษาต่อนั้น คือ Bank Street College เป็นวิทยาลัยเล็ก ๆ ที่มีชื่อเสียงดีเด่นในสาขาการประถมศึกษา (ปัจจุบันเป็นสาขาหนึ่งของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ขณะนี้เปิดสอนถึงระดับปริญญาเอก) ในปี พ.ศ. 2501 หลักสูตรเน้นหนักในเรื่อง "ตำราและหนังสืออ่านประกอบในระดับประถมศึกษา" (Text and Supplementary Readers) โดยนักศึกษาจะต้องใช้เวลาเรียนตามหลักสูตรเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน แต่ด้วยแรงจูงใจอย่างแรงกล้าในสัมฤทธิ์ผล และความเป็นห่วง มารดาที่มีอายุมากแล้ว ทำให้การศึกษาในระดับ

ปริญญาโทของเขาสำเร็จลงไวก่อนกำหนด โดยใช้เวลาดังนั้น 1 ปี 4 เดือน (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์) ได้วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต M.S. in Ed. จาก Bank Street College, New York City (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 5) ในปลายปี พ.ศ. 2503 ตำแหน่งทางราชการ ในขณะนั้นคือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร

อุปสมบท

ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน อุปสมบท ประมาณเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2494 ขณะนั้นรับราชการครูโรงเรียนบูรพาภิรมย์วิทยาจารย์ อำเภอดงพนาหิน จังหวัดพิจิตร ที่วัดบ้านท่าหอ ตำบลท่าหอ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นบ้านเก่าของญาติฝ่ายมารดาโดยเจ้าคุณเมธีธรรมปนาท เป็นอุปัชฌาย์ ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน เล่าว่า ก่อนบวชเป็นพระนั้น ตนเองต้องไปอยู่วัดเป็นเวลา 7 วัน เพื่อเตรียมการบวช โดยขณะนั้นได้ฉายาว่า "อภินาโธ" แต่เมื่อทำการผูกดวงแล้ว "เขาเป็นคนดวงแข็ง เป็นดวงพระอาทิตย์ และมักจะนั่งทับศัตรุ" ฉะนั้นได้ฉายาว่า "อภิ" ชีวิตคงจะไม่สงบ" จึงเปลี่ยนฉายาใหม่ว่า "ธรรมนาโธ" ก่อนบวช ในระหว่างบวชได้รับความไว้วางใจใหญ่แล ควบคุมการปฏิสังขรณ์โบสถ์ เช่น การรื้อนทราย การผสมปูนความสูตร เป็นต้น เพราะพระอุปัชฌาย์เห็นว่า เป็นครูซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ทานถึงคาดหวังว่า จะให้ภิกษุบันลือ ธรรมนาโธ มาช่วยสอนภาษาไทยแก่ภิกษุ สามเณรใน วัดบ้าง โดยท่านให้ข้อคิดที่ว่า "ภิกษุนั้นอ่อนในทางโลก เวลาไปเทศน์สั่งสอนควรจะได้ผู้มีความรู้ ทั้งทางโลกและทางธรรมสามารถนำวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ให้เข้ากับทางธรรมได้ จึงจะเกิด ประโยชน์สำเร็จผลสมความตั้งใจของผู้สอน" แต่ภิกษุบันลือ ธรรมนาโธ ก็ไม่สามารถสนอง ความประสงค์ของพระอุปัชฌาย์ได้เต็มที่นัก จำเป็นต้องลาสิกขาบทเพราะเป็นการบวชในระหว่าง ปีกภาคเรียน ไม่ได้ลาตามระเบียบของทางราชการ ภิกษุบันลือ อยู่ในภิกษุภาพเพียง 11 วัน เท่านั้น "แต่เจ้าคุณเมธีบอกว่า การบวชถ้าเรามีพื้นฐานความประพฤติปฏิบัติดีอยู่แล้ว เวลารวม ทั้งการหาอุกฤษหายามก็ไม่เป็นปัญหา" (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์)

จากประวัติชีวิตดังกล่าวมาแล้ว และบันทึกประวัติการรับราชการในเอกสาร "โปรดเกล้าฯ" ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน พอสรุปเป็นบันทึกหลักฐานการศึกษาทั้งวุฒิสามัญและในวุฒิกู ในขณะรับราชการเป็นครูประจำบาลไคดังนี้

พ.ศ. 2479 เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทศบาล 1 อำเภอบางมูลนาก จังหวัด
พิจิตร พ.ศ. 2483 เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วศึกษาต่อในโรงเรียนเทศบาลมัธยม
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

พ.ศ. 2485 เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 ศึกษาต่อในชั้นมัธยมปีที่ 4 ที่โรงเรียนพิษณุโลก
วิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก แต่เรียนได้เพียง 1 เดือน ต้องย้ายกลับมาเรียนที่โรงเรียนพิจิตร
วิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

พ.ศ. 2487 เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนพิจิตรวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัด
พิจิตร ในปี พ.ศ. 2489 เริ่มรับราชการเป็นครูประจำบาล ได้ศึกษาจนกว่าด้วยตนเอง แล้ว
สอบเลื่อนวิทยฐานะ ใ้ครูชั้น ๖

พ.ศ. 2492 อนุมัติพิเศษมูล (พ)

พ.ศ. 2495 อนุมัติพิเศษประถม (พ.ป.)

พ.ศ. 2497 อนุมัติพิเศษมัธยม (พ.ม.)

ในปี พ.ศ. 2499 ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร สำเร็จการศึกษาวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ในปี พ.ศ. 2501
และในปี 2502 ได้รับทุนไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และสำเร็จ
การศึกษา วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต (M.S. in Ed. จาก Bank Street College, New York
City)

ชีวิตครูประจำบาล

เมื่อว่างเว้นการเรียนเป็นเวลา 1 ปี หลังจากจบมัธยมปีที่ 6 แล้วนั้น ศาสตราจารย์
บันลือ พงษ์พานิช คิดว่าตนเองไม่ควรนั่งคิดหาญฐานันคากักต้อย อย่างผู้มีโอกาสดีทั้งหลาย
อีกอย่างหนึ่ง รวาทายาสูบที่ขายช่วยมารคานัน ไม่ได้ช่วยให้ภาวะเศรษฐกิจดีขึ้นเท่าไรนัก
จึงตัดสินใจไปสมัครเป็นครู ดังนั้นที่ประสบการณ์กับอุปสรรคการสอนใน "วิทยาสาร" ตอนหนึ่งว่า

มารดาของข้าพเจ้าเดินทางติดต่อกับชายชาวสุบหลายต่อหลายอำเภอ และแล้วท่านได้ทราบข่าวจากท่านศึกษาธิการอำเภอแห่งหนึ่งจะช่วยบรรจุข้าพเจ้าไปเป็นครูประจำบาลได้ ดีกว่าที่จะปล่อยให้เด็กหนุ่มอย่างข้าพเจ้าเที่ยวเตร่ทางเสียมากกว่าได้ มารดาก็นำขานี้มาหารือและคาดคะเนว่า เราไม่มีทางเรียนต่อได้ จะสมัครงานเสมียนก็อายุยังไม่พอ ควรเป็นครูดีกว่าเป็นครูก็มีทางเรียนและก้าวหน้าได้เหมือนกัน... (บันลือ พุทธะวัน. 2521 : 18)

และตอนหนึ่งก็เกี่ยวกับการสมัครเป็นครู ในบันทึกเรื่องเดียวกัน ว่า

ออกเดินทางพร้อมด้วยกระเป๋ เสื้อยันต์รูป และไม้เท้าที่จะนำเอาประกาศนียบัตร ม.6 มาด้วย พบท่านศึกษา ที่อำเภอและเรียนให้ท่านทราบว่า ข้าพเจ้ามาสมัครเป็นครู ท่านสอบถามและอบรมเล็กน้อย แล้วให้รอรับหนังสืออำเภอเพื่อนำติดตัวไปรายงานตัวที่โรงเรียน ท่านศึกษาธิการอำเภอในสมัยนั้น (2489) ยังมีบุญบารมีมากมาย พอที่สามารถจะบรรจุ เอาใครต่อใครมาเป็นครูสอนหนังสือในท้องที่อำเภอของท่านได้เอง (บันลือ พุทธะวัน. 2521 : 18)

ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน ได้รับราชการบรรจุเป็นครูประจำบาลตรี อันดับ 7 โรงเรียนวัดหนองน้ำเตา ตำบลทับคล้อ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ได้รับเงินเดือน 20 บาท รวมกับเงินเพิ่มอีก 7 เท่าของเงินเดือนเป็น 140 บาท นับว่าพออยู่ได้ (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์) บันทึกตอนหนึ่งในประสบการณ์ และอุปสรรคการสอน เกี่ยวกับค่าครองชีพ ว่า

ภาวะเศรษฐกิจสมัยนั้นค่าครองชีพยังไม่สูง การบริโภคยังพออยู่ได้ กล้วยเพียง 50 สตางค์ อ้อยทอนละ 10 (3 ทอนสลึง) ส่วนเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างลำบากหน่อย ครูสมัยนั้นแต่งกายกันด้วยกางเกงขาสั้น เสื้อแขนสั้น รองเท้ายางรถยนต์ ฉาไม่สังเกตให้คิด ครูสมัยนั้นก็แต่งกายไปสอนเหมือนชาวบ้านธรรมดาตนเอง (บันลือ พุทธะวัน. 2521 : 18)

ชีวิตครูเริ่มต้นจาก พ.ศ. 2489 จากโรงเรียนเล็ก ๆ แห่งนี้ แต่ประสบการณ์ที่ได้รับ
เป็นความประทับใจที่ไม่อาจลืมได้ ดังนั้นที่กบประสบ ารณ์กับอุปสรรคการสอนในช่วงการเป็น
ครูประจำตำบล ลงใน "วิทยาสาร" ดังนี้

เช้าวันหนึ่ง จากชีวิตครูประจำตำบลของข้าพเจ้าก็เริ่มต้น ข้าพเจ้าเดินทางมาพร้อม
กับหนังสืออำเภอมารายงานตัวต่อครูใหญ่ในท้องถิ่นที่เรียกว่า ห้างใหม่ ห้างแปด
มาถึงหมู่บ้านตามชื่อโรงเรียนวัดหนองน้ำเต้าอยู่ติดกับถนนรถยนต์ มีตลาดเล็ก ๆ
ห้องแถวค่อนข้างเก่า ถ้าเรียกกันตามภาษานิยายรักก็ว่า ไกลโรไกลโส...

แล้วครูใหญ่ก็ชวนเดินไปโรงเรียนคูสีหน้าท่านยิ้มแย้มแจ่มใสที่ได้ครูใหม่ เดินผ่านตลาด
หักรอนเข้ามาที่ลานวัด ท่านก็ชี้ให้ดูศาลาวัดหลังย่อม นี่เป็นอาคาร ป.1 - 2
อาคารมุงแฝกชั้นเดียวอยู่กับพื้นนั้นเป็นอาคาร ป.3 - 4 ท่านสาธยาย โรงเรียนเดิม
มีครูอยู่สองคน เด็กเกือบ 200 คน (ข้าพเจ้าสะดุ้ง) ชวนขึ้นศาลาวัด เรานั่งคุย
กันบนมารองเขียนของนักเรียน ท่านมอบหมายให้ข้าพเจ้าสอน ป.3 - 4 นักเรียน
ประมาณ 70 คน และถามว่าเคยสอนมาบ้างหรือเปล่า ข้าพเจ้าบอกว่าไม่เคยสอน
เลยท่านปลอบสอน ๆ ไปก็สอนเองได้เอง... หนังสือเรียนของเด็กนั้นแต่ละเป็น
แนวการสอนอย่างทีละ (บันทึก พฤษภาคม. 2521 : 19 - 20)

และตอนหนึ่งเกี่ยวกับการแต่งกายของนักเรียน ว่า

...เด็กส่วนใหญ่แต่งตัวด้วยผ้าทอไทยสีขาว ค่อนข้างคล้ำมากบาง น้อยบางตาม
ประสาเด็กบ้านนอก เด็กไม่ค่อยจะใส่เข็มขัดกัน เด็กชายใส่กางเกงขูดและ
ย้อมด้วยสีต่าง ๆ เด็กหญิงก็มักใส่ผาดูงเหน็บพก (มีเข็มขัดใช้น้อยราย) ต้อง
ขยับเหน็บพกกันบ่อย ๆ ส่วนเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ นั้น บางรายก็ดูรุ่มร่ามมาก แต่
ก็เป็นไปตามสภาพเด็กบ้านนอกทั่วไปสมัยผาแดง (บันทึก พฤษภาคม. 2521 : 20)

การเรียนการสอนในวันแรกที่ไอ้ชื่อว่าเป็นครู และเป็นครูที่ไม่มีวิชาทางครูอีกด้วยทั้งต้องรับผิดชอบการสอนนักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 และปีที่ 4 นั้นประสบกับความยุ่งยากสับสนพอสมควร แต่ก็สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปได้ถึงขั้นหักเหเหตุการณ์ค่อนข้างว่า

ครูใหญ่กับมาที่โต๊ะ หยิบสมุดบัญชีเรียกชื่อ 2 เล่ม ซอลก 4 แห่งให้ข้าพเจ้ารับของ ด้วยความงงงัน เกือบจะถามหาว่านี่จะให้ผมสอนเลยหรือครับ แต่พูดไม่ออก พังเสียงเด็กสาวคนหนึ่ง ด้วยความรู้สึกว่า พูของคนที่นั่นออกไปหมด ตกใจหรือ ครูใหญ่ ตามพร้อมทั้งปลอบใจสอนไปเถอะ หนังสือเรียนของเด็กแต่ละเล่มเป็นแนวการสอนอย่างดี ของคุณละ เด็ก ๆ คงจะรอครูแล้ว ท่านเร่ง ข้าพเจ้าเดินลงศาลาตามจังหวะที่ ครูใหญ่เร่งคล้าย ๆ กับบังคับไปด้วยในตัว สอนอย่างไร สอนเท่าไหน แม้จะนึก ไม่ออกพอนึกภาพครูที่เคยสอนข้าพเจ้าไปบ้าง คงจะพอแก้ไขสถานการณ์ไปได้กระมัง

พอก้าวเท้าเข้าในอาคารนั้นเสียงหัวเราะขึ้นกับออกนักเรียนเกือบพร้อมกันนักเรียนเคารพ (ยืนขึ้น) สวัสดิ์คุณครู แล้วคำนับ รับความเคารพแล้วบอกให้นักเรียนนั่งลงได้ วางสมุดบัญชีเรียกชื่อ ซอลกลงบนโต๊ะ หัวหนาขึ้นทั้งสอง ก็เอาไม้เรียวมาวางบน โต๊ะครู ข้าพเจ้าจงจวงตามเด็กว่า เอาไม้เรียวมาให้ครูทำไม คนหนึ่งบอกว่า เอาไว้ให้ครูเขียน แปลกดีพิลึก นี่ถ้าจะเข้มนวกันมาก เด็กทั้งสองยังไม่หันกลับไป นั่งที่เรียบร้อย เสียงไม้เรียวบนศาลาก็ดังขึ้น รายการครูใหญ่ชำระคดีอะไรแต่เข้า เป็นแน่ ข้าพเจ้าคิดว่าคงเป็นรายการถอนทุนที่เคยถูกเขียนเมื่อครั้งเป็นนักเรียน แบบหนึ่งกระมัง ข้าพเจ้านั่งลงบนเก้าอี้ โต๊ะครูมี 1 ชุด อยู่กลางระหว่างทั้งสองชั้น ซึ่งนับว่าสะดวกแก่การควบคุมดูแล เด็กเพราะโล่งเห็นกันได้ทั่วถึง

จะเริ่มการสอนกันอย่างไร ซอลก 4 แห่ง บัญชีเรียกชื่อ 2 เล่ม หันมาถูกระดานคำ ก็ไม่มีตัวอักษรใด ๆ หลงเหลืออยู่ นึกถึงสภาพที่ครูเคยสอนข้าพเจ้า ท่านเรียกชื่อ ก่อนสอน จึงเริ่มสอน และเรียกชื่อ ป. 4 พอเริ่มชานช่อนักเรียนคนแรกเด็กทั้งชั้น ก็ยืนขึ้น พอชานรับชื่อแล้วก็นั่งลง มีบางคนชานรับแบบตะโกน ข้าพเจ้ามองหน้าเขา เด็กหน้าสลกทันทีเขาเป็นเด็กน่าสงสารพวนั้น (ข้าพเจ้าคิด) แล้วจึงสั่งให้เตรียมสมุด

และหนังสือเลขคณิตชั้นมาและเตรียมสมุดตอบเลขคิดในใจ 5 ข้อ ในชั้นมีสามคน
นั่งเรียนอยู่ควยรูปหนึ่งนั่งอยู่หลังสุดของชั้น

กลับมาหาน้องนักเรียนชั้น ป.3 เด็กก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับชั้น ป.4 ทุกคนชอบรับ
แล้วนั่ง กลับมาดูเด็ก ป.4 ทำงานไ้ชั่วครู เด็กชั้น ป.3 เริ่มส่งเสียง
จอกแจกขึ้น คงจะทำงานเสร็จกันแล้ว ตามดูว่าใครเสร็จแล้วบ้างคางก็ยกมือไป
ตาม ๆ กัน ให้งานเขาทำน้อยไปกระมัง จะตรวจแบบฝึกหัดกันอย่างไรดี นึกถึง
ครูเคยใช้โทษพาเจ้าแสดงวิธีทำเลขให้เพื่อนดู เอาละลองนำมาใช้ดูบ้าง... และ
แล้วความก็กึกก้องระงังลง ครูใหญ่กวักมือเรียกพาเจ้าไปหา หานบนกระป๋องกระป๋อง
ว่า เปลืองซอเล็ก กระดานดำนั้นไม่ควรให้เด็กเขียน แม่พาเจ้าชี้แจงท่านก็ไม่
ยอมฟัง กลับมาตรวจแบบฝึกหัดบนกระดานดำจนเสร็จ รู้สึกเหนื่อย เพราะใช้
เสียงจนคอแห้ง... สักครูเสียงกลองเหล็กดังขึ้น ระฆังโรงเรียนก็ดังขึ้น โลงออก
ไปที่ สอนไ้ครึ่งวันแล้ว หนักมิใช่เล่น นี่แหละชีวิตของครูจะไปรอดหรือไม่หนอ...
(บันลือ พุทธะวัน. 2521 : 20)

ในปี พ.ศ. 2491 ย้ายไปสอนอยู่โรงเรียนบูรพาวิทยาคาร อำเภอดงพวนหิน
จังหวัดหิจิตร ทำหน้าที่ครูประจำบาลที่โรงเรียนแห่งนี้ไ้โดย่างเต็มที่ เต็มความสามารถเป็นเวลา
7 ปี (2491 - 2498) จะเห็นไ้ว่าระยะเวลาดังกล่าว ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน
สามารถสอบเลื่อนวิทยฐานะไ้จากครูพิเศษมูล (พ) ครูพิเศษประถม (พ.ป.) ครูพิเศษมัธยม
(พ.ม.) ตามลำดับโดยไ้ใช้เวลา 2 ปีโดยเฉลี่ย ในขณะที่มีอายุเพียง 25 ปี ซึ่งนับว่าเป็นครู
หนุ่มที่สุดที่บรรจุโดยวุฒิสำมัญ (มัธยมปีที่ 6) ที่มีมารู้ความสามารถเป็นที่รู้จักกันดี ในหมู่ครู
และผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัด

หลังจากสอบไ้จาก พ.ม. ในปี พ.ศ. 2497 แล้ว ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน
ไ้ไปสมัครสอบไปไ้จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นการทดสอบความรู้ความสามารถของตนเองแต่
ก็ขาดการจังหวัดไ้ออกมาขยับขังไว้ บันทึทตอนหนึ่งในมวลประสพการณ์และอุปเทศการสอน
เขียนไ้ว่า

แล้ววันหนึ่ง ชาวแบ่งความเคลื่อนไหวก็เกิดขึ้นที่งานศึกษาธิการจังหวัดและ
งานศึกษาธิการอำเภอมายังโรงเรียน ท่านไม่ได้มาตรวจโรงเรียนพอพูดคุยกับ
ครูใหญ่แล้วก็เรียกข้าพเจ้าไปพบ... ท่านกล่าวอย่างตลกขบขันไม่ยอมให้คิดเลย
ต่อไปนี้จะใช้งานกันบ้าง จะไม่ให้สอบปามาละรู้ไว้ควยวาวเธอจะต้องไปอบรม
และงานในจังหวัดละเชิงเทรา กรุงเทพฯ และธนบุรี... (บันลือ พุฒชะวัน.
2522 : 71)

การไปอบรมงานนั้น เป็นเวลา 1 เดือน ตรงกันพอดีกับการสอบปามา การถูกขับยัง
อย่างนี้เป็นเพราะครูที่มีความรู้ ความสามารถ ถึงขั้นตรี แล้วจึงต้องการให้ ศาสตราจารย์
บันลือ พุฒชะวัน เป็นครูใหญ่ และปฏิบัติงานในวงการประถมศึกษาไปนาน ๆ (บันลือ พุฒชะวัน :
สัมภาษณ์) บันทึกการเดินทางไปอบรมงาน ในมวลประสบการณ์และอุปเทศการสอนเขียนถึง
การเข้าเมืองหลวงของครูบ้านนอกทั้งหลาย ดังนี้

จริงอย่างเจ้านายสั่งไว้ ต้องไปอบรมและงานตามโครงการปรับปรุงการศึกษาใน
จังหวัดละเชิงเทรา กรุงเทพฯ - ธนบุรี เป็นเวลา 1 เดือน เป็นครูประจำบาล
รุ่นแรกของกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปงานตามโครงการจังหวัดละ 2 คน
กับครูอนุบาล 1 คน กรมฯ ท่านสั่งให้แต่งชุดตรวจการสวมหมวกกะโล่ กูเก้โก
ห่อเข้ามากรุงเทพฯ - ธนบุรี และละเชิงเทรา ไม่พบครูแต่งเครื่องแบบเลยสักคน
นอกจากพวกเรา ๆ แปลกแท้ ความคิดของผู้นิเทศน์ไหนหนอ ช่างช่วยกำหนด
และส่งเสริมเอกลักษณ์ของครูบ้านนอกให้เรา เมื่อได้พูดคุยกับเพื่อนครูในกรุง
เขาก็บอกว่าเรื่องเครื่องแบบ ไม่มีการบังคับให้แต่งกันหรอก ฉะนั้นจริง คนบ้านนอก
แต่งกายสุภาพ ระเบียบอะไรต่าง ๆ ก็มีไว้สำหรับครูบ้านนอก คนบ้านนอกเท่านั้น (ข้าพเจ้าคิด)
เพื่อนยังบอกว่า พวกที่แต่งเครื่องแบบก็มีแต่ตำรวจ ทหาร รดราง และพนักงาน
เก็บค่าน้ำค่าไฟเท่านั้น ยิ่งสวมกะโล่ควยละก็ มีแต่พนักงานเก็บค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า
...พวกเราไม่ค่อยจะหลงกันง่าย เห็นหมวกกะโล่ บาเหลื่อง อ้อ พวกเรา
ครูบ้านนอกเผาเชื้อวกันนั่นเอง (บันลือ พุฒชะวัน. 2522 : 72)

ครูใหญ่แผนใหม่

ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน ข้ายไปเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนตะพานหินวิทยาการ อำเภอตพานหิน จังหวัดพิจิตร ในปลายปี พ.ศ. 2498 หลังจากอบรมงานที่ละเซิงเทรา กรุงเทพฯ ธนบุรี มาแล้วนั่นเอง ซึ่งเป็นช่วงที่เมืองไทยได้รับแนวการจัดการศึกษาแผนใหม่ จากเมืองนอกเข้ามาประยุกต์ใช้ เด็กผู้เรียนจะเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (จรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์) ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน จึงมักจะได้รับการขนานนามจาก เพื่อนครูและผู้บริหารที่คุ้นเคยว่า เป็นครูใหญ่แผนใหม่ไปค้วย (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) บันทึกการเป็นครูใหญ่ยุคก่อนในหนังสือประมวลประสบการณ์ และอุปเทศการสอนเขียนไว้ว่า

การเป็นครูใหญ่ในยุคก่อน อู ๆ ก็ไม่ใช่เรื่องยาก ขอแต่เพียงให้ท่านมีอิทธิพลหรือมีอะไรสักอย่าง ที่ผู้เสนอชื่อท่านจะสามารถหยิบยกขึ้นกล่าวอ้างได้เป็นใช้ได้ ส่วนคำว่า "การบริหารโรงเรียน" ก็ยังไม่มีใครว่าเรียนกันมา เพราะยังไม่ปรากฏในประวัติ การศึกษาไทยในยุคนั้น ครูคนใดจะเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนใหญ่หรือเล็กนั้น แล้วแต่ ศึกษาธิการอำเภอนั้นจะลิขิตบางคนเป็นครูใหญ่เพราะหาคนเป็นไม่ได้ถึงกับต้องขอร้อง และบังคับกันให้เป็น... (บันลือ พดุษะวัน. 2521 : 70)

งานในหน้าที่ของบริหารโรงเรียน เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถเฉพาะตัว เป็นอย่างสูง นอกจากนั้นประสบการณ์ที่เคยได้รับจะต้องนำมาใช้ให้เหมาะกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นอุปสรรค และสิ่งเอื้อประโยชน์ต่อหน้าที่ ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน ได้ปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษาประจำอำเภอ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูหลายคน ปัญหาที่ย่อมมีมากขึ้น เป็นการท้าทายความสามารถของครูใหญ่คนใหม่อย่างยิ่ง บันทึกการทำงาน ของครูใหญ่ในมวลประสบการณ์กับอุปเทศการสอน เขียนไว้ว่า

การเป็นครูใหญ่ที่บ้านพักอยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 17 กิโลเมตร ไม่ใช่เรื่อง สนุกนักโดยมากชาวเขาต้องออกจากบ้านประมาณก่อนหรือ 7.00 น. เสมอ นั่ง รดยนตประจำทางแล้วต่อจักรยานที่ตลาดตัวอำเภอ ถึงโรงเรียนก่อนหรือไม่กี่ 8.00 น. โดยประมาณทำไ้เพราะยังไม่มีทางรถรอบครัว เรามีโอกาสได้

พูดคุยกับการโรง แมคคา และนักเรียน ครูที่มาเข้าพูดคุยกันเรื่องส่วนตัวและ
การงานกันบ้าง นับว่าได้ประโยชน์หลายทาง ทั้งยังทำให้ครูที่ชอบมาสาย
เกิดความเกรงใจอีกด้วย... งานในหน้าที่ครูใหญ่ ถ้าเราเป็นครูน้อยก็มักจะ
เห็นว่าเป็นงานที่ไม่มีอะไรจะท้าทายนัก ข้าพเจ้าเองเดิมก็คิดเช่นนั้น และก็
เช่นนั้นจริง ๆ สำหรับครูใหญ่ที่ไม่คิดจะทำงานมักจะเป็นประเภทสั่งงานอยู่เสมอ ๆ
แต่สำหรับข้าพเจ้าจะไม่คอยยอมสั่งงานธุรการใด ๆ ที่ข้าพเจ้าทำไม่เป็น เพราะ
เกรงการย้อนกลับมาถามของผู้ปฏิบัติ จำต้องขอทำเองเพื่อจะได้ศึกษาปัญหาและ
เรียนรู้งานไปด้วย เพราะหากผู้ที่สั่งทำงานนั้นเป็นงาน ก็เป็นการป้องกันการ
ลงมือของผู้ที่บังคับบัญชาได้อีกทางหนึ่งด้วย... (บันทึก ทุกๆวัน.

2522 : 87)

เกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของครูใหญ่ ตอนหนึ่งเขียนไว้ดังนี้

ภาคเช้าหลังเคารพธงชาติ และการสวดมนต์ของเด็กๆไปแล้ว ข้าพเจ้าจะรีบตรวจ
ดูสมุดลงเวลาทำงานของครู เพื่อจะได้ทราบว่าครูคนใดยังไม่มาทำการ เพื่อจะ
ได้เข้าสอนแทนก็เป็นการช่วยให้ครูประจำชั้นที่มาสายหรือมาช้าไม่ลงเวลา เกิด
ความเกรงใจและปรับตัวทั้งป้องกันมิให้เกิดส่งเสียงรบกวนชั้นอื่น ๆ หากครูมาทัน
ครบก็จะดูงานธุรการ งานอื่นที่ค้างเสียสักครูหนึ่ง ประมาณ 15 - 20 นาที
แล้วรีบเดินดูอาคารบริเวณร้านแมคคา ความสะอาดและทั่วไป พร้อมติดตามดูว่า
ทุกชั้นเริ่มการสอนแล้ว บางครั้งในระยะแรกมักจะพบครูยืนจับกลุ่มพูดคุยกัน มักมี
อยู่เสมอ ๆ และมีเรื่องพูดคุยกันหลายเรื่อง เช่น เรื่องเสื้อผ้า เครื่องประดับ
การเสริมสวย อาหารการกิน กรอบครัว รวมทั้งเรื่องชุมชนนิทานต่าง ๆ พอ
เหลือนเห็นหน้าข้าพเจ้าก็มักรีบแยกย้ายกันเข้าห้องเรียน แต่บางรายก็ถือแฟ้ม ทำ
เป็นเหมือนหนึ่งว่าไม่เห็นนับเป็นเรื่องชวนให้ปวดศีรษะไม่น้อย เราควรทำอย่างไร
เข้าสมทบพูดคุยแล้วเดินเข้าดูการทำงานของเด็กในห้อง ชักถามปัญหาเด็กบางเรื่อง
ยืนดูอุปกรณ์ที่ครูทำหรือคิดไว้ในห้องอย่างเอาใจใส่ การปฏิบัติแบบนี้บางครั้งก็

ก็โคลนตี ครูจะรีบเข้านั้น เอาใจใส่อยู่ถึงวิธีใช้อุปกรณ์ที่ทำมาบ้าง เป็นอัน
แก้ปัญหาไปไถ่

สำหรับครูที่จัดการอ่านหนังสือเพลินจิตต์ เรียงร้อยทั้งหลายครูไม่ทิ้งห้องแต่
จะนั่งอ่านหนังสือเรียงร้อยความเพลินเพลิน จนลืมดูแลการทำงานของเด็ก
มักจะมัวอยู่ เรื่องการแก้ไขก็ต้องระมัดระวังเรื่องมรรยาท ขาดเจ้าใช้วิธี
เลียบเคียงถามเรื่อง แอ้วข้อตัวละครเรื่องนั้น วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องหรือ
ตัวละครแสดงความสนใจในเรื่องที่อ่านตรงกัน ขอส้มอ่านก่อน แล้วให้มา
ตามห้องพักครู แบบนี้ข้าพเจ้าก็จะอ่านสักตอนหนึ่งของเรื่องเพื่อรู้ชื่อตัวละคร
ชื่อเรื่องที่ชอบ เพื่อไว้นึกชวนพูดคุยกันหลังอาหารกลางวัน ทำให้ครูรู้ว่าเวลาว่าง
ที่ควรใช้อ่านนั้นก็คือหลังอาหารกลางวัน เป็นวิธีแก้ปัญหาได้อีกทางหนึ่ง

ปกติการติดตามดูแลการทำงานการสอนมักจะทำทั้งภาคเช้า ภาคบ่าย ราวภาคละ
2 ครั้ง ระยะเวลา ๗ ก็ใช้เพียงการเดินผ่าน ลงมาดูระบุพูดคุยกับครูในห้องเรียน
ใดห้องเรียนหนึ่ง สอดถามพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ก็เป็นการติดตามงานที่เพียงพอ
แล้ว (บันลือ พุทธะวัน. 2522 : 88 - 89)

ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน ปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูใหญ่ที่โรงเรียนคะพานหิน
วิทยาการไต่ประมาณ ๑ ปีเศษ จึงได้รับการคัดเลือกจากภาคการศึกษาไปศึกษาต่อที่วิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร ในปลายปี พ.ศ. 2499 เป็นเวลา 2 ปี

งานศึกษานิเทศก์

หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรในปลายปี
พ.ศ. 2501 ก็กลับไปปฏิบัติในหน้าที่ครูใหญ่ได้ ๑ ภาคเรียน จึงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์ ในหน้าที่หัวหน้าสายศึกษานิเทศก์ ตอนนั้นเรียกตำแหน่งนี้ว่า "ครูทำหน้าที่
ศึกษานิเทศก์สามัญศึกษาประจำจังหวัด" (บันลือ พุทธะวัน : สัมภาษณ์) และให้ทำหน้าที่
เพียง 4 เดือนเท่านั้น จึงได้รับทุนไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศสหรัฐอเมริกา (2502)

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้ไปช่วยราชการกรมสามัญศึกษา และรอการปรับวุฒิเป็นเวลา 1 เดือน จึงกลับไปทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์สามัญศึกษา ประจำจังหวัดพิจิตรอีกต่อไป

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน นับว่าเป็นครูประจำบาลที่ได้รับคำสั่งย้ายบ่อยครั้งกับตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จึงทำให้ต้องย้ายไปปฏิบัติงานตามจังหวัด หรือตามภาคการศึกษา ทำให้ต้องประสบกับความลำบากในการปฏิบัติงานมากพอสมควร เอกสาร "ไปรคเกล้าฯ" เรื่องเกี่ยวกับประวัติการรับราชการตอนหนึ่ง เขียนลำดับการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

- 2501 - 2508 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร
 - 2508 - 2510 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 9 อุดรธานี
 - 2510 - 2515 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 7 พิษณุโลก
 - 2515 - 2516 ศึกษาานิเทศก์ ประจำกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 6)

ภาพประกอบ 2 ศาสตราจารย์บันลือ พุกพะวัน เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วย
ศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร พ.ศ. 2505

แม้จะลำบากในสถานที่ปฏิบัติงานบ้าง แต่ประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานในหลายแห่งนี้ กลับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางานในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และเอื้อต่อการนำความรู้ใหม่ ๆ มาทดลองใช้ในการทำงานของตน... (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) ศาสตราจารย์บันลือ พดุษะวัน เน้นความสำคัญของการใช้ภาษาทั้งครูและ ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างเอกภาพและรักษาเอกลักษณ์ของชาติเป็นสำคัญ ดังประสบการณ์จากการนิเทศการสอนในขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคการศึกษา 9 อุตรธานี เขียนเป็นบทความเรื่องเอกภาพกับเอกลักษณ์ ลงในครูปริทัศน์ ดังนี้

ครูใหญ่พาผมของเรากลับมายังอาคารประถมต้น อาคารยาวเหยียด 12 ห้องเรียน ข้าพเจ้าเข้ามาเยี่ยมชั้นประถมปีที่ 2 ข. ส่วนเพื่อนอีกสองคนเลยไปเยี่ยมชั้นประถมปีที่ 1 ซึ่งอยู่ท้ายอาคาร ครูชายกำลังสอนเลขคณิต กำลังให้เด็กนักเรียนทำแบบฝึกหัด 4 ข้อ ข้าพเจ้ายังจำใจทักขอแรกใจอย่างแนบแน่นว่า

จงเขียนให้เป็นตัวหนังสือ 700, 435, 469, 837

หลังจากทักทายกับเพื่อนครูแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอพูดคุยสอบถามเด็ก ๆ อยู่นาน โดย "ไต่ถามนักเรียน" ที่พอจะสื่อความฉลาดอยู่บ้าง

"หนูลองอ่านเลขจำนวนนี้ให้ครูฟังซิ" ข้าพเจ้าบอกพร้อมกับชี้จำนวนเลขให้อ่าน นักเรียนคนหนึ่งยังไม่ทันจะยื่นขึ้นตอบ ครูผู้สอนก็รีบบอกเด็กที่แท้ "บ๊องล้าเอ๊ย อ่านให้เพี้ยนเพี้ยน เกดล่อย" นักเรียนทวนคำครูผู้สอนทันที "เกดล่อยคัม" แล้วเด็กก็รีบนั่งลง ข้าพเจ้าให้กำลังใจ "พอใช้ไต่ไหนลองพูดตามครูซิ เจ้ครอย" ข้าพเจ้าพูดซ้ำ ๆ ให้เด็กพูดตาม 3 ครั้ง ลอง 837 อีก 3 ครั้ง แม้จะเน้นคำพูดแล้วเด็กก็ยังพูดสลับคำระหว่าง จ. กับ ก. อยู่แต่เมื่อพยายามหลาย ๆ ครั้งก็ค่อย ๆ คืบคลานและชักขึ้น ครูผู้สอนคงจะรู้สึกไม่สบายใจ เขารับบอกให้ข้าพเจ้าทราบวาทะภาษาพูดของเด็ก ฉะนั้นเป็นอย่างนี้ หลีกเลี้ยงไม่ได้เลย

ข้าพเจ้ารับฟังและได้ขอรองว่า ครูควรจะต้องพูดใหญ่ดังและชัดด้อยคำให้มากที่สุด เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เด็กนักเรียน (บันลือ พดุษะวัน. 2523 : 48 - 55)

การพรรณกเรื่องเอกภาพของชาติ ศาสตราจารย์นั้นคือ ทุกๆวัน โคตสูมาตลอด แต่ไม่รู้ตัวชัดเจนจนกระทั่งเป็นศึกษานิเทศก์ นี่เป็นเพราะงานหน้าที่ทำให้มีโอกาสได้แสดงแนวคิด อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติพร้อมทั้งนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวความคิดของตนอย่างจริงจังจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ อีกตอนหนึ่งในบทความ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นำไปปฏิบัติ เมื่อคราวเป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 9 และถูกเรียกตัวมาทำงานเกี่ยวกับการสร้างแบบเรียน สำหรับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือ ดังนี้

อีกเรื่องหนึ่งที่ชวนให้คิดเสมอมา คือเรื่องแบบเรียนที่สร้างขึ้นสำหรับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเข้าร่วมไปประชุมจัดทำแบบเรียนมาตลอด หลายรุ่นและหลายเผ่า เราอดเถียงกันมากในเรื่องที่จะสร้างแบบเรียนสำหรับเด็กเหล่านั้นอย่างไร

พิจารณาแบบเรียนดั้งเดิมของชาวเขาที่บรรดาหมอสอนศาสนาทำขึ้น และแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวเขา รุ่นก่อน ๆ ก็จะต้องกลายเป็นในทางองเดียวกัน กล่าวคือนำเอาภาษาไทยมาเขียนเป็นภาษาชาวเขา แล้วแปลเป็นภาษาไทย เช่น

เล้าสือ มั่ว ตีเล้าสือ มี หี
เล้าสือ มั่ว มั่ว เล้าสือ มั่นอง

เจตนาที่มุ่งหวังของหนังสือแบบเรียนเหล่านั้นก็เพื่อจะสร้างความคุ้นเคยทางภาษาของเด็กก่อน เพื่อปูพื้นฐานทางภาษาและประสบการณ์แล้วนำมาเรียนภาษาไทยเป็นการสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาที่สอง ซึ่งไม่มีใครโต้แย้ง

หากเราจะพิจารณากันว่า เรามุ่งจะสอนเด็กชาวเขาเหล่านั้นหรือเหล่านั้นให้เป็นคนไทย ใช้ภาษาไทย เราก็คงจะไม่มุ่งสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงเกิดความขัดแย้งกันขึ้น สอดตามท่วงทาบาคหลวงที่สอนศาสนาและสอนหนังสือเด็กชาวเขา ท่านก็ยอมรับว่ายากซับซ้อน ยิ่งใช้ภาษาอังกฤษเขียนเป็นภาษาชาวเขาควยแล้ว ยากยิ่ง การออกเสียงไม่ค่อยจะชัดเจนตรงกัน นับเป็นการเพิ่มปัญหา

แก่เด็กผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าคิดในแง่ของทางราชการและรัฐบาล ก็คงไม่
เหมาะสมที่จะทำแบบเรียนตามวิธีการดังกล่าว เพราะเด็กต้องเรียนถึงสองภาษา
ในเวลาเดียวกันยุ่งยากและได้ผลไม่มากนักอีกเช่นกัน

ควยเจตนาในอันที่จะสร้างเสริมเอกภาพ และส่งเสริมให้ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์
ประจำชาติ แบบเรียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ จึงสร้างขึ้นมุ่งให้เด็กชาวเขาเรียน
ภาษาไทยโดยตรง (บันลือ พุทฺธะวัน. 2522 : 117 - 118)

แม้จะมีบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการไม่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการเรียนการสอนควยเป็นห่วงว่า
ภาษาถิ่นจะค่อย ๆ หายไปเป็นการไม่ส่งเสริมการอนุรักษ์เช่น รองศาสตราจารย์หทัย ตัณฑ
แห่งภาควิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้มีความ
สัมพันธ์ทางวิชาการอย่างใกล้ชิด ได้ท้วงติงว่า เป็นการบังคับทั้งครูสอนและเด็กผู้เรียน
มากเกินไป (บันลือ พุทฺธะวัน : สัมภาษณ์) ศาสตราจารย์บันลือ พุทฺธะวัน ได้แสดง
ทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ในหนังสือมวลประสบการณ์และอุปสรรคการสอนดังนี้

ตัวหนังสือฝักรวมคนไทยเราใช้ในสมัยลานนาไทย พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น คนไทยก็หันมาใช้ลายสือไทย และค่อย ๆ คัดแปลง
จนเป็นตัวหนังสือไทยในปัจจุบัน แม้ว่าลายสือไทยจะมีความสำคัญมากก็ต้อง
ดอยตัวกลับเข้าสู่พิพิธภัณฑ์ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับลูกหลานสืบต่อไป

ภาษาเป็นสิ่งที่ชีวิตย่อมเกิดได้ ตายได้ เป็นเรื่องของธรรมชาติก็จริงเช่นเดียว
กับการตั้งชื่อเด็กในปัจจุบัน ก็ย่อมเปลี่ยนไปตามความนิยม ชื่อบัวคำ ชื่ออินแก้ว
เหลือน้อยเต็มที เริ่มใช้ทั้งบาลีและสันสกฤตเข้ามาตั้งชื่อกัน นี่ก็เป็นตัวอย่าง
เรื่องของความเปลี่ยนแปลงทางภาษา... เรามุ่งส่งเสริมการใช้ภาษาไทยใน
ห้องเรียนเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติเป็นอันดับแรกและเพื่อ
สร้างเสริมคุณภาพในการเรียนการสอนก็คงมีความสำคัญรองลงมา ส่วนภาษาถิ่น
ภาษาประจำภาคนั้น แม้ว่าเราจะใช้ในชีวิตประจำวัน ก็คงค่อย ๆ เลือนลางไป
และเข้าสู่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติในที่สุด... (บันลือ พุทฺธะวัน. 2522 : 116)

การรับราชการในมหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2515 ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้โอนไปรับราชการงานสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินธุโลก และทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ประจำกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการด้วย โดยมีสาเหตุใหญ่ คือ ในระหว่างที่ทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ในหลายท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าสำนักงาน อันได้แก่ ผู้ตรวจการศึกษาประจำเขตการศึกษาหลายเขต ได้พบเห็นการประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นเหตุให้เกิดความไม่พอใจในการบริหาร เช่น การใช้เวลาราชการไปทำประโยชน์ส่วนตัว รวมทั้งการคอร์รัปชันอื่น ๆ ของผู้บังคับบัญชาด้วย จึงเกิดการขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชามากมาย (สุนทร สุนันท์ชัย : สัมภาษณ์) เพราะเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ศาสตราจารย์บันลือ เป็นผู้รักเกียรติ ตักตี่ศรี พูดตรงไปตรงมา และมีความจริงจังในการพูด การปฏิบัติสูง (สมยศ มีเทศน์ : สัมภาษณ์) จากปัญหาความขัดแย้งทั้งหลาย จึงทำให้ไม่สามารถร่วมงานกับผู้บังคับบัญชาที่ไม่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้ หากขึ้นอยู่ที่เดิมต่อไปก็ไม่สามารถฉายทอดแนวความคิด การพัฒนางานสอนให้ก้าวหน้าต่อไปได้ (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์)

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน รับราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินธุโลก มีตำแหน่งทางราชการ ดังปรากฏในเอกสาร "ไปรคเกล้าฯ" ดังต่อไปนี้

2515 - 2518 อาจารย์เอก มศว พินธุโลก

2518 - 2522 อาจารย์ชั้นพิเศษ (ไปรคเกล้าฯ) มศว พินธุโลก

2522 - 2526 รองศาสตราจารย์ มศว พินธุโลก

2526 - ศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มศว พินธุโลก

(บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 7)

ความประทับใจในรูปแบบการสอนของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นแม่แบบที่เด่นชัด เหมาะสมกับงานอาชีพครูอย่างยิ่ง ลูกศิษย์ได้แบบอย่างเมื่อออกไปประกอบอาชีพ ได้แก่ การสอนให้รู้จริง รู้แจ้ง เห็นจริง ไม่ใช่สอนเพื่อให้ทดสอบผ่านไปได้เท่านั้นโดยอาจารย์มองลูกศิษย์เหมือนคนออกยากทางวิชาการ หาคหวังว่า ถ้าลูกศิษย์มีใจต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว จะออกไปเป็นครูที่ดี

ของชาติได้ การสอนจึงเข้มงวดมากทำให้ลูกศิษย์ที่จบมามีความมั่นใจในการสอน การร่วมงานกับผู้อื่น และการประกอบอาชีพ (สมัยที่ มีเทศน์ และสมบัติ วิทยุตรียรัตน์ : สัมภาษณ์) ตอนที่อยู่ในเอกสาร "โปรกเกล้าฯ" เขียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน การสอน ไว้ว่า

พอเข้าชั้นสอนหรือทำหน้าที่วิทยากร เสียอันดั่งกังวาน "บันลือ" และสายคาที่กล่าวจับจอง "คาถา" ทำให้ลูกศิษย์ทั้งหลายให้สมญานามว่า ครูดู แต่เมื่อศิษย์ใดพูดคุยพปะกับข้าพเจ้าแล้ว ศิษย์เหล่านั้นจะบอกให้ทั้ว่า ครูใจดี แต่มักไม่พูดจาเอาใจศิษย์... ถ้าเขายอมรับขอบพระคุณของเราตั้งแต่ตนภาคเรียน จะได้รับมอบหมายงานพิเศษและความปรานีเท่าที่จะทำได้ (บันลือ พุกกะวัน.

2527 : 35)

นอกจากงานในหน้าที่การถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ศิษย์แล้ว ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ยังทำหน้าที่วิทยากรอบรม ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อยู่เสมอ โดยได้รับการยอมรับในความสามารถ ความเชี่ยวชาญในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา นอกจากนั้นยังได้ผลิตผลงานทางวิชาการทั้งที่เป็นเอกสารการสอน บทความทางวิชาการ งานวิจัย หนังสือตำรา และวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผลงานส่วนใหญ่เน้นการพัฒนางานด้านการประถมศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อวงการประถมศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก (ผู้วิจัย) และในปี พ.ศ. 2526 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง "ศาสตราจารย์" ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิบูลย์โลก นับว่าในความภาคภูมิใจเป็นเกียรติศักดิ์ศรีแก่วงศ์ตระกูลเป็นอย่างยิ่ง (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : คำนำ)

เอกสาร "โปรกเกล้าฯ" ได้กล่าวถึงประวัติการรับราชการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ดังนี้

- 2489 - 2491 ครูโรงเรียนวัดหนองน้ำเตา อ. ตะพานหิน จ. พิจิตร
- 2491 - 2498 ครูโรงเรียนบูรพาภิรมย์วิทยาการ อ. ตะพานหิน จ. พิจิตร
- 2498 - 2501 ครูใหญ่ศรีโรงเรียนตะพานหินวิทยาการ อ. ตะพานหิน จ. พิจิตร

- 2501 - 2508 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร
 2508 - 2510 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 9 อุตรดิตถ์
 2510 - 2515 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 7 พิษณุโลก
 2515 - 2516 ศึกษาพิเศษ ประจำกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 2516 - 2519 หัวหน้าแผนกฝึกสอน และฝึกงาน มศว พิษณุโลก
 2519 - 2523 หัวหน้าภาควิชาหลักสูตร และการสอน

ตำแหน่งที่รับราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

- 2515 - 2518 อาจารย์เอก มศว พิษณุโลก
 2518 - 2522 อาจารย์ชั้นพิเศษ (โปรดเกล้าฯ) มศว พิษณุโลก
 2522 - 2526 รองศาสตราจารย์ มศว พิษณุโลก
 2526 - ศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มศว พิษณุโลก
 (บันลือ พุฒชะวัน. 2527 : 6 - 7)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน ได้ปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา นำเอาประสบการณ์จากการดำรงตำแหน่งทางราชการในหลายตำแหน่งมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการประถมศึกษา ความดีความชอบที่ได้กระทำสืบเนื่องกันมาตลอดนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังปรากฏใน "สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการ" ตามลำดับดังนี้

- 5 ธันวาคม 2505 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
 5 ธันวาคม 2508 จตุรภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
 5 ธันวาคม 2511 ทริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
 5 ธันวาคม 2513 ทริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
 5 ธันวาคม 2516 เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.)
 5 ธันวาคม 2519 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

5 ธันวาคม 2523 ทวีติยาภิเษก (ท.ช.)

5 ธันวาคม 2526 ประณามกรรมของญไทย (ป.ม.)

5 ธันวาคม 2529 ประณามกรรมของเผด็จ (ป.ช.)

(กระทรวงศึกษาธิการ : สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการ)

งานของนักการประถมศึกษา

ประวัติที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า ศาสตราจารย์บัลเล่ ผดุงะวัน เป็นนักการประถมศึกษาที่สำคัญ ที่มีความสามารถเด่นที่สุดในวงการประถมศึกษาท่านหนึ่ง แม้ว่าภารกิจทางราชการจะมามาก แต่ก็ยังหาโอกาสศึกษาตนเองแล้วนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่บุคคลที่อยู่ในวงการประถมศึกษาอยู่เสมอ ในรูปของบทความ หนังสือ ตำรา คู่มือครู งานวิจัย รวมทั้งการเป็นวิทยากร กรรมการที่ปรึกษาในโครงการต่าง ๆ ผลงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้รับความสำเร็จจากการสั่งสมประสบการณ์ยาวนานจากการโยกย้าย ไปในหลายท้องที่หลายตำแหน่ง หากเพียรเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ยังไม่ยอมลดละความสนใจเดิม เหมือนนักวิทยาศาสตร์ ที่ทดลองอะไรแล้วต้องให้พบกับความสำเร็จ (สุนทร สุนันท์ชัย และจรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์)

การบรรยายในฐานะวิทยากร

ความรู้ความสามารถของศาสตราจารย์บัลเล่ ผดุงะวัน เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่เพื่อนครูและผู้ร่วมงานทั้งหลาย เมื่อครั้งเป็นครูประจำตำบลมาแล้ว เมื่อได้ทำงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์จึงมีโอกาสดำเนินการความรู้ความสามารถที่มีอยู่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่องานในหน้าที่เกี่ยวกับการบรรยาย และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการต่าง ๆ ของทางราชการ ปรากฏในเอกสาร "โปรเจกต์" และแบบสอบถามเพื่อจัดประวัติครูเป็นไทรในประเทศไทย ของสถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์ ตามลำดับดังนี้

1. โครงการพัฒนาการศึกษา (RED : Rural Education Development)

ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความช่วยเหลือของ USOM ในปี พ.ศ. 2508 -

2510 ในฐานะวิทยากร

- 1.1 ผลิตภัณฑ์สื่อหัดอ่านเบื้องต้น (โครช่วยมาลา)
- 1.2 ผลิตภัณฑ์การใช้แบบหัดอ่านภาษาไทย (ชุดพระวิภาชนวิทยาสิทธิ์)

3 เล่ม

- 1.3 ผลิตภัณฑ์ช่วยอ่าน พจนานุกรม ภาพเล็กต่าง ๆ
2. เป็นวิทยากรการผลิตวัสดุการอ่าน ของภาคศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ตามโครงการพัฒนาการศึกษาชนบทที่ย้าย ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2510
 - 2.1 ผลิตภัณฑ์แบบสอนอ่านเบื้องต้น สำหรับเด็กภาคเหนือ (บัวคำ ลูกนก เป็ดน้อย)
 - 2.2 ผลิตภัณฑ์อ่านประกอบวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น และสังคมศึกษา
3. โครงการปรับปรุงโรงเรียนตัวอย่างต่าง ๆ ของจังหวัดในภาคศึกษา 7 ระหว่างปี พ.ศ. 2511 - 2514 โดยความช่วยเหลือของ UNICEF ในฐานะ วิทยากร

- 3.1 อบรมครูสอนชั้นประถมปีที่ 1 และผลิตภัณฑ์สื่อ คู่มือครูสอน ภาษาไทยชั้นประถมปีที่ 1
- 3.2 ผลิตภัณฑ์ฝึกหัดทักษะคณิตศาสตร์ชั้นประถมปีที่ 1
- 3.3 อบรมครูประถมปลาย ผลิตภัณฑ์คู่มือครูสอนภาษาอังกฤษ และหัดดัดศึกษา
4. โครงการผลิตหนังสือ แบบสอนอ่าน สำหรับชาวเขาในภาคเหนือ 5 แห่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2513 - 2517 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะวิทยากร
 - 4.1 ผลิตภัณฑ์และคู่มือครู แต่ละ 3 ชุด รวมเป็น 15 ชุด ได้แก่
 - บัวคำ ลูกนก เป็ดน้อย (ภาคเหนือ)
 - ลูกช้าง สามเกลอ กระต่ายกับเสื้อ (เผ่ากะเหรี่ยง)
 - กระรอกน้อย ลูกกลิ้ง เราชักเมืองไทย (เผ่ามอ - เย)
 - ทองเต้ กระต่ายสาวเลือกคู่ ลูกกับลิงน้อย (เผ่ามูเซอ อีก้อ ลีซอ)

ลูกแมว ลิงน้อยชุกชม เทียวเมืองไทย (เผ่าชมพู ละว้า ถิ่น)

4.2 เป็นวิทยากรในการจัดทำประมวลการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับ
โรงเรียนชาวเขา เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

5. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องหลักสูตรของเขตการศึกษา 7 พิษณุโลก ได้แก้ไขจัดทำ
ประมวลการสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น และภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตอนปลาย
ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2513 (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 28 - 29)

เมื่อโอนเข้าดำรงตำแหน่งในมหาวิทยาลัยจึงเป็นโอกาสที่ได้แสดงความสามารถทาง
วิชาการเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งที่ให้เสรีภาพทางวิชาการ สามารถศึกษาค้นคว้าและ
ผลิตผลงานทางวิชาการออกมามาก (สุนทร สุนันท์ชัย และสมบัติ ทัฬหะรัตน์ : สัมภาษณ์)
ในแบบสอบถามเพื่อจัดประวัติ "ใครเป็นใครในประเทศไทย" ได้บันทึกการเป็นวิทยากรและ
ผู้ทรงคุณวุฒิให้หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานพัฒนาการฝึกสอนของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
ระหว่างปี พ.ศ. 2519 - 2523
2. วิทยากรพิเศษในการบรรยายทางวิชาการ เรื่องการประถมศึกษาการเขียน
คำราทางวิชาการ ที่วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม วิทยาลัยครูสุรินทร์ และมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ระหว่างปี พ.ศ. 2525 - 2530
3. รับเชิญการประชุมระดมความคิด ในการพัฒนาคุณภาพ ของการประถมศึกษา
การแห่งชาติ พ.ศ. 2529
4. วิทยากร หัวหน้าคณะ ผลิตรายการ การจัดกิจกรรมอาหารกลางวันแบบ
บูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 - 5 และ 6 รวม 4 เล่ม โดยช่วยราชการที่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 ภาคเรียน ในปี พ.ศ. 2527
5. วิทยากร หัวหน้าคณะผลิตสื่อการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่
1 - 2 (แผนภูมิการอ่าน) ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มทักษะภาษาไทย ของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2529 - 2530

6. รับเชิญสัมมนาว่าด้วยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาของ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2530
7. วิทยากรการอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ของจังหวัดพิจิตร
ในปี พ.ศ. 2530
8. วิทยากรการอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ของอำเภอ
วัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2530
9. วิทยากรในการสัมมนาหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดทั่วประเทศ
ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2531
10. วิทยากรและที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการสอน โรงเรียนในโครงการ
ร่มเกล้าฯ (พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เลย) ในปี พ.ศ. 2531
11. วิทยากรและที่ปรึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต ของจังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2531
12. วิทยากรในการอบรมครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ของอำเภอ
โพธารณ จังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2532
13. วิทยากรอบรมครูบรรณารักษ์ หอสมุด อำเภอสามง่าม จังหวัด
พิจิตร ปี พ.ศ. 2532
14. วิทยากรการประชุมปฏิบัติการตามโครงการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2532
(สถาบันนันทิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2531)

ภาพประกอบ 3 ศาสตราจารย์บัณฑิต พิทยะวัน วิทยากรอบรมครูสอนนักเรียนพิการ พ.ศ. 2526

ภาพประกอบ 4 ศาสตราจารย์บัณฑิต พิทยะวัน วิทยากรการประชุมปฏิบัติการตามโครงการสอน
ภาษาแบบบูรณาการที่ ของ มศว ประสานมิตร พ.ศ. 2532

การเขียนบทความ

บทความที่เขียนโดย ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กล่าวไว้ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประถมศึกษาทั้งสิ้น ได้แก่ หลักการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร วิธีสอนทั่วไป การพัฒนาสื่อระดับประถมศึกษา และเน้นหนักการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา บทความส่วนใหญ่เขียนขึ้นในขณะดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก แต่การเขียนบทความครั้งแรกนั้นเขียนในขณะที่เป็นครูใหญ่ที่ โรงเรียนตะพานหินวิทยาการอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และบทความเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการอ่านหนังสือของเด็ก เมื่อเป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร ได้เขียนลงในวารสารที่เป็นเอกสารโรเนียว เรื่องแนวการสอน แนวการปรับปรุงโรงเรียนโดยใช้นามปากกาว่า "ครูสมัยกลาง" (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์) การเขียนบทความในระหว่างนั้นได้ขอมูลมาจากการนำประสบการณ์ที่ได้รับอันประกอบด้วยปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน และแนวทางแก้ไขจนพบความสำเร็จ แล้วนำเผยแพร่แก่คณะครูในเขตจังหวัดพิจิตร (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) การเขียนบทความครั้งแรก ๆ นั้นต้องประสบกับความลำบากใจบ้าง มีการแก้ไขบ่อย ๆ แต่ได้แก้ไขได้โดยการเขียนให้สั้น และพยายามใช้เอกสารอ้างอิงบ้าง แต่เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น อีกทั้งการพยายามศึกษาตนเองว่า ทดลองบ่อยเท่าที่จำเป็น มองเห็นแง่คิดในการเขียนได้ทันที "เขาค้นพบว่าเห็นอะไรแล้วจะตีแตก" (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์)

เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งว่า บทความที่เขียนโดย ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ที่ไม่อาจรวบรวมได้นั้น ได้แก่ บทความที่เขียนขึ้น ในขณะดำรงตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ภาคศึกษา 9 อุดรธานี และขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาคศึกษา 7 พิษณุโลก ซึ่งเขียนขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2508 - 2515 ประมาณเดือนละ 1 เรื่อง ส่วนบทความที่รวบรวมได้และพิมพ์เผยแพร่แล้ว มีดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์กับอุปสรรคการสอน ลงใน "วิทยาสาร" 4 ฉบับติดต่อกัน คือ ปีที่ 29 ฉบับที่ 21 วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 251 ฉบับที่ 22 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 ฉบับที่ 23 วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2521 และฉบับที่ 24 วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2521

2. สถานภาพของนิสิตฝึกสอนและฝึกงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พหุโลก
ในทรัพย์สินของผู้บริหารและคณะครู เป็นบทความที่เสนอผลการวิจัย ลงใน "จุฑาปริทัศน์"
ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 ประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2522
3. แนวทางแห่งบูรณาการของการสอน ลงใน "จุฑาปริทัศน์" ปีที่ 4 ฉบับที่ 12
ประจำเดือน ธันวาคม 2522
4. เอกภาพกับเอกลักษณ์ ลงใน "จุฑาปริทัศน์" ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 และลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น "ข่าวพิจิตร" วันที่ 16 มิถุนายน
พ.ศ. 2522
5. หลักการประเมินศึกษากับภาพปฏิบัติ ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 33 ฉบับที่ 3
ประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2525
6. บทบาทของโรงเรียนกับผลผลิตทางการศึกษา ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 33
ฉบับที่ 10 ประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2526
7. หนังสือไม่สอนคน ลงใน "จุฑาปริทัศน์" ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน
มกราคม พ.ศ. 2527
8. พินิจผลการประเมินศึกษา ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 35 ฉบับที่ 5
ประจำเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2528
9. การประเมินศึกษากับคุณภาพ ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 35 ฉบับที่ 12
ประจำเดือน กันยายน พ.ศ. 2528
10. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการสอนอ่าน ลงใน "ประชาศึกษา" ฉบับที่ 8
ปีที่ 36 ประจำเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2529
11. ทางเลือกแห่งการสอนอ่านเบื้องต้น ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 36 ฉบับที่ 9
ประจำเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2529
12. การอ่าน : กิจกรรมหลักในการสอน ลงใน "ประชาศึกษา" ปีที่ 36 ฉบับที่ 11
ประจำเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2529
13. ทักษะในการอ่าน ลงใน "วิทยาจารย์" ปีที่ 84 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน
กันยายน พ.ศ. 2529

14. แผนภูมิการอ่านกับการพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษา ลงใน "ประถมศึกษา" ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2529
15. บทเรียนอ่านที่ได้จากเด็ก ลงใน "ประถมศึกษา" ปีที่ 37 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2529
16. แนวทางการสอนอ่านเบื้องต้น ลงใน "วิทยจารย์" ปีที่ 85 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530
17. คำสามพื้นฐานกับแบบฝึกอ่าน ลงใน "สารพัฒนาหลักสูตร" ฉบับที่ 64 ประจำเดือน กรกฎาคม 2530
18. หลักสูตรแบบบูรณาการ ลงใน "วิทยจารย์" ปีที่ 85 ฉบับที่ 6 ประจำเดือน มิถุนายน 2530
19. ธรรมชาติของการอ่าน กับการเรียนอ่านของเด็ก ลงใน "วิทยจารย์" ปีที่ 86 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน กันยายน 2532
20. แนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร ลงใน "ประถมศึกษา" ปีที่ 38 ฉบับที่ 7 ประจำเดือน เมษายน พ.ศ. 2531 และฉบับที่ 8 ประจำเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2531

งานวิจัย

งานวิจัยของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้แก่ การทดลองสอนภาษาไทยชั้นประถม ปีที่ 1 แบบสัมพันธ์วิชาในระหว่าง พ.ศ. 2505 - 2507 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร เป็นเวลานานที่ต้องปฏิบัติราชการตามตำแหน่งหน้าที่ และมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรเชิงปฏิบัติ จนเมื่อดำรงตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินธุโลก จึงได้ทำการวิจัย เรื่อง สถานภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพินธุโลกในทรรศนะของผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหาร และคณะครูในสถานฝึกสอนและฝึกงาน เมื่อปี พ.ศ. 2522 การวิจัยครั้งนี้เป็นผลงานที่ใช้ประกอบการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการเป็น "ศาสตราจารย์" และได้เผยแพร่ใน "อุรุปรทัศน์" ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 ประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2522 แล้ว (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 8)

นอกจากนั้น ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ยังได้ร่วมวิจัยเป็นคณะในฐานะประธาน และเจ้าของความคิดเรื่อง คำสามัญพื้นฐาน และการจัดลำดับการเรียนรู้ภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นงานวิจัยในระดับชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2529 - 2531

วิจัยเป็นคณะในฐานะประธานและที่ปรึกษา การศึกษาคำจากหนังสือพิมพ์รายวันที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิบูลโลก ร่วมกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2531 และขึ้นลำดับเป็นที่ปรึกษาการวิจัยเป็นคณะ เรื่อง การศึกษาคำจาก แบบเรียน ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การเขียนหนังสือ - คำรา และคู่มือครู ผลงานด้านการเขียนหนังสือ คำรา ทาง วิชาการและคู่มือครู ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ห้างหมดได้เขียนขึ้นหลังจากเข้า รับราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิบูลโลก ผลงานที่เขียนขึ้นนี้ ส่วนมากเป็นผลงานที่ ได้เสนอขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ นอกจากนี้ยังได้ทำการเผยแพร่สู่ตลาดทางวิชาการอย่าง กว้างขวาง ในรูปของบทความลงในวารสารทางวิชาการต่าง ๆ (พหัย คัมภีร. 2531) และเมื่อเรียบเรียงเป็นหนังสือ คำรา ทางวิชาการแล้ว ผลงานส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดย "บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และจัดจำหน่ายโดยบริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด" ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้มอบความไว้วางใจซึ่งกันและกันตลอดมา และผลงานที่พิมพ์ได้รับการเผยแพร่ อย่างกว้างขวาง และเป็นที่เชื่อถือไ้มากกว่า (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์)

ในเรื่องชื่อหนังสือที่เป็นผลงาน ท่านได้ให้ข้อคิดเห็นในการตั้งชื่อผลงานของท่าน ดังปรากฏในหนังสือ "อุปเทศการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา" หน้าคำนำเขียนไว้ว่า

ชื่ออุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอนนี้ ย่อมมีความหมายในตัวเองอย่างเพียงพอ เพราะคำว่า "อุปเทศ" หมายความว่า การบรรยายแจกแจงเนื้อหาโดยความ ซึ่งข้าพเจ้าผู้เรียบเรียง ถาตั้งชื่อหนังสือ เช่นนี้ก็ควรมีนิสัยไม่ชอบที่จะตั้งชื่อหนังสือที่เรียบเรียงให้ตรงกับชื่อรายวิชาที่สอนใน ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับเรื่องข้าพเจ้าเคยเรียบเรียงมาแล้ว คือ หนังสือเด็ก ก็ใช้ชื่อว่า วรรณกรรมกับเด็ก ปัญหาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา

ก็ใช้ชื่อว่า หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา... (บันลือ
พฤษภาคม. 2530 : คำนำ)

ผลงานที่พิมพ์เป็นรูปเล่มขึ้นมาชิ้นแรก ได้แก่ หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียน
ประถมศึกษา พิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2520 และพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2521 ต่อมา
ในการพิมพ์ครั้งที่ 1 โดยไทยวัฒนาพานิช ศาสตราจารย์บันลือ พฤษภาคม ได้พิจารณา
ปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพการใช้หลักสูตรในปัจจุบัน ในการปรับปรุงครั้งนี้ ได้
เปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรระดับวิทยาลัยเป็น "หลักสูตรกับบูรณาการทาง
การสอน" (บันลือ พฤษภาคม. 2524 : คำนำพิมพ์ครั้งที่ 1) ในปี พ.ศ. 2522 ได้
จัดพิมพ์ มวลประสบการณ์กับอุปเทศการสอน โดยรวบรวมบทความที่เผยแพร่ในวารสาร
"วิทยาสาร" และ "ข่าวพิจิตรรายักษ์" ในหัวข้อ "ประสบการณ์กับอุปเทศการสอน" และ
"เอกภาพกับเอกลักษณ์" จัดทำเป็นรูปเล่ม เป็นผลงานเพียงชิ้นเดียวที่ใช้การโรเนียวแล้ว
เย็บเล่มเผยแพร่ และเสนอเป็นส่วนหนึ่งของผลงานเพื่อการขอพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทาง
วิชาการ (บันลือ พฤษภาคม. 2522 : คำนำ)

ผลงานที่เสนอขอเลื่อนตำแหน่งเป็น "รองศาสตราจารย์"

1. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.1 และเด็กแรกเรียน พิมพ์ครั้งที่ 1
ในปี พ.ศ. 2518 จำนวน 10,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2523 จำนวน
5,000 ฉบับ

2. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.2 พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2519
จำนวน 3,000 ฉบับ พิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2523 จำนวน 3,000 ฉบับ และพิมพ์
ครั้งที่ 3 ในปีเดียวกัน 3,000 ฉบับ

ผลงานที่เสนอขอเลื่อนตำแหน่งเป็น "ศาสตราจารย์"

1. ตำรา

1.1 การประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2519 จำนวน 3,000 ฉบับ
พิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2522 จำนวน 3,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2525
จำนวน 3,000 ฉบับ

1.2 หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2520 จำนวน 1,000 ฉบับ พิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2521 จำนวน 1,500 ฉบับ พิมพ์ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2524 จำนวน 3,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 4 ในปี พ.ศ. 2531 จำนวน 3,000 ฉบับ

1.3 วรรณกรรมกับเด็ก พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2520 จำนวน 3,000 ฉบับ พิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2524 จำนวน 3,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2531 จำนวน 3,000 ฉบับ

1.4 อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2522 จำนวน 3,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2530 จำนวน 3,000 ฉบับ

2. งานวิจัย ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "สถานการณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก ในทรรณะของผู้บริหาร และคณะครูในสถานฝึกสอนและฝึกงาน" งานวิจัยนี้ใช้ประกอบ เพื่อแสดงว่า เคยทำการวิจัยมาบ้างแล้ว

3. งานวิชาการที่เทียบเคียงการวิจัย ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการสอน เรียกว่า "การสอนแบบบูรณาการ" (Integrated Units Teaching) โดยใช้ชื่อว่า "แนวการสอน สำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.๓" มีดังนี้

3.1 แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.3 พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2523 จำนวน 5,000 ฉบับ และพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปีเดียวกัน จำนวน 5,000 ฉบับ

3.2 แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.4 พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2524 จำนวน 3,000 ฉบับ

3.3 แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอน ป.5 พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2525 จำนวน 5,000 ฉบับ (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 7 - 10)

ในปี พ.ศ. 2527 ได้พิมพ์เผยแพร่ แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.6 จำนวน 3,000 ฉบับ จึงเป็นอันว่า แนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน เป็นคู่มือครูครบทุกระดับชั้น (ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) และเมื่อพิมพ์โดย "บริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช" ก็สามารถตีตลาดทางวิชาการได้กว้างขวาง อีกทั้งยังเป็นคู่มือครูที่แหวกวงวิชาการ กล่าวคือ เป็นผลงานที่นำไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ไม่ใช่ทฤษฎีลอย ๆ เรียกได้ว่า กระเพาะแกนการศึกษาอย่างแท้จริง (สมปภัต ทัชคุตรัยรัตน์ : สัมภาษณ์)

หลังจากที่ได้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ ซึ่งเป็น "ขอตครู" (จรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์) แล้ว ท่านยังไม่เคยหยุดนิ่ง ยังคงมุ่งมั่นสร้างงานพัฒนาการประถมศึกษาต่อไป โดยหันมาผลิตผลงาน เผยแพร่หนังสือเด็กใน "ชุดของดียุคเก่า" 5 เล่ม และชุด "นิทานเสริมทักษะการอ่าน" 2 เล่ม ตามลำดับในระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2529 ดังนี้

1. ชุดของดียุคเก่า

- 1.1 บิดขี้เกียจทำไม พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2527 จำนวน 3,000 ฉบับ
- 1.2 ปีแฉะหายไปในไหน พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2528 จำนวน 3,000 ฉบับ
- 1.3 ราชาเกลือสมุทร พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2528 จำนวน 3,000 ฉบับ
- 1.4 มนุษย์ปากกระຈັบ พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2528 จำนวน 3,000 ฉบับ
- 1.5 ลัมโมโห พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2528 จำนวน 3,000 ฉบับ

2. นิทานเสริมทักษะการอ่าน

- 2.1 นิทานเสริมทักษะการอ่าน เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2529 จำนวน 3,000 เล่ม และพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2530 จำนวน 1,000 เล่ม
- 2.2 นิทานเสริมทักษะการอ่าน เล่ม 2 พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2529 จำนวน 3,000 เล่ม

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน ยังได้ผลิตผลงานอันสำคัญต่อการพัฒนาการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา คือ สอนอ่านให้เสริมสร้างกระบวนการคิด (Thinking Process in Learning of Reading) เพื่อให้ครูผู้สอนได้สอนภาษาไทยให้ถูกวิธี อันเป็นการแก้ปัญหาการอ่านที่เกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา (บันลือ ฤกษ์วัน. ม.ป.ป. : คำนำ) โดยพิมพ์ในปี พ.ศ. 2530 จำนวน 1,500 ฉบับ และผลงานทางวิชาการชิ้นล่าสุดเขียนเสร็จในปี พ.ศ. 2531 และตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2532 จำนวน 3,000 ฉบับ

คือ เทคนิคและประสบการณ์การเขียนคำราทางวิชาการ โดยทรงนี้ ท่านเขียนร่วมกับ รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรง ศิริเจริญ จึงนับว่าผลงานส่วนใหญ่ท่านศึกษา ค้นคว้า เรียบเรียง ขึ้นด้วยตัวท่านเอง โดยมี รองศาสตราจารย์หทัย คันหยง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม ช่วยชี้คเกล่า เสนอแนะข้อคิดต่าง ๆ คัจบันที่กล่อกอนหนึ่งใน "โปรกเกล่า" ดังนี้

ยิ่งไปกว่านั้น ผลงานทั้งหลายที่ท่านจะเห็นมีความละเอียดถูกต้อง ภาษาแนบเนียน ชื่นโลกเพราะท่านผู้ประพันธ์ท่านหนึ่งช่วยตรวจสอบชี้คเกล่า แสดงความคิขชี้คแย่ง ตลอดจนเสนอแนะในการเขียนต่าง ๆ ท่านผู้นี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัย คันหยง เป็นผูให้ความช่วยเหลือตรวจสอบเสนอแนะแนวคิดใแกซาฟเจ้าอย่างมาก ดังนั้น หนังสือทุกเล่มที่ซาฟเจ้าเขียนท่านผู้นี้มีส่วนช่วยชี้คเกล่าจนเป็นหนังสือขึ้นคิ คัจที่ท่านทั้งหลายได้มีส่วนรับทราบและชอบพูนท่านอย่างยิ่ง (บันลือ พฤษะวัน.

2527 : 47)

ชีวิตส่วนตัว

ศาสตราจารย์บันลือ พฤษะวัน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการประถมศึกษา ในหลายคานคัจที่คิกล่าวมาแล้ว งานคัจกล่าวยอมมีความสัมพันธ์กัชีวิตส่วนตัวของท่าน พอ จะแยกกล่าวในคานต่าง ๆ คัจนี้

บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย

ศาสตราจารย์บันลือ พฤษะวัน เป็นคนขี้มแย้มแจใส ราเริง มีมนุษยสัมพันธ์คิไม่เป็นคนเก็บตัว ไม่เห็นแกตัวที่มุงเอาแต่วิชากรอย่างเกี้ยว (สีลา จาชนะนียโฮอิน : สัมภาษณ์) มีความมั่นใจในตัวเองสูงจริงจัง การแสดงออกทางใบหน้า ท่าทางคิ (จรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์) นอกจากนั้น ยังเป็นคนคิให้แบบอย่างแก่ลูกศิษย์ในเรื่องของการห้อยอย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ยอมใครง่าย ๆ อย่างไรเหตุผล (สมยศ มีเทศน์ : สัมภาษณ์) บุคลิภาพ เหล่านี้ ปรากฏในเอกสาร โปรกเกล่า เขียนไว้คัจนี้

ข้าพเจ้าได้รับการฝึกฝนอบรมจากมารดาให้เป็นคนเชื่อมั่นในตนเองอยู่เสมอ
ข้าพเจ้าจึงเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างสูง ประกอบความมานะ
บากบั่น จะทำงานสิ่งใดก็จะต้องพยายามให้สำเร็จ... ไม่ยอมเสียเปรียบ
ผู้อื่น ส่วนนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าจะเป็นผู้รักษาผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ ระหว่าง
ในกลุ่มหมู่ของประโยชน์ส่วนตนอยู่มาก แต่โดยส่วนรวมแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้รับ
การอบรมที่เหมาะสม... (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 43)

ลักษณะประจำตัวของท่านอย่างหนึ่งก็คือ การพูด "เสียงกัง" พูดตรงเหมือน
"ขวานผ่าซาก" ทำให้ลูกศิษย์ไม่ชอบ แต่เมื่อนานไปจึงรู้ว่าท่านพูดด้วยความจริงใจไม่
เคลือบแฝงอื่นใด มีเมตตาสูง (สมัยที่ มีเทศน์ และสมภาร วิทยุธรรมรัตน์ : สัมภาษณ์)
ในเอกสาร "โปรกเกล้าฯ" เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไว้ว่า

ลักษณะทั่วไปมองอย่างผิวเผิน ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผยมักไม่เก็บความลับของใจ
พูดจาด้วยเสียงอันดังส่อคล่องกับชื่อ "บันลือ" อย่างไม่คลาดเคลื่อน

ในการสั่งสอนอบรมศิษย์นั้นค่อนข้างจะเข้มงวดเรื่องวินัยอยู่มาก เพราะข้าพเจ้า
ถือว่าผู้ที่จะเป็นครูนั้น เรียนอยู่ในห้องสอนหาข้าพเจ้ายังมีพฤติกรรมซึ่งไม่เหมาะสม
ข้าพเจ้าก็มักใช้สายตา สะกด จ้อง จนผู้เรียนหน้าสลด และบางครั้งอาจใช้วาจา
เปรียบเปรยเสมอ ๆ (แต่บางคนคิดไม่ทันหรือหาได้สำนึกไม่) ก็ต้องเรียกมา
สนทนาวากล่าวกัน (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 44)

เกี่ยวกับการสอน ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน จะเน้นความสำคัญที่ตัวเด็กเป็นหลัก
อยู่เสมอว่า "เด็กนักเรียนมีคุณคุณครู" แม่คำรงค์ตำแหน่ง "ศาสตราจารย์" ยังไม่ลืมอดีต
ของตนเองที่มีความสัมพันธ์กับเด็กในสมัยเริ่มรับราชการ ดัง "คำนำ" เอกสาร "โปรกเกล้าฯ"
ว่า "...นับเป็นเกียรติอันสูงส่งแก่ครูประจำบาลอย่างข้าพเจ้าเป็นที่สุด..." และอีกตอนหนึ่ง
ใน มวลประสบการณ์และอุปเทศการสอน เขียนไว้ว่า "...ขอให้คิดเสียว่าการเสียสละเวลา
และความคิดที่จะปรับปรุงโรงเรียนนี้ เป็นงานในหน้าที่ของครู หลวงสร้างโรงเรียนเพื่อเด็ก ๆ
ครูที่มีอาชีพอยู่ได้ก็เพราะเด็ก... ใครเป็นก็ต้องทำเพื่อเด็กทั้งนั้น..." (บันลือ พุทธะวัน.

ภาพการพัฒนาการประณตศึกษาของชาติ ในด้านต่าง ๆ ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน ที่ปรากฏในผลงานทางวิชาการทั้งหมดย่อมแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้รู้จักค้นคว้าหาความรู้เพื่อพระคุณ ตลอดจนท้องถิ่นที่ท่านอยู่ (ประวิทย์ กาววิไล : สัมภาษณ์) การระลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ ที่เคยให้การอบรมสั่งสอนได้ถูกบันทึกไว้ในผลงานทางวิชาการหลายเล่ม เช่น ในมวลประสบการณ์กับอุปสรรคการสอน ตอนที่ประทับอยู่ในความทรงจำถึงนี้ "ครูของข้าพเจ้าก็ต้องเลิกโรงเรียนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ท่านก็สอนดีสอนเก่ง ช่วยเด็กมามากมายใครบางจะคิดถึงคุณท่าน และไม่รู้หรือกว่าอาชีพของท่านเมื่อถูกต้องตามกฎหมายก็ยังถูกเบียดเบียน ท่านก็ไม่เคยร้องเรียนหรือเรียกร้องใด ๆ" (บันลือ พุฒะวัน.

2522 : 52)

และอีกตอนหนึ่งใน "โปรดเกล้าฯ" กล่าวไว้ดังนี้

...คุณครูสอนข้าพเจ้าทุกท่านได้ให้ความเมตตา อบรมปลูกฝังข้าพเจ้า คำสอน ตักเตือนเปรียบเสมือนมนต์ลี้ลับที่ช่วยเป็นเกราะป้องกันภัยอันตราย และเป็นทั้งเครื่องมือ ศาสตร์อาวุธในการป้องกันและใช้ในการแก้ปัญหาอุปสรรคทั้งปวงให้สำเร็จจุลวงมาได้ตลอดมา ข้าพเจ้าขอจงจำ มิรู้ลืม จวบเท่าชีวิต (บันลือ พุฒะวัน. 2527 : 37)

ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มิไต่ตรีกับเพื่อนฝูง ดังตัวอย่าง เมื่อ ปี พ.ศ. 2503 ในระหว่างที่กำลังศึกษาต่อที่ Bank Street College ที่รัฐนิวยอร์กนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีลา จายะนัยโยธิน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่เคยสอนมาเมื่อครั้งเรียนระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้เดินทางไปงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แวะไปเยี่ยมศิษย์รักที่นิวยอร์ก แต่ไม่พบทราบจากเพื่อน (ฝรั่ง) ว่าได้ย้ายไปพักที่อื่นแล้ว แต่เพื่อนคนนั้นก็พยายามโทรศัพท์หาค้นหาที่อยู่ของ ศาสตราจารย์ บันลือ พุฒะวัน จนพบ ต่อหลังจึงได้มาดูแลเอาใจใส่โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเพื่อนฝูงของคนที่เห็นได้ว่า ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน เป็นผู้มั่นใจไม่ตรีกับเพื่อนฝูง จึงได้รับน้ำใจตอบแทนแก่เพื่อน ๆ จะต่างวัฒนธรรมกันก็ตาม (สีลา จายะนัยโยธิน : สัมภาษณ์)

อุดมคติ

ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน เป็นบุคคลหนึ่งที่พยายามสร้างคนให้เข้ากับหลักการ "ครองตน ครองคน และครองงาน" ในลักษณะที่เหมาะสมกับชีวิต เป็นนักการประถมศึกษา ที่มีอุดมการณ์ มุ่งทำประโยชน์แก่ส่วนรวม นับว่าเป็นคนที่มีอุดมการณ์ของชาวประถมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรอย่างแท้จริง (ศิลา จายะนิโยธิน และจรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์) "...ดำเนินชีวิตตามวิสัยของมนุษย์เท่าที่โอกาสจะอำนวยทำหน้าที่สอน อบรมสั่งสอน นิเทศ และนิเทศตนเองเกือบ 38 ปี ตั้งแต่อายุได้ 16 ขวบเศษ..." (บันลือ พุฒะวัน. 2527 : 36) อุดมคติที่ยึดมั่นใน 2 ประการ ได้แก่

1. เกี่ยวกับการศึกษา

ทั้งที่กล่าวมาแล้วว่า ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน เป็นผู้รักความก้าวหน้า สนใจศึกษา ทดลองปฏิบัติจนได้ผล และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่เสมอ ดังนั้นที่ยกตอนหนึ่งใน "โปรดเกล้าฯ" ดังนี้

นิสัยที่ข้าพเจ้ามักจะทำหัตถ์ตัวเองเสมอ คือ มักเป็นคนถือ เมื่อใดเรียนรู้ หรือ รับทราบสิ่งใดก็มักแย้งไว้ในใจอยู่เสมอว่า สิ่งนั้นเป็นไปได้ ไม่ได้จริง และ เพราะเหตุนี้เองช่วยให้ข้าพเจ้าหันมาสนใจทดลอง ลองปฏิบัติและเป็นผลให้ ข้าพเจ้าต้องหลอมรวมประสบการณ์มาเป็นบทเรียนไว้สอนตนเองอย่างสม่ำเสมอ

(บันลือ พุฒะวัน. 2527 : 34)

อีกทั้งมีทรรศนะต่อการศึกษาว่า "การศึกษาเป็นศาสตร์ประยุกต์ หมายถึง การจะนำ ทฤษฎีที่ เรียนมาไปใช้นั้น ต้องมีการดัดแปลง สอดแทรก โดยอาศัยประสบการณ์จึงจะใช้ ได้... การเปลี่ยนแปลงที่จะได้ผลนั้น ต้องยอมรับความจริงในเชิงปฏิบัติ..." (บันลือ พุฒะวัน : สัมภาษณ์)

แนวเวลาว่างจากการทำภารกิจประจำวัน ท่านยังใช้เวลาว่างนั้นให้เกิดประโยชน์ ทางการศึกษา ดังนั้นที่ยกตอนหนึ่ง "โปรดเกล้าฯ" ว่า

หากไม่มีงานเขียนหนังสือ ตำรับตำราแล้ว ข้าพเจ้าจะทำอะไร ข้าพเจ้า
เคยตกอยู่ในสภาพเช่นนี้อยู่บ้าง บางครั้ง หลังจากผลงานเขียนหรือตำรับตำรา
แล้วเสร็จใหม่ ๆ ในสภาพเช่นนี้ข้าพเจ้าก็หยิบหนังสือ ตำราต่างประเทศขึ้นมา
อ่านออกเสียงสักครึ่งชั่วโมงหรือน้อยกว่านั้นสักเล็กน้อย บางครั้งก็จับเปิดหนังสือ
บางเล่มมาค้นหาสิ่งที่สนใจจากสารบัญเรื่องของหนังสือที่สนใจ (บันลือ

พฤษภาคม. 2527 : 46)

อุดมคติเกี่ยวกับการศึกษาของท่านนี้มีอิทธิพลต่อการศึกษาของบุตรของท่านด้วย โดย
ถือว่า "พระคัมภีร์อะไรจะมากมายมหาศาลอย่างไร ก็ไม่เท่ากับการศึกษาของลูก ลูก ๆ จะ
ต้องดำเนินชีวิตในสังคมควบคู่ไปกับการศึกษา ซึ่งเป็นการลงทุนทางมรดก" (บันลือ พฤษภาคม :
สัมภาษณ์) ท่านมีความตั้งใจจริงในเรื่องนี้ โดยมอบที่ดินที่โตมาด้วยเงินจากความสามารถใน
แรงงานทางสมองไว้อย่างเต็มที่เพื่อมอบเป็นทุนทางการศึกษาของลูก ๆ ทุกคน (ประวิทย์ กาววิไล :
สัมภาษณ์) นอกจากนั้นท่านยังปลูกฝังให้ลูก ๆ ของท่านใช้เวลาว่างกับหนังสือ ตำรา อยู่
มิได้ขาด ทั้งบันทึกการทำงานใน "โปรเจกต์" ตอนหนึ่งว่า

ผู้ช่วยตรวจสอบงาน หรือวิทยากรของข้าพเจ้าก็ได้แก่ลูก ๆ งานเขียนหนังสือ
หลายเล่ม ลูก ๆ จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการตรวจสอบ เช่น แผนภูมิ
นิทาน แผนภูมิประสบการณ์ และหนังสือเด็ก ลูกจะนำไปอ่านก่อน แล้ว
กลับมาบอกว่า เรื่องนี้สนุก สนุกมาก เรื่องนี้ไม่สนุกเลย ขอให้ผมพอ
เปลี่ยนเรื่องใหม่ลูกจะชี้ว่า ที่สนุก สนุกตรงไหน ตรงไหนที่ไม่สนุก นับเป็น
การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ๆ ใดบ้างในบางเรื่อง (บันลือ

พฤษภาคม. 2527 : 47)

จากการที่ท่านปฏิบัติงานในอาชีพครู มาโดยตลอด ได้เต้าจากครูผู้น้อยต่ำสุดจน
เข้ารับราชการงานสอนในมหาวิทยาลัย และดำรงตำแหน่งทางราชการเป็น "ศาสตราจารย์"
โดยไม่ได้อาศัยตำแหน่งสำคัญอะไร ๆ ยิ่งไปกว่าครูผู้ทำหน้าที่สอน (เทย์ คันทอง :
สัมภาษณ์) พรรณณะครองงานสอนนี้ ปรากฏใน "มวลประสบการณ์และอุปเทศการสอน" ว่า

การเริ่มชีวิตครูในยุคที่ยังไม่มีการยกฐานะทางวิชาชีพ รู้สึกว่าจะมีความสำคัญกว่าอาชีพรับราชการเหล่านี้อยู่ไม่น้อย ยิ่งข้าพเจ้าเริ่มอาชีพนี้ตอนที่ยังอยู่ในวัยที่ชอบหรือมักจะชอบเปลี่ยนอาชีพโดยการลองงานบ่อย ๆ ... พอเริ่มชีวิตครูก็มีอะไรฝังใจ เตือนใจ มีปัญหาเรื่องเด็กที่ท้าทายให้คิดให้แก้อยู่มากพอ ทำให้รู้สึกว่าวิชาชีพทางการสอนนี้ช่างเป็นงานที่มีชีวิตชีวากว่างานอื่น ๆ กระมัง ข้าพเจ้าจึงได้ยึดอาชีพตลอดมา หากจะทบทวนประสบการณ์แล้ว การให้ความสนใจของลูกศิษย์ ความน่าสงสารของเด็ก จะเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งอยู่ไม่น้อยทีเดียว (บันลือ พุทธะวัน. 2522 : 52)

2. เกี่ยวกับการทำงาน

ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน เป็นผู้มีใจหนักแน่น มุ่งการพัฒนาการประถมศึกษาโดยมิได้หันเหความสนใจไปในทิศทางอื่น ทั้งยังไม่แสดงอาการเบื่อหน่ายในเรื่องการประถมศึกษา (สีลา จายะนัยโยธิน และสุนทร สุนันทชัย : สัมภาษณ์) มีความรู้สึกว่างานของตนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นทุกตอนหนึ่งใน "โปรกเกล้าฯ" ดังนี้

... ผู้ใหญ่ที่เคารพท่านหนึ่งสอนว่า "เอางานเสียคน แต่ถาเอาคนก็เสียงาน" จริงเป็นอมตะตราบเท่าทุกวันนี้ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อ ยังไม่มีทฤษฎีและการปฏิบัติของท่านผู้ใดจะหักล้างคำพูดนี้ได้ และยากยิ่งที่จะรณรงค์กันให้สำเร็จลงได้สำหรับข้าพเจ้า ก็งานหนังสือ งานหลอมสิ่งทึบ และประสบการณ์เท่านั้น ที่ข้าพเจ้าได้พยายามเอาชนะได้เพียงบางส่วน เท่าที่ปรากฏในสายตาของท่านทั้งหลายเท่านั้น (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 36)

การเอาชนะตนเองของท่านนี้ หมายถึง การเอาชนะด้วยการขีดเขียนหนังสือ ตำราหรือบทความทางการประถมศึกษาเป็นผลผลิตที่ผลิตออกมามีได้ตรงกับความคิดของตน บันทึกการเอาชนะตน ด้วยการทำงานทั้งการแบ่งเวลาการทำงานปรากฏใน "โปรกเกล้าฯ" ดังนี้

เพื่อนบางคนสงสัยว่า วันหนึ่ง ๆ ข้าพเจ้ามิได้แสดงความสนใจที่จะหยิบคว้าหนังสือหรือเอาใจจดจ่อต่อการเขียนคำรับตำราเท่าใดนัก แต่ทำไมจึงมีผลงานปรากฏอย่างน้อยปีละหนึ่งเล่ม ทั้งปรากฏ และมักถามว่า ข้าพเจ้าเอาเวลาที่ไหนมาเขียนคำตอบก็คือ เวลาของข้าพเจ้ามี 24 ชั่วโมง เท่ากับท่าน เวลาเล่นหัวที่ปรากฏแก่สายตาคนทั้งหลายนั้น ข้าพเจ้าใช้อย่างสม่ำเสมอ ชอบการสนุกสนานกับเกมเล่นที่ชอบ นั่นคือ การแบ่งเวลา ไม่ยอมให้งานกับเล่นปะปนกันโดยเด็ดขาด - ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่ง คือ การพัฒนาการใช้เวลา คลายตารางสอนหรือกิจวัตร ซึ่งข้าพเจ้าจะใช้เวลาเข้านัด ประมาณ 4.00 น. ถึง 5.00 น. คืนก่อนนี้เร่งทบทวน ชงกาแฟ แล้วจึงลงมือเขียนอ่าน ไม่ขาดสายคลุ้ยงานต่าง ๆ ที่ตั้งใจจะทำ ทำ ทำ ทำ เขียน เขียน เขียน ไม่ขาดสาย บางคืนอาจตื่นขึ้นตึกเกิน เช่น ประมาณ 2 - 3.00 น. ข้าพเจ้าจะเขียนจนกระทั่งรู้สึกง่วง ก็กลับเข้านอนต่อและตื่นขึ้นเป็นอันสายเล็กน้อยไม่เกิน 7.00 น. เรียกว่า นอนตื่นสายไม่เป็น เป็นคุณสมบัติส่วนตัวอยู่ส่วนหนึ่งของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าก็มักมีอาการตื่นสายในบางครั้ง เช่นกัน (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 45)

เกี่ยวกับการวางตัวในการคบหาสมาคมกับเพื่อนฝูง หรือเพื่อนร่วมงานทางวิชาการ ศาสตราจารย์บันลือ พุทธะวัน ให้ความสำคัญกับตนเองสนิทสนมเปิดเผย เปิดใจกว้างยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล และยังเป็นคนสม่ำเสมอ ไม่เคยเปลี่ยนไปจากสภาพที่คุ้นเคยกัน (จรัส สัตยารักษ์ ; สุนทร สุนันทชัย และสมยศ มีเทศน์ : สัมภาษณ์) หรือแม้แต่บุคคลที่รู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน หากใครที่มีตำแหน่งสูงขึ้น แต่มีบุคลิกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากจะไม่คบหาสมาคมด้วย ดังบันทึกใน "โปรกเกลลา" ว่า "...บุคคลที่มักระราน ใส่จริต ไม่จริงจังในการวิสาสะ ข้าพเจ้าก็เมินหนี และให้ความเหยียดหยามในใจ และรู้สึกสงสารเขาผู้นั้นที่ไม่รู้จักตนเอง..." (บันลือ พุทธะวัน. 2527 : 36)

ครอบครัว

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน สมรสกับ นางสมพร พุกกะวัน นามสกุลเดิม คือ หัตถมารด เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504 มีบุตร 6 คน ล้วนเป็นบุตรหญิง คือ

1. ประดุจี้ พุกกะวัน ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์ สาขาการอาหารจากมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และปริญญาตรีเภสัชกรรม จากประเทศฟิลิปปินส์ สมรสกับนายแพทย์ประสพสุข ทรงใหญ่ ทั้งสองรับราชการอยู่ที่โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา
2. จินดาภรณ์ พุกกะวัน ปริญญาตรีมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาฝรั่งเศสจาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปัจจุบันศึกษาต่อระดับปริญญาโท และเอกที่มหาวิทยาลัย Besancon ประเทศฝรั่งเศส สาขามนุษยศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส
3. กนกวรรณ พุกกะวัน อนุปริญญาจากวิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช จังหวัด พิษณุโลก กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รับราชการอยู่ที่ โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
4. กรุณา พุกกะวัน กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
5. ปิยลักษณ์ พุกกะวัน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
6. ณริศรา พุกกะวัน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

"ครอบครัวของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เป็นครอบครัวที่อบอุ่นน่ารัก ดำเนินไปด้วยความราบรื่น ลูก ๆ ทุกคนเป็นคนดี มีการศึกษาดี สมกับที่พ่อบ้านเป็นครู" (ตีลา จายะนัยโยธิน และจรัส สัตยารักษ์ : สัมภาษณ์) ท่านให้ความรักความห่วงใยต่อบุตรหญิงของท่านเท่าเทียมกัน ได้แก่ การวางแผนเรื่องเงินใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรที่ได้จากการขายที่ดินที่ซื้อสะสมไว้ รวมทั้งค่าลิขสิทธิ์หนังสือ ตำรา ที่ได้จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นความรักของท่านยังแสดงออกในหนังสือ ตำราที่เป็นผลงานทางวิชาการของท่าน ดังปรากฏในหน้าอุทิศของหนังสือ "วรรณกรรมกับเด็ก" ว่า "คุณแม่และประโยชน์อันเกิดแต่หนังสือเล่มนี้ ควรได้แก่ ประดุจี้ และน้อง ๆ" (บันลือ พุกกะวัน. 2524 : หน้าอุทิศ)

งานอดิเรก

ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยทำเป็นกิจวัตร ได้แก่ การเขียนหนังสือ ตำรา การดูแลสวน และการสมาคมกับเพื่อนทั้งใกล้ไกลมาแล้ว งานเขียนหนังสือ ตำรา นั้นท่านใช้เวลาในตอนเช้าตรู่ และก่อนนอนเป็นประจำ ท่านใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยการกำหนดเวลาการทำงานอดิเรกด้วยและปฏิบัติตามเวลาอย่างสม่ำเสมอ ถึงบันทึกตอนหนึ่งใน "โปรกเกล้าฯ" ว่า "...การพักผ่อนแต่เช้ามิคของข้าพเจ้าจะเป็นประโยชน์ต่องานการเขียนและฝึกปรือการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าถือว่าข้าพเจ้าเป็นผู้กำหนดความแน่นอนในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองได้มากที่สุด..." (บันลือ พุฒะวัน. 2527 : 46)

นอกจากการเขียนหนังสือตำราต่าง ๆ แล้ว ท่านมักจะหาเวลาว่างดูแลสวนอยู่มิได้ขาด และตั้งใจไว้ว่าเมื่อเกษียณราชการแล้ว จะไ้ทำสวนปลูกต้นไม้และเป็นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจไปทั่วๆ ขณะนี้ได้เตรียมที่ดินไว้แล้วประมาณ 6 ไร่เศษ (บันลือ พุฒะวัน : สัมภาษณ์)

งานอดิเรกอีกอย่างหนึ่ง คือ การสมาคมกับเพื่อน ตามสโมสรอาจารย์ นอกจากจะเป็นการคลายเครียดหลังภารกิจประจำวันแล้ว ยังเป็นการเรียนรู้สัจของกันอื่นได้อย่างดี ถึงบันทึกไว้ใน "โปรกเกล้าฯ" ตอนหนึ่งว่า "...ว่างจากภารกิจในหน้าที่ข้าพเจ้ามักหาที่สังสรรค์กับเพื่อนไม่ว่าจะเป็นหมากรูก ก็สับตอร์ในสโมสร มักปฏิบัติเป็นนิจสินสนุกสนานและเรียนรู้สัจผู้อื่นได้อย่างดี โดยเฉพาะบิลเลียดสอให้เท่เน่สัจ อันแท้จริงของผู้เล่นได้อย่างชัดเจนมาก..." (บันลือ พุฒะวัน. 2527 : 44)

จากประวัติราชการอันยาวนาน และต่อสู้กับงานราชการหลายตำแหน่งหน้าที่รวมทั้งการคบค้าสมาคมกับผู้ร่วมงานในหลาย ๆ ลักษณะ ทำให้ได้ข้อสรุปถึงปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหา การดำเนินชีวิตในขณะเดียวกันว่า "มนุษย์ทุกคนนี้ คิดจะให้คนอื่นปรับตัวเข้าหาตน ไม่เคยคิดจะปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกัน ทำให้มนุษย์ดำรงตนอยู่ในเชิงโคตรเขี้ยวมากขึ้น" (บันลือ พุฒะวัน. : สัมภาษณ์)

ปัจจุบัน

ขณะนี้ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน มีอายุได้ 59 ปี ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ เป็นศาสตราจารย์ (ทางการศึกษา) แห่งภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก โดยทำหน้าที่สอนได้แก่ ระเบียบวิธีสอนทั่วไป สอน นิสิตวิทยาเอกการประถมศึกษาและยังช่วยรับภาระ การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรการศึกษาระดับปริญญาโทอีกด้วย

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน พร้อมครอบครัวพำนักที่บ้านเลขที่ 83/52 ถนนวังจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ท่านยังคงปฏิบัติงานในหน้าที่ อันเป็นงานประจำอยู่อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาการประถมศึกษา ของชาติ ให้มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการประถมศึกษาอย่างไพบุญชย์ ยังคงปฏิบัติ อยู่เป็นนิตย สัมภาษณ์กับ "ศาสตราจารย์ทางการประถม" อยู่เสมอ และจะปฏิบัติอย่างนี้ สืบไป ตราบเท่าที่กำลังและความสามารถยังมีอยู่ จากประสบการณ์ของความเป็น "นักการ ประถมศึกษา" ที่สำคัญของชาติคนหนึ่ง ท่านได้กล่าวถึงอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการ ประถมศึกษาของชาติ ตอนหนึ่งในแบบสอบถามเพื่อจัดประวัติใครเป็นใครในประเทศไทย ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดังนี้

การพัฒนาอาชีพทางการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญระดับชาติ แต่เนื่องจากภาวะทาง เศรษฐกิจ และฐานะทางสังคมของครู เป็นเหตุใหญ่ที่มาสนใจศึกษาวิชาชีพครู เป็นทางเลือกเกือบอันดับสุดท้าย เป็นเหตุใหญ่ประกอบอาชีพครูทางการสอนมี แนวโน้มทางอุดมการณ์ไม่มั่นคงในวิชาชีพ (อุดมการณ์ในความเป็นครูน้อยลง) ย่อมเป็นอุปสรรคที่ไม่อาจสามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ เป็นที่น่าวิตกเรื่อง อนาคตของชาติอย่างยิ่งท่านหนึ่ง (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2531)

บรรณนิทัศน์ผลงานทางวิชาการ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน เป็น 4 ประเภท ได้แก่ งานวิจัย หนังสือหรือตำรา หนังสือภาพปฏิบัติหรือ คู่มือครู และวรรณกรรมเด็ก ดังต่อไปนี้

งานวิจัย

สถานภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลกในทรรศนะของผู้บริหารและคณะครู

ในสถานฝึกสอนและฝึกงาน โดย บันลือ ฤกษ์วัน ม.ป.ท., 2522

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนต่อความสามารถทางการสอน ประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อความหมาย ความกระตือรือร้นในอาชีพ มนุษยสัมพันธ์และการวางตัวเหมาะสมของนิสิตฝึกสอนและฝึกงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก เพื่อสะท้อนให้เห็นคุณภาพของนิสิตในแง่ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นจริงหรือเป็นประโยชน์ในการพิจารณาประกอบการวางแผนเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตในรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของสถาบันที่นิสิตจะต้องออกไปประกอบอาชีพอันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ และความก้าวหน้าของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตครู สำหรับจะนำไปพิจารณาและปรับปรุงการบริหารงานในหน่วยงานของตนอีกด้วย ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสถานภาพของนิสิต ที่เป็นที่ยอมรับ และที่ควรแก้ไขให้เหมาะสม และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกล่าวในการนำไปวางแผนปฏิบัติต่อไป

หนังสือหรือตำรา

การประถมศึกษา โดย บันลือ ฤกษ์วัน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์ ไทวัฒนาพานิช จำกัด,

กรุงเทพฯ 2525 : 240 หน้า ราคา 75 บาท

เนื้อหาสาระเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ครอบคลุมถึงประวัติความเป็นมาของการศึกษาโดยแนวการจัดการศึกษาของนักการศึกษาที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานปรัชญา

การศึกษาไทย พัฒนาการของเค็ดวียประถมศึกษา การเรียนรู้และบทบาทการสอนของ
ครูประถมศึกษา หลักสูตรและวัสดุหลักฐาน แนวโน้ม และแนวคิดใหม่ในการจัดการเรียน
การสอนในโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนั้นยังได้บรรจุโครงสร้างแผนการสอนทั่วไป
(General Teaching Model) หลักการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนชุมชน
และแนวการวิศนผลประเมิณผล อีกหนึ่งได้เสนอข้อคิดระบบการบริหารการประถมศึกษาใหม่และ
โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอนอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ต่องานการศึกษา

เทคนิคและประสบการณ์การเขียนตำราทางวิชาการ โดย บัณลือ พดุมะวัน และคำรง

ศิริเจริญ พิมพ์บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2532 :

142 หน้า ราคา 80 บาท

เนื้อหาสาระกล่าวถึงความสำคัญของตำราทางวิชาการ การเขียนตำราทางวิชาการ
ได้แก่ การวางแผนการเขียน เทคนิคการเขียน และการฝึกเขียน ล้วนให้รายละเอียดใน
ทางปฏิบัติแต่ละอย่างไค้ชัดเจน นอกจากนั้นยังเสนอการเขียนเนื้อหาภายใน เช่น การเขียน
บทต่าง ๆ ของตำรา งานวิจัย การเขียนคำนำ และบรรณานุกรม แหล่งอ้างอิงใน
แบบต่าง ๆ การปรับปรุงและการแก้ไขตำรา การจัดพิมพ์ และการตลาดที่กล่าวถึงลักษณะ
ตัวอักษรการออกแบบรูปเล่ม และการจัดจำหน่าย อีกหนึ่งได้เสนอตัวอย่างการเขียนตำราทาง
วิชาการการวิจัย อันเป็นประโยชน์แก่ครูอาจารย์ได้ใช้เป็นแนวในการเขียนเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง
ทางวิชาการ และเลื่อนระดับเป็นอาจารย์ 3 เป็นต้น

มวลประสบการณ์กับอุปเทศการสอน โดย บัณลือ พดุมะวัน ม.ป.ท., 2522 : 118 หน้า

ไม่กำหนดราคา

เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความเรื่อง "ประสบการณ์กับอุปเทศการสอน" ที่เคยลงใน
วารสาร "วิทยสาร" และ "ข่าวพิชิตรายปักษ์" จัดทำเป็นรูปเล่ม เนื้อหาเป็นการกระตุ้น
เตือนครูผู้สอนให้เข้าใจสะสมแลกเปลี่ยน และขยายประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และย้ำใน
คุณค่าของประสบการณ์ในอาชีพครูและนำประสบการณ์นั้นมาช่วยจัดการศึกษาให้ตรงกับสภาพความ
เป็นจริง ผู้เขียนได้รวบรวมประสบการณ์ทั้งหมด 13 ประสบการณ์ ที่ล้วนแก่มประโยชน์ใน

การเรียนการสอน และการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีการสอนต่าง ๆ เช่น การสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้รู้จักความเป็นไปในเชิงวิวัฒนาการ การประถมศึกษาของท้องถิ่นใดพอสมควรอีกด้วย

วรรณกรรมกับเด็ก โดย บันลือ พฤกษ์วัน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2524 : 147 หน้า ราคา 46 บาท

เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับนิสิตนักศึกษา และครูที่จะใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า โดยได้เรียบเรียงขึ้นจากการแนวคิดจากตำรา บทความและอนุสารจากนักการศึกษาหลายท่าน ในเล่มประกอบด้วยเนื้อหาต่าง ๆ เช่น พื้นฐานวรรณกรรมสำหรับเด็ก พัฒนาการของเด็กกับภาษาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การผลิตวัสดุสำหรับอ่าน ได้แก่ การเขียนแผนภูมิการอ่าน แผนภูมิประสบการณ์ รวมทั้งการสร้างสรรควรรณกรรมสำหรับเด็ก นอกจากนี้ยังได้ทราบถึงความก้าวหน้าของวรรณกรรมเด็ก หนังสือที่ขึ้นจากการประกวดผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือ และวารสารสำหรับเด็ก แนวโน้มในการจัดเนื้อหาสาระของหนังสือเด็ก และเรื่องของหนังสือการ์ตูนราคาสูงสำหรับเด็ก นับเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าเพื่อให้เด็กมีหนังสืออ่านมากกว่าที่เป็นอยู่ อีกทางหนึ่ง

สอนอ่านให้เสริมสร้างกระบวนการคิด โดย บันลือ พฤกษ์วัน พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพฯ 2530 : 150 หน้า ราคา 40 บาท

เป็นหนังสือที่ว่าด้วยกระบวนการสอนอ่าน เริ่มด้วยประโยชน์และความสำคัญของการอ่านต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิต การสอนอ่านในระดับประถมศึกษาและวิธีเรียนอ่านของเด็ก การสอนแบบบูรณาการพร้อมทั้งตัวอย่างหน่วยบูรณาการใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา การอ่านในใจและกิจกรรมการฝึก การอ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเบื้องต้น นอกจากนี้แล้วยังกล่าวถึง การสอนย่อความ การสอนอ่านอย่างพิถีพิถัน พร้อมแนวการฝึกอ่านจากนิทาน และบทความการสอนวรรณคดีและการถอดคำประพันธ์ การฝึกอ่านเร็วพร้อมทั้งวิธีการฝึกอ่านให้เร็ว ในภาคผนวกได้รวบรวมกิจกรรมและเพลงที่ใช้ในการฝึกเฉพาะบท หนังสือเล่มนี้

เหมาะจะใช้ในการปลูกฝังให้รักการอ่าน และแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่กำลังประสบ
อยู่ในขณะนี้

หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน โดย บัณลือ พุฒชะวัน จัดพิมพ์โดยบริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2531 : 192 หน้า ราคา 100 บาท

เกิมนหนังสือเล่มนี้ใช้ชื่อว่า "หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา"
ต่อมาผู้เขียนได้เปลี่ยนชื่อดังปรากฏ โดยเหตุผลให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรระดับ
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เนื้อหาเน้นความเข้าใจหลักสูตร พ.ศ. 2521 หลักสูตรกับภาคปฏิบัติ
ในโรงเรียน การพัฒนาเป็นหน่วยบูรณาการทางการสอน โดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชาใน
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชาในระดับประถมศึกษา
ปีที่ 3 - 4 และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชาในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 พร้อม
หน่วยบูรณาการตัวอย่างทุกชั้นตอน นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมเนื้อหาในการพิมพ์ครั้งที่สอง เช่น
หลักการจัดเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษากับความจำเป็นของผู้เรียน ตัวอย่างแผนการสอน
แบบบูรณาการกับแนวปฏิบัติการสอน มวลประสบการณ์ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา
แนวการประเมินผลการเรียนการสอน และในภาคผนวกได้เสนอ "นิทัศน์หลักสูตรการเป็นคน"
อันเป็นข้อคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่น่าสนใจ

หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา โดย บัณลือ พุฒชะวัน พิมพ์ที่

เอราวัณการพิมพ์, กรุงเทพฯ 2521 : 238 หน้า ไม่กำหนดราคา

เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนวิชา การประถม 452 : ปัญหาหลักสูตรในโรงเรียน
ประถมศึกษา เนื้อหาประกอบด้วยปัญหาในการปฏิบัติการสอน ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติของ
หลักสูตร ที่มาของหลักสูตร พ.ศ. 2521 โครงร่างหลักสูตร แนวการปฏิบัติ ปัญหาที่
คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการปฏิบัติตามหลักสูตรใหม่ แนวคิดในการใช้ชุดการสอน การพัฒนา
หลักสูตรและการสร้างบทเรียน เมื่อพิมพ์ครั้งที่สอง ได้เพิ่มเติมเนื้อหาอีกได้แก่ หลักการจัด
เนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษากับความจำเป็นของผู้เรียน ตัวอย่างแผนการสอนฉบับบูรณาการ
กับแนวปฏิบัติการสอน มวลประสบการณ์ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา

แนวการประเมินผลการเรียนการสอน และการปรับปรุงข้อคิดอื่น ๆ อีกมาก เหมาะกับนิสิต นักศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนรวมทั้งผู้เข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี

คู่มือการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ตามแนวบูรณาการทางการสอน โดย บัณลือ

พฤษภาคม จัดพิมพ์โดยบริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ

2530 : 204 หน้า ราคา 100 บาท

เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับนิสิต นักศึกษาคู และครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาซึ่งขาด คู่มือครู แนวการศึกษา ค้นคว้า และ ปฏิบัติการสอน สำคัญเป็นแนวการสอนแบบบูรณาการ โดยจัดวางขั้นตอนแบ่งเป็นสามภาค ภาคหนึ่ง ว่าด้วยแนวความคิดทั่วไป สำหรับครูประถมศึกษา กับภาษาไทย ทั้งในด้านความสำคัญ ความหมาย ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางภาษาและวิธีฝึกทักษะการใช้ภาษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตามหลักสูตร 2521 และแผนการพัฒนาศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ระยะที่ 6 (2530 - 2534) ภาคที่สอง ว่าด้วยวิธีสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เช่น วิธีสอน ฟัง พูด อ่านและเขียน ตามแนวบูรณาการทางการสอน พร้อมด้วยบทเรียนตัวอย่างการสอนอ่านในรูปที่มุ่งการให้ประโยชน์ต่าง ๆ และแนวการฝึกทักษะนั้น ๆ การสอนซ่อมเสริมและกิจกรรมในการสอนที่ค่อนข้างสมบูรณ์ และกว้างขวางยิ่ง ภาคที่สาม ว่าด้วยปัญหาการพัฒนาความพร้อมแนวการฝึกความพร้อมบางเรื่อง และบทเรียนจากประสบการณ์ของผู้เขียน นอกจากการเป็นครูระดับประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย นำมาประยุกต์เป็นการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีและหลักการสอนที่เหมาะสมจะนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

หนังสือภาคปฏิบัติหรือคู่มือครู

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.1 และเด็กแรกเรียน โดย บัณลือ พฤษภาคม

ภาพประกอบบทอ่าน พิมพ์บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ

2523 : 272 หน้า ราคา 80 บาท

เหมาะสำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนิสิต นักศึกษา สาขาการประถมศึกษา เนื้อหาภายในเล่ม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจว่าวัยเด็กแรกเรียนกับการเรียนการสอน โดยแบบแผนการสอนภาษาไทย การสอนของชาติต่าง ๆ แนวปฏิบัติในการวางแผนการสอน องค์ประกอบแห่งการเรียนการสอนที่สัมฤทธิ์ผล ช่วงความสนใจ รวมทั้งพัฒนาการของเด็กแรกเรียน และเรื่องความพร้อมของเด็ก

ตอนที่ 2 ว่าด้วยรายการสอน 33 หน่วย เป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการเป็นรายสัปดาห์ มีความผสมผสานครบทุกกลุ่มวิชาในแต่ละหน่วยการสอน ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา และเป็นตัวนำในการเชื่อมโยง สู่กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพและคณิตศาสตร์ ใช้กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและขยายช่วงความสนใจ เสริมและสรุปบทเรียนโดยโคกระบุกิจกรรม แบบฝึกหัด คณิตศาสตร์ และบัญชีค่าไวภาคผนวกซึ่งเป็นตอนที่ 3 นับเป็นการอ่านวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนเป็นอย่างดี

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.2 โดย บัณฑิต พุฒะวัน ภาพประกอบบทอ่าน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2523 : 302 หน้า
ราคา 90 บาท

เหมาะสำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และนิสิต นักศึกษา สาขาการประถมศึกษา เนื้อหาสาระจัดแบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนมุ่งประโยชน์ต่างกัน คือ

ตอนที่ 1 ว่าด้วยสภาพการเรียนการสอนทั่วไป ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของการสอน ภาษาไทยกับหลักสูตร การเรียนรู้ของผู้เรียน การสอนของครู การเรียนการสอนภาษาไทย และการสอนแบบบูรณาการ

ตอนที่ 2 กล่าวถึงลักษณะบทเรียนและรายการสอน 39 หน่วยที่ได้พัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา เชื่อมโยงสู่กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพและคณิตศาสตร์ ใช้กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ เพิ่มขึ้นและขยายช่วงความสนใจ เสริมและสรุปบทเรียน โดยโคกระบุกิจกรรมและแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ไว้ที่ภาคผนวกซึ่งเป็น ตอนที่ 3 พร้อมทั้งตัวอย่าง

ข้อทดสอบ เพื่อใช้ในการตรวจสอบผลการเรียน และสอนซ่อมเสริม 5 ครั้ง ตลอดปีการศึกษา นอกจากนั้นยังเสนอแนวการสอนคัด และเขียนไทยแบบต่าง ๆ ในภาคผนวกอีกด้วย

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครู ป.3 โดย บัณลือ พฤษะวัน ภาพประกอบบทอ่าน พิมพ์ที่
บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2523 : 303 หน้า
ราคา 90 บาท

เป็นหนังสือเหมาะจะใช้เป็นคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นิสิต นักศึกษา และ
นักวิชาการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการสอน เนื้อหาสาระของหนังสือ คู่มือครูเล่มนี้ แบ่งออกเป็น
3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นบทนำและการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิตเป็นแกนนำเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มประสบการณ์ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย การงานพื้นฐาน
อาชีพ และสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ตอนที่ 2 ว่าด้วยรายการสอนและกิจกรรมเป็นรายสัปดาห์ จำนวน 37 สัปดาห์
(หน่วยการสอน) เน้นวิธีการเรียนการสอนโดยอาศัยหลักการพื้นฐานการสอนแบบบูรณาการ
นอกจากนี้ยังได้ใช้กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ช่วยเสริม ตลอดจนการ
ประเมินผลการสอนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 3 ภาคผนวกประกอบด้วย เกมและเพลง กิจกรรมเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์
รวมทั้งแนวการสอนและแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.4 โดย บัณลือ พฤษะวัน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2524 : 324 หน้า ราคา 95 บาท

เป็นคู่มือครูที่เหมาะสมจะใช้กับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นิสิต นักศึกษาและครูผู้สอน
เนื้อหาภายในเล่มแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ว่าด้วยหน่วยบูรณาการทางการสอน ไล่กล่าวถึงการสอนแบบบูรณาการที่ใช้
กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแกนนำและตัวอย่างการจัดตารางสอน

ตอนที่ 2 ว่าด้วยรายการสอนเป็นราย ปีคำห์ จำนวน 40 สัปดาห์ โดยอาศัยหลักการ
พื้นฐานการสอนแบบบูรณาการ มาพัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการ ใช้กลุ่มวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต เป็นแกนวิชาหรือเป็นแกนนำในการเชื่อมโยงผสมผสานในหน่วยการสอนให้มี
ลักษณะเป็นกลุ่มก้อนโดดเด่นยิ่งขึ้น และการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียนเป็นระยะ ๆ

ตอนที่ 3 ว่าด้วยกิจกรรมเกมแข่งขัน เพลงประกอบและเสริมบทเรียนกิจกรรม
เสริมการเรียนคณิตศาสตร์ตลอดจนแนวการสอนและแบบฝึกหัดทางคณิตศาสตร์ ที่ให้ความสะดวก
แก่ครูผู้สอนเป็นอย่างดี

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.5 โดย บัณลือ พุกกะวัน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2525 : 382 หน้า ราคา 105 บาท

เป็นคู่มือครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งได้พัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการ
อีกรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้กลุ่มวิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา เนื้อหาสาระประกอบด้วย
3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ว่าด้วยพื้นฐานหน่วยบูรณาการทางการสอน ลักษณะของหน่วยงานการสอน
พร้อมทั้งแผนภูมิแสดงหน่วยบูรณาการชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้การทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา

ตอนที่ 2 ว่าด้วยรายการสอนเป็นรายสัปดาห์ จำนวน 40 สัปดาห์ โดยอาศัย
หลักการพื้นฐานการสอนแบบบูรณาการ มาพัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการ ใช้กลุ่มวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแกนวิชาหรือเป็นแกนนำในการเชื่อมโยงผสมผสาน ในหน่วย
การสอนให้มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนโดดเด่นยิ่งขึ้น และการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียน
เป็นระยะ ๆ

ตอนที่ 3 ว่าด้วยกิจกรรมทางภาษา เกม คณิตศาสตร์ เพลง และงานปฏิบัติใน
กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ อันเป็นส่วนเสริมให้แก่วิชาผสมผสาน ในหน่วยการเรียนได้ดียิ่งขึ้น
นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวการตรวจสอบการผ่านจุดประสงค์ใน ป.02/5 ทุกกลุ่มประสบการณ์
เพิ่มขึ้นอีก

แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.6 โดย บัณเฑาะว์ พฤษะวัน พิมพ์ที่บริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ 2527 : 420 หน้า ราคา 120 บาท

เป็นคู่มือครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และยังเหมาะกับผู้บริหารการศึกษา คู่มือนี้ได้พัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการ ที่ใช้กลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชาโดยอาศัยหลักการแนวคิดพื้นฐานของแนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4 และ 5 เนื้อหาสาระแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ว่าด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหน่วยบูรณาการทางการสอน—ตลอดจนเป้าหมาย และแผนภูมิ แสดงหน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นแกนวิชา

ตอนที่ 2 ว่าด้วยหน่วยบูรณาการและรายการสอนเป็นสัปดาห์ จำนวน 37 สัปดาห์ รวมทั้งรายการประเมินผล เพื่อตรวจสอบ ทบทวน และซ่อมเสริม 5 ครั้ง

ตอนที่ 3 เป็นภาคผนวกประกอบด้วยกิจกรรม เพลง กิจกรรมทางคณิตศาสตร์ กิจกรรมวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ แบบฝึกหัดทักษะคณิตศาสตร์ และแนวการตรวจสอบผ่านจุดประสงค์ ป.02/6 ทุกกลุ่มประสบการณ์อีกด้วย

วรรณกรรมเด็ก

ปีแมวหายไปในไหน โดย บัณเฑาะว์ พฤษะวัน สำนักพิมพ์สยามศึกษา ภาพประกอบ

พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์สยามศึกษา จำกัด, กรุงเทพฯ 2528 ราคา 15 บาท

เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้เรื่องปีในสิบสองนักษัตร และฝึกอ่านร้อยกรองง่าย ๆ คำเนินเรื่องโดยใช้กลอนง่าย ๆ เหมาะกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ใช้สัตว์ป่าต่าง ๆ เป็นตัวละคร เรื่องกล่าวถึงช่างที่ถือว่าตัวเองอยู่ใกล้สัตว์เทพเจ้า ไก่มาบอกข่าวให้สัตว์ป่าทั้งหลายไปเฝ้าเทพเจ้า เพื่อให้เทพเจ้าประทานชื่อปี ประจำตัวสัตว์ทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายต่างรีบไปชุมนุมพร้อมหน้ากันแต่แมวโดนหญิงชนจนตกน้ำไป และแมวตกชนให้แห้ง จึงไม่สามารถเดินทางไปทันให้เทพเจ้ากำหนดชื่อปีให้ จึงเป็นอันว่าสัตว์ต่าง ๆ ได้ชื่อปีทุกตัว เช่น หนูได้ปีชวด วัวได้ปีฉลู เสือได้ปีชวด กระต่ายได้ปีเถาะ เป็นต้น นับแต่นั้นมา แมวจึงไม่ได้มีชื่อในปีต่าง ๆ และพยายามจองเวรกับหนูตลอดมา นอกจากนั้นในท้ายบทอ่านยังมีภาพประกอบกลอนลำตัด ชื่อปี ช่วยเสริมความรู้ความจำอีกด้วย

ราชาเกลือสมุทร โดย บันลือ พุกกะวัน สำนักพิมพ์สยามศึกษา วาดภาพประกอบ

พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์สยามศึกษา จำกัด, กรุงเทพฯ 2528 : 13 หน้า

ราคา 13 บาท

เป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โดยมุ่งให้รู้จักใช้ประโยชน์จากการสังเกตสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ นอกจากนั้นยังส่งเสริมการคิดริเริ่ม การคิดหาเหตุผล และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านโดยกำหนดให้สองพ่อลูกเป็นตัวละครดำเนินเรื่อง โดยทั้งสองมีอาชีพแล่นเรือสินค้า ไปค้าขายยังหัวเมืองต่าง ๆ วันหนึ่ง ลูกชายสังเกตเห็นเกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่งมองดูสีขาวโพลนไปทั้งเกาะ เมื่อแล่นเรือไปใกล้จึงเห็นเป็นเกลือทั้งเกาะ จึงนำมาใช้ประกอบอาหารลองดู ปรากฏว่ามีรสชาติดีขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถนำมาใช้ถนอมอาหาร เช่น ปลาเค็ม ตากแห้งหรือนำมาหมักเพื่อทำน้ำปลาได้ ความคิดเหล่านี้นับตรัสว่าเป็นคนคิดและทดลองทำเองทั้งสิ้น ทั้งสองพ่อลูกและเหล่าลูกเรือทั้งหลาย จึงมีอาชีพเพิ่มเติมขึ้นอีกคือ การขายเกลือ ขายปลาเค็ม และขายน้ำปลา ทำให้ค้าขายมีเงินทองมหาศาล ทุกคนมีความสุขหัวหนากัน และพร้อมใจกันยกย่องให้ตำแหน่งแก่บุตรชาย พ่อควา "ราชาเกลือสมุทร" หายบพนั้นมีคำถามเพื่อให้เด็กลองตอบคำถามเป็นการเสริมความคิดสร้างสรรค์ หลังจากอ่านเรื่องจบแล้ว

มนุษย์ปากกระจับ โดย บันลือ พุกกะวัน สำนักพิมพ์สยามศึกษา ภาพประกอบ

พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์สยามศึกษา จำกัด, กรุงเทพฯ 2528 : 13 หน้า

ราคา 13 บาท

เป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กประถมศึกษา ใช้ประกอบการเล่านิทานโดยให้เด็กได้แสดงท่าทาง ใบหน้าเพื่อมุ่งให้ ผู้เรียนเข้าใจการใช้ภาษาพูด การรู้จักระงับความโกรธ และเป็น การส่งเสริมการใช้การสังเกตใบหน้า ท่าทางของคนอื่นอีกด้วย ตัวละครดำเนินเรื่อง คือ น้องจิก กับผันทนา พี่สาว ซึ่งเป็นผู้คอยอธิบายทั้งอารมณ์ของเด็ก ๆ เพื่อนของน้องจิกเอง ได้แก่ ดีใจ เสียใจ ร้องไห้ โกรธ ฯลฯ ผันทนา ไหน้องจิกและเพื่อนสังเกตดูปาก ของมนุษย์ และตัวการ์ตูน ว่ามีลักษณะเหมือน "กระจับ" ที่นำมาตามกินได้ ถ้ากระจับทว่าลง

หมายถึงมีอารมณ์ไม่ดี เช่น เสียใจ โกรธ หรือร้องไห้ แต่ถ้ามาระจบหงายขึ้น หมายถึง บุคคล
มีอารมณ์ดีแจ่มใส แสดงความพึงพอใจ เป็นต้น นอกจากนั้นในท้ายบทอ่านยังมีคำถามเพื่อให้
เด็กแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกด้วย

บิच्छ์เกียจทำไม โดย บัณลือ พุฒชะวัน สำนักพิมพ์สยามศึกษา ภาพประกอบ
พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์สยามศึกษา จำกัด, กรุงเทพฯ 2527 : 13 หน้า

ราคา 13 บาท

เป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กประถมศึกษา เพื่อมุ่งให้รู้จักสาเหตุของความเกียจคร้าน
เพาะนิสัยให้ขยันหมั่นเพียร และเกิดความเพลิดเพลินจากคติสอนใจ ตัวละครได้แก่ "ตัวจวบ"
ซึ่งเป็นตัวขี้เกียจ เกาะอยู่ตามร่างกายของเด็กที่ตื่นสาย และขี้เกียจเป็นประจำ หากเด็ก
คนใดตื่นขึ้นและบิच्छ์เกียจแล้ว ตัวจวบจะหล่นออกจากร่างกาย หากเด็กคนใดตื่นขึ้นอย่างฉะฉาน
ไม่อาบน้ำ แปรงฟันแล้ว ตัวจวบจะเกาะอยู่ตามร่างกายได้ตลอดวัน ดังนั้นตัวจวบจึงเป็นตัวทำให้
คนทำงานได้เชื่องช้า เมื่อตัวจวบทำให้คนเราขี้เกียจ เราจึงควรตื่นแต่เช้า และบิच्छ์เกียจ
เป็นการบริหารร่างกาย ทำให้หัวใจซึ่งพักนอนอยู่ได้ตื่นตัว สดชื่นโลหิตได้แรงขึ้น และทำงาน
ต่าง ๆ ได้คล่องแคล่ว

ลืมนโมโห โดย บัณลือ พุฒชะวัน สำนักพิมพ์สยามศึกษา ภาพประกอบ พิมพ์ที่ บริษัทสำนักพิมพ์
สยามศึกษา จำกัด, กรุงเทพฯ 2528 : 13 หน้า ราคา 13 บาท

เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โดยมุ่งการปลูกฝังคุณธรรม
ในการเชื่อฟังคำสอนของพ่อ - แม่ ครูอาจารย์ รู้จักการวิเคราะห์เหตุผลในการเล่นร่วมกัน
และยังให้รู้จักใช้ "การลืมน" ให้เกิดประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน เนื้อเรื่องดำเนินไป โดย
เด็กชายจัน ซึ่งเป็นคนขี้ลืม จนเพื่อน ๆ ล้อเล่นบ่อย ๆ แต่เด็กชายจันก็ระงับความโกรธ
ได้โดยท่องคำในใจว่า "ลืมนโมโห" "ลืมนโมโห" นอกจากตัวเองจะปฏิบัติอย่างนี้แล้ว จัน
ยังแนะนำให้คนอื่นปฏิบัติอย่างคนด้วย โดยพยายามทำเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในโรงเรียนและ
เวลาอยู่บ้าน จนได้รับคำชมเชยจากครู และผู้ปกครองของเด็กคนอื่น ในท้ายบทอ่านเป็น
คำถามเพื่อให้เด็กลองตอบ เป็นการเน้นย้ำเนื้อหาในบทอ่านและวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละคร
ในเรื่อง "ลืมนโมโห" ด้วย

นิทานเสริมทักษะการอ่านเล่ม 1 โดย บัณเฑาะว์ พฤษะวัน ภาพประกอบบทอ่าน พิมพ์โดย

บริษัท ศิลาพร จำกัด, กรุงเทพฯ 2530 : 24 หน้า ราคา 16 บาท

เป็นวัสดุการอ่านที่ใช้เสริมทักษะทางภาษา ไทยเหมาะกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จัดทำในรูปแบบของบทเรียน จำนวน 12 บท เรียนจากบทที่ 1 - 12 โดยได้จัดลำดับการใช้คำตามลำดับจากง่ายไปหายาก ทุกบทอ่านจะมีคำแม่บท (Key Words) ที่มีการซ้ำคำไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวนำไปสู่การแจกลูกสะกดคำอ่าน เลือกคำบทอ่านหรือคำที่แจกลูก มาสร้างแผนภูมิประสมการณบทเรียนละ 2 เรื่อง เพื่อขยายประสมการณและฝึกการใช้คำเหล่านั้นให้มากพอ เนื้อหาจากบทที่ 1 - 12 เป็นบทอ่านร้อยกรอง และร้อยแก้ว ทำให้ขยายต่อความเข้าใจของเด็กยิ่งขึ้น นอกจากนี้ใช้เป็นวัสดุการอ่านแล้วยังใช้เป็นวัสดุการสอนซ่อมเสริมทางภาษา และหนังสืออ่านประกอบได้อีกด้วย

นิทานเสริมทักษะการอ่านเล่ม 2 โดย บัณเฑาะว์ พฤษะวัน ภาพประกอบบทอ่าน พิมพ์โดย

บริษัท ศิลาพร จำกัด, กรุงเทพฯ 2529 : 26 หน้า ราคา 20 บาท

เป็นวัสดุการอ่านใช้เสริมทักษะภาษาไทย เหมาะกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จัดทำในรูปแบบของบทเรียน จำนวน 10 บทเรียน แต่ละบทเรียนมีหลายบทอ่าน จัดลำดับการใช้คำ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก ทุกบทอ่านจะมีคำแม่บท (Key Words) ที่มีการซ้ำคำไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวนำไปสู่การแจกลูก สะกดคำอ่านเลือกคำในบทอ่านหรือคำที่แจกลูก มาสร้างแผนภูมิประสมการณ บทเรียนละ 2 เรื่อง เป็นอย่างน้อย เพื่อขยายประสมการณและฝึกการใช้คำเหล่านั้นให้มากพอ เนื้อหาจากบทที่ 12 - บทที่ 22 ส่วนใหญ่จะเป็นนิทานร้อยแก้ว มีความยาวกว่าในเล่ม 1 บางบทจะเป็นนิทานคำกลอนที่ง่าย ๆ คำกลองจองเช่นบทที่ 14 เรื่อง "แมงมุมเจ้าป่า" บทที่ 16 เรื่อง "จัน" เป็นต้น นิทานเสริมทักษะการอ่านเล่ม 2 นอกจากจะเป็นวัสดุการอ่านแล้ว ยังใช้เป็นวัสดุการสอนซ่อมเสริมภาษาไทย และเป็นหนังสืออ่านประกอบได้อีกด้วย

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กับบูรณาการทางการสอน

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้เริ่มให้ความสนใจเรื่องการสอนแบบบูรณาการ เมื่อครั้งศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร แต่ในขณะนั้นเพียงแต่เกิดความสนใจไว้แต่เพียงผิวเผิน ต่อเมื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ที่สหรัฐอเมริกา ได้มีโอกาสศึกษาและงานที่สภาการศึกษาของนิวยอร์ก จึงได้รับรู้หลักการต่าง ๆ ตลอดจนวิธีใช้หลักการของบูรณาการทางการสอน (Integrated Units Teaching) (บันลือ พุกกะวัน : สัมภาษณ์) จึงได้นำมาทดลองใช้ในขณะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สามัญศึกษา ประจำจังหวัดพิจิตร ระหว่างปี พ.ศ. 2505 - 2507 โดยได้เขียนแบบเรียน คู่มือครู และอบรมครูผู้สอนสำหรับใช้ในการทดลองสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบสัมพันธ์วิชา จำนวน 30 ห้องเรียน จากผลการทดลองดังกล่าว ได้ถูกนำมาแก้ปัญหาในขณะนั้น ได้แก่ การตกชั้นของนักเรียน นับว่าได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 27) เปรียบเทียบกับห้องควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่าได้ผล 27 ห้องเรียน ประกอบกับอิทธิพลของความเชื่อมั่นของนักการศึกษา คือ Dewey และ John Lock ได้เป็นจุดเริ่มต้นหรือที่มาของการพัฒนารูปแบบการสอนที่เรียกว่า "การสอนแบบบูรณาการ" โดยใช้ชื่อว่า "แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป..." ดังปรากฏในหนังสือ "หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน" ตอนหนึ่งว่า

เป็นที่เชื่อแน่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างที่เรามุ่งหวัง หรือจะได้ตามโรงเรียนในอุดมการณ์ที่เรานึกว่าดีไว้นั้น คงไม่มีแน่ยิ่งถ้าเราเชื่อว่า การศึกษา คือ ชีวิตทุกชีวิตย่อมอยู่คืออิทธิพลหรือถูกกำหนดไปตามรูปแบบของสังคม เช่น วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการสื่อสารคมนาคม และทั้งยังเป็นความจริงที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่ได้ อีกแง่หนึ่งก็คือ ถ้าเราจะมุ่งสอนอ่าน และเขียนเบื้องต้นให้ได้ดีเสียก่อนแล้วจึงค่อยเรียนรู่วิทยาศาสตร์และวรรณคดี

สิ่งที่ควรพิจารณาอีกคือ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทั้งหลายหาได้อยู่ที่เด็กนักเรียน
รู้อะไร มากหรือน้อยเท่าไร เท่านั้นไม่ แต่สิ่งสำคัญนั้นจะอยู่ที่ทัศนคติ
ความสนใจ และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งที่เรียนเป็นสำคัญ (บันเลอ
พฤษภาคม. 2531 : 119)

และอีกตอนหนึ่งใน "วิทยาสาร" ดังนี้

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนับวันแต่จะมีความยุ่งยากมากขึ้นเป็นทวีคูณ
เพราะวิชาการต่าง ๆ ที่จำเป็นที่เด็กระดับประถมศึกษาจะหองเรียนรู้นั้นเพิ่มพูน
ขยายยิ่งขึ้น ยุ่งยากแก่การจัดหลักสูตร ซึ่งเราถือว่าเป็นหัวใจในการจัด
การเรียนการสอน แม้เราจะอาจว่า เนื้อหาวิชานั้นเป็นเพียงทางนำไปสู่
การจัดกิจกรรมเท่านั้นก็ตาม เนื้อหาวิชาก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องหยิบยก
ขึ้นมาพิจารณาว่า อะไรบ้างที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อสาระประโยชน์
แห่งการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ แนวคิดหรือการพยากรณ์ท่านองนี้ไ้มีผู้
กล่าวไว้นานแล้ว ท่านผู้นั้นก็คือ จอห์น ล็อก (1632 - 1704) เนบไว้ว่า
เด็กคงไม่มีเวลาพอ และไม่สามารถที่จะเรียนทุกสิ่งทุกอย่างตามที่เรามุ่งหวัง
ได้ ทางที่ดีที่เหมาะที่เราจะทำได้ ก็คือ ควรเลือกเฉพาะสิ่งที่จำเป็น และ
การใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดสำหรับผู้เรียนเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวและ
ความเป็นจริงที่ปรากฏ จึงได้เกิดการคิดค้น วางรูปแบบหลักสูตรบูรณาการ
หรือ หลักสูตรแบบวิชาแกน (Integration หรือ Core Curriculum)
มาใช้บ้าง หลักสูตรแบบนี้ก็ยังไม่ใช้ในประเทศเราอย่างสมบูรณ์แบบ จึงเป็น
ทางหนึ่งที่น่าจะกล่าวได้ว่า เป็นแนวคิดที่จะจัดการเรียนการสอน และเป็น
การแก้ปัญหาในยุคปัจจุบันและอนาคตได้ก็คือ การจัดการเรียนการสอนแบบ
บูรณาการ (Integrated Units Teaching) ขึ้นใช้" (บันเลอ
พฤษภาคม. 2522 : 20)

เมื่อพิจารณาหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ในปัจจุบันนี้ หอจะมองเห็นความจำเป็นที่
ต้องใช้การสอนแบบบูรณาการ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และสอดคล้องกับหลักการ
ของหลักสูตร ดังที่เขียนไว้ใน "หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน" ดังนี้

การจัดเนื้อหาวิชาที่แยกสอนโดยเด็กชาคนั้นย่อมไม่บังเกิดผลต่อการใช้ประโยชน์
ในชีวิตประจำวันมากนัก ถ้ายิ่งจัดการสอนแยกวิชาโดยโดดเดี่ยว ไม่เอื้อต่อกัน
ไม่มีจุดหมายรวมกันด้วยแล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะมุ่งใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
ได้ดี หลักสูตรยุคนี้จึงทำลายหน่วยบูรณาการในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตขึ้น
เนื้อหาเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม กลายเป็นเรียน 9 วิชา เดิมเป็นเรียน 6 หมวดวิชา
จึงทำให้มองเห็นว่า เราน่าจะจัดเนื้อหาวิชาอย่างที่เราเรียกว่า หน่วยบูรณาการ
ทางการสอน (Integrated Units Teaching) ขึ้นเพื่อมุ่งผลทางการเรียน
การสอนอันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้มากยิ่งขึ้น... สอดคล้อง
กับหลักการของหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ คือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน หมายถึง คนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการ
ศึกษาระดับนี้ และถือว่าเยาวชนทั้งประเทศที่ผ่านการศึกษาในระดับนี้ เป็นกำลัง
ของประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุด
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต นั่นคือ
การเรียนการสอนกิจกรรม และประสบการณ์ มุ่งจะให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์
ในการดำรงชีวิตได้ดี แม้จะไม่ศึกษาต่อก็ตาม
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งนั่น
ก็หมายถึง มุ่งสร้างเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติว่าเป็นคนไทย
ภูมิใจที่เกิดมาในแผ่นดินไทย รักและหวงแหนแผ่นดินและมรดกทางวัฒนธรรม
ของคนไทย แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพ
ความต้องการของท้องถิ่น ข้อความในวรรคท้ายนี้ เน้นความเหมาะสมกับสภาพ
และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งนับว่ามีความสำคัญไม่น้อย เช่น ประเพณีของ

ท้องถิ่น อาชีพ ที่ครูอาจปรับปรุงดัดแปลงให้เหมาะสมกับท้องถิ่นที่โรงเรียน ตั้งอยู่ที่ เป็นคน

เมื่อพิจารณาทั้งจุดหมายและผลแห่งการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาแล้ว น่าจะพัฒนาบทเรียนเป็นหน่วยบูรณาการทางภาษา อย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ แห่งการเรียนการสอนต่อไป (บันลือ พุฒะวัน. 2531 : 112 - 113)

หลักการพัฒนาหน่วยบูรณาการทางการสอน

หลักการพัฒนาหน่วยบูรณาการทางการสอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากผลงานทางวิชาการ ที่เป็นหนังสือ ตำรา และแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 แล้วสรุป ตามลักษณะ หน่วยบูรณาการทางการที่ใช้ ภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และ กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เป็นแกนวิชา ซึ่งมีสาระสำคัญต่าง ๆ ได้แก่

1. หลักการและเหตุผล
2. แนวการพัฒนาบทเรียน
3. ประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

โดยมีรายละเอียด ดังที่ได้อธิบายกับข้อสรุป ตามลำดับต่อไปนี้

ถ้าสตรจารย์บันลือ พุฒะวัน ได้กล่าวถึงวิชาแกนซึ่งเป็นหัวใจในหน่วยการเรียน แต่ละหน่วย ตลอดจนการนำเนื้อหาในหลักสูตรมาผสมผสานให้เหมาะสม ดังนี้

1. หน่วยบูรณาการทางการสอน จะต้องประกอบด้วยวิชาแกนเป็นตัวนำหรือหัวใจ แห่งหน่วยการเรียนแต่ละหน่วย

1.1 คุณลักษณะของวิชาแกนหรือตัวนำบทเรียน จะต้องมีความสัมพันธ์ในตัวของ มันเองเป็นอย่างดี กล่าวคือ เนื้อหาวิชาของวิชาแกนนั้นมีลักษณะที่ผสมผสานในตัวของมันเอง ไม่แยกจากกันในการดำเนินการสอน เช่น ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย ฟัง พูด อ่าน เขียน และหลักภาษาสมมติว่าจะสอนเรื่อง โศ (มาตราแม่ ก. กา) อาจเริ่มจากการพูดฟังหรือสนทนา ถึงสัตว์ที่ใช้งานที่เด็กมีหรือเลี้ยงที่บ้าน อ่านแผนภูมิเรื่อง โศ เขียนหรือคัดเป็นข้อความ เป็น ประโยชน์เกี่ยวกับโศ (เช่น โศตัวโตโตนาตี) ซึ่งเป็นเรื่องของหลักภาษาในการพูดเป็นประโยค เขียนเป็นประโยคใดถูกต้อง เป็นต้น

1.2 วิชาแกนจะต้องมีเนื้อหาที่กว้างขวางพอ หรือเป็นกลุ่มใหญ่ที่จะสามารถจัดเนื้อหา กิจกรรมของวิชาอื่น ๆ มาสัมพันธ์ผสมผสานกันได้ เช่นเดียวกับข้อ 1 ศิลปศึกษา อาจวาดภาพ ปั้นภาพได้ ขับร้องเพลงสัตว์เลื้อยคลานหาทางประกอบ โจทย์คณิตศาสตร์ เกี่ยวกับโค หรือสัตว์เลื้อยงาที่เคี้ยวการดูแลเลี้ยงโคหรือสัตว์เลื้อย จริยศึกษา มีความเมตตากรุณาต่อโค ไร่ประโยชน์ของโค และอื่น ๆ

2. การนำเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตรมาผสมผสานได้ถูกต้อง เหมาะสมกับลักษณะของวิชาแกนที่เป็นบทนำของเรื่อง ซึ่งใช้เรื่องโคเป็น หน่วยการเรียนรู้การสอนผสมผสานกันไปตลอดทั้งหน่วย ซึ่งมักกำหนดให้สอนในหนึ่งสัปดาห์

อนึ่ง ในการจัดเนื้อหามาทำการผสมผสาน หรือจัดเป็นหน่วยการสอนดังกล่าวนี้ ในบางเรื่องบางเนื้อหาอาจนำมาผสมผสานไม่ได้มากนัก ในกรณีเช่นนี้อาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ มาเป็นตัวเชื่อมโยงนำไปสู่เรื่องนั้น ๆ ก็อาจทำได้ ซึ่งอาจแบ่งประเภทกิจกรรมต่าง ๆ ตามลักษณะประโยชน์ ดังนี้

2.1 กิจกรรมนำบทเรียน อาจเป็นการขับร้องดนตรี เกมเล่น การเล่านิทาน หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ที่มีลักษณะที่จะนำไปสู่เรื่องที่จะเรียน

2.2 กิจกรรมเสริมช่วยการสนใจ เนื่องจากเด็กวัยประถมโดยเฉพาะตอน หรือช่วงต้น ๆ มีความสนใจสั้น ๆ 20 - 30 นาที ถาบทเรียนหรือมีเรื่องราวยาว จำต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้เรียนและเล่นสลับกัน เด็กผู้เรียนจะได้ไม่เบื่อหน่าย

2.3 กิจกรรมเสริมบทเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่ครูได้กำหนดไว้ในจุดประสงค์ แห่งการเรียนการสอน เมื่อดำเนินการสอน จบเรื่อง จบตอนไปแล้ว ก็นำเกมที่ได้จัดต้องใช้ความเข้าใจความรู้ที่เรียนมาแสดง หรือเล่นแข่งขัน ในลักษณะเช่นนี้ครูก็อาจสังเกต การเล่น การแสดงออก เป็นแนวการประเมินผลไปในตัวของมันเองอีกด้วย

2.4 กิจกรรมสรุปบทเรียน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จบหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ไปแล้ว ครูอาจส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแสดงผลงานที่ได้จัดทำในหน่วยนั้น ๆ ว่า เรื่องอะไร มีกิจกรรมอะไร มีผลงานที่ได้ประดิษฐ์หรือจัดทำอะไรบ้าง นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ มีการถามตอบหรือทำแบบฝึกหัด

วิธีการที่จะจัดเนื้อหา หรือกิจกรรมให้เกิดความผสมผสานเป็นกลุ่มเป็นก้อนนี้ คณะผู้จัดทำจะต้องศึกษาหลักสูตร แผนการสอน และคู่มือของแต่ละกลุ่มวิชาให้ละเอียดและรอบคอบพอ ทั้งจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ ผสมผสาน ขาวเหตุการณ์หรือวันสำคัญ ตลอดจนระยะเวลาที่จะใช้สอนให้สัมพันธ์กันเป็นอันดี ทางที่คั่นนี้จะต้องทำแผนผังใหญ่ หรือแผนภูมิแสดงหน่วยบูรณาการว่า วิชาแกนเรื่องอะไร (ภาษาไทย) ประสมการณชีวิตเรื่องอะไรและลักษณะนิสัยมีกิจกรรมเรื่องใด ๆ บาง การงานพื้นฐานอาชีพและคณิตศาสตร์เรียนรู้เรื่อง ที่เกี่ยวกับทักษะใที่หน้ามาผสมผสานให้ครบถ้วนทุกกลุ่มวิชาและวิชาย่อย ๆ แผนภูมินี้ควรจะต้องแสดงให้เห็นหน่วยบูรณาการทางการสอนตลอดปีการศึกษา

การกำหนดวิชาการ จะต้องเป็นวิชาที่เน้นเพื่อจะวางรากฐานสำคัญ ในการเรียน หรือเป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนในระดับนั้น ๆ ดังที่ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี กล่าวไว้ในหนังสือ "ความรู้เกี่ยวกับครูเรื่องบูรณาการ" เน้นถึงวิชาการที่เน้นหนัก หรือเน้นยำ (Subject Mastery) อาจพิจารณาได้จากกาหนดค้อตราเวลา การเรียนในหลักสูตร ดังตาราง 3

ตาราง 3 การกำหนดค้อตราเวลาเ็นตามแนวคิดเรื่อง Subject Mastery

ช่วงชั้น	กลุ่มวิชาทักษะ		ประสมการณ ชีวิต	ลักษณะ นิสัย	การงาน พื้นฐานอาชีพ
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์			
ชั้น ป. 1 - 2	35 %	15 %	15 %	25 %	10 %
ชั้น ป. 3 - 4	20 %	15 %	20 %	25 %	20 %
ชั้น ป. 5 - 6	10 %	15 %	25 %	20 %	30 %

(บันลือ พดุมะวัน. 2524 : 1 - 2 ; อ้างอิงมาจาก สาโรช บัวศรี. 2521 :

การเนเข้าของหลักสูตร 2521 ยากล่าวไคความแนวเหตุผล และความจำเป็น
 แห่งการเรียนการสอน ดังนี้

1. เด็กประถมศึกษาในช่วงต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2) เราน่าจะเน้นหนัก
 ในเรื่องของภาษา เพราะภาษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดสำหรับเด็กในวัยนี้ เฉพาะการอ่าน
 และการเขียนเป็นทักษะใหม่ เป็นทั้งเครื่องมือในการเรียนรู้ห้วงและพื้นฐานสำคัญที่ใน
 การสร้างเสริมสังคมของเด็ก รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการเล่นของเด็กได้เป็นอย่างดี
2. เด็กประถมศึกษาในช่วง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4) เป็นช่วงที่ต้องการขยาย
 ประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตหรือใช้ประโยชน์ใน
 ชีวิตประจำวัน แม้ว่าเราจะไม่เน้นภาษาไทยมากที่สุด เด็กก็จะได้ใช้ทักษะทางภาษาเป็น
 เครื่องมือ (Tool Subject) ขยายประสบการณ์ที่ไกล ๆ ตัวเด็กตามที่กำหนดในหลักสูตร
 วิชาแกนจะนำมาพัฒนาเป็นหน่วยบูรณาการทางการสอนของระดับนี้ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4)
 ก็คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับนี้เด็กผู้เรียนจะได้ใช้ทักษะการอ่านมากขึ้นกว่าทักษะ
 การพูดมารายงาน อภิปรายสนทนาซักถาม (ฟัง) ทักษะการเขียนใช้ในการบันทึกย่อ
 เรียบเรียงเรื่องราว และอื่น ๆ ใดก็ จะเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนมุ่งใช้
 ทักษะ (ภาษาไทย) ไปสู่การเรียนรู้ได้คือ เป็นการสอนที่จะสนองความต้องการและเสริมสร้าง
 ทักษะ ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ของเด็กได้กว้างขวางขึ้น
3. เด็กประถมศึกษา ช่วงปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6) เป็นวัยที่กำลังจะ
 ก้าวพ้นจากการศึกษาภาคบังคับออกไปดำรงชีวิตในสังคมของเขานั้น จำต้องมีพื้นฐานทางอาชีพ
 อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต แม้วาระดับนี้เด็กยังไม่เหมาะที่จะมุ่งไปประกอบอาชีพก็ตาม แต่
 การเรียนรู้เรื่องอาชีพต่าง ๆ ย่อมเกิดแนวคิดเล็งเห็นว่า ตนจะต้องเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง
 เพื่อดำรงชีพในอนาคต และอาชีพทุกประเภทจำต้องอาศัยทรัพยากร ภูมิประเทศ ลักษณะของงาน
 ตลอดจนชนบประเพณีของภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ นั่นคือ อาชีพของเด็กไปสู่การเรียนรู้
 ภูมิประเทศ ทรัพยากร ชนบประเพณี และอื่น ๆ ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้คือ
 และนำไปสู่การเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านและอื่น ๆ ที่จะกำหนดไว้ในหลักสูตรอีกด้วย

(บันลือ พฤษะวัน. 2531 : 115)

หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา

หลังจากที่ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้ผลิตคู่มือครูสอนภาษาไทยขึ้นสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบสัมพันธ์วิชาใช้ในการทดลองของจังหวัดพิจิตรแล้ว ทำให้เกิดแนวความคิดในการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา ทั้งที่กล่าวมาแล้ว ผสมผสานกับประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษาจากการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ทั้งงานกรรมการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทย รวมทั้งงานศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ จึงทำให้เกิดแนวความคิดพัฒนาเป็น "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือสอน ป.1 - 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ" ดังนี้

แนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากการศึกษาเรื่อง หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ (Text and Supplementary Readers) ได้นำมาเริ่มงานเขียนคู่มือครูสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบสัมพันธ์วิชา และได้นำแนวคิดจากการอ่านเอกสาร คำรา มาปรับปรุงประยุกต์วิธีการเขียนผลงานชุด แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ระดับประถมศึกษา เป็นรายชั้นเรียน เฉพาะแนวคิดและหลักการสำคัญได้จากแหล่งต่อไปนี้

1. Global Method จากวารสาร The Reading Teacher ของ International Education Association, September, 1962 ซึ่งเป็นวิธีสอนอ่านที่ใช้ในประเทศเปรู
2. Core Curriculum or Integration จาก Modern Elementary Curriculum, Holt Rinehart and Winston, Inc, 1960.
3. Inter-related and Integrated Program จาก Oral and Written Communication, Board of Education of New York City 1959.
4. Writers' Hand Book, U.S. Department of Health. Education and Welfare, Washington D.C. 1959. (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 29 - 30)

ผู้เขียนได้นำแนวคิดจาก 4 เรื่องใหญ่มาประยุกต์และพัฒนา คู่มือครูสอนภาษาไทย ชั้น ป.๑ เดิมจัดทำเป็นแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Units Teaching) โดยเสนอให้สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์จำหน่าย ตั้งแต่ 2518 และ 2519 ตามลำดับ คู่มือครูทั้งสองเล่มนี้เขียนตามแนวทางหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 เพื่อมุ่งจะแก้ปัญหาและปรับปรุงการสอนภาษาไทยในชั้นแรกเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ในยุคนั้น

เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ขึ้น ผู้เขียนได้ศึกษา สำคัญ หลักการจุดหมายและจุดเน้นวิชาการศึกษาของหลักสูตรใหม่นี้ มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดแห่งวิธีสอนแบบบูรณาการอย่างมาก จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างของเนื้อหาวิชาในแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.๒ ตามลักษณะของกลุ่มวิชาของหลักสูตรใหม่ จัดลำดับขั้นตอนการสอนการใช้แผนภูมิประสบการณ์ให้กะทัดรัดยิ่งขึ้น ปรับปรุงพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี 2523 และพิมพ์ครั้งที่ 3 ในปีเดียวกัน

หลักการและเหตุผล

วิชาแกนภาษาไทยเป็นวิชาที่เป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นได้ดี จึงต้องมุ่งในด้านการสร้างทักษะในการใช้ภาษา ให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนรู้ภาษา และเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ทั้งหลายทั้งปวงอีกด้วย

1. เนื่องจากการสอนภาษาไทยเป็นจุดแจกจุกสำคัญในการเรียนการสอนทั้งปวง จุดอ่อนในด้านการเรียนวิชานี้มีอยู่มาก (บทที่ 1) จึงต้องเร่งรัดปรับปรุงการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดี เพื่อแก้ไขปัญหานี้เป็นส่วนสำคัญในอันดับแรก

2. เนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ มีปัญหาในเรื่องการฝึกใช้ภาษาไม่เพียงพอ จำต้องจัดทำกลุ่มวิชาอื่น ๆ ให้มีส่วนสัมพันธ์กับการใช้ภาษา เพื่อเสริมสร้างทักษะให้มากพอ การเรียนการสอนจะมีส่วนเอื้อและเกื้อกูลผสมผสานกัน ขอนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย เช่น

บทเรียนอ่าน เรียนเรื่อง ตา ย้อนนำไปสู่การใช้ภาษาและฝึกอ่าน เขียนในวิชาอื่น ๆ
ไปควย ประสบการณ์ชีวิตที่ควรส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องตา ประโยชน์ของการระวังรักษา
ตา หู เรียนรู้เรื่องเครื่องมือตา ตา อา ป่า น้า คณิตศาสตร์น่าจะใช้ภาษาผูกใจหทัย ขา
ตา วา ศิลปะศึกษาและลักษณะนิสัย ส่งเสริมการขับร้องเพลง กา ตา แสดงท่าทางประกอบ
วาดภาพ กา ปลา การใช้ภาษากับญาติ การแสดงความเคารพ กลุ่มการทำงานพื้นฐาน
อาชีพ ไคแก่ การช่วยเหลือ รับใช้ (อาสา) ทำงานบ้าน ดูแลน้อง สัตว์เลี้ยง และอื่น ๆ
(บันลือ พุทธะวัน. 2523 : 34)

แนวการพัฒนาบทเรียน

การพัฒนาหน่วยบูรณาการทางการสอนแบบนี้ เหมาะที่จะใช้สอนเด็กในระดับแรก
เรียนถึงชั้นประถมปีที่ 2 ควรจัดทำแผนการสอนต่อไป

1. พิจารณาดังหลักสูตรวิชาภาษาไทย คำพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่าน โดยที่
เด็กวัย 6 - 8 ขวบ หูตจากัน และถ่ายทอดการอ่านการเขียน เช่น คำจากบัญชีประมวลคำ
ของกรมวิชาการ เล่ม 1 - 2 ที่วิเคราะห์จากแบบเรียนภาษาไทยเดิม และบัญชีประมวล
คำเล่ม 3 ที่วิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์ 9 ฉบับ เป็นเวลา 3 ปี (2509 - 2511) ซึ่งคัดเลือก
เอาเฉพาะคำที่มีความถี่สูง 2,000 คำแรก มาใช้ในการวางแผนภูมิอ่านและแผนภูมิประสบการณ์
สำหรับฝึกอ่านและนำบทเรียนในแต่ละหน่วยการสอน

2. ในการพิจารณาและคัดเลือกคำมาให้เรียนนี้ จะต้องเรียงจากง่ายไปหายาก
และใกล้ตัวเด็กแล้วค่อยขยายออกไป เช่น คำที่แทนรูปธรรมและเกี่ยวข้องกับกิจวัตร
ประจำวันและการเล่นของเด็ก จึงพอตั้งสมมติฐานได้ว่า การจัดลำดับการใช้ภาษาอ่าน น่า
จะเป็นดังนี้

2.1 คำที่แทนรูปธรรมใกล้ตัวเด็ก หรือแสดงกิริยาอาการใด

2.2 ถ่ายทอดการอ่านการเขียน เริ่มจาก มาตราแม่ ก. กา แม่ ก. กา

ผันวรรณยุกต์ ห น้า และตัวสะกดตรง โดยพิจารณาดังรากภาษาไทยเป็นเกณฑ์

ในการวางลำดับขั้นตอนในการใช้คำสอนนี้ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากันมาก
แม้จะมีแบบเรียนอ่าน หรือแผนภูมิอ่านที่ดี แต่การวางลำดับขั้นตอน (Learning Hierarchy)

ไม่เหมาะสม ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความสับสน ซ้ำซ้อน เป็นอุปสรรคต่อการสอนได้เช่นกัน
จากข้อ 1 และ 2. ที่กล่าวถึงภาษาไทยที่จะวางลำดับการสอนให้เด็กเรียน
ทั้งสองชั้นนี้ อาจสรุปวางแผนกว้าง ๆ ได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรเรียนคำที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรม หรือกิจริยาอาการที่แสดงออก
ได้ชัดเจน โดยใช้คำในมาตราแม่ ก. กา มาตราแม่ ก. กา ผันวรรณยุกต์ หน้า มาตราแม่
ก. กา ทวนกล่าและผันวรรณยุกต์และตัวสะกดตรง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ควรเรียนคำที่ใช้ตัวนำต่าง ๆ คำที่ใช้ตัวสะกดแทน (ไม่ตรงแม่)
คำที่มี ฤ คำที่มี ทร ออกเสียง ช และคำที่มีรูปคำแปลก ยกเว้นต่าง ๆ

ทั้งสองระดับชั้นนี้ควรจะเรียนเฉพาะคำที่มีความหมายที่สามารถนำไปพูดและ
เขียนเป็นประโยคได้เท่านั้น โดยอาศัยบัญชีประมวลคำของกรมวิชาการทั้งสามเล่มเป็น
แนวทางว่าจะอยู่ในเกณฑ์พอไปได้

3. จัดทำแผนภูมิอ่านเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ตามลักษณะแผนภูมิอ่าน

3.1 กำหนดคำแม่บท (Key Words) คำที่มีความถี่หรือซ้ำคำไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง

3.2 จำนวนคำในแต่ละประโยคประมาณ 6 - 8 คำ เพื่อสะดวกแก่การกวาด

สายตา

3.3 บทเรียนแรกควรมี 6 - 8 บรรทัด และอาจเพิ่มขึ้น แต่ควรใช้เวลาอ่าน
ออกเสียงสำหรับนักเรียนไม่เกิน 5 นาทีในจบหนึ่ง ๆ

4. อาจมีแผนภูมิแจกคำโดยเริ่มจากคำแม่บท คำที่แจกควรเลือกเฉพาะคำที่มี
ความหมาย อาจสอนแจกคำ ความหมาย ครั้งละ 6 - 8 และไม่เกิน 10 คำ และ
ฝึกแต่งประโยคด้วย สำหรับในการแจกคำอาจใช้อุปกรณ์ ซองเลื่อนคำ สมุดผสมคำช่วยด้วย

5. นำคำที่เรียนในวิชาแกน หรือคำที่แจกแล้วแต่กรณี มาใช้ในการเรียนกลุ่มวิชาอื่น
เช่น ใจหทัยคณิตศาสตร์ เรียนกลุ่มประสบการณ์ชีวิต ลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ชั้นรอง-ดนตรี
ศิลปศึกษา กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และอื่น ๆ ให้ได้ครบถ้วน

6. ในการเรียนหรือใช้คำที่เรียนในกลุ่มวิชาอื่น ๆ นั้น ควรทำเป็นแผนภูมิประสบการณ์
ซึ่งได้จากการพูด การเล่าของเด็กเอง โดยใช้คำนั้น (ในบทเรียนแกนวิชา) มาทำเป็น

เรื่องราวสั้น ๆ ครูคัดเลือกใช้คำจากเด็กเล่า เรียบเรียงให้มีความดี จะเป็นการช่วยย่นย่อ จักระเบียนประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ (ซึ่งเกี่ยวข้องกับคำในแกนวิชา) ให้เกิดความเข้าใจหรือแนวแนวประพฤติปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

แผนภูมิประสบการณ์ยอมยังให้เกิดประโยชน์นอกเหนือจากที่กล่าวมา เช่น เด็ก ได้ฝึกใช้คำที่เรียนเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่อง เล็งเห็นคุณค่าของภาษาและคำที่เรียน (แกนวิชา) มีโอกาสฝึกอ่านคำซ้ำให้มีความดีสูง ขยายประสบการณ์ ฝึกทักษะการอ่านเพิ่มเติม และยังเป็นแนวในการฝึก ให้รู้จักคิด คิดเป็นอีกด้วย

แผนภูมิเพลงก็เช่นกันยอมให้เด็กประโยชน์มาก ช่วยขยายความเข้าใจในความหมาย ของคำและคำศัพท์ คำสัมผัส ความไพเราะ (รสของภาษา) ย้ำความเข้าใจ และส่งเสริม ทักษะในการอ่าน เขียน คัดไปในตัวอีกด้วยเช่นกัน

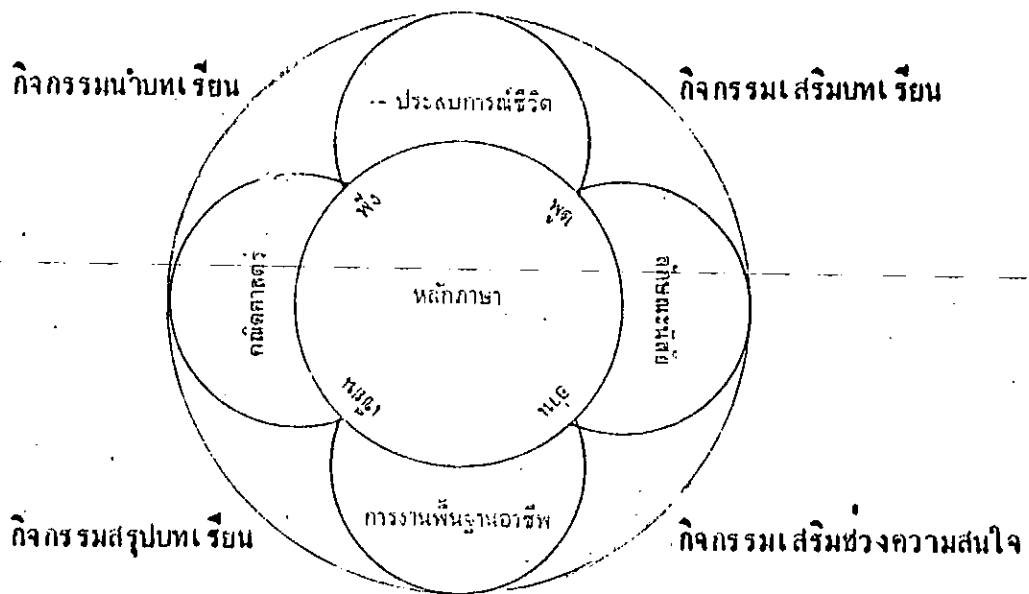
7. กิจกรรมการเรียนการสอน ควรขึ้นและกำหนดไว้สลับกันไปตามบทเรียนย่อย อาจประกอบไปด้วยกิจกรรมเสริมบทเรียน นำบทเรียน และเสริมช่วงความสนใจที่กล่าวมา แล้ว รวมทั้งเล่นเกม เกมแข่งขันต่าง ๆ การป็น วาด หรืออื่น ๆ ย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการ เรียนรู้ซึ่งครูผู้สอนอาจสังเกตนำมาประเมินผลและช่วยเหลือแก้ไขเด็กได้

8. การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมแต่ละบทเรียนนั้น ควรประมาณเวลาที่ใช้ฝึก 22 - 23 ชม. ในสัปดาห์ เพื่อมีเวลาสำหรับทบทวนแก้ไขบ้าง และแต่ละหน่วยการเรียน ควรจะใช้เวลาสอนจบในหนึ่งสัปดาห์ และควรกำหนดเนื้อหากิจกรรมที่สอนในรอบปี รวมทั้ง การปฐมนิเทศเด็กด้วย ก็ไม่เกิน 32 - 35 สัปดาห์ในรอบปีการศึกษา เวลาอาจเหลือไว้ใช้ การตรวจสอบ การจัดกิจกรรมตามระเบียบประเพณีของท้องถิ่น การจัดกีฬา กีฬานักเรียน และอื่น ๆ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะในชนบท ห้า ๆ ไป

9. การตรวจสอบผลการเรียนและการทบทวนซ่อมเสริมต่าง ๆ ควรจัดช่วงเวลาไว้ ประมาณทุก 5 - 6 สัปดาห์ ควรทำการตรวจสอบประเมินผล และช่วยเหลือแก้ไขเพื่อกระตุ้น ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียนเป็นระยะให้ผู้เรียนตื่นตัวอยู่เสมอ

10. ควรกำหนดให้ผู้เรียนมีเวลาฝึกอ่าน หรือเขียนอย่างอิสระไว้แน่นอนประจำสัปดาห์ เช่น สัปดาห์ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 คาบ เพื่อช่วยตนเองหรือทำงาน หรืออ่านหนังสืออ่านประกอบ

ไวแนนอน แผนภูมิแสดงหน่วยบูรณาการทางการสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชาแสดงได้
ดังนี้ (บัลเลอ พฤษะวัน. 2531 : 116 - 120)

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงหน่วยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา

ประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

หน่วยบูรณาการทางการสอนช่วงต้น (ป. 1 - 2) ได้จัดเอากลุ่มวิชาภาษาไทยเป็น
แกนวิชา ยอมมุ่งประโยชน์แก่เด็กผู้เรียนและครูผู้สอนไวหลายประการ

1. เพื่อสนองความต้องการของหลักสูตร และความจำเป็นที่จะต้องย้ำและเน้นทักษะ
ทางภาษาให้มากพอ เพราะทั้งทักษะทางภาษา นอกจากจะเป็นพื้นฐานแห่งการเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ
ทั้งปวงแล้ว ยังเป็นพื้นฐานทางสังคมของผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นการใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา
ในระดับนี้ ย่อมสอดคล้องกับกฎแห่งการสอนทักษะ คือ Law of Fixation โดยย้ำพื้นฐานภาษา
ในเบื้องต้นให้มากพอ
2. สอนโดยหน่วยบูรณาการ มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอันเป็นทักษะพื้นฐาน เป็นเครื่องมือ
และสื่อในการเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ นอกจากมุ่งย้ำตามข้อ 1 แล้ว ยังส่งผลให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์

และเล็งเห็นคุณค่าของภาษาไทยได้ดี สอดคล้องกับ Law of Effect คือ เรียนรู้แล้วได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

3. สอนเป็นหน่วยบูรณาการ มุ่งจัดให้เนื้อหาวิชาเป็นไปในลักษณะที่เอื้อที่จะเรียนรู้ต่อกันโดยจัดเป็นกลุ่มเป็นก้อน เรียนรู้สิ่งหนึ่งแล้วนำไปใช้เรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ได้ดี ลักษณะนี้ย่อมช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ Theory of Reinforcement คือ ผู้เรียนย่อมมีกำลังใจในการเรียนและช่วยให้ผู้เรียนมีความขยันหมั่นเพียร มานะที่จะทำให้อย่างขึ้นตามลักษณะแห่งวัยประถมศึกษา ที่ Erik H., Erikson กล่าวถึง Industry VS. Inferiority คือ ถ้าการเรียนเป็นผลและประสบความสำเร็จ ย่อมมีความขยันหมั่นเพียร หากประสบความล้มเหลวจะเกิดปมท้อ จุดนี้เน้นว่ามีความสำคัญมากจุดหนึ่งที่ช่วยสร้างเสริมเด็กให้ตรงกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ข้อ 3 ได้ดีมาก

4. ในทำนองเดียวกัน ลักษณะการเรียนรู้จากหน่วยบูรณาการทางการสอนย่อมสอดคล้องกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) กล่าวคือ เป็นการนำคำที่ใช้ในบทเรียน (ภาษาไทย) ไปใช้ในการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ย่อมช่วยให้คุณภาพในการเรียนการสอนดีกว่าที่สอนกระจัดกระจายเป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาอย่างไม่ต่อเนื่องกันเท่าใด

5. ลักษณะหนังสือเรียนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เป็นบทเรียนที่ไม่มีหัวเรื่อง (Caption) ไม่รู้ว่เรื่องอะไรที่กล่าวถึง เมื่อเป็นการขัดกับจุดประสงค์ในการสอนอ่านและการประเมินผลอย่างมาก ในการอ่านจำต้องมุ่งความเข้าใจในเนื้อเรื่อง สรุปเรื่องราวที่อ่านได้ด้วยตัว ๆ ที่แรกเรียน มิฉะนั้นก็จะกลายเป็นสอนอ่านเพื่อให้อ่านได้ตามแบบสอนตามอักษรวิธีไป ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบทเรียนให้เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจชวนให้อ่านสำหรับเด็กผู้เรียนเป็นจุดสำคัญอีกจุดหนึ่ง หน่วยบูรณาการทางการสอนได้จัดวางเรื่องราวไว้น่าสนใจ จึงสามารถสนองจุดประสงค์ในข้อนี้ได้ดีและมากกว่า

6. ลักษณะของหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มุ่งให้คำที่มีความหมายมากกว่าการพิจารณาว่าลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้จากภาษาไทย อาจยึดถือเอาคำพื้นฐานเป็นเกณฑ์ก็เป็นที่ยอมรับ เพราะคำง่าย ๆ ที่ปรากฏในบัญชีประมวลคำที่พบในชั้น ประถมปีที่ 3 เช่น ใบ สะกั สมโอ แก้ว และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่น ทว่า ไร และจา (เมล็ดพืช) เป็นต้น แม้จะมีได้

มุ่งคำทบทวนจะได้รับการพิจารณาอย่างมาก จึงสามารถวัดเพื่อผลการเรียนการสอนของผู้เรียนทั้งประเทศ

7. หน่วยการสอนแบบบูรณาการ ย่อมสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยไม่ได้จัดเนื้อหาวิชาเพื่อการท่องจำ ไม่มุ่งในเนื้อหาวิชานั้น วิชานี้ เพราะโดยปกติวัยนี้ ก็ยังไม่เข้าใจว่าเรียนวิทยาศาสตร์เพื่ออะไร สุขศึกษาเพื่ออะไร วิชาที่เราแบ่งไว้นั้นเป็นเรื่องเพื่อความสะดวกแก่การจัดหลักสูตรและครูผู้สอนเท่านั้น หากจะสมมติว่าเราใช้เด็กไปซื้อกับข้าว เด็กเองก็คงไม่ทราบว่าซื้อข้าวอะไรบ้าง และ คณิตศาสตร์ในการจ่ายและคิดเงินตอน วิทยาศาสตร์ดูว่าของสดหรือไม่ ภาษาใช้ในการสอบถามตอราคา ศิลปะอาจต้องใช้ในการพิจารณา สวยหรือไม่ สังคมศึกษาคงได้แก่การหาในการติดต่อ ผลนามีย่อมต้องเงินหัวของหรืออื่น ๆ เมื่อในชีวิตประจำวันเป็นดังนี้ เนื้อหาวิชา (สำหรับเด็ก) ย่อมมีคุณค่าน้อย เพราะเด็กเอง ก็ไม่ทราบบ้าง โดยไม่รู้ตัว ไม่ได้แบ่งแยกวิชาแต่ใช้หลาย ๆ วิชารวมกัน

8. หน่วยบูรณาการทางการสอนย่อมมีคุณค่าในด้านทัศนคติทางการเรียน กล่าวคือ เรียนรู้แล้วประโยชน์ โดยใช้สิ่ง ที่เรียนไปอย่างผสมผสานกันเป็นอันดี ต่างไปจากรูปแบบ การสอนที่แบ่งแยกวิชาที่เป็นอยู่ เมื่อเรียนไปสักระยะหนึ่งก็พบว่า เปลี่ยนวิชาคณิตศาสตร์บ้าง ภาษาไทย (หลักภาษา) บ้าง หรืออื่น ๆ นับเป็นผลเสียหายอย่างม เกิดความเหินห่างกับการสอนโดยไม่ แบ่งแยกวิชาอย่างเด่นชัด ย่อมช่วยให้ผู้เรียนรู้วิชานั้น ๆ โดยไม่รู้ตัว เกิดทัศนคติที่ดี เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของปราชญ์ทางการศึกษา คือ John Dewey ได้กล่าวมาแล้วว่า "เราไม่ได้มุ่งหวัง ว่า เด็กจะเรียนรู้อะไรมากน้อยเพียงใด แต่เรามุ่งหวังทัศนคติและความสนใจในสิ่งที่เรียน มากกว่า" ตามที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว ดังนั้นการสอนโดยใช้หน่วยบูรณาการทางการสอน จึงเป็นทางหนึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปราชญ์

9. หน่วยบูรณาการทางการสอน ย่อมอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน ให้สามารถ พัฒนาแนวการสอนของตนได้ดีกว่าการใช้ปฏิทินการสอน หรือบันทึกการสอนที่กำหนดการสอน ไว้ล่วงหน้า ที่กำหนดวันและคาบที่จะต้องสอนเรื่องนั้น มุ่งให้คำใบ้การสอนให้ครบถ้วนตามที่กำหนดเท่านั้น ธรรมชาติของการเรียนการสอนย่อมจำเป็นต้องยืดหยุ่น ทบทวน ดัดแปลง ยืดหยุ่นเวลาตามแต่ครูจะเห็นสมควร ดังนั้น การกำหนดความรู้ที่เน้นการตามอย่างละเอียด

จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้อีก อีกทั้งการสอนจำต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลางอีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าหน่วยบูรณาการทางการสอนย่อมช่วยให้ครูได้มีโอกาสที่จะพัฒนาการสอนให้คล่องตัวกว่า

10. สัมพันธ์กับข้อ 9 อันเนื่องมาจากสภาพการเรียนการสอนปัจจุบันประกอบไปด้วยวัสดุหลักสูตรหลายเล่ม เช่น แผนการสอน คู่มือครูหลายเล่มหลายกลุ่มวิชา ย่อมยากลำบากต่อการใช้ในการเรียนการสอนที่จะต้องให้คล่องกับฤดูกาล เหตุการณ์ ต้องเลือกเนื้อหา ที่อุปกรณ์แนะไวค่อนข้างละเอียด เป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว โรงเรียนประถมศึกษาของเราส่วนใหญ่ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์มาก สำหรับหน่วยบูรณาการนั้น อุปกรณ์การสอนได้เลือกสรรเฉพาะอุปกรณ์สำคัญที่จะต้องใช้และคัดแปลงใ้ใหม่ กับทั้งเลือกกิจกรรมที่สามารถจัดหาได้ง่ายที่มีอยู่ทั่วไป ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาเทคนิคการสอนมากกว่าจะกำหนดวิธีการอย่างละเอียดให้ครูปฏิบัติตาม ซึ่งมักจะปฏิบัติไม่ไ้ตลอด

11. หน่วยบูรณาการทางการสอน ช่วยให้ครูมองเห็นขอบข่ายและจุดเน้นในการสอนแต่ละระดับชั้นตลอดปีการศึกษา โดยการศึกษาแผนภูมิแสดงผังการสอนและแบ่งย่อยเป็นรายสัปดาห์ กับทั้งได้จัดลำดับความสำคัญ (Priority) แห่งการสอนให้เห็นเด่นชัด ครูย่อมสามารถจะพัฒนาเด็กที่สอนได้ดีกว่าการสอนที่ต้องแกะรอยจากแผนการสอน โดยผู้สอนไม่เล็งเห็นจุดหมายปลายทางนั้นยอมได้ประโยชน์น้อยกว่า การที่ครูผู้สอนมองเห็นขอบข่ายจุดเน้นในการสอน ย่อมช่วยให้สอนด้วยความมั่นใจ บังเกิดผลตามเจตนารมณ์แห่งหลักสูตรอีกด้วย (บันลือ พฤษะวัน. 2531 : 141 - 145)

หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชา

การพัฒนาหน่วยการสอนโดยใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชานี้ได้พิจารณาจากการพัฒนาขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานของวิธีสอนแบบบูรณาการ ตาม "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือสอน ป.1 - 2" แต่ได้เปลี่ยนจุดเน้นย้ทางวิชาการ หรือแกนวิชาให้สอดคล้องกับจุดเน้นย้ของหลักสูตรปัจจุบัน

หลักการและเหตุผล

หลังจากที่เด็กได้ผ่านชีวิตในโรงเรียนมาแล้ว 2 ปี โดยการเรียนเน้นหนักภาษาไทย ความแนวบูรณาการทางการสอน ย่อมจะได้อิทธิพลต่อการโลละผสมสละคัวสมคัวไดคัวทางที่ควรส่งเสริมและมุ่งให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อทักษะภาษาไทยให้สูงขึ้น จึงเห็นควรที่จะเปลี่ยนแนววิชาเป็นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อจะได้ฝึกใช้ทักษะทางภาษาไทยให้มั่นคงยิ่งขึ้น ในการนี้ เด็กผู้เรียนย่อมจะได้กลวิธีค้นคว้าจากการอ่าน การบันทึกย่อ และสรุปรายงานต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้นอีกด้วย

เหตุผลที่ควรใช้กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแนววิชา อาจกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยนัยแห่งเนื้อหาวิชาจะประกอบไปด้วยวิชา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา ซึ่งเขียนเป็นเนื้อหาที่มีความผสมผสานเป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็นอันหนึ่ง เป็นลักษณะ Inter-related Program สอดคล้องกับหลักการที่จะจัดทำเป็นแนววิชาของหน่วยบูรณาการทางการสอนได้ดีมากกลุ่มวิชาหนึ่ง
2. เมื่อพิจารณาแผนการสอนตามหลักสูตรในระดับ ป.3 - 4 หรือเกือบทุกชั้นในวิชาเอกกลุ่มวิชาอื่น ๆ พบว่าผสมผสานเข้าไว้ด้วยกันเป็นอันมาก เช่น ในระดับชั้น ป.3 นั้น มีคาบเวลาในการสอนประมาณกว่า 1,050 คาบ ในรอบปีการศึกษาเท่านั้น แสดงว่ากลุ่มวิชาลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพ ได้ถูกนำมาหลอมรวมในแผนการสอนไม่น้อยกว่า 75% ซึ่งหลักสูตรกำหนดเวลาของกลุ่มวิชานี้เพียง 600 คาบ ของกลุ่มวิชานี้ ฉะนั้นลักษณะการแห่งเนื้อหา กลุ่มวิชานี้จึงกว้างใหญ่ไพศาล ครอบคลุมและใช้เวลาในการสอนถึง 35 - 36% ของเวลาทั้งหมดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นการง่ายต่อการที่จะนำเนื้อหาวิชาอื่น ๆ มาผสมผสานได้ดี
3. ชื่อของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นชื่อหรือชื่อให้เห็นเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาใหม่นี้ มุ่งปลูกฝังอบรมให้ผู้เรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต จนกล่าวได้ว่าประสบการณ์ชีวิต ย่อมครอบคลุมถึงสภาพการดำรงชีวิต สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สรรค์สร้างขึ้น (วัฒนธรรม ขนบประเพณี และค่านิยมต่าง ๆ) ไม่ว่าจะเป็นภาษาหรือคณิตศาสตร์ที่จัดให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน ย่อมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นการใช้กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแนววิชาย่อม

จะนำวิชาอื่นที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาผสมผสานได้อย่างเหมาะสมและง่ายขึ้นมากที่สุด

4. การใช้กลุ่มประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชานี้ เด็กจะได้มีโอกาสใช้ทักษะวิชาภาษาไทย มาคนควาโดยการอ่านในใจ สัมภาษณ์ บันทึก และอื่น ๆ นำไปสู่การขยายประสบการณ์ชีวิต ใคกว้างขวาง ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถที่จะได้ใช้หรือเรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษา นอกสถานที่ ตลอดจนแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย และถือว่าวิธีการแสวงหาความรู้มีความสำคัญ กว่าความรู้ที่ได้จากการฟังหรืออธิบาย

5. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ยังใช้ครูประจำชั้นสอน ทุกวิชา อย่างที่เรียกว่า Self-contained ครูผู้สอนย่อมมีความคล่องตัวที่จะดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในผสมผสาน สอดคล้องกับเหตุการณ์และชีวิตประจำวันได้ก็ รวมทั้งครู ก็สามารถที่จะช่วยเหลือแก้ไขเด็กของตนได้อย่างใกล้ชิดอีกด้วย

6. สืบเนื่องจากข้อ 5 ครูผู้สอนจะรู้สึกคลายความกังวลในเรื่องที่จะใช้วัสดุหลักสูตร หลาย ๆ เล่มในการเตรียมการสอน เพราะหน่วยบูรณาการทางการสอนได้จัดเตรียมเนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับกาลเวลาไว้อย่างดีแล้ว ส่วนเด็กผู้เรียน หรือได้เรียนอย่างต่อเนื่องผสมผสานไม่กังวลถึงเนื้อหาวิชา อาจกล่าวได้ว่าบทเรียนหรือหน่วย การเรียนได้รับการพัฒนาให้สะดวกทั้งผู้เรียนและผู้สอน

7. การสอนแบบบูรณาการได้จัดเนื้อหาแต่ละหน่วยเป็นรายสัปดาห์ ครูผู้สอนก็จะ สามารถพัฒนาแนวการสอนและเทคนิคการสอนได้อย่างคล่องตัว โดยไม่ต้องกังวลถึงรายละเอียด เช่น จุดประสงค์ กิจกรรม แนวการประเมินผลการเรียนการสอนต่าง ๆ ได้วางขั้นตอนไว้ เบ็ดเสร็จในตัว ทั้งยังส่งเสริมการอ่านเร็ว การค้นคว้ารายงาน การจัดปายนิเทศ และ กิจกรรมต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า การสอนเป็นหน่วยบูรณาการทางการสอนนี้ ครูย่อมสามารถ ที่จะฝึกเด็กผู้เรียนให้ใช้เครื่องมือในการเรียนรู้ (Tool Subject) ได้อย่างเต็มที่ นับเป็น การพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมาก ทั้งทุกหน่วยการเรียนก็มีความหมายต่อเด็กผู้เรียนเป็น อย่างมากอีกด้วย

แนวการพัฒนามาตรเรียน

1. ศึกษาแผนการสอนทุกกลุ่มวิชา เพื่อพิจารณาขอบข่ายและเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
 2. ศึกษาวัสดุหลักสูตร อันได้แก่ แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน แบบฝึกทักษะ คู่มือการใช้หลักสูตร และอื่น ๆ
 3. กำหนดเนื้อเรื่องของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับเวลาฤดูกาล รวมทั้งวันสำคัญต่าง ๆ โดยการเลือกเนื้อหาของกลุ่มวิชาแกนให้เหมาะสมเป็นอันดับแรก หากมีแบบเรียนที่กำหนดเรื่องและหน้า แต่หาไม่มีแบบเรียนให้จัดทำแผนภูมิประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ซึ่งจะไดจากประสบการณ์ของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องนั้นเอง
 4. พิจารณาเนื้อหาในบทเรียนภาษาไทย โดยมากจะมี 20 บทเรียน หากทางที่จะให้เกิดความผสมผสานต่อเนื่องกับกลุ่มวิชาแกน และพิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมของกลุ่มวิชาลักษณะนิสัย การงานพื้นฐานอาชีพ ให้สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ชีวิต โดยให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อกัน
- ส่วนกลุ่มคณิตศาสตร์ก็พิจารณาไปตามลำดับความยากง่ายของคณิตศาสตร์ โดยพิจารณากำหนดโจทย์ปัญหาเป็นเรื่องใกล้ และผูกพันกับเรื่องของประสบการณ์ชีวิตและภาษาที่ใช้ในบทเรียนด้วย
5. กำหนดรายสัปดาห์ที่จะใช้สอนตลอดปีการศึกษา เช่น จาก 40 สัปดาห์ในรอบปีการศึกษานั้นจะใช้อย่างไรบ้าง เช่น ปฐมวัย 2 สัปดาห์ เรียนหรือสอนแต่ละช่วงก็สัปดาห์ และตรวจสอบผลการเรียนไว้นั่นตามชั้นตอนนั้น ๆ ตลอดปีการศึกษา โดยให้มีเวลาเหลือสำหรับการรวมหรือจัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น กีฬานักเรียน และอื่น ๆ ว่าง

ประมาณเวลาที่ใช้ในรอบปีการศึกษา

1. การปฐมวัย	2 สัปดาห์
2. การดำเนินการสอน	30 สัปดาห์
3. การตรวจสอบผลการเรียนซ่อมเสริม	5 สัปดาห์

4. กิจกรรมตามประเพณี และอื่น ๆ

3 สัปดาห์

รวม

40 สัปดาห์

กิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น การจัดกีฬา และอื่น ๆ ย่อมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิต ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้มีส่วนร่วมในการจัด เด็กผู้เรียนย่อมได้ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ นับว่าเป็นส่วนสำคัญทางการศึกษาอย่างมาก

6. เมื่อกำหนดเลือกเนื้อหาวิชาดังข้อ 3 - 4 แล้ว ควรจัดทำผังของหน่วยบูรณาการแสดงให้เห็นแนวการจัดการเรียนการสอนในรอบปี โดยระบุเรื่องบทเรียน กิจกรรม และงานที่ปฏิบัติของแต่ละกลุ่มวิชาได้อย่างย่อ หรือระบุเฉพาะสาระสำคัญ เพื่อตรวจสอบความต่อเนื่องผสมผสาน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของแต่ละหน่วย (รายสัปดาห์)

7. กำหนดบทเรียนเป็นรายสัปดาห์ จะประกอบไปด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อย่างย่อ แต่ชัดเจนแต่ละบทเรียน แสดงให้เห็นว่า ในหน่วยนั้นมุ่งให้เกิดเกิดอะไร ปฏิบัติแสดงออกทางใด อย่างไรบ้าง ไว้ให้ชัดเจน

8. การเขียนรายการที่จะเป็นแนวการสอน อาจแบ่งออกเป็นส่วน ๆ แต่ละกลุ่มวิชาในแต่ละหน่วยการเรียน เช่น บททวน ประสบการณ์ชีวิต ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ลักษณะนิสัย และการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาจะเสนอแนะแนวกิจกรรมการเรียนการสอนไว้มากพอ โดยให้ครูเลือกสลับกิจกรรม สอดแทรกไปสู่กิจกรรมในวิชาอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวางมีอิสระ พอสวนกิจกรรมใดที่พิจารณาเห็นว่ายากแก่การปฏิบัติ จะระบุเลขรหัสไว้สำหรับครูจะได้นำมาจากภาคผนวกอีกครั้งหนึ่ง กำหนดแนวการตรวจสอบการประเมินผล วิชากิจกรรมและการสอนซ่อมเสริมไว้เป็นช่วง ๆ เน้นอนเป็นตอน ๆ ตลอดปีการศึกษา กิจกรรมที่ระบุไว้ในภาคผนวกอาจประกอบด้วย คือ

1. เพลง เนื้อเพลง หรือแนวการแต่งทำนอง (กัมม)
2. เกมเล่น เกมแข่งขัน ระบุวิธีเล่น กติกาไว้ด้วย
3. การฝึก เช่น พลศึกษา เกมเล็กนำไปสู่เกมใหญ่ ตลอดจนการประดิษฐ์

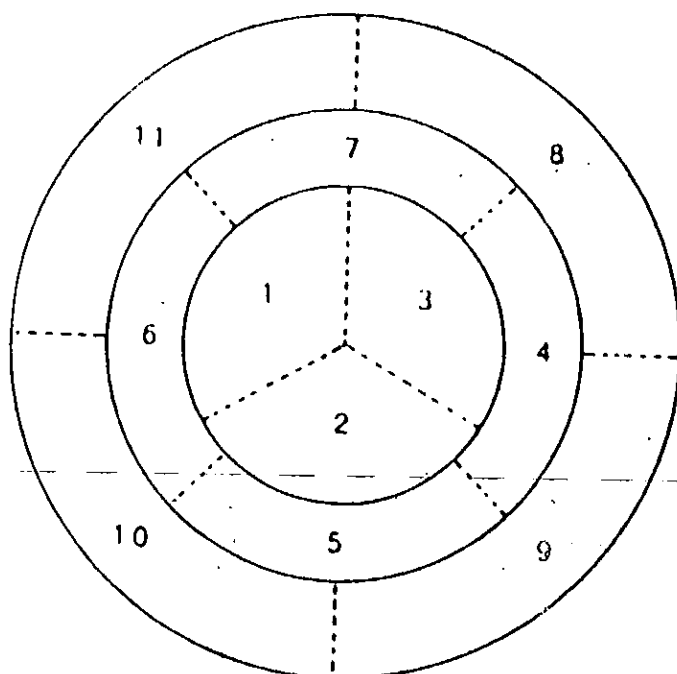
ต่าง ๆ

4. แบบฝึกหัดทักษะคณิตศาสตร์ ระบุกำหนดใจหทัย ตัวอย่างและเสนอแนะแนวการฝึกไว้เป็นรายบทเรียน

สรุป หน่วยบูรณาการทางการสอนตามแนวที่เสนอแนะ ที่จะพัฒนาเป็นหน่วยการสอน
 ใหม่นี้ จะช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นไว้อย่างสอดคล้องต้องกัน
 เป็นอย่างดี อาจกล่าวได้ว่า หน่วยบูรณาการทางการสอน ย่อมเหมาะสมแก่ครูที่จะนำไปปฏิบัติการสอน
 ได้อย่างผสมกลมกลืนต่อเนื่อง จัดเรียงตามลำดับเหตุการณ์กิจกรรมที่มุ่งในการเสริมการเรียนรู้
 การสอนทุกรูปแบบไว้อย่างครบถ้วน ย่อมช่วยลดภาระแก่ครูผู้สอนให้สอนอย่างใดผลดียังช่วย
 พัฒนาเทคนิควิธีสอนแก่ครูอย่างมาก

แผนภูมิหรือแผนภาพแสดงหน่วยบูรณาการทางการสอน โดยใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
 ชีวิตเป็นแกนวิชา อาจจำแนกเนื้อหาวิชาจากหน่วยได้ ดังนี้ (บันทึก พุทธศักราช 2531 : 125 - 129)

1. สังคมศึกษา
2. วิทยาศาสตร์
3. สุขศึกษา
4. กิจกรรมนันทเรียน
5. กิจกรรมเสริมบทเรียน
6. กิจกรรมเสริมบทเรียน
7. กิจกรรมสรุปบทเรียน
8. ทักษะภาษาไทย
9. ทักษะคณิตศาสตร์
10. ลักษณะนิสัย
11. การงานพื้นฐานอาชีพ

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิแสดงหน่วยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชา

ประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

หน่วยบูรณาการทางการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ที่ใช้กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชา นอกจากจะยังประโยชน์ตามหลักการเรียนการสอนทั่วไป อาทิเช่น การเรียนวิชาเป็นกลุ่มเป็นก้อนและเอื้อต่อกัน ย่อมบังเกิดผลดีกว่าการเรียนแยกวิชากัน สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา การไม่มุ่งเน้นในเนื้อหาวิชาย่อมสามารถสนองความต้องการของหลักสูตร โดยเน้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ยังให้ประโยชน์ตามลักษณะการจัดหน่วยบูรณาการทางการสอนแบบนี้ คือ

1. การพัฒนาหน่วยบูรณาการทางการสอน โดยใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชานั้น สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร เพราะหากตรวจสอบอัตราเวลาที่กำหนดไว้สำหรับกลุ่มวิชานี้จากแผนการสอน จะใช้เวลาประมาณ 35 - 36% ของเวลาทั้งหมด กล่าวคือ ประมาณ 1,050 - 1080 คาบ ตลอดปีการศึกษา

2. หน่วยบูรณาการทางการสอนชั้นประถมปีที่ 3 - 4 มุ่งเน้นย้ำให้เด็กได้ใช้ Tool Subjects คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ไปเรียนรู้สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก ซึ่งวัยวัยเด็กเริ่มสนใจโลกภายนอกและสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากตนเอง กับยังสามารถส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักพัฒนาวิธีการเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น สามารถอ่านเพื่อหาคำตอบ ค้นคว้าสอบถาม บันทึก อภิปราย หรือรายงาน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าหน่วยบูรณาการทางการสอนจะสามารถช่วยพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของเด็กช่วงนี้ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3. สัมพันธ์กับข้อ 2 การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่กว้างขวางขึ้นนี้เอง ครูสามารถที่จะพัฒนาการใช้ทักษะทางภาษาให้กว้างขวาง เหมาะกับวัยไม่ซ้ำซาก เช่น การอ่านเพื่อเก็บใจความ การถอดคำประพันธ์ การอ่านอย่างไตร่ตรองอย่างรวดเร็ว และเรียนรู้หลักภาษาควบคู่กันไปด้วย นั่นคือ การพัฒนาคลังทางภาษาย่อมได้รับการส่งเสริมในวิชาภาษาไทยเอง และฝึกทักษะในวิชาอื่น ๆ อย่างผสมผสานกลมกลืนกันอีกด้วย

4. ลักษณะการสอนโดยใช้หน่วยบูรณาการ ย่อมใช้กิจกรรมกลุ่มและรายบุคคลได้กว้างขวาง บางครั้งก็ให้เลื่องงานทำโดยอิสระ เมื่อเป็นดังนี้จะช่วยฝึกเด็กผู้เรียนได้ทำงานในรูปกรรมการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ๆ ด้วยกัน ฝึกผู้นำ ผู้ตาม การร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การคิดหาเหตุผล

5. ในการลำดับเรื่องราวของเนื้อหาในการพัฒนาหน่วยบูรณาการทางการสอน โดยใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชานี้ นอกจากจะพิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับฤดูกาลเหตุการณ์ของแต่ละเรื่องแล้ว ยังสามารถเลือกเพิ่มเนื้อเรื่องของบทเรียนให้สอดคล้องกับบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาไทยอีกด้วย (แบบเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องราวของชีวิตเด็กกลุ่มหนึ่งต่อเนื่องกัน) เมื่อเป็นดังนี้ เนื้อหาของภาษาไทยก็ดี คณิตศาสตร์ก็ดี ส่วนใหญ่ต้องเรียนตามลำดับของเรื่องที่วางไว้ การใช้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชาจึงสามารถพัฒนาบทเรียนได้เหมาะสม เลือกได้มากและคล่องตัว ทั้งในขั้นวางแผนและการจัดการเรียนการสอนได้ผสมผสานกัน

จากประโยชน์และคุณค่าของหน่วยบูรณาการทางการสอน โดยกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนวิชาในชั้นประถมปีที่ 3 - 4 นี้ ย่อมเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีแบบหนึ่ง (บันลือ หฤหะวัน. 2531 : 145 - 146)

หน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา

จากแนวคิดพื้นฐานของวิธีสอน แบบบูรณาการตาม "แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป. 1 - 2 และ 3 - 4" ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน จึงได้พัฒนาเป็น "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป. 5 - 6" โดยเปลี่ยนแกนวิชาเป็นกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เน้นย้ำประสบการณ์ในการทำงานโดยมุ่งสร้างนิสัยในการทำงานที่เป็นพื้นฐานที่เหมาะสมกับวัยและท้องถิ่น

หลักการและเหตุผล

1. กลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มวิชาที่เน้นหนักในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เพราะเป็นการศึกษาของปวงชนและเน้นหนักที่จะมุ่งให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือและใช้ทักษะพื้นฐาน อันเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้งานพื้นฐานและอาชีพ ในช่วงปลายของประถมศึกษาจึงได้จัดอัตราเวลาเรียนไว้ถึง 30% จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มวิชานี้เป็นกลุ่มวิชาที่เน้นหนักที่สุดในช่วงการเรียนการสอนระดับนี้ และเหมาะสมที่จะให้เป็นวิชาแกนในการจัดหน่วยบูรณาการทางการสอน

2. ลักษณะของกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครอบคลุมกว้างขวางพอ มีความผสมผสานกันดี แม้จะแยกกล่าวถึงอาชีพตามเนื้อหาและกิจกรรม ก็ได้ครอบคลุมกิจกรรมในการดำรงชีวิตโดยอย่างดี หรือกล่าวได้ว่า การงานและพื้นฐานอาชีพเป็นกิจกรรมสำคัญในการดำรงชีวิต เช่น งานบ้าน งานเกษตร งานซื้อขาย บริการ กฎหมายในชีวิตประจำวัน งานประณีต และงานช่าง ตลอดจนงานอดิเรกก็ตาม ย่อมสามารถที่จะจัดทำเป็นกลุ่มวิชาแกนของหน่วยบูรณาการทางการสอนได้ดี และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

3. จากการตรวจสอบเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีงานบางอาชีพที่ระบุได้เขียนไว้ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น งานซื้อขายบริการ จรรยาบรรณ กฎหมายในชีวิตประจำวัน เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาของกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้ถูกนำมาผสมผสานในกลุ่มประสบการณ์ชีวิต เมื่อเป็นดังนี้ จึงเป็นการสะดวกที่จะใช้กลุ่มวิชานี้เป็นแกนวิชาของหน่วยบูรณาการได้มากมายทีเดียว

4. ลักษณะแรงวัยและความสามารถของเด็กในช่วงปลายของประถมศึกษา ก่อนที่จบการศึกษาไปดำรงชีวิตนั้น ควรได้รับการปลูกฝังอบรมให้รอบรู้ถึงภูมิต่าง ๆ ของประเทศ อันประกอบด้วย คน ทรัพยากร ชนบทประเพณีของท้องถิ่น อาชีพ และการดำรงชีวิตของเพื่อนร่วมชาติ จะได้เข้าใจ ภูมิใจ เห็นอกเห็นใจในเพื่อนร่วมชาติที่ประสบภัยธรรมชาติ สามารถที่ปลุกฝังความเป็นเอกภาพในชาติ ความภูมิใจในชาติได้ี้ โดยการนำของเรื่องอาชีพ ผลผลิต สินค้าในแต่ละภูมิภาค ย้อนนำไปสู่การเรียนรู้ถึงภูมิภาคต่าง ๆ ได้ ซึ่งเด็กวัยนี้ย่อมสนใจ สามารถใช้ทักษะพื้นฐาน ไปค้นคว้าได้ดีกว่าช่วงต้นและช่วงกลาง และวัยนี้เด็กเริ่มเรียนรู้หรือคิดในเชิงนามธรรมใคบาง เริ่มในการสนใจอาชีพ อาจกล่าวได้ว่าการงานและพื้นฐานอาชีพ ย้อนนำเด็กไปเรียนรู้เรื่องราวของคนไทยทุกภูมิภาคของประเทศก่อนที่จบการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองดี

อนึ่ง แม้ว่าหลักสูตรเดิม (2503) จะถูกโจมตีว่า เด็กในภูมิภาคหนึ่ง ๆ ต้องเรียนรู้เรื่องราวอาชีพทั้งประเทศไม่เหมาะสมนั้น ทั้งยังต้องเรียนรู้โดยอาศัยการท่องจำ ปราศจากความเข้าใจไม่บังเกิดผล อาจมีส่วนถูกอยู่ในแง่หนึ่ง แต่เด็กไทยไม่ได้เรียนรู้เรื่องของคนไทย หรือบางคนต้องโยกย้ายไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินในภูมิภาคอื่น จะขัดข้องเสียหายมากกว่าประเด็นที่ถูกโจมตีกระมัง ฉะนั้นในระดับของช่วงปลายวัยประถมศึกษา นี้ เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภูมิประเทศ เหตุการณ์ และเพื่อนคนไทยในภูมิภาค โดยการนำของกลุ่มวิชา การงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อสร้างเสริม สนองความต้องการแห่งวัยและเจตนารมณ์ของหลักสูตร ได้ดีกว่าหลักสูตรเดิม

5. ในการจัดหน่วยการสอนเป็นหน่วยบูรณาการ ย่อมจะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้เป็นกลุ่มเป็นก้อน ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตาม สามารถส่งเสริมความฉันท ความสนใจเด็กวัยนี้ได้ี้ รวมทั้งยังฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเองและอื่น ๆ ซึ่งสามารถสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ได้ดีกว่าการจัดสอนเป็นรายวิชาอย่างชัดเจน เพราะเด็กได้เรียนรู้หลายลักษณะในแต่ละหน่วยการสอน ย่อมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนรายวิชาซึ่งแคบและเวลาจำกัดถึงที่แลมาแล้ว. (หนังสือ พฤษภาคม 2531 : 135 - 136)

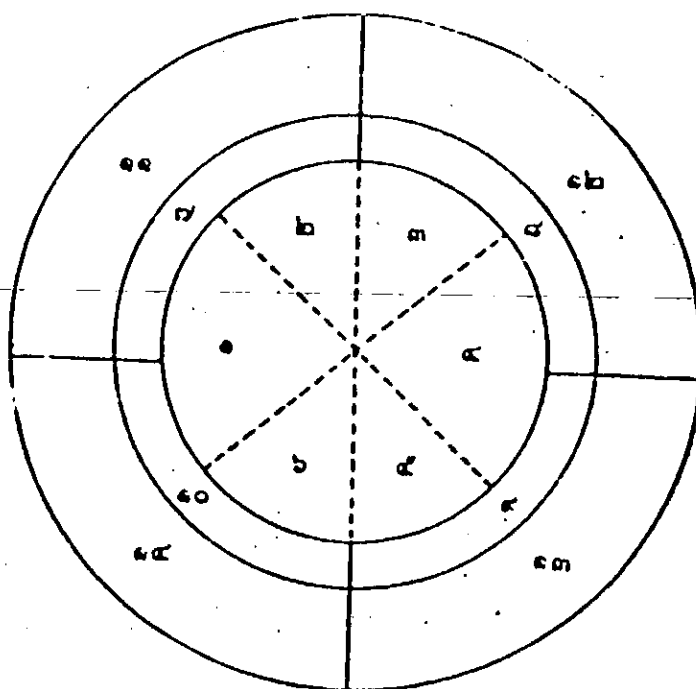
แนวการพัฒนามหาวิทยาลัย

1. การจัดโครงสร้างของเนื้อหาของกลุ่มวิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพ นับว่าเป็นไปในลักษณะที่ผสมผสานกันในตัวเองได้ดี เช่น การงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง การซื้อขายบริหารและอื่น ๆ ถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญในการดำรงชีวิต เนื้อหาควรวางหอบจะครอบคลุมและเป็นหลักประสานสัมพันธ์กับกลุ่มวิชาอื่นให้ดี

2. ลักษณะการพัฒนาเป็นหน่วยให้เกิดความผสมผสาน เป็นกลุ่มเป็นก้อน ก็ทำได้สะดวกโดยการคัดเลือกเนื้อหาวิชาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มวิชาแกนได้

แผนภูมิแสดงลักษณะของหน่วยบูรณาการที่ใช้กลุ่มวิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา
แสดงได้ดังนี้

1. งานบ้าน
2. งานเกษตร
3. งานประดิษฐ์ - ช่าง
4. งานเลือก
5. การขาย บริการ
6. กฎหมาย จรรยาบรรณ 1 - 6 เป็นงานของการงานพื้นฐานอาชีพ
7. กิจกรรมนำบทเรียน
8. กิจกรรมส่งเสริมช่วงความสนใจ
9. กิจกรรมเสริมบทเรียน ทบทวน
10. กิจกรรมสรุปผลนิทรรศการ
11. ภาษาไทย
12. ประสบการณ์ชีวิต
13. คณิตศาสตร์
14. ลักษณะนิสัย

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิแสดงหน่วยบูรณาการทางการสอนที่ใช้กลุ่มภาระงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา

หมายเหตุ ถ้าทางโรงเรียนเลือกภาระงานพื้นฐานอาชีพเพิ่ม ก็เลือกงานที่สอดคล้องกับกลุ่มวิชาแกน หรือเลือกงานที่สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือวัสดุท้องถิ่นจะอำนวย แต่ทางโรงเรียน เลือกกลุ่มประสบการณ์พิเศษเป็นภาษาอังกฤษ ก็ดำเนินการตามบทเรียนและคู่มือสอน ภาษาอังกฤษ (English is fun) โดยอิสระอีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง (บันทึก พิเศษวัน. 2527 : 1 - 6)

ประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

หน่วยบูรณาการทางการสอน โดยใช้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6) ย่อมอำนวยประโยชน์ให้การฝึกอบรมและส่งเสริมเด็กวัยนี้ได้ เช่น

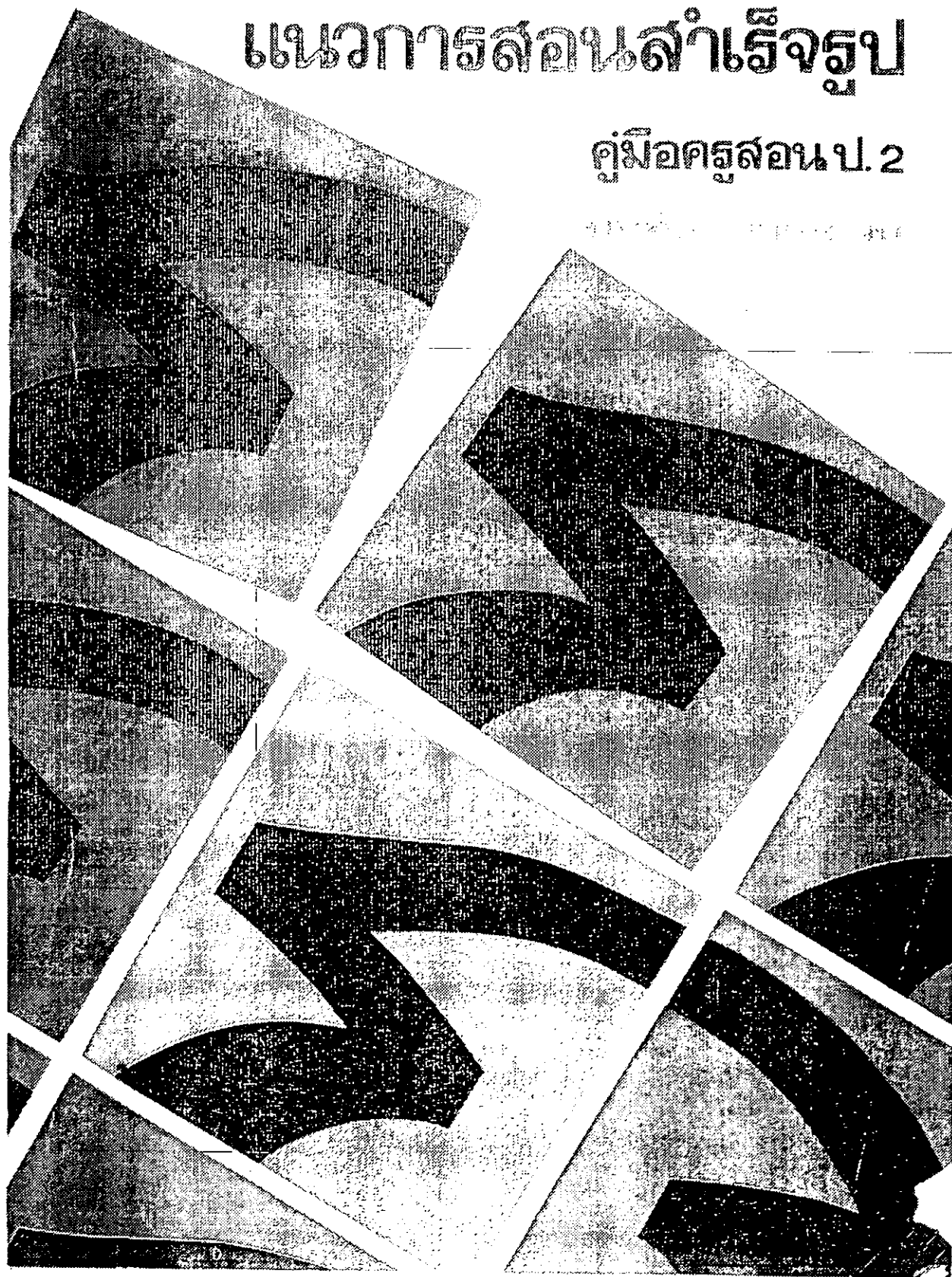
1. กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มวิชาที่ได้รับการเน้นหนักในหลักสูตร โดยจะเห็นได้จากการกำหนดอัตราเวลาเรียนไว้ 30% ของเวลาเรียนทั้งหมด ตลอดปีการศึกษา ด้วยเหตุนี้การใช้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกนวิชา จึงเป็นการสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรในระดับนี้ได้อย่างดีและกว้างขวาง
2. การใช้หน่วยบูรณาการสอนในระดับนี้ ย่อมจะช่วยขจัดปัญหาในเรื่องอัตราเวลาเรียนที่หลักสูตรกำหนดไว้ เช่น ภาษาไทย 10% หรือ 300 คาบต่อปี น่าจะไม่เพียงพอที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาที่ต้องการได้ เมื่อเป็นดังนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมทางภาษาให้เน้นหนักไปทางงานบ้าน การค้าขาย บริการ หรือการติดต่อสื่อสารในลักษณะอื่น ๆ ได้ดี ทั้งนี้ การสอนโดยใช้หน่วยบูรณาการย่อมยืดหยุ่นเวลาได้ตามความจำเป็น ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนให้ผสมผสานกันอยู่แล้ว เช่น เด็กกับอาชีพย่อมเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นประสบการณ์ชีวิต ย่อมมีขอบข่ายกว้างขวางที่สามารถจะพัฒนาเด็กในวัยนี้ได้ตามต้องการ
3. จุดประสงค์ของกลุ่มวิชาการทำงานพื้นฐานและอาชีพ นอกจากมุ่งสร้างนิสัยในการทำงานและการรู้จักใช้เครื่องมือแล้ว ยังมุ่งใช้ความรู้พื้นฐานสามัญ (ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ฯลฯ) ไปใช้ในการศึกษาหาความรู้และส่งเสริมวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้ดียิ่งด้วย ด้วยเหตุแห่งเจตนาดังกล่าว กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพจึงน่าจะจัดการเรียนการสอนผสมผสานกันไปกับความรู้สามัญและทักษะพื้นฐานทั่วไปได้ดี และดีกว่าสอนแยกวิชากันอย่างที่เคยปฏิบัติมา ทั้งนี้ หนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ ในวิชาภาษาไทย หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำมาหากิน การดำเนินชีวิต ย่อมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพด้วย เมื่อเป็นดังนี้การยืดหยุ่นตามข้อ 2 ย่อมทำได้ดีกับทั้งยังส่งเสริมการใช้ความรู้สามัญเพื่อการทำงานและอาชีพอีกด้วย

4. ระดับประถมปีที่ 5 - 6 กลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพจะมีวิชาเลือกหรืองานที่จะเหมาะกับท้องถิ่นแต่ละเขตการศึกษาที่นำจะทำรายละเอียดของอาชีพเลือก ซึ่งแปลกแตกต่างกันออกไปแต่ละภูมิภาค และในการเรียนรู้และฝึกกิจกรรมในอาชีพเลือก ย่อมสามารถขยายประสบการณ์การเรียนรู้ถึงทรัพยากร คน ชนบทประเพณีและวัฒนธรรมควบคู่กันไปได้ดี นั่นคือ กิจกรรมในอาชีพของภูมิภาคที่เด็กอยู่ เป็นสิ่งที่ควรเรียนรู้ว่า ภูมิภาคอื่นทำอะไร อาศัยทรัพยากรจากไหน ความเป็นอยู่เป็นอย่างไร ด้วยวิธีการนี้ย่อมสามารถที่จะขยายประสบการณ์ของเด็กก่อนจบประถมศึกษา ได้เรียนรู้เรื่องบ้านเมืองของตนเข้าใจในความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกัน ความแตกต่างในการดำรงชีวิตของเพื่อนร่วมชาติเดียวกัน และอันจะเป็นทางสร้างเสริมความเป็นเอกภาพในชาติได้ดีกว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะอื่น ๆ มากทีเดียว (บันลือ พุกกะวัน. 2531 : 146 - 147)

แนวการสอนสำเร็จรูป

คู่มือครูสอน ป. 2

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิเคราะห์ "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป. 2" ใน 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านประเพณีปฏิบัติ ด้านทัศนคติและมโนธรรม และด้านลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพการพิมพ์ซึ่งในแต่ละด้านจะมีรายละเอียด ดังได้กล่าวไว้แล้ว ครอบคลุมเนื้อหาในหน้านั้น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)

"แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป. 2" เป็นคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในลักษณะบูรณาการทางการสอน สอดคล้องกับการจัดกลุ่มวิชา และแผนการสอนฉบับบูรณาการของกรมวิชาการ เน้นหนักภาษาไทยเป็นแกนวิชา มุ่งให้วิชาอื่น ๆ เสริมสร้างภาษาไทยมากยิ่งขึ้น ครอบคลุมความรู้พื้นฐานการเรียนการสอนภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการแก้ไขข้อบกพร่องทางความพหุของเด็ก

จุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่อให้เด็กให้ครูใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนตามแผนบูรณาการได้สมบูรณ์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังตอนหนึ่ง ในคำนำผู้เขียนได้เขียนไว้ว่า

... การส่งเสริมงานทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาชั้นนี้ จำเป็นต้องใช้ให้ครูผู้สอนมีอิสระเสรีในการที่จะคิดเปลี่ยนแปลงวิธีจัดการเรียน การสอนกิจกรรม เกม เสริมภาษา และประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ให้สามารถสนองความต้องการและความสนใจแห่งวัยของผู้เรียนให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ จึงสามารถช่วยให้ครูมีความริเริ่มที่จะปรับปรุงวิธีการสอนของครูให้ดีขึ้นได้ (บันลือ พุกกะวัน. 2523 : คำนำ)

เนื้อหาวิชาภายในเล่ม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 นั้นเป็นสภาพการเรียนการสอนโดยทั่วไป ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของการสอนภาษาไทยกับหลักสูตร การเรียนการสอน ครูและนักเรียนซึ่งเป็นความรูพื้นฐานสำหรับครูผู้สอนได้เข้าใจ แล้วเสนอแนวการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้การออกแบบบูรณาการ ผู้เขียน เขียนเรียงตามลำดับง่ายไปหายาก จึงเป็นการปูพื้นฐานให้ครูเกิดแนวความคิดในการสอนแบบบูรณาการได้ง่ายขึ้น ตอนที่ 2 นั้นกล่าวถึงหน่วยการเรียนรู้ จัดเป็นรายสัปดาห์ จำนวน 39 สัปดาห์โดยเนื้อหาในการสอน ตรงตามหลักสูตร 2521 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในตอนที่ 3 กล่าวถึง เกมแข่งขันทักษะภาษา และ เพลง ช่วยเสริมความรู้อย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ ที่ครูสามารถเลือกนำไปใช้ได้ เพื่อตอบสนองเป้าหมายตามแนวคิดที่ว่า "การเรียนรู้ผ่านได้อ่านได้ และใช้การอ่านได้ไปเรียนรู้" (Learning to Read, Reading to Learn) ขอมจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนภาษาเพื่อใช้ภาษาโดยเฉพาะ"... (บันลือ ฤกษ์วัน. 2523 : คำนำ)

เนื่องจากศาสตราจารย์บันลือ ฤกษ์วัน เป็นนักการประถมศึกษา ที่ใช้ชีวิตประจำวันหรือคลุกคลีราชการในวงการประถมศึกษา มาตลอด ได้สัมผัสกับชีวิตทางการประถมศึกษา หลายยุคสมัย ประสบการณ์ทั้งหลาย จึงได้นำมาเขียนหนังสือ โดยใช้ส่วนภาษาที่เข้าถึงครู และนักเรียนประถมศึกษาอย่างแท้จริง ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาที่มีความหมายง่าย ๆ สั้นไม่สับสน ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูดที่รู้จักกันดีแล้วปฏิบัติตามได้ เช่น "อ่านนำและอ่านตามสัก 3 - 4 จบ" หรือ "คนที่แต่งกายไม่เรียบร้อย หมามักจะเห่า" เป็นต้น

แนวการสอนสำหรับครูปฐมนิเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการนี้ นอกจากจะจัดแนวการสอน กรอบคอบทุกกลุ่มประสบการณ์แล้ว ยังช่วยให้ครูผู้สอนรู้ความเป็นมาของวิธีสอนภาษาแบบต่าง ๆ เช่น การสอนอ่านในประเทศเปรู ประเทศอังกฤษ ความรู้ด้านจิตวิทยาเด็ก ความพร้อมทางการเรียน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้หลอมรวมสู่แนวการสอนแบบบูรณาการ ปรากฏออกมาในรูปกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้เขียนได้เขียนไว้ใน บทที่ 6 ของแนวการสอนนี้ไว้ว่า

การสอนภาษาไทยแบบบูรณาการนี้ ข้าพเจ้าได้แนวคิดมาจากการสอนอ่านวิธีต่าง ๆ หลายแบบด้วยกัน เช่น การสอนแบบหน่วย การสอนแบบสัมพันธ์วิชา การสอนแบบสะกดตัวผสมคำ การสอนแบบใช้แผนภูมิประกอบการสอนแบบเบสิก วิธีการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก และวิธีสอนอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า Global Method ที่ใช้แบบวิธีสอนภาษาถิ่นได้ผลดีในประเทศเปรู ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบ Interdisciplinary Project ที่แพร่หลายอยู่ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน (บันลือ พุกกะวัน. 2523 :33)

การจัดหน่วยการเรียนรู้เป็นรายสัปดาห์ ได้กำหนดเป้าหมายวิธีสอน การเสนอแนะกิจกรรมเสริมทักษะ การเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มประสบการณ์ต่าง โดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนนำ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาไปตามความเหมาะสม ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลความก้าวหน้าต่าง ๆ ช่วยให้ครูผู้สอนมีความสะดวกในการสอน ทั้งการปรับตามความเหมาะสมยังช่วยให้การเรียนการสอนมีความสมบูรณ์และ เกิดความสมดุลย์ในทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นรายสัปดาห์อีกด้วย และนอกเหนือจากทฤษฎีต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และเกม เพลงแล้ว ผู้เขียนยังได้เสนอแนะวิธีใช้คู่มือเพิ่มเติมอันเป็นแนวทางปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนอย่างยิ่ง ดังนี้

เนื้อหาสาระของคู่มือครูฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน แต่ละตอนมุ่งใช้ประโยชน์แตกต่างกัน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ จึงขอเสนอแนะวิธีใช้ไว้ดังนี้

1. ครูควรสนใจที่จะศึกษาและทำความเข้าใจตอนที่ 1 เป็นอันดับแรก
2. ควรศึกษาและสำรวจลักษณะบทเรียน รายการสอนทั้งหมด เพื่อเตรียมการไว้ล่วงหน้า ครึ่งละ 1 - 2 สัปดาห์
3. ควรศึกษาและเตรียมกิจกรรมในตอนที่ 3 เพื่อความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมและการเน้นให้ถูกต้อง
4. แต่ละบท (แต่ละสัปดาห์) ได้กำหนดเป้าหมายชัดเจน เพื่อช่วยเน้นย้ำการสอนให้บังเกิดผล
5. แต่ละสัปดาห์ได้เสนอแนะแนวการสอนไว้ครบทุกกลุ่มวิชา ประสบการณ์ชีวิตจะรวมตามแผนบูรณาการทั้งสามกลุ่มวิชา

6. การดำเนินการสอนไม่จำเป็นต้องเรียนตามลำดับเนื้อหาวิชา ควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชากิจกรรม ใดตามความเหมาะสม

7. กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (บูรณาการ) นั้น จัดตามเนื้อหาภาษาไทย ซึ่งมุ่งความเข้าใจกิจกรรมในการอ่านและการใช้ภาษา

8. แบบฝึกหัดทักษะคิดสร้างสรรค์ ภาคผนวกให้ ก/... หากแบบฝึกไม่เพียงพอก็แต่งใจหยาบเพิ่มเติมได้

9. ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 13 จะมีแบบฝึกทักษะภาษาไทย เพื่อมุ่งประสิทธิภาพของการอ่าน อาจคิดแปลงได้

10. เนื้อหาของกลุ่มวิชาประสบการณ์ชีวิตได้รวมเอากลุ่มวิชาลักษณะนิสัยและกลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพไว้เบ็ดเสร็จในตัวอยู่แล้ว ฉะนั้นครูผู้สอนนั้นอาจเลือกจัดกิจกรรมการสอนตอนใดก่อนหรือหลังใดตามที่จะเห็นสมควร (บันทึก พุธประจำวัน. 2523 : คำแนะนำการใช้)

นอกจากทฤษฎีทางการศึกษาที่นำมากล่าวอ้างในตอนแรก แล้ว ผู้เขียนยังได้เสนอเนื้อหาสาระในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นส่วนใหญ่ทั้งที่กล่าวมาแล้วว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้ส่วนวนภาษาเป็นสื่อที่มีความหมายต่อผู้เรียนในระบับประถมศึกษาอันจะเป็นผลดีในการเรียนการสอน ดังเช่นในแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ ตอนหนึ่งแสดงให้เห็นถึงการนำเอาข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมมาใช้สื่อความหมาย ดังนี้

แบบฝึกหัด

1. นับฝรั่งกองละ 2 ลูก ฝรั่ง 7 กอง นับได้กี่ผล
2. นับมะเขือกองละ 3 ผล มะเขือ 5 กอง มีกี่ผล
3. แดงกระทืบโต๊ะกี่ครั้งละ 2 ก้าว กระทืบ 9 ครั้ง ไกลกี่ก้าว
4. ป้าแจกขนมเต็กละ 3 ห่อ เต็กละ 4 คน หมทขนมไปกี่ห่อ

5. กรุแจกดินสอคนละ 1 แท่ง แจกเด็ก 9 คน ใช้ดินสอที่แจกกัแท่ง
6. ลูกไก่ 6 กลุ่ม ๆ ละ 3 ตัว เป็นลูกไก่ตัว
7. ห่อแจกเงินลูก 3 คน ๆ ละ 3 บาท หมดเงินเท่าไร
8. ยายชายบวบมัตละ 3 ลูก บวบ 8 มัต มีบวบกูก
9. กบกระโคครั้งละ 2 ฟุต กระโคต 6 ครั้ง ไกลที่สุด
10. เดชาชายปลาหวงละ 3 บาท ชายปลา 9 หวง ไต่เงินเท่าไร

(บันลือ พฤษภาคม. 2523 : 279)

การให้ข้อเท็จจริงเป็นหลักฐานที่ปรากฏชัดแจ้งอีกอย่างคือ "บทอ่าน" ในแผนภูมิทุกบท เป็นเหตุการณ์ที่ผู้คนพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น บทอ่าน ในบทที่ 17 เรื่องพลเมืองดี ดังนี้

โครม... เสียงจักรยานยนต์ชนจักรยาน จักรยานและคนขี่ กระเด็นไปคนละทิศละทาง จักรยานยนต์เสียหลักเข้าไปชนรถยนต์กลบมา รถยนต์รีบกลับไปนั่งซ้อนท้าย จักรยานยนต์หนีไปคนที่เห็นร้อง "ตำรวจ ตำรวจ" แต่ตำรวจไม่มีอยู่แถวนี้ "พวกนี้ร้ายกาจมาก" หลายคนบนเป็นเสียงเดียวกันมีคนกล่าวเสริม "ตำรวจก็จับเอามาลงโทษไม่ปล่อยได้" ตำรวจมาถึง ส่งคนเจ็บไปหาแพทย์โรงพยาบาล จากการบันทึกเหตุการณ์ ไม่มีใครบอกทะเบียนรถได้ รจนา จึงแจ้งตำรวจว่า "...2176" ตำรวจบันทึกทะเบียนรถ ชื่อและที่อยู่ของ รจนา ไว้ ต่อมาก็จับคนขี่จักรยานยนต์นั้นมาลงโทษได้ เพื่อน ๆ ที่เรียนชั้นเดียวกับ รจนา รู้สึกคันแค้น รจนา ได้ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ รจนา ทำตาเป็นพลเมืองดี (บันลือ พฤษภาคม. 2523 : 136)

แนวการสอนจะเป็นแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ใช้กันมานานแล้วก็ตาม แต่ในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ (สัปดาห์) ก็ได้เสนอกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ต่างจากคู่มือครูทั่วไป คือ กิจกรรมตามลำดับในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้เลย อีกทั้งการผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ เช่น สมุดผสมคำ เครื่องกวาดสายตาในการสอน เขียน (Tachistoscope) ผู้เขียนได้อธิบายให้ครูได้เข้าใจทั้งวิธีการผลิตและการใช้ นับว่าให้ครูมีความสะดวกในการนำไปใช้เป็นการเสนอสาระใหม่ ๆ แก่ครู ให้ความรู้ และกระตุ้นให้เกิดแนวคิดการประยุกต์

กิจกรรม ตลอดจนการผลิตสื่อการสอนอีกด้วย และหากครูจะศึกษาด้วยตนเอง ก็ง่ายแก่การนำไปปฏิบัติ ด้วยทั้งนี้ทางการประมัตศึกษาที่กรมพื้นฐานความรู้แล้ว เฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการเรียนการสอน ภาษาไทย แม้ที่พบบางคำยากแก่การเข้าใจ ผู้เขียนยังได้พยายามอธิบายให้เกิดความกระจ่างได้ โดยใช้ภาษาง่าย ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ที่พบเฉพาะบางคำผู้เขียนได้อธิบายให้เกิดความเข้าใจ และ นำไปใช้หรือปฏิบัติได้ เช่น การสอนแบบสะกดตัวผสมคำ (Synthetic Approach) การสอนอ่าน เป็นคำเป็นประโยค (Basal Readers Approach) และการสอนโดยใช้แผนภูมิประสบการณ์ (Experience Approach) เป็นต้น

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วว่าเนื้อหาต่าง ๆ ที่มาจากการนำศัพท์ที่เด็กส่วนใหญ่เข้าใจดี มาผูกเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ที่ให้ความหมายเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยเด็ก การแจกลูกสะกดคำใหม่ ที่มาจากการนำคำ "แม่บท" ที่ปรากฏในบทอ่านไปใช้แสวงหาความรู้โดยกว้างขวาง ความรู้ ที่ครูและเด็กจะได้รับ จึงเป็นสิ่งที่มีความหมาย เกิดความเข้าใจง่ายซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ที่บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยแนวความคิดและหลักการที่นำมาพัฒนาเป็นหน่วยการสอนแบบบูรณาการนั้นได้ประยุกต์ โดยใช้ผลแห่งการศึกษา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนภาษา ประวัติการคิดตัวอักษร และวิธีเรียน ภาษาของเด็กมาพัฒนาเป็นวิธีสอนแบบบูรณาการ โดยเลือกใช้ส่วนดี ของวิธีสอนภาษาแต่ละวิธีมาใช้ ให้เหมาะสม ดังปรากฏในหนังสือ "การสอนอ่านให้เสริมสร้างกระบวนการคิด" ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนภาษา ประวัติการคิดตัวอักษร และวิธีเรียนภาษา

ครูใช้วิธีสอน	การคิดตัวอักษร (ธรรมชาติของภาษาที่คิดขึ้นใช้)	วิธีเรียนของเด็ก
1. วิธีสอนอ่านแบบอ่านเป็นคำ เป็นประโยค (Basal Readers Approach)	ภาพใช้ในการสื่อโดยตรง (Pictographs)	อ่านภาพได้ อ่านคำได้ใช้ตา (Attaching Picture with words)
2. วิธีสอนอ่านแบบสะกด ตัวผสมคำ (Synthetic Approach)	ใช้เสียงของภาพในการสื่อ (Phonographs)	ใช้หูวิเคราะห์ผสมเสียงอ่าน ได้ (Analyzing & Sound Blending)
3. วิธีสอนโดยใช้แผนภูมิ ประสบการณ์ (Experience Approach)	ใช้ความหมายของภาพสื่อ (Ideographs)	อ่านโดยจำรูปคำที่มีความหมาย เด่นที่เคยอ่านมาแล้วโดยระลึก ประสบการณ์ใช้สมอง (Words Figuration)

(บันทึก หฤหะวัน. 2530 : 23)

2. ด้านประเทืองปัญญา (The Intellectual Component)

"แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.2" ที่ใช้จุดเน้นย้ำทางวิชาการ (Subject Mastery) โดยใช้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา ตรงกับจุดเน้นย้ำของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผู้เขียนได้นำเอาส่วนดี ของวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น นิทานสั้นที่มีภาพประกอบ ให้อ่านเป็นคำเป็นประโยค วิธีสอนแบบสะกดคำหรือสะกดตัว ผสมคำมาสอนแจกลูก นำคำที่อ่านในบทเรียน และคำที่แจกลูกมาใช้เรียนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ โดยใช้แผนภูมิประสบการณ์ ดังได้กล่าวมาแล้ว เป็นการ สร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิดของนักเรียน ที่เรียนหาภารกิจกรรมในคู่มือ ทั้งการแสดงออกมาตามกิจกรรม

ทางภาษา เกม และเพลงที่จะช่วยเน้นย้ำและเสริมบทเรียน "การใช้นิทานสั้นนำบทเรียน ขอมตอบสนองความต้องการและความสนใจ ใญ่ของผูเรียนต่อไป เพราะเคื่กระดั้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2 นี้เคื่จะสนใจนิทานสั้น ๆ มากกว่า นิยาย" (บั้หมา สัมพช. 2523 : 17 - 20) ตัวอย่างบทเรียนอ่านสั้น ๆ พรอมภาพประกอบดังบทที่ 7 ดังนั้

เคื่ตัวหนึ่ง ไค้ชาว่าว เคื่เคื่วิ่งชนะกระต่ายมา มันอยา้ลองแข่งฝั้ไค้ชาว่าว ไค้จะวิ่งเร็วกว่ามัน มันจึงทา้ทายหมาให้ลองวิ่งแข่งกับมัน เคื่วิ่งแข่งกับหมา เคื่วิ่งสู้หมาไม่ไค้มันไปทา้ทายแข่งกับแมว มันก็แพ้แมว มันไปทา้ทายหมู มันก็แพ้หมูอีก เคื่คิดไค้ว่า หมาแมว หมู ชาวยาวกว่ามัน มันอยา้ลองแข่งในน้ำดูบ้าง มันพบเบ้เคื่ เคื่ว่ายนน้ำแข่งกับเบ้เคื่ มันก็แพ้เบ้เคื่อีก เคื่เห็นปลาไม่มีขา มันคิดว่ามันจะชนะปลา เคื่ว่ายนน้ำแข่งกับปลา เคื่ก็แพ้ปลาอีก เคื่ไปทา้ทายขอนซุง คราวนั้เคื่ชนะขอนซุง ขอนซุงยั้มีเขาเยมัน และว่า "ขาไม่มีขาแซน เจ้าจึงชนะ" (บันลือ พฤษ วั. 2523 : 79)

การสอนแบบบูรณาการโดยไ้ภาษาไทยเป็นแกนวิชา ยังช่วยเสริมการใช้คำอ่านและคำที่แจ้ถูกไปไ้ขยายประสัผลการนั้ในการเรียนรู้อ่าง ๆ เช่น ไ้ห้ปัญหาคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสัการะชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย และการงานพื้นฐานอาชีพ ตลอดจนกิจกรรมทางภาษา เกม และเพลง เสริมบทเรียนจะช่วยให้ครูสอนและนักเรียนนั้เก้เสมอว่า เนื้อหาอ่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นสิ่งที่เก้วข้องกับตนเอง ค้ยผูเขียนไค้ว่าเอาประสัการะที่เก้ดในชีวิตประจำวัน ผสมผสานกับการไ้ภาษาอ่าง ๆ มีความหมายเป็นที่เข้าใจ จึงก่อให้เก้ดการมีส่วนร่วมในความรู้สึกนั้เก้คิดนั้ อีค้ทั้งยังสอดคล้องกับพฤติกรรมในการอ่านที่ว่า "...เคื่ผูเรียนควรมั้โอกาสไ้คำที่อ่านหลายลักษณะ เช่น เขียน แดงประโยค และไ้ค้กันนั้ ๆ ขยายประสัการะนั้ในการเรียนรู้ ไค้กว้างขวางยั้ขึ้น การสอนภาษาจึงจะไค้ผลค้" (เกอ สวัศัศัพาคณัย์. 2515 : 5 - 8)

นอกจากนั้แล้วยั้สอดคล้องกับแนวคิค้ของนักปราชญ์ที่สำคัญของอ่างประเทศที่มั้ค้อการศึกษาของไทย ค้ือ คิวอึ้ ที่ชี้ให้เห็นว่า

ความสำคัญของการสอนภาษาและประโยชน์ของภาษาที่มคอเด็กนั้นมีความสำคัญ การสอนภาษาให้เด็กได้ฟังประโยชน์ทางภาษาเพียงอย่างเดียวไม่ ยังมุ่งเน้นประโยชน์ทางเจตคติและประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการเรียนอีกด้วย (บันลือ พุกกะวัน. 2527 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Renold. 1973 : 27)

ตัวอย่างการสอนภาษาไทย ในบทที่ 7 เรื่อง "ลองดี" ดังต่อไปนี้

2.1 สอนถึงนิทานเรื่องเต่ากับกระต่าย จากนิทานอีสป ซึ่งอาจมีนักเรียนได้อ่านได้ฟังมาแล้ว ลองเล่าสู่กันฟัง

2.2 อภิปรายเหตุที่เต่าชนะกระต่ายได้ให้นักเรียนเข้าใจตรงกันว่า ทำไมเต่าจึงชนะกระต่าย

2.3 ให้นักเรียนดูภาพสัตว์จากแผนภูมิอ่าน ว่ามีสัตว์อะไรบ้างที่เต่าไปหาหาแข่งขัน ไหลลงเคาเหตุการณ์

2.4 ให้นักเรียนฝึกอ่านที่ละประโยค โดยการเดาข้อความในประโยค ถ้าคำใดอ่านไม่ได้ครูอาจฝึกอ่านแบบสะกดตัว อ่านนำและอ่านตามสัปดาห์ 2 รอบ

2.5 ช่วยกันสรุปเรื่อง และหาสาเหตุที่เต่าไม่สามารถเอาชนะสัตว์อื่นได้

2.6 แจกคำอ่าน เพื่อให้สามารถสะกดตัวอ่านในถูกต้องรวดเร็วยิ่งขึ้น

ชนะ ชบา ชนิต อึก หลีก หมัก หมวก หยว หยิก หจิก หงอก หลอก หยอก เหงือก ทำนาย ทำลาย (ทำ) หาย สาย สหาย สบาย ละอาย ก้าวหน้า นกบิน เกี้ยวของ หนาว กวรวาว ผัว หิว จิว หิว หิว ยิ้ม ล้ม จ้ม

2.7 ฝึกใช้คำที่แจก แต่งประโยคคำพูด (พูดเป็นประโยค) เช่น เราปลูกชบาเป็นรั้วบ้าน ปลาหายใจทางเหงือก ฉันไม่ใช้ไม้จิ้มฟัน เป็นต้น

2.8 เล่นเกม แข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ (กิจกรรมที่ 2.22)

- 2.9 ผูกคัตแผนภูมิอ่าน ครูควรวัดเวลาให้คัตได้เร็วขึ้น ช่วยแก้ไขให้สวยงาม
- 2.10 แจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 2 - 3 บัตร ให้นักเรียนฝึกแต่งประโยค
4 - 6 ประโยค
- 2.11 ร้องเพลง ลูกเปิด (กิจกรรมที่ 1.14)
- 2.12 เล่นเกม ต่อคำแข่งขัน (กิจกรรมที่ 2.20)
- 2.13 เล่นเกม เดินเลียนแบบสัตว์ (กิจกรรมที่ 2.11)
- 2.14 ผูกเทียบคำอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้น ป.2 บทที่ 7)
- 2.15 ผูกเขียนตามคำบอก ครั้งละ 5 - 6 ประโยค โดยใช้เสียงพาไป
(บันทึก หฤกษ์วัน. 2523 : 80)

"แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือการสอนชั้น ป.2" ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Units Teaching) ได้รับการตีพิมพ์ถึง 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2519 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2523 และครั้งที่ 3 ในปีพ.ศ. 2523 อีกเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงการได้รับความสนใจจากครู นิสิต นักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สนใจทั่วไปอย่างกว้างขวาง เห็นความภาคภูมิใจของนักเรียน ทำให้ไม่พองแกล้วความต้องการจึงตัดสินใจจัดทำพิมพ์ใหม่ เนื้อหาสาระนอกจากก่อให้เกิดการเรียนรู้ครบทุกกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว กิจกรรมจากการเรียนการสอน และอื่น ๆ ยังยกตัวอย่างให้เห็นในรูปของรูปธรรมมากกว่านามธรรม ดังเช่น ใจหทัยคณิตศาสตร์ ซึ่งยกตัวอย่างที่มีอยู่จริง และนักเรียนต้องประสบในชีวิตประจำวันอันเป็นการพยายามนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อจะขยายประสบการณ์ไปสู่ที่อยู่ไกลตัวได้กล่าวมาแล้ว

ศาสตราจารย์บันทึก หฤกษ์วัน ได้แสดงแนวคิดของงาน ออกมาในรูปของวิธีการบูรณาการทางการสอนที่ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม การเรียนการสอน และการใช้เกม เพลง และกิจกรรมอื่น ๆ ในการเสริมทบทวนให้เกิดประโยชน์ สูงสุด บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในแต่ละหน่วยการสอน นอกจากนั้นแล้ว ในบทอ่านสำหรับครูในตอนแรก 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูแล้ว ผู้เขียนพยายามแสดงความคิดเห็นส่วนตัว ประกอบในแต่ละแนวคิด และเหตุผลดังนี้

ครูสอนชั้น ป.1 ควรตามมาสอนชั้น ป.2

สิ่งที่น่าจะเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะต้องเข้าใจพื้นฐาน ลักษณะนิสัยใจคอของเด็กที่ตนเคยสอนมาแล้ว 1 ปี ย่อมจะช่วยให้ครูตัดสินใจในการดำเนินการ ประสานงานกับหลาย ๆ ฝ่ายได้ดี และมีท่าทีว่าจะช่วยเหลือเด็กได้ดี โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 เด็กเรียนชั้น ป.2 เริ่มช่วยตนเองในการเรียนได้บ้าง แม้จะไม่มากก็พอมีพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน ไม่เห็นหน้าหวาดกลัว ความคุ้นเคยเหล่านี้ ย่อมช่วยให้สุขภาพจิตของผู้เรียนดีขึ้น

2.2 เด็กที่เลื่อนมาเรียนชั้น ป.2 อาจมีข้อบกพร่องทางความพร้อมในการเรียนหลงเหลืออยู่บ้าง อาจมีปัญหาในการปรับตัว หากได้ครูประจำชั้นเดิม ย่อมเข้าใจทราบปัญหา และข้อที่ควรแก้ไขช่วยเหลือได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา และเด็กผู้เรียนก็ได้รับประโยชน์จากครูคนเดิมไ้มากกว่า

2.3 ครูที่เคยสอนย่อมรู้ถึงพื้นฐานทางวิชาการ ความสามารถในการเรียน นิสัยใจคอ ย่อมที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนตามความสามารถได้ ส่วนครูคนใหม่ (เปลี่ยนครู) ย่อมไม่สามารถจะทำให้การเรียนการสอนต่อเนื่อง มักจะเข้าใจเองว่าเด็กที่ผ่านชั้น ป.1 ย่อมจะอ่านได้เขียนได้และมักจะส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยการจดบันทึกเมื่อเป็น ดังนั้นเด็กผู้เรียนย่อมประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน อาจเกิดความคับข้องใจมาก และทำให้การเรียนไม่ไ้ผลเท่าที่ควร

2.4 ครูผู้สอนชั้น ป.1 เดิม ย่อมรู้ถึงความถนัด ความสนใจ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลของกลุ่มที่ตนสอนได้ ดังนั้น การบรรจุครูเข้าสอนในกลุ่มเดิม โดยเฉพาะเด็กยังเล็กย่อมมีโอกาส่งเสริมความถนัด ความสนใจใช้วิธีการส่งเสริมได้ดีกว่าครูที่มาสอนใหม่อย่างแน่นอน

2.5 ครูที่เคยสอน ชั้น ป.1 ย่อมจะศึกษาเรียนรู้ถึงสภาพทางครอบครัว เคยรู้จักหรือคุ้นเคยกับผู้ปกครองได้ เป็นการถ่ายทอดการขอความร่วมมือในด้านการเรียนการสอนจากผู้ปกครองได้โดยตรง ดังนั้นการเรียนการสอนจึงได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านอีกทางหนึ่งด้วย จึงนับว่าเป็นการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลทั้ง 5 ประการตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ขอมแสดงให้เห็นประโยชน์ในการจัด
ครูสอนตามเด็กในระยะแรกเรียน เพื่อสร้างพื้นฐานทักษะทางภาษา และนับเป็นทางที่จะแก้ปัญหา
แก้ปัญหาค้นการเรียนการสอน และยังเป็นการส่งเสริมให้ครูได้รับความก้าวหน้าในการใช้
เทคนิคทางวิชาชีพได้อีกด้วย (บันลือ พุกกะวัน. 2523 : 21)

และอีกตอนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น เราอาจลืมไปว่า วิชาหรือกลุ่มวิชาที่เราจัดขึ้นหรือ
หลักสูตรกำหนดขึ้นนั้น ก็เพื่อความสะดวกแก่ครูเท่านั้น ส่วนเด็กผู้เรียนจะรู้หรือเข้าใจ
ลักษณะแห่งวิชาด้วยหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่ครูจะต้องคิดกันว่า เมื่อเราจัดการเรียน
การสอนเพื่อเด็กก็จะต้องคล้อยตามความต้องการของเด็กผู้เรียน เด็กผู้เรียนคงไม่
เข้าใจหรือกว่า เราให้เรียนรู้อะไรสักอย่างหนึ่ง ลักษณะนิสัย และการงานพื้นฐานอาชีพ
นั้นเป็นอย่างไร หากครูมีหัวเรื่องวิชาแล้ว การจัดการเรียนการสอนก็เข้าลักษณะ
ถอยหลังเข้าคลองอีก คือ เน้นหนักทางสมอง (Mental Intelligence)
ด้านเดียวอีก นับเป็นผลเสียหายอย่างยิ่ง (บันลือ พุกกะวัน. 2523 : 35)

แนวการสอนสำเร็จรูป "คู่มือครูสอนชั้น ป. 2" นับว่าเป็นคู่มือครูในเชิงปฏิบัติ
ที่แตกต่างจากคู่มือครูที่พบเห็นทั่วไป ได้แก่ นอกจากการให้ความรู้พื้นฐาน สภาพการเรียนการสอน
อันเป็นปัญหาที่พบเห็นทั่วไปแล้วยังเสนอแนะถึงลักษณะปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดจากความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล ความพร้อมทางการเรียน แนวทางที่ควรระวัง การแก้ไขและกิจกรรมการเรียน
การสอนในแต่ละหน่วยการเรียน นับว่าเป็นคู่มือที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติการสอนได้ โดยไม่ต้องปรุงแต่ง
อะไรเพิ่มเติมกับว่าได้ผลเพียงพอ (สมศักดิ์ วัฒนัยรัตน์ : สัมภาษณ์) กิจกรรมเสริมบทเรียนได้แก่
เพลง เกม แข่งขันทักษะทางภาษา เกมคณิตศาสตร์ แบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ รวมทั้งวิธีสร้างสื่อการสอน
ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในภาคผนวกนั้น เมื่อนำไปใช้ในหน่วยการเรียน ผู้เขียนได้เสนอภาคผนวกเหล่านั้นเป็น
"รหัส" เพื่อสะดวกในการใช้ การค้นคว้า และได้จัดลำดับความยากง่ายตามลำดับไว้แล้วด้วย
ทั้งเช่น เพลง ใช้รหัสหมายเลข 1 จาก 1.1 ถึง 1.50 เกมแข่งขันทักษะทางภาษาใช้รหัสหมายเลข
2 จาก 2.1 ถึง 2.43 ส่วนแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์อยู่ในภาคผนวก ค. (คณิตศาสตร์) ใช้รหัส ก/1

ถึง ก/33 เกมคณิตศาสตร์ไร้รหัสหมายเลข 3 จาก 3.1 ถึง 3.14 ส่วนสื่อการสร้างอุปกรณ์การสอนใช้หมายเลขตามลำดับ

3. ค่านิยมคติ และในธรรม (The Attitude and Value Component)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่จัดไว้ใน 1 สัปดาห์ มีความผสมผสานครบทุกกลุ่มวิชา โดยใช้วิชาภาษาไทยเป็นแกนวิชา ได้แก่ "บทเรียนอ่าน" ที่จะเป็นตัวนำ ในการเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นบทเรียนอ่านจึงเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อนเกินที่เด็กจะคิดหรือจำได้ สัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก ทำให้เด็กอ่านแล้วเข้าใจสามารถนึกคิดตามเนื้อเรื่องได้ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแสดงท่าทางประกอบหรือบทบาทสมมุติเด็กได้มีการเคลื่อนไหว มีส่วนร่วมในบทอ่านอย่างกระฉับกระเฉง ครูผู้สอนสามารถสอดแทรกศีลธรรมจรรยา หรือเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้โดยง่าย นอกจากนั้นบางเรื่องยังเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ เป็นการเสริมทักษะสร้างความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดจินตนาการหรือการอภิปราย บุคลิกของตัวละครที่ควรเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนในสังคมที่เด็กร่วมอยู่ เป็นต้น

ดังตัวอย่างหน่วยการสอน "ในแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้น ป.2" บทที่ 4 ในส่วนที่เชื่อมโยงไปสู่กลุ่มประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ดังนี้

3. ประสบการณ์ชีวิต ลักษณะนิสัย และการงานพื้นฐานอาชีพ

3.1 สันทนาเรื่องที่อ่าน แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ทำไมสมนึกจึงไม่เล่นชิงช้า (เพราะฝนตก) ทำไมสมนึกจึงวิ่งหนีฝน (เปียก-จะเป็นหวัด)

3.2 สันทนาถึงประโยชน์ของฝน แล้วทำเป็นแผนภูมิประสบการณ์เพื่อฝึกอ่าน

3.3 ฝึกอ่านและคิดแผนภูมิ หากคำใดอ่านไม่เข้าใจให้สองฝึกอ่านโดยวิธีสะกด

ผสมคำอ่าน

3.4 ร้องเพลงฝน (กิจกรรมที่ 1.8)

3.5 ชักชวนให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในชุมชน หรือเพาะพันธุ์พืชแล้วเลาสู่กันทั้ง

3.6 สนทนาดังการป้องกันและรักษาโรคหวัด แล้วลองให้เขียนวิธีป้องกัน

หวัดสักคนละ 2 - 3 ประโยค

3.7 ร้องเพลง โฉชิงช้า (กิจกรรมที่ 1.7)

3.8 จัดทำตารางเหลื่อมสัปดาห์ 6 - 8 ช่อง แล้วให้นักเรียนวาดภาพเครื่องเล่น
ที่นักเรียนชอบใส่ไป แล้วเขียนบอกชื่อ

3.9 สนทนาซักถามถึงเครื่องเล่นที่นักเรียนชอบ (วาด) แล้วให้นักเรียนเล่า
ถึงวิธีเล่นสิ่งนั้น

3.10 สนทนาดังการใช้เครื่องเล่นในสนาม หรือสมมติว่า ถ้ามีชิงช้าเพียงที่เดียว
เราจะเล่นกัน 6 - 8 คน จะผลัดกันเล่นอย่างไร

3.11 สนทนาดังการปฏิบัติตนในการเข้าหรือออกจากห้องเรียน ขึ้นหรือลงบันได
การดื่ม น้ำ การเดินทางกลับบ้าน เพื่อความเป็นระเบียบ ปลอดภัย

3.12 ช่วยกันจัดทำแผนภูมิประสมการณ์เกี่ยวกับการรอลอย เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง

3.13 ฝึกอ่านและคัดแผนภูมิประสมการณ์

3.14 เล่นเกม คนตาบอดกินสัตว์ (กิจกรรมที่ 2.5)

3.15 เล่นเกม จับคู่แนะนำตัว (กิจกรรมที่ 2.2)

3.16 อบอุ่นร่างกาย ท่าบริหารต่าง ๆ หรือง่าย ๆ

3.17 เล่นเกม เติมเส้นแนบสัตว์ (กิจกรรมที่ 2.11)

(บันทึก พฤษะวัน. 2523 : 50 - 52)

4. ค่านลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical Design)

"แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.2" ตามแนวการสอนแบบบูรณาการนี้
ลักษณะรูปเล่มขนาด 8 หนวยก เนื้อในของคู่มือหนังสือใช้พิมพ์ด้วยกระดาษปรู๊ฟ (Newsprint)
แม้สีจะไม่ขาวมากนัก แต่เป็นกระดาษปรู๊ฟพิมพ์ ที่นิยมใช้ในการพิมพ์ส่วนปก เป็นกระดาษปรู๊ฟหนา อามัน
จึงทำให้ดูแข็งและทนทาน เหมาะจะใช้เป็นคู่มือครูอย่างยิ่ง สันปกแข็งเหมาะแก่การหยิบจับ ภาพบนปก
มีศิลปะดี มองดูชัดเจน สื่อความหมายสอดคล้องกับชื่อ "แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.2"

และชื่อผู้แต่ง ในเรื่องของสี และขนาดตัวอักษรไทยซึ่งเป็นตัวโป่ง ขนาด 32 - 72 ป้อยท์ (หทัย
 ตันหยง. 2529 : 141 - 151) เนื้อหาสาระส่วนใหญ่พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ ขนาด 12 ป้อยท์ ยกเว้น
 หัวเรื่อง บทเรียนอ่านและตัวอย่างแผนภูมิประสบการณ์ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ ที่ใช้ตัวพิมพ์ขนาด
 18 ป้อยท์ และ 24 ป้อยท์ตามลำดับ การพิมพ์ส่วนใหญ่ถูกต้อง แต่มีผิดพลาดตามการพิมพ์ ที่ไม่ควร
 เกิดขึ้นคือ จำนวนคำใหม่ ในบทที่ 6 หน้า 67 และบทที่ 22 หน้า 162 ที่บอกจำนวน 9 คำ ทั้ง
 2 บท แต่เมื่อนับดูจำนวนคำใหม่ที่กำหนดไว้จะมีถึง 10 คำ นับเป็นสิ่งผิดพลาดในการพิมพ์เพียง
 แห่งเดียวที่ปรากฏอยู่ ตัวพิมพ์ชัดเจนอย่างเท่าเทียมกัน ถ้าตัวไหนจะใช้เส้นทับกว่า ซึ่งช่วยให้
 การอ่านง่ายขึ้น

การจัดแบ่งเนื้อหาในการพิมพ์ ได้แก่ กรอบ แผนภูมิบทเรียนอ่าน แผนภูมิประสบการณ์
 หรือแผนภูมิอื่น ๆ กับเนื้อหาหรือคำบรรยาย ถูกจัดวางเนื้อหาในลักษณะสมดุลย์กัน เป็นสัดส่วนทั้งภาพ
 ประกอบที่เป็นลายเส้น เหมาะกับสภาพและวัยของเด็กในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 แม้จะไม่ใช้ภาพสี
 แต่ก็ได้ให้ความสมจริงทั้งลักษณะภาพ และความสอดคล้องกับเนื้อหาในแผนภูมิบทเรียนอ่าน การวางรูป
 หนากระตาช ใดแก การวางหัวข้อ ขอบหน้าขอบขวา ฯลฯ สารบัญ เชิงอรรดและบรรณานุกรม
 อยู่เป็นสัดส่วนสมดุลย์ในแต่ละหน้าอ่านไม่เกิดความรู้สึกที่สับสน รวมทั้งภาคผนวกที่แยกเป็นกิจกรรม
 เกม และเพลง จัดวางไว้ตามรหัสของกิจกรรม ง่ายแก่การค้นหา ส่วนคำศัพท์ต่าง ๆ จะปรากฏ
 เฉพาะคำศัพท์ที่เป็นคำใหม่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 จัดไว้ในหน้า "บัญชีคำที่ใช้ในชั้น ป. 2"
 จัดไว้เป็นหมวดหมู่เรียงตามลำดับตัวอักษร ทำให้ค้นหา คำต่าง ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น ส่วนคำอธิบาย
 ศัพท์และ ส่วนโยงไม่ปรากฏ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

N	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย
S^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนน
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนนที่ปรับแล้ว
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนนที่ปรับแล้ว
df	หมายถึง	ขั้นของความเป็อิสระ (Degree of Freedom)
F	หมายถึง	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน กับวิธีปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน กับวิธีปกติ

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		$\bar{X}_1$	S^2	$\bar{X}_2$	S^2
กลุ่มทดลอง	25	22.56	17.26	26.92	15.99
กลุ่มควบคุม	25	23.20	24.75	23.92	20.41

จากตาราง ก่อนการทดลอง ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 22.56 ค่าความแปรปรวนของคะแนนเท่ากับ 17.26 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.20 ค่าความแปรปรวนของคะแนนเท่ากับ 24.75 หลังจากทำการทดลองสอนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 26.92 ค่าความแปรปรวนเท่ากับ 15.99 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.92 ค่าความแปรปรวนเท่ากับ 20.41 แสดงว่าภายหลังจากการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังดำเนินการทดลองระหว่าง กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน และวิธีปกคิมมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ ANCOVA แบบ One Way โดยมีคะแนนสอบก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม ดังที่ได้แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังดำเนินการทดลอง

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	112.42	1	112.42	7.20**
ภายในกลุ่ม	733.81	47	15.61	
รวม	846.23	48		

** รมัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน กับวิธีปกคิมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกคิ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประจวบนิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาประวัติ ผลงาน และการทดลองสอนภาษาไทย ตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน เพื่อให้เข้าใจชีวิตของเขาในด้าน กำนัน การศึกษา การงาน การผลิตผลงานออกสู่วงการประถมศึกษา การวิเคราะห์ผลงาน พร้อมทั้งการทดลองสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นผลงานที่ได้วิเคราะห์ไปแล้ว การสรุปและอภิปรายผล ใต้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 การศึกษาประวัติและผลงานของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ
- ส่วนที่ 3 การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

การศึกษาประวัติและผลงานของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ในการศึกษาใช้วิธีค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วารสารและเอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ หรือหน่วยงานอื่น ๆ สัมภาษณ์ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน และบุคคลผู้สัมพันธ์ใกล้ชิด รวบรวม ผลงานทางวิชาการทั้งหมด ได้แก่ งานวิจัย หนังสือ ตำรา วรรณกรรมเด็ก และคู่มือสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 เขียนบรรณวิถีสันผลงานทางวิชาการที่ได้ตีพิมพ์แล้วทั้งหมด พร้อมทั้ง ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนแบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการประถมศึกษา 2521

ผลการศึกษาประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน พอสรุปและอภิปราย ใต้ดังนี้ ด้านกำนันและการดำเนินชีวิตในเยาว์วัย นับว่าเป็นบุคคลที่โชคที่เกิมาเป็นบุตรเพียง คนเดียวของครอบครัวที่มีสถานะทางสังคมในระดับปานกลาง คือ บิดา มารดา มีอาชีพค้าขาย ถึงแม้ว่าบิดาจะถึงแก่กรรมในขณะที่ตัวเองยังเล็กอยู่ แต่ก็ได้รับการอบรมดูแลจากมารดาอย่างใกล้ชิด และอบอุ่นยิ่ง จึงเป็นบุคคลที่เติบโตมา ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งผลดี เมื่อเติบโตขึ้น

ด้านการศึกษา ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากมารดาทั้งทางตรงและทางอ้อมมาแต่เยาว์วัย แมื่ก่อนเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังได้รับการศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลเอกชน จึงนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีพื้นฐานทางการศึกษาที่ดีมาแต่ต้น เมื่อศึกษาในชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา จึงเป็นผู้มีผลการศึกษาที่ดีเยี่ยมของโรงเรียน สามารถสอบผ่านไปเรียนในระดับสูงกว่าวัยและยังได้รับทุนเรียนต่ออีกด้วย แม้เมื่อสมัครรับราชการครูแล้ว ยังมีมานะพยายามทางการศึกษาอยู่ตลอดมา ทำให้เลื่อนวิทยฐานะได้เร็ว ศึกษาจนได้รับปริญญาตรีสาขาการประถมศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2501 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจาก Bank Street College รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วุฒิ M.S. in Ed. ในปี พ.ศ. 2503

ด้านหน้าที่การงาน ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ปฏิบัติราชการอยู่ในวงการประถมศึกษาหลายตำแหน่งหน้าที่ เริ่มตั้งแต่การเป็นครูประจำชั้นโรงเรียนวัดหนองน้ำเตา อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ในปี พ.ศ. 2489 เป็นครูใหญ่โรงเรียนดงหลวงวิทยาคาร ในปี พ.ศ. 2498 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพิจิตร และถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์หลายแห่งได้แก่ ภาคศึกษา 9 อุดรธานี ภาคศึกษา 7 พิษณุโลก และครั้งล่าสุดเป็นศึกษานิเทศก์ประจำกรมสามัญศึกษา ในปี พ.ศ. 2515 ก่อนจะโอนมาเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2516 ในตำแหน่ง อาจารย์เอกหัวหน้าแผนกฝึกสอนและฝึกงาน ตำแหน่งหัวหน้าภาทหลักสูตรและการสอน ในปี พ.ศ. 2519 เป็นลำดับต่อมา จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้สั่งสมประสบการณ์ในการทำงานไว้มากมาย นับว่าเป็นผลดีต่อการผลิตงานหนังสือ ตำรา รวมทั้งการเผยแพร่แนวคิดที่ได้จากการศึกษาหลอมรวมกับประสบการณ์ การทำงาน ออกสู่วงการประถมศึกษาให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป และได้เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นในรูปของหนังสือ ตำรา วรรณกรรมเด็ก การบรรยายในฐานะวิทยากรทั้งในนามของมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ หรือหน่วยงานในแวดวงการประถมศึกษาทั้งระดับท้องถิ่น จนกระทั่งระดับชาติ นอกจากนี้ ยังเขียนบทความเกี่ยวกับการประถมศึกษาของชาติ ลงในวารสารทางการศึกษาต่าง ๆ อีกมากมาย และต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน

ผลงานส่วนใหญ่ ได้แก่ หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการประถมศึกษาของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนารูปแบบการสอนระดับประถมศึกษา หรือที่เรียกว่าแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอน ป.1 - 6 ตามแนวบูรณาการ โดยชี้ให้เห็นว่าการสอนในระดับประถมศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลนั้น ควรใช้บูรณาการทางการสอน ซึ่งเหมาะกับเด็กไทยมากกว่า จึงได้แรงจูงใจเรื่องบูรณาการทางการสอนมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ก็จะเห็นได้จากผลงานเกือบทุกชิ้น จะเสนอเรื่องราวของบูรณาการอย่างสม่ำเสมอ โดยเปลี่ยนแปลงบางอย่างให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ผลงานส่วนใหญ่ได้รับความไว้วางใจจากบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้มอบความไว้วางใจดังกล่าวให้แก่ทางบริษัทฯ พิมพ์และจัดจำหน่ายออกสู่ตลาดทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ยังคงปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก นับว่าเป็นอาจารย์ท่านหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่ราชการ ทั้งครอบครัวที่มีความอบอุ่นค่าเงินไปอย่างราบรื่น ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 83/52 ถนนวังจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบตารางวิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ ของเจเลียว พันธุ์สีดา ที่ให้ตัววิจัยเรื่อง ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษา ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับความเห็นชอบจากประธานควบคุมการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ จนถือเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านประเพณีปัญญา ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านลักษณะรูปแบบ และคุณภาพการพิมพ์ โดยเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้น ป.2 สรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้
ด้านเนื้อหาสาระ แสดงขอบเขตและจุดมุ่งหมายใหญ่ที่เกี่ยวข้องในวงการประถมศึกษา ใ้คนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานในหน้าที่ และเกิดผลดีคือการพัฒนาการศึกษาของไทย

เพราะสาระสำคัญที่เสนอในคู่มือครูเล่มนี้ ได้ถูกจัดวางไว้ตามลำดับจากง่ายไปหายากต่อเนื่องกันเป็น
 อย่างดี สำนวนภาษาง่ายแก่การเข้าใจโดยเน้นการนำคำที่มีความหมายง่ายเหมาะแก่การนำไปใช้
 ให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอด การเขียนเรื่องราวในหน่วยการสอน
 ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง และมีภาพประกอบช่วยให้เกิดภาพพจน์ในใจยิ่งขึ้น นับว่าแนวการสอน
 สำเร็จรูปคู่มือครูเล่มนี้ ให้ความรู้ต่อครูผู้สอน และนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะเนื้อหาสาระ
 ที่รวมสมัยในทุกยุค อีกทั้งคุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียนได้ถูกนำมาถ่ายทอดผสมผสานได้อย่าง
 กลมกลืนจึงช่วยให้คู่มือครูเล่มนี้มีความคุ้มค่าแก่คำว่า "บูรณาการ" โดยมีแนวคิดที่ครอบคลุมกลุ่มวิชา
 ต่าง ๆ ในหลักสูตรประถมศึกษาได้อย่างกว้างขวาง

ด้านประเพณีนิยม ช่วยเสริมสร้างให้ครูและนักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์โดยความรู้
 ที่ครูได้รับ จะส่งผลถึงพฤติกรรมการสอน และผลที่จะเกิดในตัวเด็กทั้งความรู้ที่เด็กได้รับ รวมทั้ง
 จริยธรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพราะคู่มือครูเล่มนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญและตัวอย่างในรูป
 ของรูปธรรมมากกว่านามธรรม ซึ่งเป็นการช่วยให้เกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดการ
 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยเกมแข่งขันทักษะทางภาษา สิ่งเหล่านี้ได้กำหนดไว้ใน
 คู่มือครูเล่มนี้ไว้อย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการนำไปใช้ อีกทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปรากฏใน
 คู่มือครู ยังเอื้อต่อผู้สอนในการพิจารณาสอดแทรกจริยธรรมอันพึงประสงค์เพื่อปลูกฝังให้เกิดในตัว
 เด็กนักเรียนอีกด้วย

ด้านทัศนคติและมโนธรรม กิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งเกมแข่งขันทักษะทางภาษา
 และเพลงที่สอดคล้องกับบทเรียน นอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์สนุกสนานแล้ว
 ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ซึมซับโดยไม่รู้ตัว นอกจากนั้นเนื้อหาของเพลงยังเหมาะแก่การส่งเสริม
 วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ส่งเสริมปรับปรุงบุคลิกภาพ และยังก่อให้เกิดจิตนาการสร้างสรรค์
 อีกทั้งเกมการแข่งขันเป็นกลุ่ม ยังเหมาะแก่การพิจารณาส่งเสริมคุณธรรมต่อเด็ก เช่น ความสามัคคี
 ความรับผิดชอบ เป็นต้น

ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ เนื่องจากเป็นคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาทาง
 สำนักพิมพ์ จึงได้ออกแบบรูปเล่ม ตัวอักษร ขนาด ฯลฯ ให้เหมาะแก่การหยิบใช้ จะเห็นว่า
 รูปเล่มแข็งแรงทนทาน น้ำหนักพอเหมาะกับการนำไปใช้ ตัวอักษรชัดเจนถูกต้อง การแบ่งเนื้อที่

ต่าง ๆ ในแต่ละหน้าเหมาะสม ภาพประกอบมีศิลปะที่ดี สื่อความหมายได้ชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อเรื่องส่วนประกอบอื่น ๆ ได้แก่ สารบัญ เชิงอรรถ และบรรณานุกรม ถูกวางไว้ในส่วนที่ครูสามารถค้นหาได้ง่าย ทั้งการอ้างอิงที่ช่วยให้รู้ที่มาของคำหรือการอธิบายเพิ่มเติมช่วยให้เกิดพื้นฐานความเข้าใจต่อครูได้เป็นอย่างดี ภาคผนวก เกมและเพลงได้จัดทำตามลำดับ โดยกำกับเป็น "รหัส" ช่วยให้ครูผู้สอนค้นหาได้ฉบับไว ส่วนอภิธานศัพท์และส่วนโยงไม่ปรากฏ

การทดลองสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน

ความมุ่งหมายของการทดลอง

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของ นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน กับวิธีปกติ

สมมติฐานในการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒะวัน กับวิธีปกติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการทดลอง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห่ม (หมู่ประชานุเคราะห์) ตำบลบ้านห่ม อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียน 120 คน

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนบ้านห่ม (หมู่ประชานุเคราะห์) จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่

2.1.1 บทเรียนตามแนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

2.1.2 บทเรียนตามคู่มือครูสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกรมวิชาการ

2.1.3 แผนการสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

2.1.4 แผนการสอนวิธีปกติ

2.2 เครื่องมือวัดผล คือแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ซึ่งได้หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทดสอบก่อนทดลองสอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

3.2 ดำเนินการทดลอง กำหนดให้กลุ่มทดลองเรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน และให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนโดยวิธีปกติ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

3.3 ทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดลองก่อนสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทดลองสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กับวิธีปกติ โดยใช้สถิติ ANCOVA

สรุปผลการทดลอง

นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป ของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน และวิธีปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการทดลอง

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กับวิธีปกติ

ผลการทดลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กับวิธีปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่า กลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ สาเหตุอาจเนื่องมาจาก

1. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้รับการเรียนการสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่ยึดหลักธรรมชาติของภาษาไทยที่ความเด่นที่การออกเสียงคงที่ ด้วยวิธีสอนแบบสะกดตัวผสมคำ (Synthetic Approach) วิธีสอนแบบอ่านเป็นคำเป็นประโยค (Basal Readers Approach) และวิธีสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ (Experience Approach) แนวการสอนสำเร็จรูปของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ได้เอาเฉพาะส่วนดีของวิธีสอนแต่ละวิธีมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับการสอนภาษาไทย โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาทักษะทางภาษาจากใช้ประโยชน์ด้านภาษา และขยายประสบการณ์ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ ธรรมแสง ที่วิจัยพบว่า การสอนอ่านผสมผสานระหว่างวิธีสอนอ่านเป็นคำเป็นประโยค และการสะกดตัวผสมคำได้ผลดีกว่าการสอนแบบสะกดตัวผสมคำแบบเดียว (ไพฑูรย์ ธรรมแสง. 2519 : 42 - 49) และจากการศึกษาค้นคว้าของ แมรี และลอเรนซ์ พบว่า เด็กสามารถเรียนอ่านได้สามทาง ได้แก่ 1. สังเกตอ่านภาพและคำ (อ่านเป็นคำเป็นประโยค) 2. วิเคราะห์เสียง ผสมเสียงในการอ่าน (อ่านแบบสะกดตัวผสมคำ) และ 3. สมอรรถะถึงถึงประสบการณ์เดิม ช่วยขยายประสบการณ์ สามารถจำรูปคำในการอ่านได้ดีโดยครูและนักเรียนจัดทำแผนภูมิประสบการณ์ (Mary and Lawrence. 1949 : 194 - 196)

2. วิธีสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนการสอนอ่านที่มีความหมายครอบคลุมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน หลักภาษาสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กและหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ การอ่านบทเรียนอ่านที่เป็นนิทานหรือเรื่องราวสั้น ๆ มีภาพประกอบ นำไปสู่

การประเมินตัวละคร เด็กผู้อ่านสนใจเอาแบบอย่างพฤติกรรมของตัวละครเอก จากเรื่องของนิทานทั้งที่ ปัทมา สมพงษ์ ได้วิจัยพบว่า เด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สนใจอ่านนิทานที่มีตัวละครเอกเป็นสัตว์มีชีวิต หรือเด็กในวัยเดียวกันแต่กลับไม่สนใจที่จะอ่านนิยาย หรือเรื่องที่ผูกทำนองนิยายเลย (ปัทมา สมพงษ์. 2523 : 17 - 20) ฉะนั้นการอ่านบทเรียนอ่านจึงเป็นขั้นตอนการเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นรูปธรรมเหมาะสมกับวัยเรียนระดับ 6 - 12 ปี ที่เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเชิงรูปธรรม เรียนรู้จากสิ่งที่มีตัวตนได้ดี นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถจัดหมวดหมู่ ภูมิประเทศและเปรียบเทียบได้ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีเสริมกำลัง (Theory of Reinforcement) นั่นคือ ผู้เรียนได้อ่านภาษาเรื่องราวสั้น ๆ มีภาพช่วย ทำให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายลงเห็นว่าการอ่านเป็นของไม่ยาก เมื่ออ่านได้ย่อมได้รับคำชมเชยจากครู และการยอมรับจากเพื่อน ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนดียิ่งขึ้น การได้รับการเสริมกำลังใจ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี และมีความพยายามอย่างต่อเนื่อง (เอนกกุล กรันแสง. 2526 : 132)

3. วิธีสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน สอดคล้องกับทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) กล่าวคือ ขั้นตอนการขยายประสบการณ์ทางการอ่าน ที่ใช้คำแบบบทเป็นต้นนำไปสู่การแจกลูก ผสมคำอ่านโดยวิธีสอนอ่านแบบสะกดตัว ผสมคำ การนำคำในบทเรียนอ่านหรือคำที่แจกลูกไปสร้างแผนภูมิประสบการณ์ ที่มีเนื้อหาโยงไปสู่กลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ โดยมุ่งให้ผู้เรียนใช้คำที่อ่านได้และความหมายไปใช้เรียนในกลุ่มวิชาอื่นได้ ผู้เรียนย่อมใช้วิธีการหรือสิ่งที่ตนประสบความสำเร็จมาแล้ว ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดี และยังสอดคล้องกับกฎแห่งผลรับ (Law of Effect) กล่าวคือ ในขั้นกิจกรรมเสริมการอ่าน ผู้เรียนมีโอกาสนำคำที่ได้จากการแจกลูกผสมคำไปใช้ขยายการเรียนรู้ในวิชาอื่นหรือการแข่งขันทักษะทางภาษา เกมและเพลง ทำให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนได้เร็วลงเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ปรับตัวแก้ไขสิ่งบกพร่องของตน และหากประสบผลสำเร็จ จะเกิดความภูมิใจส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น (บันลือ พุฒชะวัน. 2523 : 37 - 38)

4. วิธีสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พุฒชะวัน สอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise)

และกฎแห่งการฝังตัว (Law of Fixation) ดังขั้นตอนการสอนขั้นกิจกรรมสรุปผล ซึ่งเป็น การทบทวนบทเรียนในสัปดาห์ รวมทั้งการแสดงผลงานของนักเรียน สรุปถึงประโยชน์ที่ ได้รับเกมและเพลง เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาได้หลายแบบ เข้าใจ ความหมายยิ่งขึ้น นอกจากจะช่วยขยายประสบการณ์ทางภาษาแล้ว ยังเป็นการเน้นย้ำ ทักษะทางภาษา เกิดการจดจำ ฝังตัว (บันได พุทธชะวัน. 2523 : 38) และ ผลของการเข้าใจความหมายในการอ่าน จึงทำให้เจริญเติบโตด้านภาษา ทั้งการแสดงออก และในด้านการรับ และความเจริญทางภาษา เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ (กอ สวัสดิ์หาพิชัย. 2515 : 8)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.2 การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นวิชาหรือระดับชั้นใด ๆ จำเป็นต้องอาศัย การอ่านเข้าช่วย การวางพื้นฐานความสามารถทางการอ่าน จึงควรได้รับการส่งเสริม อย่างจริงจังในระดับประถมศึกษา บุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางภาษา ย่อมศึกษาคนควา วิทยาการด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ดีและในระดับชั้นเรียน นักเรียนที่มีความสามารถ ทางการอ่าน ย่อมเรียนในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ อย่างได้ผลด้วย

1.2 การสอนอ่านทั้งสามรูปแบบ ได้แก่ การสอนแบบสะกดตัวผสมคำ : แบบเป็นคำ เป็นประโยค และแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ ต่างมีทั้งส่วนที่ส่วนเสียประกอบกัน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในการสอนอ่านทั้งสิ้น ครูผู้สอนควรต้องใช้จุดเด่นของการสอนแต่ละรูปแบบ มาใช้ในการสอนอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง

1.3 จากขั้นตอนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ล้วนเป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอน เคยปฏิบัติมาแล้วทั้งสิ้น หากครูจัดกิจกรรมครบตามกระบวนการ โดยการนำขั้นตอนดังกล่าว มาใช้ตามลำดับ การสอนอ่านย่อมเกิดประสิทธิภาพ แม้กับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่ม ประสบการณ์อื่น นั่นคือ เมื่อใดที่ครูจัดกิจกรรมการสอนอ่านหรือมีการอ่าน ครูผู้สอนย่อมสามารถ คัดแปลงขั้นตอนการสอนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ทั้งนี้เพื่อการเสริมสร้างความคิดรวบยอด

ในตัวยูเรียน อันเป็นเป้าหมายหลักในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.4 แนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของ ศาสตราจารย์บันลือ พฤษะวัน จัดทำในแนวการสอนแบบ "บูรณาการ" ที่ใช้วิชาภาษาไทยเป็นแกนนำ เชื่อมโยงไปสู่การเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยการสอนประจำชั้นเรียน ครูผู้สอนคนเดียว เป็นการลดภาระของครูผู้สอน หากสอนโดยการแยกเป็นรายวิชา อีกทั้งแนวการสอนสำเร็จรูปนี้ยังสนองการกำหนดหลักสูตรชั้นใช้เองในโรงเรียนด้วย ครูผู้สอนสามารถประยุกต์กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการสอนแบบบูรณาการนี้ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

1.5 ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ หรือบุคคลผู้มีหน้าที่โดยตรงในการเสริมสร้างกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล ควรจัดให้มีการส่งเสริมการใช้วิธีสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ในหลายรูปแบบ ตามแนวคิดที่ว่า "ไม่มีวิธีสอนใดใช้ได้ดีในทุกสถานการณ์" แนวการสอนสำเร็จรูปที่ใช้ในการทดลองสอนครั้งนี้เป็นวิธีหนึ่ง值得ส่งเสริมให้มีการใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยทางหนึ่ง อันเป็นการวางพื้นฐานการพัฒนาการศึกษาของชาติที่สำคัญยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

2.1 จากการศึกษาประวัติและผลงานของ ศาสตราจารย์บันลือ พฤษะวัน ผู้วิจัยพบว่า ผลงานของนักการศึกษาแต่ละคนได้สะท้อนภาพเหตุการณ์และลักษณะการพัฒนาการศึกษาในยุคสมัยที่เขาผลิตผลงานออกมาไม่มากนัก อันเป็นข้อมูลสำคัญที่ก่อเกิดการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีการศึกษาวิจัยชีวประวัติและผลงานของนักการศึกษาหรือนักการศึกษา ที่มีผลงานการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติในแต่ละระดับในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ยังมีได้ทำการศึกษาวิจัยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการศึกษาที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะจะทำให้ได้เรื่องราวและข้อมูลที่ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

อนึ่ง ชีวิตประวัติของนักการประถมศึกษา หรือนักการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ จะเป็นตัวอย่างให้อนุชนรุ่นหลังได้ทราบถึงความมานะพยายาม ความบากบั่นอุทิศส่ำหะ อย่างไร จึงประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นขวัญกำลังใจให้นักการศึกษาอีกมากได้ผลิตผลงานออกสู่ วงการศึกษา อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

2.2 จากวิธีสอนภาษาไทยตามแนวการสอนสำรสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ตามแนวการสอนแบบบูรณาการ ของ ศาสตราจารย์บันลือ พฤกษะวัน ครูศึกษาถ่นคว่ำ ต่อไปดังนี้

2.2.1 ศึกษาทดลองวัดความสามารถทางภาษาในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

2.2.2 ศึกษาทดลองวัดผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มประสบการณ์อื่น เช่น กลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพและทักษะ คณิตศาสตร์

2.2.3 ศึกษาทดลองสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษา

2.2.4 ทดริใช้เวลาในการศึกษาทดลองเป็นภาคการศึกษาหรือเป็นปี เพื่อศึกษาความสามารถทางการเรียนในระยะยาว ทำให้การทดลองสอนเกิดความต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ในการสังเกตผลได้ชัดเจนกว่า

2.2.5 ทดริทดลองสอนตามแนวการสอนแบบบูรณาการที่ใช้วิชากลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนนำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และกลุ่มการงาน พื้นฐานอาชีพ เป็นแกนนำสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

หนังสือเล่มและจุลสาร

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์. การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515.

โกวิท ประวาลพุกษ์. การวิเคราะห์เนื้อหา. เอกสารประกอบการอบรมการวิจัยปฏิบัติการ
การประเมินหลักสูตร ระหว่าง 12-16 กรกฎาคม 2525 เอกสารหมายเลข-6.

คล้อย ทรงนัมพิศธ. ปฏิทิน 100 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประจักษ์วิทยา, 2513.

บันลือ พุกขะวัน. การประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

_____. นิทานเสริมทักษะการอ่าน เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2530.

_____. นิทานเสริมทักษะการอ่าน เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2529.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.3. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

_____. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือครูสอน ป.6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

_____. บิณฑ์เกื้อจท่าไม้. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2527.

_____. ปิแวนหายไ้ไ้ไ้. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2528.

_____. โปรกเกล้า. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2527.

_____. มนุษย์ปากกระจิบ. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2528.

_____. มวลประสพการณและอุปเทศการสอน. ม.ป.ท., 2522.

บันลือ พฤษะวัน. ราชาเกลือสมุทร. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2528.

_____ . ลิมโมโห. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา, 2523.

_____ . วรรณกรรมกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.

_____ . สถานภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในพระชนมชีพผู้บริหารและคณะครู
ในสถานฝึกสอนและฝึกงาน. ม.ป.ท., 2522.

_____ . สอนอ่านให้เสริมสร้างกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2530.

_____ . หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2531.

_____ . หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เอราวัณการพิมพ์, 2521.

_____ . อุปทิศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

บันลือ พฤษะวัน และดำรง ศิริเจริญ. เทคนิคและประสบการณ์การเขียนตำราทางวิชาการ.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

ปัทมา สมพงษ์. หนังสือที่เด็กชอบ. ม.ป.ท., 2523.

หนังสือ หันนาคินทร. การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.

พุทธทาสภิกขุ. การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2527.

ปิญโญ สาธร. หลักการการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา, 2521.

ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด,
2528.

ศัพท์บัญญัติวิชาบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
2528.

_____ . สรุปประจำตัวข้าราชการ. กรุงเทพฯ : กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ส่วนทองดิน, 2520.

สงบบ ลักณะ. "เทคนิควิธีวิเคราะห์เนื้อหา ใจความ สื่อทางภาษา ออกมาเป็นตัวเลข,"
เอกสารประกอบการอบรมวิจัยปฏิบัติการครั้งที่ 6 เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียน
การสอน. กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ, 2525. อักสำเนา.

สีหสา พินิจกุล. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2515.

สีหสา พินิจกุล และนิศยา กาญจนวรรณ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2520.

หทัย คันทอง. "จุดสารหมายเลข 4 การประถมศึกษา," จุดสารวิชาการ. ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อักสำเนา.

_____. "จุดสารหมายเลข 10 จุดประสงค์การสอน," จุดสารวิชาการ. ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.

_____. การสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2529.

เอนกกุล กริแสง. จิตวิทยาการศึกษา. พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์, 2522.

วิทยานิพนธ์ หรือปริญยานิพนธ์

กุศล นาคะชาต. ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ สด คุรุมะโรหิต. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อักสำเนา.

เจเลียว พันธุ์สีดา. ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ หลวงวิจิตรวาทการ. วิทยานิพนธ์
อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อักสำเนา.

ชำนานู อิ่มสะอาด. ชีวติและผลงานด้านวรรณกรรมของ พุทธหาญภิกขุ. ปริญยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อักสำเนา.

ฐานันท์ แจ่มจันทร์. ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ. วิทยานิพนธ์
อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อักขระ.

ผ่องพรรณ ลวนานนท์ (สิมศิริ). ชีวประวัติและการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมเรื่องสำคัญของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์). วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2520. อักขระ.

รัชนิกร อินเล็ก. การประเมินคุณค่าหนังสือชีวประวัติของคนไทย ที่พิมพ์จำหน่ายระหว่าง
พ.ศ. 2475 - พ.ศ. 2523. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2526. อักขระ.

ลักษณะหญิง รัตสาร. การเขียนเชิงชีวประวัติไทยในสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อักขระ.

ศรีวิภา จรูญโรจน์ ณ อยุธยา. ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ สันต์ ท.โกมลบุตร.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อักขระ.

สุธิดา สุขนิยม. มาลัย สุทนต์และผลงานประพันธ์เชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อักขระ.

สุนัย คาราศิลป์. การจำแนกผลงานจากชีวประวัติที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพระหว่างปี
พ.ศ. 2516 - 2520. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อักขระ.

สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. ภูมิหลังของนักการศึกษาชั้นนำของไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักขระ.

สุวิมล ณะผลเลิศ. ชีวประวัติและผลงานของ ประยูร จรรยาวงศ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อักขระ.

วารสาร บทความ และสิ่งพิมพ์

นิติตพัฒนาบริหารศาสตร์, สถาบัน. แบบสอบถามเพื่อจัดประวัติใคร่เป็นใครในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันนิติตพัฒนาบริหารศาสตร์, 1 ธันวาคม 2531.

_____ บันลือ พลุชะวัน. "การประเมินศึกษากับคุณภาพ," ประชาศึกษา. 35(12) : 7 - 13 ;
กันยายน 2528.

_____ . "การอ่าน : กิจกรรมหลักในการสอน," ประชาศึกษา. 36(11) : 27 - 30 ;
สิงหาคม 2529.

_____ . "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการสอนอ่าน," ประชาศึกษา. 36(8) : 4 - 11 ;
พฤษภาคม 2529.

_____ . "คำสามัญพื้นฐานกับแบบฝึกอ่าน," สารพัฒนาหลักสูตร. 64 ; กรกฎาคม 2530.

_____ . "ทักษะในการอ่าน," วิทยจารย์. 84(9) : 7 - 10 ; กันยายน 2529.

_____ . "ทางเลือกแห่งการสอนอ่านเบื้องต้น," ประชาศึกษา. 36(9) : 26 - 30 ;
มิถุนายน 2529.

_____ . "ธรรมชาติของการอ่านกับการเรียนอ่านของเด็ก," วิทยจารย์. 86(9) ;
กันยายน 2532.

_____ . "แนวทางแห่งบูรณาการทางการสอน," ดูปริทัศน์. 4(12) : 20 - 23 ;
ธันวาคม 2522.

_____ . "แนวพัฒนาการสอนอ่านเบื้องต้น," วิทยจารย์. 85(2) : 20 - 35 ;
กุมภาพันธ์ 2530.

_____ . "แนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร," ประชาศึกษา. 38(7) : 3 - 7 ; เมษายน
2531.

_____ . "แนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร," ประชาศึกษา. 38(8) : 6 - 8 ; พฤษภาคม
2531.

_____ . "บทบาทของโรงเรียนกับผลผลิตทางการศึกษา," ประชาศึกษา. 33(10) :
10 - 16 ; กรกฎาคม 2526.

_____ . "บทเรียนอ่านที่ได้จากเด็ก," ประชาศึกษา. 37(2) : 15 - 20 ; พฤศจิกายน
2529.

_____ . "ประสบการณ์กับอุปสรรคการสอน," วิทยสาร. 29(21) : 14 - 16 ; 1
พฤศจิกายน 2521.

บันลือ ฤกษ์วัน. "ประสบการณ์กับอุปเทศการสอน," วิทยาสาร. 29(22) : 12 - 14 ;
15 พฤศจิกายน 2521.

_____. "ประสบการณ์กับอุปเทศการสอน," วิทยาสาร. 29(23) : 18 - 20 ;
1 ธันวาคม 2521.

_____. "ประสบการณ์กับอุปเทศการสอน," วิทยาสาร. 29(24) : 14 - 16 ;
15 ธันวาคม 2521.

_____. "แผนภูมิอานกับการพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษา," ประชาศึกษา. 37(1) :
20 - 32 ; ตุลาคม 2529.

_____. "ทิวทัศน์ผลการประถมศึกษา," ประชาศึกษา. 35(5) : 19 - 24 ; กุมภาพันธ์
2528.

_____. "สถานภาพของนิสิตฝึกสอนและฝึกงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก ใน
หรรณะของผู้บริหารและคณะครู," ครูปริทัศน์. 4(7) : 62 - 63 ; กรกฎาคม
2522.

_____. "หนังสือไม่สอนคน," ครูปริทัศน์. 9(1) : 38 - 44 ; มกราคม 2527.

_____. "หลักการประถมศึกษากับภาคปฏิบัติ," ประชาศึกษา. 33(3) : 12 - 18 ;
ธันวาคม 2525.

_____. "หลักสูตรแบบบูรณาการ," วิทยาจารย์. 85(6) : มิถุนายน 2530.

_____. "เอกภาพกับเอกลักษณ์," ครูปริทัศน์. 5(2) : 48 - 55 ; กุมภาพันธ์ 2523.

ไพฑูรย์ ธรรมแสง. "การเปรียบเทียบวิธีสอนภาษาไทยชั้น ป.1 ระหว่างวิธีสอนอ่านเป็นคำ
ปนกับแบบผสมอักษรกับวิธีสอนแบบผสมอักษรอย่างเดี่ยว," วารสารการวิจัยทางการศึกษา.
5 : 42 - 49, 2518.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. ที่ ทม 1005/1088. เรื่องขอสนับสนุนการศึกษาบุคลากร
ที่เป็นนักการประถมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มศว ประสานมิตร. ลงวันที่ 7
กรกฎาคม 2531.

สมพร เทพสิทธิ์า. "ครุตัวอย่างของโลก," วารสารศูนย์ศึกษา. 7 : 45 ; กันยายน 2503.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. "จะเลือกแบบภาวะการเป็นผู้นำกันอย่างไร," รัฐศาสตร์สาร.

3 : 40 - 41 ; มกราคม - เมษายน 2518.

อภิรัฐ (นามแฝง). "จากเพื่อนักการศึกษา," คู่มือปริทัศน์. 5 กันยายน 2523.

สัมภาษณ์

จรัส สัตยารักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2532.

บันลือ พงษ์ตะวัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2531, 8 พฤษภาคม
2532 และ 23 สิงหาคม 2532.

ประวิทย์ กาววิไล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านในตลาด
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2532.

ศิลา จาชนะนัยโยธิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
1515/4 ถนนพหลโยธิน สะพานควาย กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2532.

สมบัติ พงษ์ศรีรัตน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2532.

สมยศ มีเทศน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2532.

สุนทร สุนันท์ชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 60/95
หมู่บ้านเพลินวิภา ซอยวัดคนวลจันทร์ รามอินทรา บางกะปิ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 28
เมษายน 2532.

หทัย คันทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธงชัย คำพิมพ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้อง 12 - 605
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ 20 มีนาคม
2532 และ 28 สิงหาคม 2532

- Bandura, Albert. Social Learning Theory. Eaglewood Cliffs, New Jersey : Prentic-Hall, 1977.
- Berelson, Bernard. Content Analysis in Communication Research. New York : Hafner Publishing, 1971.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey : Educational Testing Service, 1952.
- Haines, Helen E. Living with books. 2nd ed. New York : Columbia Univ. Press, Co., 1930.
- Horne, Marion Van. Give Children Wings : A Manual to Write for Children. New York : The Comittee on World Literacy and Christian Literature, 1970.
- Kendall, Pual Murray. The Art of Biography. New York : W.W. Norton, 1967.
- Kerlinger, Fyed N. Foundations of Behavioral Research. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1973.
- Klusener, Erika Emma. "Else Lasker-Schuler-Eine Biographie Older Ein Werk?," Dissertation Abstracts International. 40 : 4068-A ; January, 1980.
- Kulshrestha, Indira. Supplementary Readers-Preparation and Evaluation. New Delhi : National Council of Education Research and Training, 1972.
- Mary Frank & Lawrence. How to Help Your Child in School. New York : Signet Key book, The American Library, 1949.
- Petrie, Dennis Wayne. "Ultimately Fiction : A Study of Design in Modern American Literary Biography," Dissertation Abstracts International. 40 : 5058-A ; March, 1980.
- Samon, Jud Burton. "Sagebruch Falstaff : A Biographical Sketch of James, Warren Nye," Dissertation Abstract International. 40 : 4199-A ; January, 1980.
- Sarna, Jonathan Daniel. "Nordecae M. Noah : Jacksonian Politician and American Jewish Communal Leader-A Biographical Study," Dissertation Abstract International. 40 : 4199-A ; January, 1980.
- Scott, A.F. Current Literary terms. p. 34. London : Macmillan, Co., 1965.
- Stape, John Henry. "The Writing of Howards End : Biographical, Critical and Textual Studies," Dissertation Abstracts International. 40 : 4612-A ; February, 1980.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์พิจารณาบุคลากรการประถมศึกษา

เกณฑ์เลือกบุคคลสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ 1

แบบสัมภาษณ์ที่ 2

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความเห็นชอบใน แผนพัฒนาบุคลากรการประถมศึกษา
แผนเลือกบุคคลสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน และแบบสัมภาษณ์
บุคคลผู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. รศ.หทัย คันทอง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มศว ประสานมิตร

2. ผศ.วราคม ที่สุกะ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มศว ประสานมิตร

3. ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มศว ประสานมิตร

4. ผศ.สมบัติ ศัญชัยรัตน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. นายสมยศ มีเทศน์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนกลุ่มทดลอง แผนการสอนกลุ่มควบคุม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน มีดังนี้

1. ศาสตราจารย์บัณฑิต พิทยะวัน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มศว พิษณุโลก
2. รศ.หทัย พันหยง ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มศว ประสานมิตร
3. นายธานี จันทรา หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ (นักวิชาการ 6) สำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

4. นายนิยม เมฆสงค์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

5. นางวีระวรรณ สุขสมบูรณ์ อาจารย์สายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห่ม (ห่มประชาอุเคราะห์) อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น

เกณฑ์พิจารณาบุคลากรการประถมศึกษา

เกณฑ์พิจารณาบุคลากรการประถมศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อเลือกสรรบุคคลที่จะนำมาศึกษาค้นคว้าประวัติ ผลงาน และทดลองใช้ผลงาน อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา โดยเกณฑ์ดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณา เห็นชอบโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการประถมศึกษาจำนวน 5 ท่านแล้ว จึงถือเป็นเกณฑ์การพิจารณาบุคลากรการประถมศึกษาที่เชื่อถือได้

บุคลากรการประถมศึกษา ที่จะนำมาศึกษาประวัติ ผลงานและนำผลงานมาทดลองใช้ ครั้นนี้ต้องเป็นบุคคลที่ประกอบด้วยความซื่อสัตย์ในต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านชีวประวัติ การศึกษา และการทำงาน พิจารณาดังนี้

1.1 สำเร็จการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการทำงาน จากสถานการประถมศึกษา

โดยตรง

1.2 ปฏิบัติงานในสาขาการประถมศึกษาโดยตลอด

1.3 สัมผัสชีวิตการประถมศึกษาทุกระดับ ได้แก่ ระดับท้องถิ่น ระดับเขตการศึกษา

และระดับชาติ

2. ด้านผลงาน เป็นบุคลากรปฏิบัติงานด้านวิชาการประถมศึกษา (ภายในกลไก

ของกระทรวง และกรม)

2.1 ผลงานที่ปรากฏมุ่งนำไปใช้ในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

2.2 ผลงานทั้งหมดมุ่งเน้นพัฒนาการประถมศึกษาโดยเฉพาะ

2.3 มีค่าควรแก่การนำไปใช้ในการเรียนการสอน

3. เกียรติภูมิ

3.1 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์สาขาการประถมศึกษา

3.2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาหลักสูตรการประถมศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง

3.3 ได้รับการเผยแพร่ผลงานสู่การแก้ปัญหาการเรียนการสอนเป็นปัจจุบัน

4. อื่น ๆ

เกณฑ์เลือกบุคคลสัมภาษณ์

เกณฑ์เลือกบุคคลที่สัมภาษณ์ จัดทำขึ้นเพื่อเลือกสรรบุคคล ผู้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ในด้านต่าง ๆ โดยเกณฑ์นี้ผ่านความเห็นชอบจากยูนิเวอร์ซิตี ในสาขาต่าง ๆ จำนวน 5 ท่าน จึงถือเป็นเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

บุคคลผู้จะได้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ประวัติชีวิต และผลงาน ของ ศาสตราจารย์ บันลือ พุกกะวัน ต้องเป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นนักการศึกษา สาขาคณะประณตศึกษา
2. เป็นผู้รู้หรือเคยอยู่หน่วยงาน การประณตศึกษา
3. เป็นผู้เกี่ยวข้องกับงานการประณตศึกษา
4. สนใจการสอนภาษาไทยในระดับประณตศึกษา
5. สนใจงานคนควาของ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
6. เคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน
 - 6.1 เคยร่วมงานในหน่วยงานราชการ
 - 6.2 เคยร่วมงานคนควา ทดลอง วิจัย
 - 6.3 เคยร่วมประชุม สัมมนา งานด้านการประณตศึกษา
 - 6.4 เคยร่วมสถาบันการศึกษา
 - 6.5 สัมพันธ์ส่วนบุคคล เช่น เป็นอาจารย์ กับศิษย์

แบบสัมภาษณ์ที่ 1

แบบสัมภาษณ์นี้ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน ผู้เป็นเจ้าของชีวประวัติ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลโดยตรง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กระทำทั้งหมด 3 ครั้ง ต่างกาลและเทศะ วิธีการสัมภาษณ์เป็นไปในลักษณะการสนทนากัน ระหว่างผู้วิจัยกับเจ้าของชีวประวัติในขอบเขตของประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยตั้งหัวข้อตามลำดับ อนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียด กว้างขวางการสัมภาษณ์จึงเป็นไปในลักษณะไม่เป็นทางการ มีอิสระในการตอบคำถาม ดังนั้นประเด็นคำถามต่าง ๆ จึงกว้างและครอบคลุมประวัติชีวิตด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงปัจจุบันนี้

แบบสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน

ครั้งที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....

1. ด้านที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1.1 ขอทราบประวัติชีวิตของท่าน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ภูมิลำเนา

ชีวิตวัยเด็ก

สถานศึกษาเล่าเรียน

1.2 ขอให้ท่านเล่าถึงชีวิตวัยเรียน เหตุการณ์ประทับใจ ดังต่อไปนี้

วัยเรียนตอนต้น (ประถม มัธยม)

.....

วัยเรียนตอนปลาย (ในประเทศ ต่างประเทศ)

.....

1.3 ขอทราบรายละเอียด เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัวของท่าน ดังต่อไปนี้
ชีวิตในครอบครัว รวมทั้งปัญหาและการแก้ปัญหา

.....
แรงเสริมของภาวะครอบครัว ที่มีต่อการสร้างสรรค์ชีวิตนักการประถมศึกษา

.....
ความคิดเห็นของผู้นำครอบครัว

อื่น ๆ (ถ้ามี)

2. ด้านที่เกี่ยวกับการทำงานและผลงานทางวิชาการ

2.1 ขอทราบชีวิตการทำงานของท่านรวมทั้งผลงานต่าง ๆ ในระหว่างนั้น ดังต่อไปนี้

บุคลากร

บุคลากรประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน

บุคลากร

บุคลากรประถมศึกษา

ศึกษานิเทศก์

ตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

อื่น ๆ ถ้ามี

2.2 ขอให้ท่านเล่าถึงเหตุการณ์ประทับใจ อุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการทำงาน
รวมทั้งวิธีแก้ไขจนสำเร็จลุล่วงไป ดังต่อไปนี้

ปรัชญาการทำงานริเริ่มสร้างสรรค์

ผลงานชิ้นแรก

ผลงานจากการเป็นครูประถมศึกษา

ผลงานจากการเป็นศึกษานิเทศก์

ผลงานจากตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

อื่น ๆ ถ้ามี

2.3 ขอให้ท่านเล่าถึงเกียรติประวัติที่ได้รับ จากการทำงานในระดับต่าง ๆ รวมทั้ง
แนวทางแห่งการมีชื่อเสียง ได้รับการยกย่อง การยอมรับในผลงานตลอดจนอุปสรรคแห่ง
แนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ ตามลำดับ

3. เกี่ยวกับทัศนะ ความเห็นต่อการประถมศึกษาไทย จากอดีต ปัจจุบัน

3.1 ขอทราบทัศนะเกี่ยวกับการประถมศึกษา ดังนี้

เกี่ยวกับหลักสูตร

เกี่ยวกับการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการวัด - ประเมินผล

เกี่ยวกับการบริหาร - การจัดการ

เกี่ยวกับครูประถมศึกษา

อื่น ๆ ถ้ามี

3.2 ในฐานะที่ท่านเป็นนักการศึกษาท่านหนึ่ง ขอให้แสดงความคิดเห็นต่อแนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลงของการประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับหลักสูตร

ด้านการเรียนการสอน

ด้านการวัดประเมินผล

ด้านการบริการ - การจัดการ

ด้านการผลิตบุคลากรการประถมศึกษา

อื่น ๆ (ถ้ามี)

3.3 ภาคผนวก

.....

แบบสัมภาษณ์ที่ 2

แบบสัมภาษณ์ต่อไปนี้ ใช้สัมภาษณ์บุคคลผู้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บันเลื้อ หฤฤทธิ์วัน ในด้านการดำเนินชีวิต การทำงาน ผลงานทางวิชาการ และอื่น ๆ วิธี
การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะสนทนาและสอบถามใน 5 ประเด็นใหญ่ ๆ ที่วิเคราะห์แล้วว่า
ครอบคลุมจุดประสงค์ของการวิจัย แต่ละประเด็นจะดำเนินการสัมภาษณ์ตามลำดับข้อ
อาจมีการอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละข้อ - เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบในรอบของแต่ละประเด็น
หากมีข้อใดเพิ่มเติมอีกในแต่ละประเด็นคำถาม ผู้สัมภาษณ์จะพิจารณาและถามต่อเป็นข้อ ๆ ไป
อนึ่ง การสัมภาษณ์นี้จะไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามและ
แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยผู้สัมภาษณ์ได้บันทึกข้อมูลทั้งหมดลงในเทปบันทึกเสียงและแบบ
การบันทึกการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บันเลื้อ หฤฤทธิ์วัน

ครั้งที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา

สถานที่

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ นามสกุล

เพศ อายุ ปี

ตำแหน่งปัจจุบัน

ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ

2. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน

2.1 ท่านรู้จักกับ ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน เมื่อใด อย่างไร

.....

2.2 ท่านเกี่ยวข้องกับ ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน ในส่วนใด อย่างไร

.....

2.3 ท่านเคยมีปัญหากับการทำงานร่วมกันหรือไม่ (ถ้ามี) แก้ไขอย่างไร

.....

2.4 งาน อื่นนอกเหนือจากงานประจำในตอนนั้น ท่านรู้จักในแง่ใดอย่างไร

.....

2.5 อื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

3. ทรัพย์สินความเห็นส่วนตัวต่อ ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน

3.1 ตำแหน่ง ศาสตราจารย์กับคุณประณตศึกษา ในความรู้สึกของท่านเป็นอย่างไร

.....

3.2 ขอทราบลักษณะนิสัยตามความเห็นของท่าน

.....

3.3 ในการทำงาน ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน วางตัวกับท่านอย่างไรบ้าง ...

.....

3.4 เหตุที่ทราบตอนนั้น การดำเนินชีวิตของ ศาสตราจารย์บัณฑิต พุฒะวัน เป็น
อย่างไรบ้าง

3.5 อื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

4. ภาพพจน์เฉพาะตัวของ ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน

4.1 ขอทราบการครองตนในชีวิตประจำวัน และในการทำงานของ ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน

4.2 นอกจากผลงานทางวิชาการแล้ว งานที่เด่นไม่ปรากฏรูปลักษณะหรือไม่อย่างไร

4.3 ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน มีวิถีชีวิตที่ต่างไปจากเพื่อนร่วมงานท่านอื่น ๆ อย่างไร

4.4 กับบุคคลอื่น ๆ ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน ปฏิบัติอย่างไรบ้าง

4.5 อื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ความประทับใจในรูปแบบของ ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน

5.1 ผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับภาระการประณการศึกษา ท่านมีความเห็นอย่างไร

5.2 ขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับ เกียรติภูมิที่ ศาสตราจารย์บัณฑิต หฤชนะวัน ได้รับ

5.3 การดำเนินชีวิตช่วงใด ที่ส่งผลให้มีการผลิตผลงานทางวิชาการและเป็นอย่างไร

5.4 บุคลิกภาพใดบ้างที่เอื้อต่อการพัฒนาการประณการศึกษาทั่ว ๆ ไป ขึ้นไป

5.5 อื่น ๆ (ถ้ามี)

6. ภาคผนวก

ภาคผนวก ข

เปรียบเทียบขั้นตอนการสอนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เปรียบเทียบชั้นคอ การสอน

กลุ่มทดลอง

การสอนอ่านตามแนวการสอนสำเร็จรูป

กลุ่มควบคุม

การสอนอ่านตามวิธีปกติ

1. อ่านแผนภูมิการสอนอ่าน

2. ทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

3. ขยายประสบการณ์ทางการอ่าน

4. จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน

5. กิจกรรมสรุปผล

1. ฟังและอ่านคำใหม่

2. อธิบายความหมายของคำใหม่

3. เขียนคำใหม่ และความหมาย

4. อ่านในใจ สันทนาเรื่องราวที่อ่าน

5. อ่านออกเสียง

6. กิจกรรมเสริมทักษะ

โครงการสอนกลุ่มทดลอง

(105 คาบ)

ความคิดรวบยอด

การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการใช้ภาษาที่ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. ให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. ให้สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. ให้นิสนิยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

เนื้อหา

1. การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำในมาตราต่าง ๆ
2. การผันอักษร
3. การอ่านคำควบกล้ำ
4. การอ่านอักษรนำ
5. การอ่านคำยากเฉพาะ
6. คำสัมผัสคล้องจอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คัดแปลงการสอนอ่านตามแนวการสอนสำเร็จรูป คู่มือครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ของ ศาสตราจารย์บันลือ พฤษะวัน

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่าน
2. บัตรคำ บัตรภาพ เกม เพลง
3. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
4. สีเมจิก ดินสอสี กรรไกร มีดตัด
5. ไหมบรรทัดยาว เครื่องเย็บและลวดเย็บกระดาษ

การประเมินผล

ใช้วิธีการ

1. การสังเกต
2. ตรวจผลงานภาคปฏิบัติ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 1

เรื่อง วันเปิดเรียน

ความกึ่กรวบยอก

การฝึกสนทักษะทางภาษาช่วยใ้การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ดี

จุดประสงคทัวไป

1. เพื่อใ้หม้ทักษะในการอ่านกำ และประโยค
2. เพื่อใ้เขาใจเรื่องท้อานและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการส่อนอ่านที่ 1 เรื่อง "วันเปิดเรียน" (ภาพประกอบ) ดังนี้

นักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้า ทุกคนก็ใจที่ไ้ขึ้นชั้นใหม่ ทุกคนสนใจในห้องเรียนใหม่ ปรีชาชี้ให้เพื่อนดูป้ายชื่อครูที่โต๊ะ "สุภา สมใจ" ทุกคนก็ใจมาก เราดีใจที่ไ้ครูสุภามาสอนเราวิชาชีม่ือ "ครูสุภา กำลังเดินมา" เราทุกคนนั่งลงไ้โต๊ะเรียนเราจะทำให้ครูสุภาตกใจ ครูสุภามาหยุดหน้าห้องเรียน เสียงระฆังโรงเรียนก็ดังขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู
- ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องท้อาน
- ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสมการณ์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 1 เรื่อง วันเปิดเรียน
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไม้บรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษและลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการสอนอ่านบทที่ 1 เรื่อง วันเปิดเรียน

สัปดาห์ที่ 1 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

ภาพช่วยสื่อความหมายให้รับรู้เรื่องราวที่อ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกชื่อสิ่งที่ปรากฏในแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

รูปภาพจากแผนภูมิการอ่านบทที่ 1 เรื่อง วันเปิดเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการมาเรียนของนักเรียน
2. ให้นักเรียนดูภาพที่ปรากฏในแผนภูมิการอ่านบทที่ 1
3. ครูถามถึงแผนภาพในแผนภูมิฯ ให้นักเรียนตอบ
4. อภิปรายถึงบทบาทของสิ่งมีชีวิตในแผนภูมิฯ

สื่อการเรียนรู้

แผนภูมิการอ่านบทที่ 1 เรื่อง วันเปิดเรียน

ประเมินผล

สังเกตการตอบคำถาม

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านทีละประโยคทำให้เกิดทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของประโยคในแผนภูมิได้

เนื้อหา

การอ่านประโยคในแผนภูมิการอ่านบทที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอ่านนำทีละประโยค แล้วให้นักเรียนอ่านตาม
2. สนทนา ชี้คำถามถึงปัญหา ความหมายของแต่ละประโยค
3. ให้นักเรียนอ่าน 2 - 3 เที่ยว
4. สรุปเรื่องราวที่อ่าน และอภิปราย

คาบที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การถามตอบเป็นการฝึกฝนทักษะการคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ และอภิปราย เช่น

- 1.1 จากภาพเป็นนักเรียนชั้นใด
- 1.2 ทำไมนักเรียนรู้ว่าครูสุภาจะสอนเขา
- 1.3 ครูสุภาหยุดที่หน้าห้องเรียนทำไม

ฯลฯ

2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องราวที่อ่าน และประโยชน์ที่ควรนำไปปฏิบัติ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 1

ประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. การแสดงความคิดเห็น

คาบที่ 4 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องท่่านจะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวมากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่าเรื่องท่่านได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง วันเปิดเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนาการมาเรียนของนักเรียน
2. นักเรียนผลัดกันเล่าเรื่องท่่าน
3. ครูเสริมและแก้ไขเรื่องภาษา
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องราวทั้งหมด

สื่อการสอน

1. แผนภูมิการอ่านเรื่อง วันเปิดเรียน
2. โต๊ะ ม้านั่ง

ฯลฯ

ประเมินผล

สังเกตจากการเล่าเรื่อง

คาบที่ 5 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสนทนาซักถามเรื่องราวที่อ่าน เป็นการกระชับความเข้าใจเรื่องราวยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกหน้าที่ของครูกับนักเรียนได้

เนื้อหา

บทบาทของตัวละครจากแผนภูมิการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนอ่านตามลำพังเพื่อตอบคำถาม
2. ครูถามถึงบทบาทของครูต่อนักเรียน
3. ครูถามบทบาทของนักเรียนต่อครู
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทบาทของครูและนักเรียน

สื่อการสอน

1. แผนภูมิการอ่าน
2. ครู
3. นักเรียน

ประเมินผล

การตอบคำถาม

คาบที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแบ่งกลุ่มย่อย 3 - 4 คน ทำให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแยกเสียงสระจากประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เสียงสระจากประโยคในแผนภูมิการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3 - 4 คน
2. นักเรียนร่วมกันแยกเสียงสระที่ปรากฏในประโยคทุกประโยค เช่น นัก - สระ ะ

เป็นต้น

3. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงาน ทุกกลุ่ม
4. ครูคอยแก้ไขข้อบกพร่อง
5. นักเรียนบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

1. แผนภูมิการอ่าน
2. กระดาษฟลีสแบ็ก

ประเมินผล

1. การเสนอผลงาน
 2. สิ่งเกตการรวมงาน
-

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การเรียงรูปสระจากบทอ่านจะช่วยทบทวนความรู้เดิม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเรียงรูปสระที่ใดจากแผนภูมิการอ่านตามลำดับได้

เนื้อหา

เรียงรูปสระต่าง ๆ จากแผนภูมิการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำแผนภูมิรูปสระคิดไว้ นักเรียนร่วมกันอ่าน
2. นักเรียนนำรูปสระที่ใดจากแผนภูมิการอ่านแยก เรียงตามลำดับ
3. ตรวจสอบจากแผนภูมิรูปสระ (32 รูป)

สื่อการสอน

แผนภูมิรูปสระ 32 รูป

ประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานของนักเรียน
2. สังเกต

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกผสมคำ ช่วยฝึกทักษะการอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำใหม่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การแจกลูกผสมคำ เช่น นักเรียน โตเรียน สนใจ กำลัง นั่ง เสี่ยงระฆัง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำคำแบบหมาฝึกแจกลูกบนกระดาน พร้อมทั้งซักถามเรื่องความหมายของแต่ละคำ
2. นักเรียนฝึกแจกลูกผสมคำตามคำแบบจากสมุดผสมคำ
3. นักเรียนบอกความหมายจากคำต่าง ๆ โดยครูคอยแก้ไข

สื่อการสอน

สมุดผสมคำ

ประเมินผล

1. สังเกต
2. ทบทวนคำถาม

คาบที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเขียนแผนภูมิประสมการณ เป็นการขยายประสมการณทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถนำประสมการณในชีวิตประจำวัน มาเขียนเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสมการณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูคัดลอกคำแบบที่ไดจากการฝึกแจกลูกผสมคำ ให้นักเรียนอ่านทบทวน
2. นักเรียนบอกความหมาย ครูคอยช่วยเหลือ
3. นักเรียนช่วยกันแต่งเป็นประโยคจากคำที่คัดลอกมาแล้ว
4. ครูนำประโยคเหล่านั้นให้นักเรียนเรียบเรียงเป็นเรื่องราวตามลำดับ

สื่อการสอน

1. กระดาษเขียนแผนภูมิ
2. สีเมจิก
3. ลวดเย็บ

ประเมินผล

การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมจัดทำแผนภูมิ

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเขียนแผนภูมิประสมการณ เป็นการขยายประสมการณทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเขียนแผนภูมิประสมการณได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสมการณ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สันทนาเรื่องราว ความหมายจากประโยคที่แต่งไว้
2. นักเรียนช่วยกันเขียนแผนภูมิจากประโยคต่าง ๆ
3. ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ไข
4. อ่านแผนภูมิฯ และเขียนลงในสมุดบันทึก

สื่อการสอน

1. กระดาษเขียนแผนภูมิ
2. สีเมจิก

ประเมินผล

สังเกต ตรวจผลงาน

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านช้าบ่อย ๆ ช่วยเพิ่มทักษะการอ่านได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิประกอบภาพได้

เนื้อหา

การอ่านแผนภูมิประกอบภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. สันทัดถึงลักษณะ ตัวอักษรในแผนภูมิ
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แข่งขันอ่านโดยใช้ความถูกต้อง ความพร้อมเพรียง เป็นเกณฑ์ตัดสิน อ่านกลุ่มละ 2 - 2 เทียว
3. ครูชมเชยและแก้ไขนักเรียนอ่อน

สื่อการสอน

แผนภูมิประกอบภาพ

ประเมินผล

สังเกตความพร้อมเพรียงแต่ละกลุ่ม

ภาพที่ 12 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

ภาษาในบทเพลงทำให้เกิดความสนุกสนาน และสร้างเจตคติที่ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอ่านบทเพลงได้
2. นักเรียนสามารถร้องเพลงได้

เนื้อหา

เพลงโรงเรียนของเรา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สันทนาเรื่องเพลง
2. อ่านบทเพลง และช่วยกันอภิปรายความหมายจากบทเพลง
3. ครูร่อนนำทีละวรรค นักเรียนร้องตาม
4. ครู และนักเรียนร้องพร้อมกันและแสดงท่าทางประกอบ
5. สรุปเนื้อหาบทเพลง สร้างเจตคติ
6. บันทึกลงในสมุด

สื่อการสอน

แผนภูมิบทเพลง กลอง ฉิ่ง

ประเมินผล

การแสดงความดีใจเห็น ความร่วมมือ

คาบที่ 13 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสรุปเป็นการทบทวนทักษะทางภาษาวิธีหนึ่ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านและแผนภูมิประสบการณ์ได้

เนื้อหา

1. ทบทวนการอ่านแบบแผนภูมิอ่าน
2. ทบทวนการอ่านตามแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสนทนาเรื่องที่เรียนผ่านไปแล้ว
2. นำแผนภูมิการอ่านและแผนภูมิประสบการณ์ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันอย่างละ 2 เที้ยว
3. ครูคอยแก้ไขและชมเชย
4. สรุปเรื่องราวจากแผนภูมิทั้งสอง

สื่อการสอน

แผนภูมิอ่านเรื่อง วันเปิดเรียน แผนภูมิประสบการณ์

ประเมินผล

สังเกตความพร้อมเพียงจากการอ่านแผนภูมิ

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

บทเพลง นอกจากเป็นการฝึกฝนทักษะทางภาษาแล้วยังเกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอ่านบทเพลงได้
2. นักเรียนสามารถร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบได้

เนื้อหา

บททวนบทเพลง โรงเรียนของเรา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนร้องเพลง โรงเรียนของเรา โดยยังไม่ให้ดูแผนภูมิเพลง
2. ทัดแผนภูมิเพลง นักเรียนอ่านพร้อมกัน
3. ร้องเพลง ผลัดกันแสดงท่าทาง ประมาณ 3 - 4 กลุ่ม
4. ครูและนักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับ

สื่อการสอน

แผนภูมิเพลง โรงเรียนของเรา กลอง ฉิ่ง

ประเมินผล

สังเกตการอ่านแผนภูมิเพลง การแสดงท่าทางประกอบเพลง การมีส่วนร่วม

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

แผนภูมิประสบการณ์ให้ประโยชน์ด้านการฝึกฝนทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากแผนภูมิประสบการณ์ได้

เนื้อหา

ประโยชน์ของแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงผลงานที่ได้รับจากการเรียนตามแผนภูมิการสอน
อ่านเรื่อง วันเปิดเรียน
2. ครูอธิบายถึงประโยชน์ของแผนภูมิประสบการณ์
3. ชมเชยผลงานนักเรียนและมอบหมายงานแก่นักเรียนที่เรียนช้า

สื่อการสอน

แผนภูมิประสบการณ์ แบบฝึกหัดสำหรับเด็กเรียนช้า

ประเมินผล

การตอบคำถามของนักเรียน ผลงาน

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 2

เรื่อง โลซิงซ่า

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านที่ 2 เรื่อง "โลซิงซ่า" (ภาพประกอบ) ดังนี้

"หยุด หยุด ดึงกราวฉันทันที" สมนึกพูด ประไพใช้เท้าแตะพื้น ชิงช้าก็เบาลง
จนหยุด ประไพลงชิงช้า สมนึกขึ้นโลซิงซ่า สมนึกโลซิงซ่าแรงขึ้น ชิงช้าก็ขึ้นสูงขึ้น
ประไพตะโกนและชี้มือ "สายชิงช้าหลุดแล้ว" สมนึกยอตัวนั่งบนชิงช้า ใช้เท้าแตะดิน
"สายชิงช้าหลุดตรงไหน" ถามแล้วแหงนดูสาย "เวลาโลแรง ๆ ขอชิงช้าจะหลุดลง"
ประไพชี้ ประไพชี้ขึ้นนั่ง "ขอโดยสัปดาห์นี้" สมนึกยอมและช่วยนับ "เอ้าหนึ่ง เอ้าสอง..."
"ฝนตกแล้วจ้ะ" สมนึกตะโกนแล้ววิ่งไป

กิจกรรมการเรียนการสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 2 เรื่อง โลโซ่งซ่า
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไหมบรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษและลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจผลงานการภาคปฏิบัติ
3. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการอ่านบทที่ 2 เรื่อง โลโซซ่า

สัปดาห์ที่ 2 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความกึ่กรวบยอก

การดูภาพ เคาเรื่องจากภาพเป็นการส่งเสริมความคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบรรยายเหตุการณ์จากภาพได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลโซซ่า"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สันทนาเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านของเด็ก
2. เด็กดูแผนภูมิการอ่าน เคาภาพเหตุการณ์ ครูตอบอนคำถามเข้าสู่เรื่อง
เด็กตอบคำถาม
3. ครู นักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์จากภาพในแผนภูมิ

สื่อการสอน

แผนภูมิสอนอ่านเรื่อง "โลโซซ่า"

ประเมินผล

การตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การฝึกอ่านทีละประโยค ช่วยเน้นให้เข้าใจความหมายของรูปประโยค

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกความหมายของประโยคที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลซิงซ่า"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครู และนักเรียนช่วยกันฝึกอ่านซ้ำ ๆ ทีละประโยคพร้อมอธิบายความหมายร่วมกัน
2. นักเรียนอ่านทีละประโยค ครูคอยซักถามความหมายของแต่ละประโยค
3. สรุปเรื่องย่อในแผนภูมิการอ่าน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลซิงซ่า"

ประเมินผล

สังเกต ตอบคำถาม

คาบที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านนำ อ่านตามเป็นการฝึกทักษะการอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลโซงซ่า"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครอบคลุมความสำคัญของการอ่านนำ อ่านตามและประโยชน์ที่จะได้รับ
2. อาสาสมัครอ่านนำ นักเรียนอ่านตาม 2 - 3 จบ
3. นักเรียนอ่านพร้อมกัน 2 - 3 จบ
4. สรุป และบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลโซงซ่า"

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน

คาบที่ 4 (20 นาที)

ความคาดหวัง

การเล่าเรื่องที่อ่านมาแล้วช่วยทบทวนให้เข้าใจเรื่องราวมากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่าเรื่องราวจากแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลชิงช้า"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสนทนาดึงการเล่นโลชิงช้า เช่น ความสนุก ความปลอดภัย เป็นต้น
2. ให้นักเรียนอาสาสมัครผลัดกันเล่าเรื่องราวจากแผนภูมิ 2 - 3 คน
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจากแผนภูมิ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลชิงช้า"

ประเมินผล

สังเกตการรวมอภิปราย

คาบที่ 5 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกผสมคำ โดยใช้คำใหม่เป็นแนวทางช่วยขยายประสบการณ์ทางภาษาเพิ่มขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถใช้คำใหม่และคำต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การใช้ ห นำ เช่น หยุค หลุด แหงน หนึ่ง เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันหาคำที่มี ห นำจากแผนภูมิ พร้อมอธิบายถึงความหมายของคำ
2. ครูและนักเรียนช่วยกันแจกคำ ผสมคำใหม่ นอกเหนือจากแผนภูมิ
3. สรุปและบันทึก

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่าน แผนภูมิอักษรนำ สมุดผสมคำ

ประเมินผล

ตรวจผลงาน

คาบที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การรู้ความหมายของคำจะสามารถนำมาแต่งเป็นประโยคได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่มี ห นำได้

เนื้อหา

แต่งประโยคง่าย ๆ จากคำที่มี ห นำ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูยกตัวอย่างการนำคำใหม่มาแต่งเป็นประโยคง่าย ๆ
2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 3 - 4 คน แต่งประโยคจากคำที่แจกแล้ว
3. ช่วยกันนำประโยคที่ช่วยกันแต่งไว้เสนอหน้าชั้นเรียน
4. ครูคอยให้กำลังใจและแก้ไขภาษา

สื่อการสอน

บัตรคำ แผนภูมิการสอน สมุดผสมคำ

ประเมินผล

สังเกต ผลงาน

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกผสมคำ โดยใช้คำใหม่เป็นแนวทางช่วยขยายประสบการณ์ทางภาษายิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถพูดคำที่มี ร ล ทวนเกล้าได้

เนื้อหา

อักษรทวนเกล้า ร ล เช่น ทราว ทรง กลัว เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนหาคำที่มี ร ล ทวนเกล้าจากแผนภูมิ
2. ถามนักเรียนถึงการทวนเกล้าด้วย ร ล
3. ใช้สมุดผสมคำให้นักเรียนอ่านและผสมคำ
4. แสดงความหมายและแต่งประโยคง่าย ๆ
5. สรุปและบันทึก

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่าน สมุดผสมคำ

ประเมินผล

ตรวจผลงาน

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การใช้คำแต่งประโยคผูกเป็นเรื่องราว เป็นการฝึกฝนทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคและผูกเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสมการณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายถึงการนำประโยคง่าย ๆ มาเรียงลำดับเป็นเรื่องราว
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอประโยคที่คิดแต่งแล้ว เรียงลำดับเป็นเรื่องราว
3. ครูคอยชักเกลารูปประโยคให้ต่อเนื่อง

สื่อการสอน

กระดาน ชอล์ก

ประเมินผล

สังเกต การตอบคำถาม เสนอรูปประโยค

คาบที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การใช้คำแดงประโยคผูกเป็นเรื่องราวให้อ่าน เป็นการฝึกสนทนาทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถผูกประโยคและเขียนเป็นแผนภูมิประสบการณ์ได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียงประโยคที่เสนอไว้ เป็นเรื่องราวโดยเขียนบนกระดาน
2. ครู นักเรียนอ่านและแก้ไขข้อความบางประโยค แล้วเขียนลงบนกระดาน
3. ครู และนักเรียนร่วมกันอ่าน 2 - 3 คน ผลัดกันอ่านนำ
4. ครูให้นักเรียน 2 - 3 คน ผลัดกันอ่านนำ
5. นักเรียนอ่านพร้อมกัน แล้วบันทึก

สื่อการสอน

กระดาษเขียนแผนภูมิ สีเมจิก กระดาน ชอล์ก

ประเมินผล

ตรวจผลงาน สังเกต

ภาพที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเล่นเกมนอกจากสนุกสนานแล้ว ยังเสริมประสบการณ์ทางภาษายิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่เสียงเหมือนกันได้

เนื้อหา

เกมเสียงเหมือน (ภาคผนวก)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูยกตัวอย่างคำที่มี ห น้ ำ เช่น หมว ให้นักเรียนคนที่ 1 หากำที่มีเสียงสระ ำ แล้วแต่งประโยคจากคำที่ออกมาเป็นประโยคง่าย ๆ คนละประโยคตามลำดับ
2. ครูชมเชย สรุปล และแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ

สื่อการสอน

บัตรคำ "หมา"

ประเมินผล

สังเกตการตอบคำถาม การแต่งประโยค การมีส่วนร่วม

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การใช้ประโยชน์จากคำที่อ่านช่วยเสริมทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถวาดภาพและเขียนอธิบายภาพได้

เนื้อหา

วาดภาพจากความหมายของคำที่กำหนดให้ หมา แหวน หวี กลม ครู

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนาถึงการวาดภาพ ประโยชน์ และวิธีการวาดภาพให้นักเรียนเข้าใจ
2. ยกบัตรคำ 5 คำ เพื่อให้นักเรียนเลือกแล้ววาดตามความหมายของคำ
3. ให้นักเรียนเลือกวาด 1 คนต่อ 1 ภาพ (บัตร)

สื่อการสอน

กระดานวาดภาพ สีสันสอ บัตรคำ

ประเมินผล

สังเกตการประกอบกิจกรรม

ตอนที่ 12 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอธิบายความหมายของภาพนอกจากเสริมทักษะทางภาษาแล้ว ยังเป็นการฝึกฝน
การกล้าแสดงออกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายจากภาพได้

เนื้อหา

การบรรยายภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เมื่อนักเรียนวาดแล้วให้เขียนอธิบายภาพเป็นประโยคสั้น ๆ อย่างน้อย 1 ประโยค
2. ครูตรวจผลงาน แก้ไขคำผิด
3. นักเรียนเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยการบรรยายภาพของตน
4. ครูสรุป และแก้ไขสิ่งบกพร่อง

สื่อการสอน

บัตรคำ อุปกรณ์การวาดภาพ

ประเมินผล

ตรวจผลงาน การเสนอผลงาน

คาบที่ 13 (20 นาที)

ความถึกรวบยอก

การสรุปทบทวนแผนภูมิการอ่านช่วยย้าเพื่ให้เกิดทักษะทางภาษาขึงขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

ทบทวนแผนภูมิการอ่าน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูสนทนาเรื่องที่เรียนผ่านไปแล้
2. เสนอแผนภูมิการอ่านให้เด็กอ่านท่อม ๆ กัน
3. ซักถามถึงความหมายของประโยค
4. แกไขในสิ่งบกพร่อง
5. ใ้ให้นักเรียนช่วยกันสรุปใจความทั้งหมด

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "โลชิงช้า"

ประเมินผล

การอ่าน คอบคำถาม

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเน้นย้ำการแจกลูกสะกดคำ เป็นการเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำที่มี ห น้า และควบกล้ำควย ร ล ได้

เนื้อหา

บทวนอักษร ห น้า และควบกล้ำ ร ล

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้บัตรคำที่มี ห น้า และ ร ล ควบกล้ำ อธิบายการแจกลูกและความหมาย
2. นักเรียนช่วยกันอ่านบัตรคำที่ครูเตรียมมาพร้อมทั้งอธิบายความหมายหรือแต่งประโยค
3. ครูคอยแก้ไข ขอบทครองของนักเรียน

สื่อการสอน

บัตรคำ ห น้า และ ร ล ควบกล้ำ

ประเมินผล

การตอบคำถาม ความสนใจ

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมผลงานจัดเป็นหมวดหมู่จะทำให้ง่ายแก่การเรียนรู้ ทบทวนในโอกาสต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเก็บรักษาผลงานให้เป็นหมวดหมู่ได้

เนื้อหา

การทบทวนและเก็บรวบรวมผลงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำแผนภูมิประสบการณ์ที่ร่วมกันจัดทำมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง
2. อธิบายวิธีเก็บรักษาและการใช้
3. นักเรียนช่วยกันเก็บไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น แผนภูมิประสบการณ์ แผนภูมิเพลง และ

งานวาดภาพ

4. ครูสรุปบทเรียน และแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการสอน

แผนภูมิประสบการณ์ ลวดเขียนกระดาษ

ประเมินผล

สังเกตความร่วมมือทำกิจกรรม

แผนการสอนร่วมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 3

เรื่อง วันวิสาขบูชา

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีทักษะในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านบทที่ 3 เรื่อง "วันวิสาขบูชา" (ภาพประกอบ) ดังนี้

"พ่อชา เ็นนี้เราไปหมูนเทียนกันไหมคะ" ชายวัยกลางคนกับเด็กชายหัวเราะ "เราจะไปหมูนเทียนกันทำไม" อร่ามล้อเลียน "ที่ไม่เคยเรียนถึงวันวิสาขบูชาหรือ" อุ่นถามพี่ชาย "อรุ่นรู้ไหมหมูนเทียนทว่าวันไหนก็ไ้" "แล้วทำไม เข้าชวนกันไปละ" อุ่นโต้ตอบ อุ่นโมโห ทว่าไม่ไล่ต่อร่ามทันที พ่อโบกมือห้าม "ไม่เอา ชุกกันคี่ ๆ ชัก" "อรุ่นชุกไม่ถูก เวียนเทียนกว่าหมูนเทียน" พี่ชายชุก "น้องเขาลองความรู้เราดูเท่านั้น" พ่อแกล้วให้กับอรุ่น อร่ามเลยชุกชม "อรุ่นใช้คำชุกถูกต้องคี่ะครับ" "เอา ไปหากอกไม้รูปเทียนกันเดอะ"

กิจกรรมการเรียนการสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ท้าความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน

- ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน
 ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน
 ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไม้บรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษและลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการอ่านบทที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา

สัปดาห์ที่ 3 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความคาดหวัง

การเล่าเรื่องจากภาพตามที่เข้าใจ เป็นการสร้างความคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถแสดงความคิดเห็นจากภาพได้

เนื้อหา

ภาพจากแผนภูมิเรื่อง "วันวิสาขบูชา"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนดูภาพจากแผนภูมิการอ่าน
2. สันทนาเรื่องของภาพในแผนภูมิ
3. ช่วยกันเล่าเรื่องจากภาพ
4. ตอบคำถามตามที่ครูกำหนด
5. สรุปเรื่องที่ช่วยกันตอบ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา

ประเมินผล

สังเกต

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความถึกรวนชอค

การอ่านทีละประโยคช่วยย้าความเข้าใจเรื่องราวยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนบอกความหมายของประโยคต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

เรื่องในแผนภูมิการอ่านบทที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนอ่านพร้อมกันทีละประโยค ครูคอยแก้ไข
2. ครูและนักเรียนรวมอธิบายความหมายของแต่ละประโยค จนจบ
3. สรุปใจความสำคัญ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 3 เรื่อง วันวิสาขบูชา

ประเมินผล

สังเกต

ภาพที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านนำและอ่านตาม ก่อให้เกิดทักษะการอ่านเป็นอย่างดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง วันวิสาขบูชา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้อาสาสมัคร 2 - 3 คน ผลัดกันอ่านนำแล้วให้นักเรียนที่เหลืออ่านตาม
2. สลับกันอ่านนำ-อ่านตาม 2 - 3 เที่ยว
3. สรุปว่าให้นักเรียนอ่านซากในบทเรียนเพื่อจะนำมาแจกลูกสะกดคำต่อไป

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่าน บัตรคำ

ประเมินผล

ตอบคำถาม สังเกต

คาบที่ 4 (20 นาที)

ความผิดปกติของยอ

การแจกแจงสาคค่าเป็นการแสวงหาความรู้ในการอ่านเพิ่มขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกค่าใหม่ใดถูกต้อง

เนอหา

คำที่ใช้ ท นำ เช่น หวาน หลาน ทุน น้อยหน้า ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทรู่นำคำยากในบัตรคำเพื่ออธิบายความหมายและแจกลูกสะกดคำ
2. แจกลูกสะกดคำ บนกระดานคำ
3. นักเรียนฝึกแจกลูกสะกดคำพร้อมกัน
4. สรุปการใช้ "ห" นำ

สื่อการสอน

บัตรคำ กระดาน ชอล์ก

ประเมิณผล

สังเกต ตอบคำถาม

คาบที่ 5 (20 นาที)

ความกิจกรรมย่อย

การอ่านตามลำพังเป็นการให้โอกาสเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่านแก่นักเรียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถอ่านคำที่แจกลูกสะกดคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำที่ใช้ ห นำนกระดานคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูชี้แจงกิจกรรมการอ่านตามลำพัง
2. ให้นักเรียนอ่านตามลำพัง หรือเป็นกลุ่มโดยครูใช้เวลา 10 นาที
3. นักเรียนบันทึกผล
4. นักเรียนอ่านคำที่แจกลูกบนกระดานคำพร้อมกัน

สื่อการสอน

บัตรคำ กระดาน ชอล์ก

ประเมินผล

สังเกตความร่วมมือและการแสดงความคิดเห็น

ภาพที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมการแข่งขันทางภาษาช่วยเพิ่มพูนทักษะภาษาไทยอีกวิธีหนึ่ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

แสดงความคิดเห็นร่วมกัน แลวนำเสนอได้

เนื้อหา

เล่าเรื่องจากประสบการณ์ "วันวิสาขบูชา"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายวิธีเล่น แล้วแบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม
2. ให้แสดงความคิดเห็นร่วมกันตามหัวข้อที่กำหนดให้เวลาตามความเหมาะสม
3. ส่งตัวแทนเสนอความคิดเห็นของกลุ่มจนครบทั้ง 5 กลุ่ม ครูชมเชย
4. สรุปร่วมกัน

สื่อการสอน

กระดาษ สีเมจิกหรือปากกา

ประเมินผล

สังเกตความร่วมมือและการแสดงความคิดเห็น

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ช่วยให้เข้าใจภาษายิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ เช่น วันวิสาขบูชา ทำบุญตักบาตร เวียนเทียน
โบสถ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายวิธีการพร้อมยกตัวอย่าง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มแล้วช่วยกันแต่งประโยคตามกำหนด
3. เสนอประโยคทีละกลุ่ม แล้วช่วยกันเลือกประโยคที่เหมาะสม จดครบ
4. ครูคอยเขียนบนกระดานคำ

สื่อการสอน

กระดาน สีเมจิก

ประเมินผล

สังเกตการทำงานร่วมกัน การแต่งประโยคที่มีความหมาย

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การผูกเรื่องราวจากประโยคช่วยเสริมความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถผูกประโยคเป็นเรื่องราววันวิสาขบูชาได้

เนื้อหา

การผูกเรื่องเป็น "แผนภูมิประสบการณ์"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนเรียบเรียงประโยคให้เหมาะสม (ครูคอยช่วยเหลือ)
2. ให้อาสาสมัคร ช่วยกันเขียนเรื่องราวที่ได้ในกระดาษแผ่นใหญ่
3. อ่านแผนภูมิประสบการณ์ 2 - 3 เที่ยว
4. ครูสรุปเรื่องราวจากแผนภูมิประสบการณ์

สื่อการสอน

กระดาษแผ่นใหญ่ สีเมจิกใหญ่ ลวดเขียนกระดาษ กรรไกร

ประเมินผล

ดูความถูกต้องของประโยค สังเกตการร่วมมือและแสดงความคิดเห็น

คาบที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เพลงช่วยเสริมความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของวันวิสาขบูชาได้

เนื้อหา

เพลง "พุทธประวัติ"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูคิดแผนภูมิเพลงพุทธประวัติ
2. ครูและนักเรียนช่วยกันอ่านแผนภูมิเพลง โดยครูเป็นผู้เล่าประกอบ
3. ร้องตามครู 1 - 2 เที่ยว
4. ช่วยกันร้อง 2 - 3 เที่ยว
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาบทเพลง

สื่อการสอน

แผนภูมิเพลงพุทธประวัติ ภาพการประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้า

ประเมินผล

ตอบคำถาม สังเกตความสนใจ

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกสะกดคำช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษาโดยยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกคำใหม่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำที่ใช้ "อ" นำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำคำยากในบัตรคำ อธิบายความหมายแจกลูกสะกดคำให้นักเรียนเข้าใจ
2. ครูและนักเรียนฝึกแจกลูกสะกดคำจากบัตรคำที่กำหนดให้
3. นักเรียนหาคำใหม่ที่มีความหมายคนละ 1 คำ
4. สรุปการใช้ "อ" นำ

สื่อการสอน

บัตรคำ กระดาน ชอล์ก

ประเมินผล

ตรวจผลงาน

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้เป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคง่าย ๆ จากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแต่งประโยคจากคำที่ "อ" นำ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. อธิบายการแต่งประโยคง่าย ๆ จากคำที่กำหนดให้ เช่น อุ่น : อุ่นหวาน เป็นต้น
2. ครูยกบัตรคำหรือคำที่แจกกลุ่ให้นักเรียนแต่งประโยคในกระดาษที่แจกให้

3 - 5 ประโยค

3. ตรวจ สรุป และครูแก้ไข

สื่อการสอน

กระดาษฟลีสแบ็ก บัตรคำ

ประเมินผล

ตรวจผลงาน

ตอนที่ 12 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมการแข่งขันทักษะทางภาษาเป็นการทบทวนการอ่านและเกิดความสุขสำน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำยากได้

เนื้อหา

เกม ทายคำแข่งขัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายวิธีเล่นให้นักเรียนเข้าใจ
2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ครูชูบัตรคำยาก นักเรียนคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่มอ่าน กลุ่มไหนอ่านได้จะได้นั่งก่อน
ถ้าอ่านไม่ได้ให้รอคำใหม่ กลุ่มนั่งหมดก่อนเป็นฝ่ายชนะ
4. ครูสรุป นักเรียนอ่านบัตรคำยากเหล่านั้น

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

สังเกต

คาบที่ 13 (20 นาที)

ความคาดหวัง

การเน้นย้ำการแจกลูกสะกดคำที่เรียนมาแล้วเป็นการตรวจสอบความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำ "ห" นำและ "อ" นำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

บทวนการแจกลูกสะกดคำจากบทเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูถามถึงการแจกลูกสะกดคำจากบทเรียน
2. นำบัตรคำที่ได้จากการเรียนให้นักเรียนอ่านและบทวนวิธีแจกลูกสะกดคำ
3. อ่านบัตรคำพร้อมกันทั้งหมด
4. ครู และนักเรียนช่วยกันสรุป

สื่อการสอน

บัตรคำ ห อ นำ

ประเมินผล

การตอบคำถาม การอ่าน

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การอ่านแผนภูมิประสมการณและแถบประโยค เป็นการเพิ่มทักษะทางภาษาให้คงทน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิประสมการณและแถบประโยคได้

เนื้อหา

อ่าน ทบทวนแผนภูมิประสมการณและแถบประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำแผนภูมิประสมการณช่วยกันแต่งให้นักเรียนอ่านเดี่ยว หรืออ่านเป็นกลุ่มย่อย
2. ครูชูแถบความหมายของคำให้นักเรียนแต่งเป็นประโยคแล้วให้นักเรียนอ่าน
3. สรุป แนะนำแก้ไขนักเรียนที่อ่านช้า

สื่อการสอน

แผนภูมิประสมการณ แถบประโยค

ประเมินผล

สังเกตการอ่านและตอบคำถาม

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมแข่งขันและเพลงเสริมความรู้ความเข้าใจภาษาและยังเกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนมีส่วนร่วมในการแข่งขันและร้องเพลงได้ทุกคน

เนื้อหา

ทบทวน เกมและ เพลง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและนักเรียนเล่นเกมทายคำแข่งขันที่เคยเล่นมาแล้ว โดยใช้คำที่ยากและไม่ซ้ำกับครั้งที่แล้ว
2. ร้องเพลงตามแผนภูมิเพลง "พุทธประวัติ"
3. สรุปลงสิ่งที่ได้จากเนื้อเพลง
4. สรุบทบทเรียนในสัปดาห์

สื่อการสอน

แผนภูมิเพลง บัชรคว่ำ

ประเมินผล

สังเกต การซักถามของนักเรียน

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 4

เรื่อง ไกรจะตัดสิน

ความถี่รวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ไปได้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีทักษะในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องทอานและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านที่ 4 เรื่อง "ไกรจะตัดสิน" (ภาพประกอบ) ดังนี้

ส่องแสงไปซื้อกับข้าว และซื้อของใช้ผูกพันไปซื้อกับข้าวกัน เคนเบียดเสียดกัน แมค้ามักจะวางของมาลำทาง ทางก็แกลบลงอีก ขณะที่ส่องแสงกำลังทอสม เธอถูกเบียด ส่องแสงถูกเบียดคลมลง เธอหับสมของแมค้ามสม ส่องแสงรับช้ออกย แมค้ามะบังกับให้ช้อสม ส่องแสงยอมรับช้อสมทลมหับแตกเหานัน แมคาก็ไม่ยอม อ้างว่า สมไม่แกลบก็ต้องซ้ำ ผูกพันเห็น เห็นส่องแสง และช่วยกันผูกกับแมค้าม แมค้ามะเสียงดัง ทนที่ช้อกับข้าวผูกพันมาก จนเกินกันไม่ได้ ส่องแสงกับแมค้ามะตกลงกันอย่างไรก็

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องทอาน

ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 วัดกิจกรรมเสริมการอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 4 เรื่อง ใครจะตัดสินใจ
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไม้บรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษและลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการสอนอ่านบทที่ 4 เรื่อง ใครจะตัดสิน

สัปดาห์ที่ 4 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสนทนาก่อนการเรียน เป็นการแสดงออกถึงความพร้อมที่จะเรียนรู้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์การจ่ายตลาดได้

เนื้อหา

สนทนาเกี่ยวกับการจ่ายตลาด

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำการสนทนาด้วยคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับการเตรียมตัวจ่ายตลาด การไปจ่ายตลาด และอื่น ๆ นักเรียนคอยตอบคำถาม
2. หาอาสาสมัคร เล่าประสบการณ์การไปจ่ายตลาดว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
ประมาณ 2 - 3 คน
3. สรุปเรื่องราวการสนทนาร่วมกับนักเรียน

สื่อการสอน

ภาพผลไม้ ภาพเหตุการณ์ในตลาด

ประเมินผล

สังเกตการใช้ภาษาจากการสนทนาและตอบคำถาม

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การดูภาพช่วยให้เกิดจินตนาการและสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาพูดได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดูภาพได้

เนื้อหา

ดูภาพจากแผนภูมิการอ่านเรื่อง ใครจะตัดสิน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้เด็กดูภาพในแผนภูมิการอ่านบทที่ 4
2. ครูถามคำถามที่เกิดเหตุ ฯลฯ จากภาพ
3. นักเรียนตอบคำถามสั้น ๆ ครูคอยขยายความหมาย
4. ครู นักเรียนช่วยกันสรุป การดูภาพว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เป็นต้น

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง ใครจะตัดสิน

ประเมินผล

สังเกตการสนทนากันมีส่วนร่วมและการใช้ภาษา

ภาพที่ 3 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การอ่านทีละประโยคทำให้เข้าใจความหมายของประโยคและเรื่องราวโดยตลอด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของแต่ละประโยคได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง ใครจะตัดสินใจ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอ่านนำทีละประโยค อย่างช้า ๆ พร้อมชี้มือไปค้ว
2. อธิบายความหมายของแต่ละประโยค จนจบแผนภูมิ
3. ให้นักเรียนอ่านทีละประโยค พร้อมแสดงท่าทางประกอบเป็นบางประโยค
4. ให้นักเรียนอ่านซ้ำ พร้อม ๆ กัน 2 - 3 เที่ยว
5. สรุปเรื่องราวที่ได้จากแผนภูมิ

สื่อการสอน

แผนภูมิการสอนอ่านเรื่อง ใครจะตัดสินใจ ภาพผลไม้ เช่น ส้ม แตงโม ฯลฯ

ประเมินผล

สังเกตความสนใจในบทเรียน เช่น การแสดงความคิดเห็น การแสดงออกการอ่านแผนภูมิ

ตอนที่ 4 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอภิปรายถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร เป็นการแสดงความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นแล้วนำเสนอได้

เนื้อหา

อธิบายถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครจากแผนภูมิการอ่านเรื่อง ใครจะตัดสินใจ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้อภิปรายถึงบุคลิกลักษณะของ "ส่องแสง" และเผด็จราชผลไม
2. ประเมินตัวละครทั้งสองและตัดสินว่าใครดีหรือไม่ดีอย่างไร
3. จัดแผนกลุ่มเสนอผลและสรุป

สื่อการสอน

กระดานฟลีสเทป

ประเมินผล

การทำงานเป็นกลุ่ม ตรวจสอบผลการอภิปราย

ภาพที่ 5 - 6 (40 นาที)

ความถี่รวมยอด

การฝึกผันวรรณยุกต์ช่วยให้เข้าใจหลักและการใช้ภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถผันวรรณยุกต์จากอักษรเดี่ยวได้

เนื้อหา

การผันวรรณยุกต์โดยใช้อักษรกลางเป็นหลัก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำแผนภูมิการผันวรรณยุกต์ โดยใช้อักษรกลางเป็นหลัก ติดบนกระดานคำ แล้วฝึกการผันวรรณยุกต์ ดังนี้

ป	ป	ป	ป	ป
ท	ผ	ท	ผ	ช
ล	หล	ล	หล	ล
ซ	ส	ซ	ส	ซ
ญ	หญ	ญ	หญ	ญ

2. ครูสรุปการผันวรรณยุกต์ อักษรเดี่ยวเมื่อใช้เสียงจัตวา ต้องใช้ "ห" นำ

สื่อการสอน

แผนภูมิการผันวรรณยุกต์

ประเมินผล

สังเกตความสนใจ การตอบคำถามเกี่ยวกับการผันวรรณยุกต์

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ แสดงถึงการเข้าใจความหมายของคำและความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้และอธิบายความหมายได้

เนื้อหา

แต่งประโยคจากคำที่ฝึกผันวรรณยุกต์ เช่น ผ่า ส้ม หมู ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายวิธีแต่งประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ ให้เข้าใจ
2. ครูชูบัตรคำที่เคยผันวรรณยุกต์มาแล้ว ให้นักเรียนแต่งเป็นประโยคที่ละบัตรคำ

จนครบ

3. นักเรียนเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียน โดยมีครูคอยแนะนำแก้ไข

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยค

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การใช้คำที่กำหนดให้ถูกเป็นเรื่องราวเป็นการแสดงความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การผูกเรื่องราวจากคำพ้องเสียง ไค-แก นว-หนา ไม-ไหม ยา-หยา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำพ้องเสียงเป็นคู่ ๆ
2. นักเรียนเสนอผลงาน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกประโยคที่ไ้ใจความ เพื่อเขียนเป็นแผนภูมิประสบการณ์

ต่อไป

สื่อการสอน

บัตรคำพ้องเสียง

ประเมินผล

ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยค

คาบที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

แผนภูมิประสบการณ์เป็นผลงานร่วมกันของนักเรียน ก่อให้เกิดความภูมิใจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเขียน อ่านและอธิบายเรื่องราวในแผนภูมิประสบการณ์ได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสบการณ์จากประโยคของคำพ้องเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้นักเรียนเรียงลำดับเรื่องราวจากประโยคที่คัดเลือกไว้แล้ว
2. ชักเกลาให้เข้าใจความกลมกลืน
3. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนลงในกระดาษแผ่นใหญ่ และร่วมกันอ่าน 2 - 3 เที่ยว
4. ครูถามความหมายในแผนภูมิ และสรุปความรวมมือ

สื่อการสอน

กระดาษแผ่นใหญ่ สีเมจิกใหญ่ กรรไกร ลวดเย็บ

ประเมินผล

สังเกตความร่วมมือการมีส่วนร่วม ตรวจสอบแผนภูมิประสบการณ์

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ ทำให้เกิดทักษะทางภาษาและความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้อย่างมีความหมาย

เนื้อหา

แต่งประโยคจากคำ อยู่ อย่าง อย่า อยาก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูยกตัวอย่างการนำคำทั้ง 4 แต่งเป็นประโยคให้นักเรียนดู อธิบายความหมายจนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำที่มี "อ" นำ คำละ 2 ประโยค
3. ตรวจ เพะนำ แกไข
4. สรุปคำที่มี "อ" นำ

สื่อการสอน

แถบประโยค

ประเมินผล

ตรวจผลงาน

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกสะกดคำ เป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแจกลูกอ่านคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

แจกลูกสะกดคำในมาตราแม่ กม กบ กก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. สาธิตการแจกลูกสะกดคำในมาตราแม่ กม กบ กก จนนักเรียนเข้าใจ
2. ใช้สมุดผสมคำให้นักเรียนอ่าน
3. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม อ่านสมุดผสมคำเวียนจนครบ พร้อมกับบันทึกลงในสมุดงานของแต่ละคน ครูตรวจและสรุป

สื่อการสอน

สมุดผสมคำ แม่กม แม่กบ แม่กก

ประเมินผล

สังเกตการอ่านสมุดผสมคำ ตรวจสมุดงาน

คาบที่ 12 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมภาษาไทย ช่วยให้เข้าใจและเกิดทักษะทางภาษาแล้วยังเกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถใช้คำต่าง ๆ ได้และเกิดความสนุก

เนื้อหา

เกมจายตลาด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
2. ครูอธิบายกติกาการเล่นจนเป็นที่เข้าใจ
3. เล่นเกมจายตลาด (ภาคผนวก เกมและเพลง)
4. สรุปการเล่นเกม รวมทั้งแนวคิดว่าได้อะไร

สื่อการสอน

บัตรคำ กลองกระดาษ

ประเมินผล

สังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ตอนที่ 13 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนบทเรียนช่วยเน้นย้ำทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เปรียบเทียบการผันวรรณยุกต์กับอักษรกลางได้

เนื้อหา

ทบทวนแผนภูมิการผันวรรณยุกต์โดยใช้อักษรกลางเป็นหลัก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทดสอบแผนภูมิเปรียบเทียบการผันวรรณยุกต์
2. อ่านทบทวนตามแผนภูมินั้น
3. ช่วยกันจำแนกการผันวรรณยุกต์ที่เป็นอักษรกลางและอักษรเดี่ยว
4. อ่านซ้ำ 2 - 3 เที่ยว ตอบคำถามและสรุป

สื่อการสอน

แผนภูมิการผันวรรณยุกต์

ประเมินผล

ถาม ตอบ

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนบทเรียนเป็นการเน้นย้ำให้เกิดทักษะทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านและอธิบายความหมายของแถบประโยค และแผนภูมิประสมการณได้

เนื้อหา

ทบทวนการอ่านแถบประโยคและแผนภูมิประสมการณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูคิดแถบประโยคและแผนภูมิประสมการณให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียง ให้นักเรียนอ่านพร้อมทั้งการซักถามความหมาย

2. สนทนาถึงข้อที่ควรแก้ไข เช่น การเขียน การเรียบเรียง และการอธิบายความหมาย

3. สรุปถึงประโยชน์ของแผนภูมิ

สื่อการสอน

แถบประโยค แผนภูมิประสมการณ สมุดแจกลูกผสมคำ

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน ดาม-ตอบ

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนเกมแข่งขันนอกจากจะได้รับความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นเกมจ่ายตลาดและใช้คำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ทบทวน เกมจ่ายตลาด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ครูอธิบายวิธีเล่นเกมนี้ ที่นักเรียนเคยเล่นมาแล้ว
2. ดำเนินตามขั้นตอนเกมจ่ายตลาด (ภาพแนวคิด เกมและเพลง)
3. สรุปประโยชน์ที่ได้รับ

สื่อการสอน

บัตรคำ กลองกระต่าย

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 5

เรื่อง คาวกับเคื่อน

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น ๆ ได้ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีทักษะในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องท่อนและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านที่ 5 เรื่อง "คาวกับเคื่อน" (ภาพประกอบ) ดังนี้

คาวเป็นพี่ชาย เคื่อนเป็นน้องชาย เคื่อนเป็นเด็กช่างพูด มักอ่อนพ่อแม่เสมอ คาวรักน้องมาก และมักตามใจน้องเขาทั้งสอง ต้องเปิดไปเลี้ยงที่หนองน้ำทุกวัน วันหนึ่ง เคื่อนตอนเปิดไปก่อน คาวช่วยห่อหีบาน เคื่อนได้เอาเปิดไปแลกของเล่นสองตัว ความมาดิ่งที่ หนองน้ำ เห็นน้องเล่นของเล่นอยู่ แต่คาวมิได้สงสัย พอตกเย็นก็ต้องตอนเปิดกลับบ้าน เปิดหายสองตัว พ่อก็ดุคาวอย่างมาก ต่อมาเคื่อนก็เอาเปิดแลกของเล่นอีก คาวก็ถูกดุอีก แต่ คาวก็ทนนิ่ง เคื่อนไม่ยอมรับกับพ่อแม่เรื่องเปิดหาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน

- ชั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน
 ชั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน
 ชั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 5 เรื่อง ท้าวทศบาล
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไม้บรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษหรือลวกเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการสอนอาบที่ 5 เรื่อง คาวกัมเคื่อน

สัปดาห์ 5 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสนทนาจากการอ่านภาพในเรื่องเป็นการนำไปสู่การอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากการอ่านภาพได้

เนื้อหา

การอ่านภาพในบทอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้ดูภาพจากเรื่องในบทอ่าน
2. สนทนาซักถาม ใครทำอะไร กำลังทำอะไร เป็นต้น
3. ให้นักเรียนเล่าเรื่องราวที่ควรค่าเน้นไปตามความเข้าใจ
4. ครูและนักเรียนสรุปตามแนวคิดของนักเรียน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "คาวกัมเคื่อน"

ประเมิผล

สังเกต การแสดงความคิดเห็นและถามตอบ

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวในบทอ่านได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "ดาวกับเคียน"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอ่านแผนภูมิต่อประโยค นักเรียนอ่านตาม
2. นักเรียนอ่านทีละประโยค ครูคอยอธิบาย ชี้ถามความหมายของแต่ละประโยค

จนจบเรื่อง

3. นักเรียนอ่านพร้อมกัน ครูคอยแนะนำ แก้ไข
4. ครูซักถาม การแก้ปัญหาจากเรื่องราวในบทอ่าน แล้วสรุป

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "ดาวกับเคียน"

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน การถาม-ตอบเรื่องราวบทอ่าน

คาบที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสะกดตัวอ่านคำใหม่ นำไปสู่การเรียนรู้ทักษะภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านและอธิบายความหมายใหม่ได้

เนื้อหา

คำใหม่ ไคแก่ เสมอ อ่อน นอน เลียง หนองน้ำ ไร่ ไร่ ก่อน หน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันหาคำใหม่ในบทอ่าน
2. สะกดคำใหม่จากบัตรคำ ครูคอยอธิบายความหมายของคำเหล่านั้น
3. ครูให้นักเรียนอ่านบัตรคำอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับซักถาม ความหมายของคำเหล่านั้น
4. สรุปและจดบันทึก

สื่อการสอน

บัตรคำใหม่

ประเมินผล

การตอบคำถามความหมายของคำใหม่

ภาพที่ 4 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกคำ ช่วยเพิ่มทักษะการอ่านภาษาไทยมากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสนุกสนานกับเกมการแข่งขัน

เนื้อหา

การแจกคำแมลง เช่น หนอน นิ่ง กง จง ร้องเพลง ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายการแจกคำในแมลง ให้นักเรียนเข้าใจ
2. นักเรียนแจกคำจากสมุดผสมคำ แมลง โดยครูอธิบายและคอยแก้ไขข้อบกพร่อง
3. ครูและนักเรียนช่วยกันแจกคำ 1 - 2 เทียว
4. บันทึกคำที่แจกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

สมุดผสมคำ แมลง

ประเมินผล

สังเกตการอ่านและแจกคำ

คาบที่ 5 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกคำช่วยเพิ่มทักษะการอ่านภาษาไทยมากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแจกคำ แม่กน เพิ่มขึ้นได้

เนื้อหา

การแจกคำแม่ กน เช่น ตอน คน ชน ฉะนั้น ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายการแจกคำในแม่กน ให้นักเรียนเข้าใจ
2. นักเรียนแจกคำจากสมุดผสมคำแม่กน โดยครูอธิบาย และคอยแก้ไขข้อบกพร่อง
3. ครู นักเรียนช่วยกันแจกคำ 2 - 3 เพียว แล้วบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

สมุดผสมคำ แม่กน

ประเมินผล

สังเกตการอ่านและแจกคำ

คาบที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมแข่งขันภาษาไทยช่วยเพิ่มทักษะภาษาไทยและเพิ่มความสุขสำนในการเรียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสนุกสนานกับเกมการแข่งขัน

เนื้อหา

เกมเล่นคำแข่งขัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายวิธีเล่นเกมให้นักเรียนเข้าใจ
2. ดำเนินการเล่นเกมเล่นคำแข่งขัน (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. ครูสรุปขอบทรวงจากการเล่น
4. สรุปอภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเล่นเกม

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษาช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคด้วยคำพูดใด

เนื้อหา

ใช้คำที่แจกลูกแต่งเป็นประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายวิธีแต่งประโยคจากคำที่แจกลูกมาแล้วให้เข้าใจ
2. ครูชูปบัตรคำให้นักเรียนแต่งเป็นประโยคทีละคนโดยใช้เวลา 1 บัตรคำ

ต่อ 2 - 3 คน

3. ครูคอยแก้ไขข้อบกพร่อง
4. สรุปประโยคที่ได้รับจากการแต่งประโยค

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

สังเกตการแต่งประโยคเป็นคำพูดและท่าทางการแสดงออก

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

แผนภูมิประสพการณ์ทำให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสพการณ์โดยใช้คำในแมงกง เช่น เลี้ยง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ช่วยกันแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้
2. ให้ช่วยกันเรียบเรียงประโยคที่ได้เขียนเป็นเรื่องราว เป็นแผนภูมิประสพการณ์ โดยผ่านการตรวจสอบแก้ไข จากครูก่อน
3. เสนอผลงานของกลุ่ม

สื่อการสอน

กระดาษแผ่นใหญ่ สีเมจิก กรรไกร ลวดเย็บ

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตรวจผลงาน

ภาพที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

แผนภูมิประสบการณ์เป็นแหล่งฝึกฝนทักษะทางภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิประสบการณ์ได้

เนื้อหา

การอ่านและคิดแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูให้แต่ละกลุ่มอ่านแผนภูมิประสบการณ์ของตน และให้กลุ่มอื่นอ่าน 1 - 2 เรื่อง เวียนจนครบ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเพิ่ม
2. ให้แต่ละกลุ่มคัดลอกแผนภูมิประสบการณ์ของกลุ่มตน 1 เรื่อง เน้นความสวยงาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์แล้วตรวจผลงาน

สื่อการสอน

แผนภูมิประสบการณ์ของแต่ละกลุ่ม

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน ตรวจงาน

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

บทบาทสมมุติเพิ่มทุนทักษะทางภาษาและ เปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าแสดงออก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงออกตามความหมายของประโยคใด

เนื้อหา

การแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่องในบทอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวจากบทอ่าน และอธิบายถึงการแสดงบทบาทตามเรื่องราวสั้นอย่างย่อ ๆ
2. มอบบทบาทการแสดงแก่นักเรียนแล้วแสดงบทบาทตามเรื่องราวอย่างง่าย
3. สรุปเรื่องราวและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "ลาวกับเคื่อน"

ประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมุติ

ตอนที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การประเมินบทบาทของตัวละคร เป็นการฝึกฝนทักษะการแสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครได้

เนื้อหา

การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนเรื่องราวในบทอ่านอีกครั้งหนึ่ง
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ถ้าตัวละครเป็นนักเรียนเอง จะแก้ไขปัญหาวางไร
3. ครูซักถามให้นักเรียนทุกคนได้เสนอแนวความคิดอย่างกว้างขวาง
4. ครู นักเรียนช่วยกันสรุป

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านเรื่อง "ดาวกับเดือน"

ประเมินผล

สังเกตการแสดงความคิดเห็น

คาบที่ 12 (20 นาที)

ความคาดหวัง

เกมแข่งขันทักษะภาษาไทย ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการตัดสินใจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นเกมแข่งขันตามกติกาได้

เนื้อหา

เกม "ฉันเป็นนักอ่าน"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน อธิบายกติกาการเล่นจนเป็นที่เข้าใจ
2. เล่นเกม "ฉันเป็นนักอ่าน" (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียน ถึงประโยชน์ที่ได้รับ แล้วสรุป

สื่อการสอน

เกมฉันเป็นนักอ่าน ป้ายชื่อกลุ่ม

ประเมินผล

สังเกตการเล่นตามกติกา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คาบที่ 13 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนเนื้อหา ช่วยเน้นย้ำทักษะและความเข้าใจในภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

ทบทวนแผนภูมิการอ่านบทที่ 5 เรื่อง "ลาวกับเคียน"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำแผนภูมิการอ่านบทที่ 5 ให้นักเรียนอ่าน โดยอ่านเดี่ยว 2 - 3 คน แล้วให้นักเรียนทั้งหมดอ่านพร้อม ๆ กัน
2. ครูซักถามความเป็นไปในเนื้อเรื่องให้นักเรียนตอบและแสดงความคิดเห็น
3. สรุปผลดี-ผลเสีย และประโยชน์ที่ได้รับ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 5 เรื่อง "ลาวกับเคียน"

ประเมินผล

สังเกตการอ่านและตอบคำถาม

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนเนื้อหา ช่วยเน้นย้ำทักษะและความเข้าใจในภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำที่แจกลูกผสมคำในแมลง และคนโต

เนื้อหา

ทบทวนการแจกลูกผสมคำในแมลงและแมลง อ่านแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำบัตรคำที่มีตัวสะกดในแมลงและคนให้นักเรียนอ่านตามลำดับ
2. ให้นักเรียนหาคำที่มีตัวสะกดแมลงและคน ที่นอกเหนือจากบัตรคำพร้อมอธิบาย

ความหมาย

3. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิประสบการณ์
4. ครูสรุปเกี่ยวกับการใช้แผนภูมิประสบการณ์

สื่อการสอน

บัตรคำ แผนภูมิประสบการณ์

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมภาษาไทยนอกจากได้รับความสนุกสนานแล้วยังเป็นการฝึกฝนทักษะทางภาษาอีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นตามกติกาได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ทบทวน เกมภาษาไทย

1. เกมลบคำแข่งขัน
2. เกมฉันเป็นนักอ่าน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม อธิบายกติกาการเล่น
2. เล่นเกมตามลำดับดังนี้
 - 2.1 เกมลบคำแข่งขัน
 - 2.2 เกมฉันเป็นนักอ่าน
3. แก้วชอบพอร้องในการเล่นตามกติกา เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
4. สรุปประโยชน์การเล่นเป็นกลุ่ม

สื่อการสอน

บัตรคำ ป้ายนอกชื่อกลุ่ม

ประเมินผล

สังเกตการร่วมมือแข่งขันภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 6

เรื่อง ภูกับลูกนก

ความถี่รวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้เรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีทักษะในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านที่ 6 เรื่อง "ภูกับลูกนก" (ภาพประกอบ) ดังนี้

ชกเป็นลูกของเชิด สองพ่อลูกเป็นชาวป่า วันหนึ่ง ทั้งสองเข้าป่า ล่าเนื้อ และหาของป่าเขายังไปป่าไผ่สองตัว จึงหยุดพักไถรมไม้ ชกป็นขันตนไม้ เพื่อจะเก็บลูกไม้ป่ากิน เขาเหลือบเห็นงูใหญ่กำลังเลื้อยออกมายาว งูใหญ่อยู่ใกล้รังนก ลูกนกร้อง ชกคิดจะช่วยลูกนก แต่คิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรดี ครั้นจะตัดกิ่งไม้ขึ้น ก็กลัวว่าลูกนกจะตกลงมา ชกจึงหักกิ่งไม้ยาว แหะงู งูไล่จกกิ่งไม้ งูจกกิ่งไม้อยู่ไปมา เขาหับไม้ งูก็ไล่จกอีก ชกร้องบอกพ่อให้ช่วยย้งงูใหญ่ เชิดอยู่ขางกลาง ไซหนาไมย้งถูกคองูติดกับกิ่งไม้ ชกรีบไถลงมาจากต้นไม้

กิจกรรมการเรียนการสอน

มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านรวมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 6 เรื่อง ภูเขาภูทอก
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไม้บรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษหรือลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจแบบฝึกหัด
3. ตรวจงานภาคปฏิบัติ

แผนการสอนรายสัปดาห์ กลุ่มทดลอง
 แผนภูมิการอ่านบทที่ 6 เรื่อง ภูเขาสูง
 สัปดาห์ที่ 6 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

ภายในแผนภูมิก่อให้เกิดจินตนาการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่าเรื่องจากภาพ ตามความเข้าใจได้

เนื้อหา

สังเกตภาพในแผนภูมิการอ่านบทที่ 6

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนดูภาพจากแผนภูมิการอ่าน
2. ตอบคำถาม
 - 2.1 เป็นภาพอะไร มีสิ่งมีชีวิตอะไรบ้าง
 - 2.2 คนกำลังทำอะไร ผลจะเป็นอย่างไร เป็นตะ
3. สรุปเรื่องราวจากความเข้าใจของนักเรียน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 6

ประเมินผล

การตอบคำถาม แนวความคิดในการตอบ

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านทีละประโยค ทำให้เกิดทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของประโยคได้

เนื้อหา

การอ่านแผนภูมิการอ่านทีละประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิการอ่านทีละประโยคและบอกความหมายของแต่ละประโยคตามลำดับ
2. ครูคอยแนะนำแก้ไขคำตอบ พร้อมทั้งอธิบาย ความหมายที่ถูกต้องของแต่ละประโยค
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทท่าง่าย ๆ ตามความหมายของประโยค
4. ครูช่วยสรุปเรื่องราว เหตุการณ์ที่อ่านในแผนภูมิการอ่าน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 6

ประเมินผล

ตอบคำถาม อธิบายความหมายของประโยค

คาบที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การอ่านนำ อ่านตาม เป็นการฝึกฝนทางทักษะภาษา และช่วยให้เข้าใจเรื่องราวมากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านแผนภูมิการอ่านบทที่ 6

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียน 2 - 3 คน เป็นอาสาสมัครอ่านนำ 2 - 3 เที่ยว
2. ให้นักเรียนอ่านตามอาสาสมัคร
3. ให้นักเรียนเล่าเรื่องและสรุปเรื่องราวเหตุการณ์ที่อ่าน
4. ครูช่วยสรุปเรื่องราว เหตุการณ์ตามแผนภูมิ การอ่านบทที่ 6

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 6

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน ตาม-ตอบ การสรุปเรื่องราว

คาบที่ 4 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การสะกดตัวคำใหม่ ช่วยให้เกิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถสะกดตัวคำใหม่ได้

เนื้อหา

คำใหม่ ไค แก่ ชุก เช็ก เก็บ เหลือบ แล็บ ชยัน ปัก ปั้น รัง ครัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันหาคำใหม่จากแผนภูมิการอ่าน โดยครูชูบัตรคำใหม่ให้ดูก่อน
2. รวบรวมคำใหม่ เขียนบนทกระดานคำ
3. สะกดตัวคำใหม่แต่ละคำ พร้อมอธิบายความหมาย
4. สรุปการสะกดคำใหม่ แล้วนักเรียนบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

บัตรคำใหม่

ประเมินผล

สังเกตการสะกดคำและตรวจสมุดงาน

ตอนที่ 5 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำใหม่ช่วยให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแต่งประโยคจากคำใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายการแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้เข้าใจ
2. นักเรียนแต่ละคนแต่งประโยค คำละ 1 ประโยค ลงในสมุดงาน
3. ให้นักเรียนเสนอผลงานของตนโดยอ่านประโยคที่แต่งขึ้น ทีละคน จนครบทุกคน
4. สรุป ชมเชย และแก้ไข

สื่อการสอน

บัตรคำใหม่ ตัวอย่างแถบประโยค

ประเมินผล

สังเกตระยะเวลาการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ตรวจผลงาน

ตอนที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเล่นเกณภาษาไทยช่วยให้เกิดทักษะทางภาษาและความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นเกม "เสียงเหมือน" ได้

เนื้อหา

การเล่นเกณภาษา "เสียงเหมือน"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบาย และสาธิตการเล่นเกณเสียงเหมือนให้นักเรียนเข้าใจ
2. เล่นเกณเสียงเหมือน (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. ครูซักไซ้สิ่งบกร่องแล้วสรุปประโยชน์ที่ได้จากการเล่นเกม

สื่อการสอน

บัตรคำนำเข้าสู่เกม การสาธิตการเล่นเกณ

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในการเล่นเกณ

คาบที่ 7 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแจกลูกผสมคำ เป็นการขยายประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถแจกลูกผสมคำ แมกค ไค

เนื้อหา

การแจกคำ แมกค เช่น จค กค เปค เกิด เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูใช้บัตรคำนำสู่การแจกลูกผสมคำ โดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนผสมคำ โดยครูใช้สมุดผสมคำเป็นตัวกำหนดพยัญชนะและสระ

2 - 3 เทียว

3. เมื่อนักเรียนเข้าใจและผสมคำได้แล้วให้จดลงในสมุดงาน แล้วครูสุร่อีกครั้งหนึ่ง

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การแจกลูกผสมคำ เป็นการขยายประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

สามารถแจกลูกผสมคำแม่กับไก่

เนื้อหา

การแจกคำ แม่กับ เช่น เจ็บ จับ แทบ เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูใช้บัตรคำนำสู่การแจกลูกผสมคำ โดยอธิบายจนนักเรียนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนผสมคำ จากสมุดผสมคำ 2 - 3 เทียบ แล้วจดลงในสมุดงาน
3. ครูตรวจผลงาน และสรุปการแจกลูกผสมคำ และเปรียบเทียบทั้งแม่กับและแม่กับ

สื่อการสอน

สมุดผสมคำแม่กับ

ประเมินผล

สังเกตความสนใจ ตรวจสมุดงาน ถาม ตอบ

ตอนที่ 9 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

เกมทางภาษาเป็นการฝึกฝนการใช้ภาษาอย่างมีความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถพูดประโยคได้อย่างมีความหมาย

เนื้อหา

เกม "ใครพูดประโยคใดยาว"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม อธิบายกติกาการเล่นจนทุกกลุ่มเข้าใจ
2. เล่นเกม "ใครพูดประโยคใดยาว" (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. สรุปประโยคที่ใคร่รับจากการเล่นเกมแข่งขัน

สื่อการสอน

บัตรคำ ตารางนับคะแนน

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การแต่งประโยคที่มีความหมาย

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

บทเพลงก่อให้เกิดความสนุกสนานและยังเป็นการฝึกฝนทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านและร้องตามบทเพลงได้

เนื้อหา

เพลง "เปิด"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเพลงโดยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เรื่อง "เปิด" เช่น ลักษณะ
รูปร่าง ที่อยู่ อุบิสัย เป็นต้น
2. อ่านแผนภูมิเพลงเปิด (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. ร้องตาม 1 - 2 เที่ยว ครูอธิบายความหมาย
4. นักเรียนร้อง และแสดงท่าทางประกอบบทเพลง
5. สรุปเรื่องราวจากบทเพลง

สื่อการสอน

แผนภูมิเพลง "เปิด"

ประเมินผล

ถาม-ตอบ การมีส่วนร่วมในการแสดง

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

แต่งประโยคจากคำในแม่กต และ กข เช่น เป็ด เจ็บ เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายและยกตัวอย่างประโยคที่มีความหมาย
2. ครูกำหนดคำแล้วให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำนั้น ๆ
3. ช่วยกันเสนอผลงาน และคัดเลือกประโยคที่มีความหมาย เขียนบนกระดานคำ
4. นักเรียนอ่าน 2 - 3 เที่ยว แล้วจดบันทึก

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

ตรวจสอบการแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้

คาบที่ 12 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

แผนภูมิประสบการณ์ช่วยในการจัดลำดับความคิดเรียงเรียงเป็นเรื่องราว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถจัดลำดับประโยคเป็นเรื่องเป็นราวได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายการจัดทำแผนภูมิประสบการณ์ โดยใช้คำที่นักเรียนแต่งประโยคแล้ว มาเรียงเรียงเป็นเรื่องราวง่าย ๆ
2. ครูและนักเรียนช่วยกันขีดเคลาประโยคใหม่มีความหมาย
3. นำประโยคที่เรียงเรียงเป็นเรื่องราวแล้วเขียนเป็นแผนภูมิประสบการณ์
4. นักเรียนอ่าน 2 - 3 เที้ยว แล้วจกบันทึก
5. ครูสรุปการจัดทำแผนภูมิฯ และประโยคที่ได้รับ

สื่อการสอน

กระดานแผ่นใหญ่ สีเมจิก ลวดเขียนกระดาน

ประเมินผล

สังเกตการเรียงลำดับและเรียงเรียงประโยคเป็นเรื่องราว การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คาบที่ 13 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนบทเรียนเป็นการฝึกฝนความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อ่านแผนภูมิการอ่านบทที่ 6 เรื่อง จูกับลูกนก

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สุ่มนักเรียน 2 - 3 คน เป็นผู้อ่านแผนภูมิการอ่าน
2. ให้นักเรียนทั้งหมดอ่านแผนภูมิการอ่านครั้งละ 5 คน
3. ครูคอยแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องอักขรวิธี วรรคตอน
4. ถาม-ตอบ เรื่องราวที่อ่าน และควำใหม่

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 6

ประเมินผล

ถาม-ตอบ สังเกตการอ่านถูกต้อง

คาบที่ 14 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การทบทวนบทเรียน เป็นการฝึกทักษะความเข้าใจทางภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำที่แจกลูกและแผนภูมิประกอบการณได้

เนื้อหา

1. อ่านบัตรคำการแจกลูกผสมคำแม่กตและแม่กบ
2. อ่านแผนภูมิประกอบการณ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านบัตรคำ พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงท่าทาง ตามความหมายของคำที่กำหนด
2. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิประกอบการณที่ช่วยกันเรียบเรียงไว้
3. สรุปประโยชน์ที่ได้รับและการแก้ไขข้อผิดพลาด

สื่อการสอน

บัตรคำ แผนภูมิประกอบการณ

ประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนเกม ช่วยเสริมสร้างทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นเกมและร้องเพลงตามกำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. เล่นเกม
 - 1.1 เกมเสียงเหมือน
 - 1.2 เกมใครพูดประโยคใคยาว
2. เพลง เป็ด

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม
2. เล่นเกมเสียงเหมือนและเกมใครพูดประโยคใคยาว ตามลำดับ (ภาคผนวก เกม และเพลง)
3. ร้องเพลงเป็ด และแสดงท่าทางประกอบ
4. ครูสรุปบทเรียนทั้งหมดในรอบสัปดาห์

สื่อการสอน

แผนภูมิเพลง ตารางคะแนนการแข่งขัน

ประเมินผล

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ถาม-ตอบ

แผนการสอนรวมหน่วยกลุ่มทดลอง

หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ที่ 7

เรื่อง ลองดี

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนทักษะทางภาษา ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น ๆ ไปได้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีทักษะในการอ่านคำ และประโยค
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่านและเรียงลำดับเนื้อเรื่อง

เนื้อหา

แผนภูมิการสอนอ่านที่ 7 เรื่อง "ลองดี" (ภาพประกอบ) ดังนี้

เต้าตัวหนึ่ง ได้ข่าวว่า เต้าเคยวิ่งชนะกระต่ายมา มันอยากลองแข่งดี เต้าคิดว่า ใครจะวิ่งเร็วกว่ามัน มันจึงท้าทายหมา ให้ลองวิ่งแข่งกับมัน เต้าวิ่งแข่งกับหมา เต้าวิ่งสู้นหมาไม่ได้ มันไปท้าทายแข่งกับแมว มันก็แพ้มั่ว มันไปท้าทายกับหมู มันก็แพ้อีก เต้าคิดว่า หมา แมว หมู ขาขาวกว่ามัน มันอยากลองแข่งในน้ำดูบ้าง มันพบเป็ด เต้าว่ายน้ำแข่งกับเป็ด มันก็แพ้เป็ดอีก เต้าเห็นปลาไม่มีขา มันคิดว่ามันจะชนะปลา เต้าว่ายน้ำแข่งกับปลา เต้าก็แพ้ปลาอีก เต้าไปท้าทายขอนซุง คราวนี้เต้าชนะขอนซุง ขอนซุง ยิ้มเยาะมัน และว่า "ข้าไม่มีแขนขา เจ้าจึงชนะ" (บทเลื้อ พดุงกะวัน. 2523 : 79)

กิจกรรมการเรียนรู้

มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 อ่านแผนภูมิการอ่านร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ขยายประสบการณ์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมเสริมการอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมสรุปผล

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิการอ่านที่ 7 เรื่อง ลองติ
2. กระดาษแผ่นใหญ่ กระดาษขาว
3. สีเมจิก ดินสอสี
4. ไหมบรรทัด กรรไกร มีดตัด เครื่องเขียนกระดาษหรือลวดเขียน
5. เกม
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. ตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนรายคาบกลุ่มทดลอง

แผนภูมิการสอนอ่านบทที่ 7 เรื่อง ลองคิด

สัปดาห์ที่ 7 จำนวน 15 คาบ

คาบที่ 1 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

นิทานที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับบทเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตอบคำถามตามเรื่องราวของนิทานได้

เนื้อหา

นิทานเรื่อง เต่ากับกระต่าย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเล่านิทานเรื่องเต่ากับกระต่ายให้นักเรียนฟัง
2. สนทนาเกี่ยวกับบทบาทของตัวละคร คือเต่ากับกระต่าย
3. ชักถามตามเรื่องราว เช่น ทำไมเต่าจึงชนะกระต่าย หรือนักเรียนเป็นกระต่ายจะทำอย่างไร เป็นต้น

สื่อการสอน

ภาพเตากับกระทาย

ประเมินผล

สังเกตความสนใจ การถาม-ตอบ

คาบที่ 2 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การเคาะภาพจากแผนภูมิการอ่าน ช่วยเล้าความสนใจในบทอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากการเคาะภาพได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7 เรื่อง ลองคิ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อภิปรายแสดงความคิดเห็นจากการดูภาพในแผนภูมิการอ่าน
2. ให้นักเรียนเคาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเข้าใจของแต่ละคน
3. สรุปการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7 เรื่อง ลองคิ

ประเมินผล

สังเกตการแสดงความคิดเห็น

คาบที่ 3 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การฝึกอ่านตามแผนภูมิการอ่านเป็นการเพิ่มทักษะความเข้าใจภาษายิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่าเรื่องราวตามแผนภูมิการอ่านได้

เนื้อหา

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7 เรื่อง ลองคิด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอ่านนำทีละประโยค นักเรียนอ่านตาม
2. ครูถามความหมายของแต่ละประโยคให้นักเรียนตอบ
3. ครูคอยแก้ไขหากนักเรียนไม่เข้าใจความหมาย
4. ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน 2 - 3 เที่ยว
5. สรุปเนื้อเรื่องจากบทอ่านในแผนภูมิ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7 เรื่อง ลองคิด

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน ถ้ามั่น-ตอบ ความหมายของประโยค

คาบที่ 4 (20 นาที)

ความคาดหวัง

การรู้จักความหมายของคำใหม่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวในแผนภูมิยิ่งขึ้น

เนื้อหา

คำใหม่ 4 คำ ได้แก่ ชนะ ท้าทาย ยาว อัมเขาะ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านแผนภูมิ 2 เที้ยว
2. ให้นักเรียนหาคำใหม่จากแผนภูมิ โดยครูสุ่มบัตรคำให้ก่อน
3. ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำใหม่
4. ครูตรวจและแก้ไข

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7 บัตรคำใหม่

ประเมินผล

สังเกตความสนใจในบทเรียน ตรวจผลงาน

คาบที่ 5 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การฝึกฝนแจกลำอ่าน ช่วยในการสะกดตัวอ่านได้ถูกต้องรวดเร็วยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถสะกดตัวจากคำที่แจกลำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การแจกลำอ่านในมาตราแม่เอก เช่น ห่านาย ละอาย สบาย เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายการแจกลำอ่านในมาตราแม่เอกให้นักเรียนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนสะกดคำมาตราแม่เอก ครูเขียนบนกระดานคำ
3. อ่านพร้อมกัน 2 - 3 เที่ยว แล้วนักเรียนบันทึกลงในสมุดงาน

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

ถาม-ตอบ ตรวจสมุดงาน

คาบที่ 6 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การฝึกฝนแจกลำอ่าน ช่วยในการสะกดตัวอ่านได้ถูกต้องรวดเร็วยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถสะกดตัวจากคำที่แจกลูกถูกต้อง

เนื้อหา

การแจกลำอ่านในมาตราเกอว เช่น ก้าวหน้า ก้าวร้าว หิน เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายการแจกลำอ่านในมาตราแม่เกอวให้นักเรียนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนช่วยกันสะกดคำมาตราแม่เกอวโดยครูเขียนลงบนกระดานดำ
3. อ่านพร้อมกัน 2 - 3 เที่ยว แล้วนักเรียนบันทึกลงในสมุดงาน
4. ครูตรวจ แก้ไข แล้วสรุป

สื่อการสอน

บัตรคำ

ประเมินผล

ถาม-ตอบ ตรวจสมุดงาน

ภาพที่ 7 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการฝึกทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในกลุ่มตนเองได้

เนื้อหา

แต่งประโยคจากคำในแม่เคยและเกอว เช่น การแต่งกาย และแนว เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในการแต่งประโยค เพื่อนำประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่งประโยคเป็นเรื่องราว
3. ตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละกลุ่ม

สื่อการสอน

กระดานฟูลสแต็ป สีเมจิก ลวดเขียนกระดาน

ประเมินผล

ความร่วมมือ ตรวจสอบผลงาน

คาบที่ 8 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ เป็นการฝึกทักษะเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องราวได้

เนื้อหา

การเขียนแผนภูมิประสมการณ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มหน้าชั้น
2. ครูเปิดให้นักเรียนอภิปรายความถูกต้องเหมาะสมของประโยคและเนื้อเรื่องของแต่ละกลุ่ม
3. ให้แต่ละกลุ่มเขียนเป็นแผนภูมิประสมการณ
4. ช่วยกันอ่านแผนภูมิของทุกกลุ่ม 2 - 3 เทียว
5. สรุป

สื่อการสอน

กระถางต้นไม้ใหญ่ สีเมจิก ลวดเขียนกระถาง

ประเมินผล

ความร่วมมือในกลุ่ม การอ่านแผนภูมิประสิทธิภาพ

คาบที่ 9 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

เกมแข่งขันเป็นการ เปลี่ยนบรรยากาศในการ เรียนรู้และ เกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถเล่นเกมตามกติกาได้

เนื้อหา

เกม "เดินเลียบแบบสัตว์"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูอธิบายการเล่น เกม โดยใช้บัตรภาพสัตว์ต่าง ๆ นำเข้าสู่เกม
2. เล่นเกมเดินเลียบแบบสัตว์ (ภาคผนวก เกมและเพลง)

สื่อการสอน

บัตรภาพ

ประเมินผล

สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเล่นเกมตามกติกา

คาบที่ 10 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การพูดเป็นประโยคช่วยเพิ่มทักษะทางภาษาและเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถพูดให้เป็นประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

แต่งประโยคโดยคำพูด

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเตรียมบัตรคำที่แจกลูกไว้แล้ว เพื่อเป็นคำที่กำหนดให้
2. ให้นักเรียนใช้บัตรคำแต่งเป็นประโยค (1 บัตรคำ อาจซ้ำกันได้หลายคน)
3. โดยพูดออกมาคนละ 1 ประโยค
4. อภิปรายการพูดเป็นประโยคและสรุป

สื่อการเรียน

บัตรคำ

ประเมินผล

สังเกตความถูกต้องของภาษาพูด

คาบที่ 11 (20 นาที)

ความกิจกรรมย่อย

เกม ช่วยฝึกฝนทักษะทางภาษาและเกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำที่ใช้เล่นเกมได้

เนื้อหา

เกม แข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม
2. ครูอธิบายกติกาการเล่นจนเข้าใจ
3. ดำเนินการแข่งขันเกม (ภาคผนวก เกมและเพลง)

สื่อการสอน

กล่องกระดาษ บัตรคำ ถังเบ็ดจำลอง

ประเมินผล

สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

คาบที่ 12 (20 นาที)

ความกึ่กรวบยอก

เกมช่วยฝึกฝนทักษะทางภาษาและ เกิดความสนุกสนาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำที่ใช้เล่นเกมได้

เนื้อหา

เกม แข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. คำเนือการแข่งขันเกม
2. อภิปรายการเล่นเกม เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่อง
3. สรุปประโยชน์ที่ได้รับ

สื่อการสอน

กล่องกระดาษ บัตรคำ คั่นเบ็ดจำลอง

ประเมินผล

การอภิปราย

ภาพที่ 13 (20 นาที)

ความคิดรวบยอด

การทบทวนบทเรียนเป็นการฝึกฝนทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านแผนภูมิการอ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อ่านแผนภูมิการอ่านบทที่ 7 เรื่อง ล่องดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อ่านแผนภูมิการอ่านครั้งละ 1 ประโยค พร้อมทั้งอธิบายความหมายของคำยากและความหมายของแต่ละประโยค
2. ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน 2 - 3 เที่ยว
3. ครูคอยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
4. สรุปประโยชน์ของแผนภูมิ

สื่อการสอน

แผนภูมิการอ่านบทที่ 7

ประเมินผล

สังเกตการอ่าน ตาม-ตอบ

คำที่ 14 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

การพบทวนบทเรียนเป็นการฝึกฝนทักษะความเข้าใจภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำที่แจกลูกและแผนภูมิประกอบการได้

เนื้อหา

1. บั๊ตคำการแจกลูกผสมคำ แม่เคย แม่เอาจ
2. อ่านแผนภูมิประกอบการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนอ่านบั๊ตคำที่แจกลูกแม่เคยและ เอาจพร้อมอธิบายความหมาย
2. อ่านแผนภูมิประกอบการแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับความหมายของคำและประโยค
3. สรุปประโยชน์ที่ได้รับ พร้อมแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการสอน

บั๊ตคำ แผนภูมิประกอบการ

ประเมินผล

สังเกตการอ่านและอธิบายความหมายของคำ

คาบที่ 15 (20 นาที)

ความถี่รวบยอด

เกมการแข่งขันภาษาช่วยเสริมความเข้าใจความหมายของคำยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำจากการเล่นเกมแข่งขันภาษาได้

เนื้อหา

เกมแข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายการเล่นเกมให้เข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
2. เล่นเกมแข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ (ภาคผนวก เกมและเพลง)
3. อภิปรายถึงประโยชน์ที่ได้รับและข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข

สื่อการสอน

กล่องกระดาษ บัตรคำ คันเบ็ดจำลอง

ประเมินผล

การอธิบายความหมายของคำ การมีส่วนร่วมในการแข่งขัน

เกมแข่งขันทางภาษาและเพลง

เกมเสียงเหมือน

ครูให้นักเรียนนึกคำใดคำหนึ่ง เช่น "หิว" คนต่อไปนึกตามให้เสียงเหมือนกัน "บัว บัว
กรวย" ครูอาจเขียนคำเหล่านั้นไว้นบนกระดานคำ

ให้นักเรียนแต่งประโยคหรือพูดออกมาโดยใช้คำนั้น ๆ เช่น แอ่นอยู่ในครัว ฉันทลวง
เมล็ดบัวกินอร่อย ฯลฯ

นึกคำที่มีเสียงวรรณยุกต์และตัวสะกด เช่น บาน บาน บาน บาน เมื่อนึกคำ
เสียงเหมือนใดให้ฝึกพูดเป็นประโยคทันที

(เสียงเหมือน วรรณยุกต์ที่เขียนอาจไม่เหมือน เช่น กาง กาง ช่าง เป็นต้น)

เกมหาข้อความแข่งขัน

ครูเตรียมบัตรคำให้นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว ใช้เป็นบัตรให้อ่าน แบ่งนักเรียนออก
2 - 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน ครูเปิดบัตรขึ้นให้แถวแรกอ่าน ถ้าอ่านได้ให้หนึ่งลง ขยับบัตรคำต่อไป
ให้แถวต่อไปตามลำดับ ถ้าแถวใดอ่านบัตรคำใดมากถือว่าแถวนั้นชนะ ในกรณีที่ผู้อ่านไม่ได้
ก็ให้เลื่อนไปต่อท้ายแถวต่อไป อาจต้องรองจนกว่าถึงคำที่ง่ายที่เขาอ่านได้

เกมลบคำแข่งขัน

ครูเขียนคำที่ต้องการให้นักเรียนอ่านไว้นบนกระดานคำ โดยไม่ให้คำซ้ำกัน แบ่งนักเรียน
ออกเป็น 2 - 3 ฝ่าย

ครูอ่านคำใดคำหนึ่งที่เขียนไว้ ฝ่ายแรกออกมาใช้แปรงลบคำนั้นให้สะอาด

ครูอ่านคำต่อไป ฝ่ายที่สองออกมาลบคำที่ครูอ่าน ถ้าลบไม่ตรงคำอ่านก็ถือว่าไม่ได้

คะแนน

คำที่อ่านจะต้องมากกว่าจำนวนคนที่ลบอย่างน้อยหนึ่งคำเสมอไป

สำหรับนักเรียนที่ยังมีความสามารถในการอ่านไม่ทันเพื่อน ครูอ่านคำที่อ่านง่ายขึ้น หรือออกมาลบที่หลังเพื่อนก็ได้ เพื่อให้เด็กเรียนได้ประสบความสำเร็จและสนใจในการอ่านมากขึ้น

เกมเดินเล่นแบบสัตว์

1. เต็มหมี่ ทาเดินอุ้ยอ้าย ไก่เดินขึ้นปลายเท้าแตะออก เขาย่อโก่งเล็กน้อย โยตัวไปข้างหน้า แขนทั้งสองขึ้นไปข้างหน้า เวลาเดิน เดินช้า เวลาวิ่ง ก้มลงไข่ม้อย หงสองแตะพื้น เท้าก้าวเร็ว เขาย่อจนเล็กน้อย
2. เต็มปู หงายหลังกลาน มือทั้งสองกางเท้าหนา
3. เต็มหมา กลานแบบขอเขา เขาทิ้งสองหยอนมาก
4. กระโดดกบ นั่งยอง แขนทั้งสองอยู่ในหว่างขา คัดตัวกระโจนไปข้างหน้า โดยแขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ข้างหน้า ปลายนิ้วแตะพื้น เท้าทั้งสองอยู่ในลักษณะเดิม พร้อมกับส่งเสียงกบไปด้วย
5. กระต่ายกระโดด กลายกบ แต่แขนทั้งสองทำหน้าที่ต่างหูกระต่ายทั้งสองข้าง
6. เต็มเป็ด นั่งยองสองมือนับสนทนา แล้วก้าวขยับไปในที่หนึ่ง

เกมจายตลาด

ครูเตรียมบัตรคำเกี่ยวกับเสื้อผ้า ข้าวของ เครื่องใช้ ในการจายตลาดไว้ให้มากพอ แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 - 4 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน บัตรคำที่เห็นชื่อสัตว์ที่เป็นอาหารผักและของใช้อยู่ในกล่อง ให้แต่ละกลุ่มจับบัตรขึ้นมาดูชี้แล้วอ่าน ถ้าอ่านได้ให้เก็บบัตรใส่ถุง แต่ละกลุ่มไว้ โดยให้นักเรียนมีโอกาสมาจับบัตรอ่านกลุ่มละเท่า ๆ กัน กลุ่มใดได้บัตรมาก (อ่านถูกต้องมาก) ถือว่าชนะ

กิจกรรมนี้อาจใช้ให้มาอ่านที่ละคนก็ได้ ถ้าใครอ่านได้มากที่สุดเป็นผู้ชนะ

เกมจับเป็นนกคาน

การเล่นคล้ายกับ เราหูกเคียวกัน โดยให้นักเรียน (ผู้เล่น) ฝ่ายแรกชูคประโยชน์ "ฉันทนสาย" ฝ่ายหลังชูคประโยชน์ที่มีความหมายตรงข้าม "ฉันทะเท้า"

ฝ่ายแรก "ฉันทหวเหลือเก็น"

ฝ่ายคาน "ฉันทอ้มมาก"

ฝ่ายแรก "ฉันทอยากไปเก็นเล่น"

ฝ่ายคาน "ฉันทอยากเอน" (นั่ง อ่านหนังสือ)

ฝ่ายแรก "มะมวงเป็ เวเหลือเก็น"

ฝ่ายคาน "มะมวงหวานคิ"

ฝ่ายแรก "ฉันทเบอเรียนเลข"

ฝ่ายคาน "ฉันทเรียนเลขสนุกคิ"

ฝ่ายแรก "เลขชอบยาก"

ฝ่ายคาน "เลขชอบง่ายเหลือเก็น"

ครูพยายามแนะให้นักเรียนใช้ประโยชน์ที่มีความหมายที่แปลก แตกต่างออกไปเสมอ ฝ่ายคานนั้นใช้ประโยคคานโดยหาไม้ใช้คำว่า "ไม"

ควรพิจารณาคำที่เด็กเรียนจากการแจกคำในบทเรียน มาใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ยิ่งเป็นการดี

เกมโทรทุกประโยชน์โคยว

1. เป็นการฝึกแต่งความเบื้องต้น ครูอธิบายวิธีเล่น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 - 3 ฝ่าย ให้ทุกประโยชน์แข่งขันกัน โดยนับคำในประโยค คำละ 1 คะแนน เช่น ฉันทชอบเก็นเล่น (4 คะแนน) ฉันทไปตลาดกับคุณแม่ เมื่อเช้า (10 คะแนน) ให้นับคะแนนแต่ละฝ่ายรวมกัน โดยให้นักเรียนแต่ละฝ่าย เป็นกรรมการตัดสินและรวมคะแนน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนคณิตศาสตร์โคตยิ่งขึ้น

2. ครูกำหนดคำที่จะต้องใช้ในประโยคให้ เช่น คำที่แจกจ่ายไปแล้ว เช่น กับ "เสื้อตัวนี้คับเกินไป" ผู้พูดประโยคนี้หลังมักได้เปรียบ "เสื้อตัวนี้คับเกินไป" เป็นต้น ฉะนั้น ครูจึงควรกำหนดให้แตกต่างกัน แต่อาจใช้คำที่แจกจ่ายแล้วเหมือนกันมาใช้ก็ได้ ครูเป็นผู้พิจารณาว่า ผู้พูดประโยคใดมีความหมายหรือไม่ ถ้าไม่มีความหมาย ก็ตัดสินให้ 0 ไป หอนักเรียนเริ่มเล่นสัปดาห์ 1 - 2 เพื่อกันจะเล่นได้เอง ครูคอยช่วยพิจารณาและสังเกตประโยคที่ใช้ทุกแข่งขันกันเท่านั้น

เกมแข่งขันตกเบ็ดบัตรคำ

ครูจัดทำบัตรคำให้นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว และกำหนดคำของบัตรคำ แต่ละบัตร 1 - 3 คะแนน แล้วแตกความยากง่าย ใช้กลีบเสียบมุงบัตรคำไว้ ผู้เล่นมีกันแปดคนสาคัดมัดกับแม่เหล็กเกือกม้า ใช้หย่อนลงไปบนกระดาษที่มีบัตรคำ อาจแข่งเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ให้ผู้เล่นตกเบ็ดได้ 3 ครั้ง เมื่อได้บัตรคำแล้วให้อ่านบัตรคำใหญ่ถูกต้อง จะได้คะแนนตามที่กำหนดในมุงบัตร เมื่ออ่านได้แล้วใส่คำนั้นทุกเป็นประโยค จะได้คะแนนเพิ่มขึ้นอีกประโยคละ 2 คะแนน เอาคะแนนที่ผู้เล่น (เดี่ยวหรือคณะ) มารวมกัน ใครได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

เพลง

1. เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์เรอจา เรามาพบกัน เชอกันจัน สวัสดิ์

2. เพลง โรงเรียนของเรา

โรงเรียนของเราอยู่

คุณครูใจดีทุกคน

นักเรียนก็ไม่ซุกสน

เราทุกคนชอบมาโรงเรียน

3. เพลง ชั้รด

จ๊ป จ๊ป จ๊ป ฅนชั้รดจ๊ปหมนทวงมัลลั
 เลี้ยวขวาแล้วเลี้ยวซ้าย (ซ้ำ)
 หมนทวงมัลลั ข้ายไบ ก็ ข้ายมา (ซ้ำ)

4. เพลง โอนี้วัน นีว

โอนี้วันนีว วัน นี วา หว่า วา (ซ้ำ)
 เฮ เฮ ฮา แซปปี ฮา หยา ฮา (ซ้ำ)
 เฮย ฮ่า โเฮย ฮ่า เฮย ฮ่า เฮยฮ่า เฮยฮ่า

5. เพลง เป็ก

ยามเมื่อเป็กกันเกินไป	มองแล้วไม่ว่าดูเลย
จำไว้เด็กคุณหนูเอ	จงอย่าเกินให้เหมือนเป็ก

6. เพลง นกเอย

นกเอย นกมอยนอย เจาคอย ๆ เคลื่อนกลอยมา
 พวกเรา ฝ่ายคอยหา มาเด็กมาขอให้อาชม

7. เพลง จุกเทียนเวียนวน

จุกเทียนเวียนวน	เรามาส่องทวนเอยวนเวียน (ซ้ำ)
หมนกลับสลับเปลี่ยน	เรามาจุกเทียนเวียนเอย เวียนวน

8. เพลง พุทธประวัติ

พระพุทธเจ้า ชื่อ สิทธัตถะ
 พระนางสิริมหามายา (ข้า)
 หันประสูติวันเพ็ญเดือนหก
 สืบหน้ห้านจึงมีเมษ (ข้า)
 ยี่สิบเก้าปีพระองค์ออกบวช
 ริมฝั่งแม่น้ำในมณฑล (ข้า)
 พอพระองค์อายุได้ แปดสิบ
 พวกเราสนุกสนาน (ข้า)

สุทโธทนะเป็นพระราชบิดา
 เป็นพระราชมารดาของพระพุทธองค์
 เกิดมาในโลกที่ประเทศอินเดีย
 รูปร่างงามเหลือ ชื่อ พระนางพิมพา
 ทรงผนวชตัดเกล้าเกล้า
 บวชได้แก่ปีได้เป็นพระสัมมา
 กัสสกิจปรินิพพาน
 อยู่แสนสำราญก็เพราะพระองค์เอย

แผนการสอนรวมกลุ่มควบคุม

(105 คาบ)

ความคิดรวบยอด

การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการใช้ภาษาที่ดี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. ใ้มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยมีความเข้าใจ หลักเกณฑ์ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. ใ้สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. ใ้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

เนื้อหา

1. การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำในมาตราต่าง ๆ
2. การผันอักษร
3. การอ่านคำควบกล้ำ
4. การอ่านอักษรนำ
5. การอ่านคำยากเฉพาะ
6. คำสัมผัสคล้องจอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ใช้การสอนวิธีปกติตามคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1 บทที่ 1 - 7
โดยเริ่มตามลำดับขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. อ่านคำใหม่และอธิบายความหมายของคำใหม่
2. เขียนคำใหม่และความหมาย
3. อ่านแจกลูกสะกดคำ
4. อ่านในใจแล้วสนทนาเรื่องราวที่อ่าน
5. อ่านออกเสียง
6. กิจกรรมเสริมทักษะ

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1 บทที่ 1 - 7
2. บัตรคำ บัตรภาพ
3. เกม และเพลง
4. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ
3. ตรวจแบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

ภาคผนวก ก

คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเป็นรายชื่อ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

ตาราง ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	P_H	P_L	p	r	ข้อที่	P_H	P_L	p	r
1	.96	.29	.67	.72	21	.66	.37	.52	.29
2	.96	.40	.73	.66	22	.92	.33	.65	.63
3	.96	.37	.71	.68	23	.92	.54	.75	.48
4	.96	.18	.61	.78	24	.85	.55	.71	.35
5	.96	.25	.65	.74	25	.48	.22	.35	.29
6	.88	.22	.56	.65	26	.88	.59	.75	.37
7	.92	.18	.57	.73	27	.81	.44	.63	.40
8	.88	.25	.58	.63	28	.81	.48	.65	.36
9	.92	.25	.61	.68	29	.81	.55	.69	.30
10	.88	.33	.62	.57	30	.92	.65	.80	.39
11	.92	.31	.64	.64	31	.81	.59	.71	.26
12	.59	.07	.30	.59	32	.81	.29	.56	.52
13	.81	.25	.54	.56	33	.96	.38	.72	.68
14	.55	.14	.33	.45	34	.92	.66	.80	.38
15	.81	.22	.55	.58	35	.90	.55	.74	.44
16	.62	.22	.41	.41	36	.96	.35	.70	.69
17	.77	.07	.39	.71	37	.96	.53	.78	.59
18	.65	.07	.33	.63	38	.81	.59	.71	.26
19	.51	.18	.34	.36	39	.44	.25	.34	.21
20	.86	.48	.68	.43	40	.85	.70	.78	.21

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน คำนวณจากสูตร

Kuder-Richardson #20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{pq}{s_t^2} \right]$$

$$= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{8.113}{34.471} \right]$$

$$= 1.025 \times 0.765$$

$$= 0.78$$

ความเชื่อมั่น = .78

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 1 ชั่วโมง

คะแนนเต็ม 40 คะแนน

ชื่อ-สกุล.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/.....

โรงเรียน.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนวงกลมรอบตัวอักษร ก. ข. ค. ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

เวลา 1 ชั่วโมง

ก. ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบข้อที่มีเสียงอ่านเหมือนคำที่กำหนดให้ (ข้อ 1 - 10)

1.

สุกา

 ก. สุกา
 ข. สุซ่า
 ค. สุดตา
2.

กลม

 ก. ทม
 ข. กมล
 ค. กลม
3.

ซัดเซี่ยน

 ก. ซัดเซี่ยว
 ข. ซัดเซี่ยน
 ค. สีเซี่ยว
4.

เพลิกเพลา

 ก. เพริกพริง
 ข. เพลินเพลง
 ค. เพลิกเพลิน

12. เธอเป็นคนส่วยที่สุก

ก. รวย

ข. งาม

ค. ชีวไร

13. ฝนตกแตกออก

ก. แล้ง

ข. เปียก

ค. ชื้น

14. แม่เพิ่มเงินให้เขาอีก

ก. ลก

ข. ลง

ค. เต็ม

15. แม่จะกินเมื่อหิว

ก. อยาก

ข. กิน

ค. อิ่ม

16. น้องหลับสบายที่ใต้ต้นบ้าน

ก. บน

ข. ต่ำ

ค. บันได

17. เขานั่งกางเกงกับไปไหนอยู่

ก. แสบ

ข. ใหญ่

ค. หลวม

18. เมื่อส่งสัยะอะไร นักเรียนจะสอบตามทที่

ก. เฉย

ข. หุค

ค. หุก

19. เพราะแนวเขาตายไป เขาจึงเสียใจมาก

ก. เสราใจ

ข. ึ่งใจ

ค. ็กใจ

20. หมออุทหายว่าเธอจะโชคดี

ก. ราย

ข. ชั่ว

ค. เสีย

ก. จงอ่านข้อความต่อไปนี้ (แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 25)

"เมื่อระเบียบมาถึง สมศรีกำลังสวมเสื้อผ้า หวีผม ผักหนา อยู่พอดี
หลังจากนั้นสมศรีจึงหิ้วกระเป๋านั่งล้อ ขวนกับเต็นมาตามทางผ่านตลาด ทั้งสองเห็น
แมคาหาบส้ม กลวย ละมุด มากมาย จึงขวนกับที่รถลงจากแมคา แล้วจึงรีบมา
โรงเรียน"

21. ระเบียบ กับ สมศรี คือใคร

ก. เพื่อนนักเรียน

ข. เพื่อนทำงานด้วยกัน

ค. พี่-น้องกัน

22. ผักหนา หมายถึงข้อใด

- ก. ลางหนา
- ข. ส่องกระจก
- ค. ทาแป้ง

23. เบาะที่ตลาดขายอะไร

- ก. ผัก
- ข. ผลไม้
- ค. ดอกไม้

24. ระเบียบกับสมศรี ไปโรงเรียนได้อย่างไร

- ก. เดินไป
- ข. นั่งรถไป
- ค. ชีจกรยานไป

25. ข้อความใดถูกต้องที่สุด

- ก. บ้านของระเบียบอยู่ใกล้โรงเรียนกว่า
- ข. บ้านของสมศรีอยู่ใกล้โรงเรียนกว่า
- ค. ทั้งระเบียบและสมศรีอยู่บ้านเดียวกัน

ง. จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม (ข้อ 26 - 30)

"เมื่อขึ้นรถ และนั่งเรียบร้อยแล้ว พี่ชายก็ไม่ได้ขึ้นมือหรือส่วนใดออกนอกหน้าต่างรถ พอถึงที่ลงก็ออกกระเป๋ารถเข็น เขารอจนรถเข็นแล้วจึงลง แล้วยืนมองชาวคอนจะข้ามถนน"

26. รถในข้อความนี้หมายถึงรถอะไร

- ก. รถไฟ
- ข. รถบรรทุก
- ค. รถโดยสาร

27. จากข้อความนี้ "กระเป๋ารถ" หมายถึงใคร?

- ก. ผู้โดยสารคนหนึ่ง
- ข. คนประจำบนรถ
- ค. คนขับรถ

28. ปรีชาทำตามข้อใด?

- ก. ขับรถระวางคน
- ข. ไฟแดงท้องหยุด
- ค. อยาลงก่อนรถหยุด

29. ปรีชา มีนิสัยอย่างไร

- ก. รอบคอบ
- ข. สุภาพ
- ค. ชอบเที่ยว

30. เมื่อรถหยุดเรียบร้อยแล้ว ปรีชาควรพูดกับกระเป๋ารถว่าอย่างไร

- ก. ก็จ้งเลย
- ข. ขอบคุณค่ะ
- ค. ขอบคุณครับ

๙. จงอ่านข้อความแล้วเลือกตอบ ให้ถูกที่สุด (ข้อ 31 - 40)

31. แม่ไปซื้อคัสนา ผักชี แต่งกว่า พรึก แม่ซื้ออะไร

- ก. กับข้าว
- ข. ผัก
- ค. พืช

32. เมื่อคว้านวิชาขุดหา ประชาชนเกินวนรอบโบสถ์ เขาทำอะไรกัน

- ก. แหกปาก
- ข. แหะลา
- ค. เวียนเทียน

33. พอได้ยินเสียง เจ้าโหด เจ้าโหด มาลี้ขะเงอๆ เจ้าโหดเป็นอะไร

- ก. หมา
- ข. ไก่
- ค. คน

34. พี่สาวไปซื้อ เสื้อผ้า แวนตา นาฬิกา และกำไล พี่สาวซื้ออะไร

- ก. เครื่องแบบ
- ข. เครื่องเขียน
- ค. เครื่องแต่งกาย

35. เมื่อทุกคนลงสนามแข่งขัน คนถูกปรบมือเสียงดังก็ยกธง คนถูกปรบมือให้ใคร

- ก. นักเรียน
- ข. นักทรง
- ค. นักกีฬา

36. สมใจมีพี่ชาย 2 คน พี่สาว 1 คน สมใจเป็นอะไร

- ก. น้อง
- ข. พี่
- ค. เด็ก

37. ในห้องที่มีสุนัข ขาสีเห็น ขาสระผม แปรงสีฟัน จะเรียกห้องนี้ว่าอย่างไร

ก. ห้องนอน

ข. ห้องน้ำ

ค. ห้องครัว

38. ปรีกามาเขียนสาย และไม่ว่าการบ้าน ควรจะเป็นอย่างไร

ก. ลอกคนอื่น

ข. ซากสอ

ค. สอตก

39. "ฝูงแมลงเม่า บินเข้ากองไฟ" หมายความว่าอย่างไร

ก. แมลงหลายตัว

ข. แมลงหลายอย่าง

ค. แมลงหลายฝูง

40. ที่บ้านเรามีไก่ เป็ด หมู หมา และแมว หมายความว่าอย่างไร

ก. เรามีสัตว์เลี้ยง

ข. เรามีเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย

ค. เรามีเลี้ยงไว้เป็นอาหาร

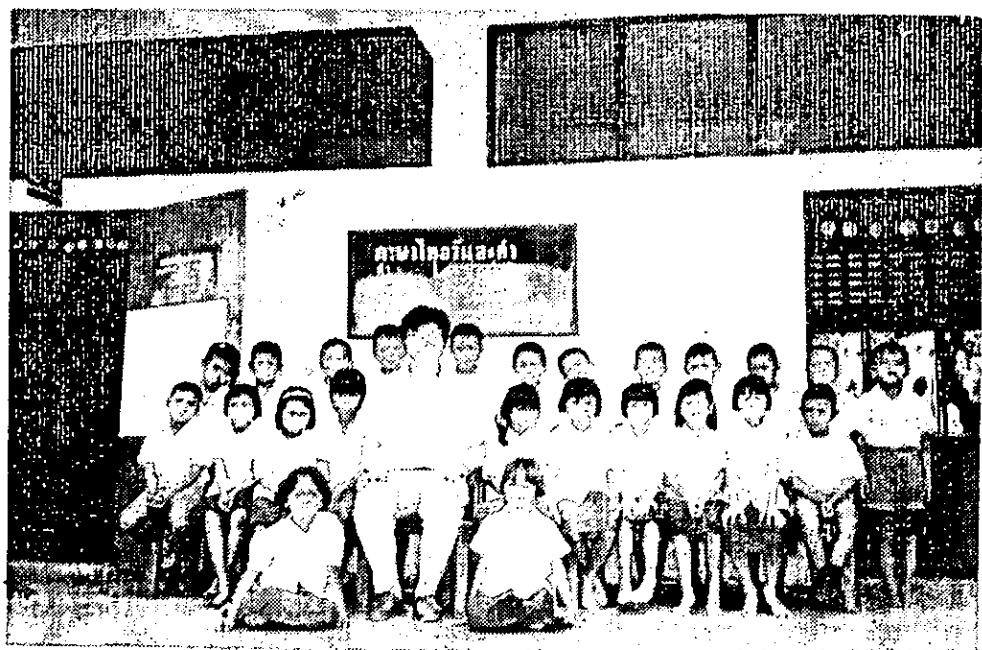
ภาคผนวก ง

ภาพนักเรียนกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม
ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการสอนสำเร็จรูป ของ
ศาสตราจารย์กัณโณ พฤษะวัน

จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

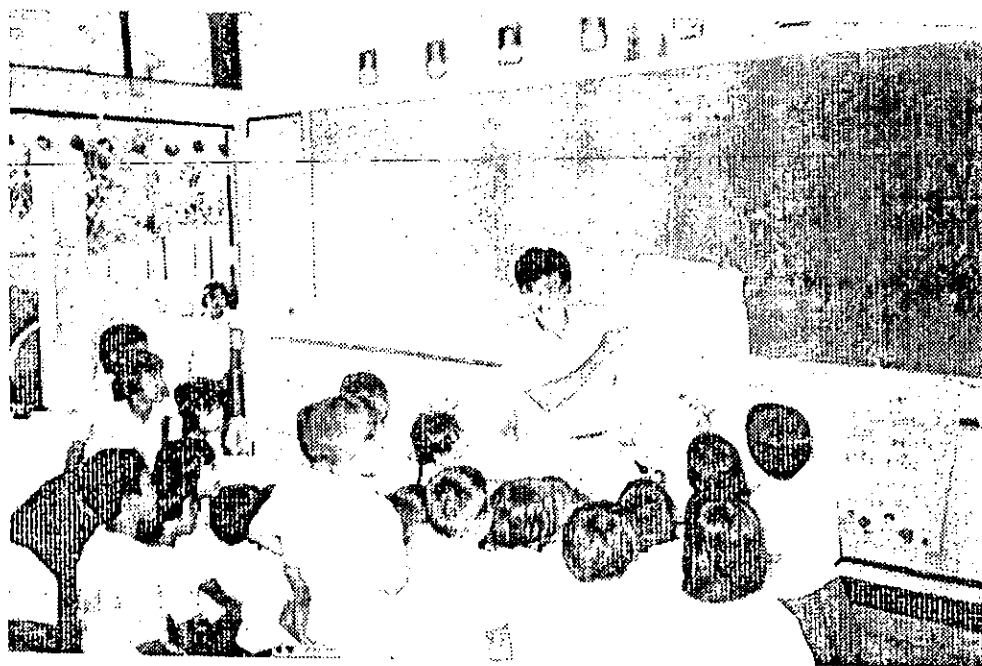

กลุ่มทดลอง

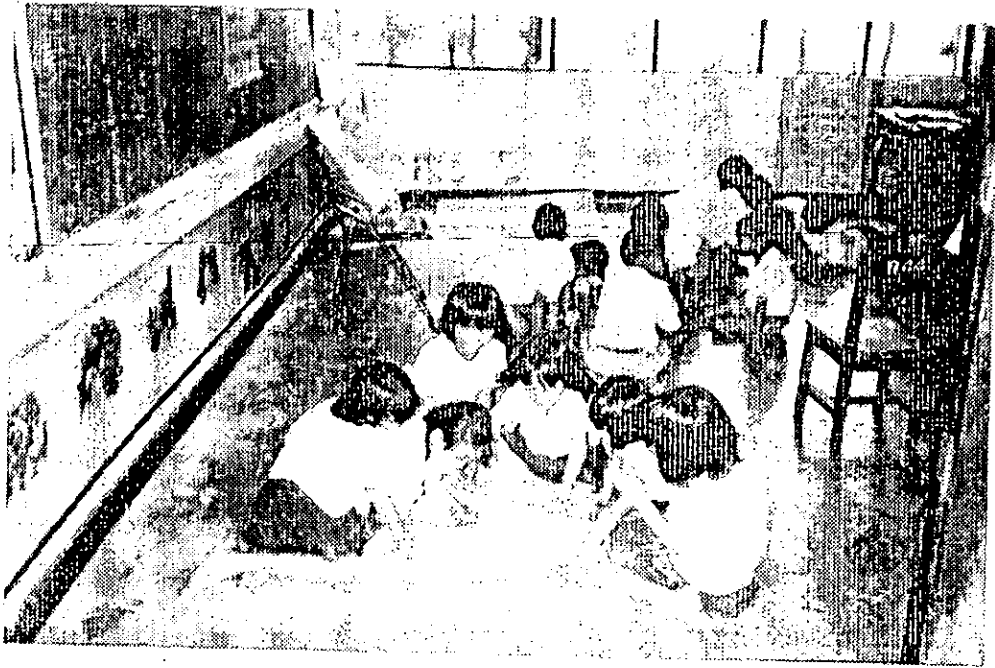

กลุ่มควบคุม

กิจกรรมการเรียบเรียงโลกก่อนลงมือทำเรื่องความแตกต่างการอ่านทำเรื่องประกอบ
การตรวจารณ์แก้ไข พจนานุกรม

การอ่านบทเรียนอ่าน ทำความเข้าใจเหตุการณ์ อธิบายความแตกต่างของประเทศไทย
อภินิหาร หรือระบอบปกครองสังคมตัวละครในเรื่องที่อ่าน

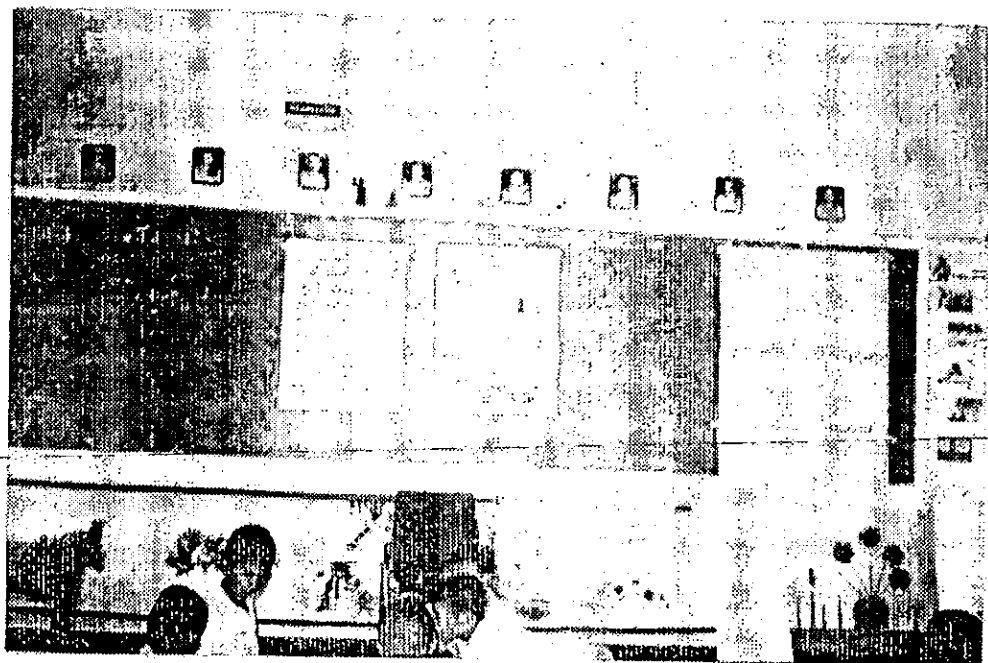
ขยายประสบการณ์ทางภาษาไทยแก่ การอ่านแบบสะกดด้วยสมคำ การใช้คำที่แจกลูกมา
อธิบายความหมาย แล้วผูกประโยคเป็นเรื่องราว เพื่อจัดทำเป็นแผนภูมิประกอบการ

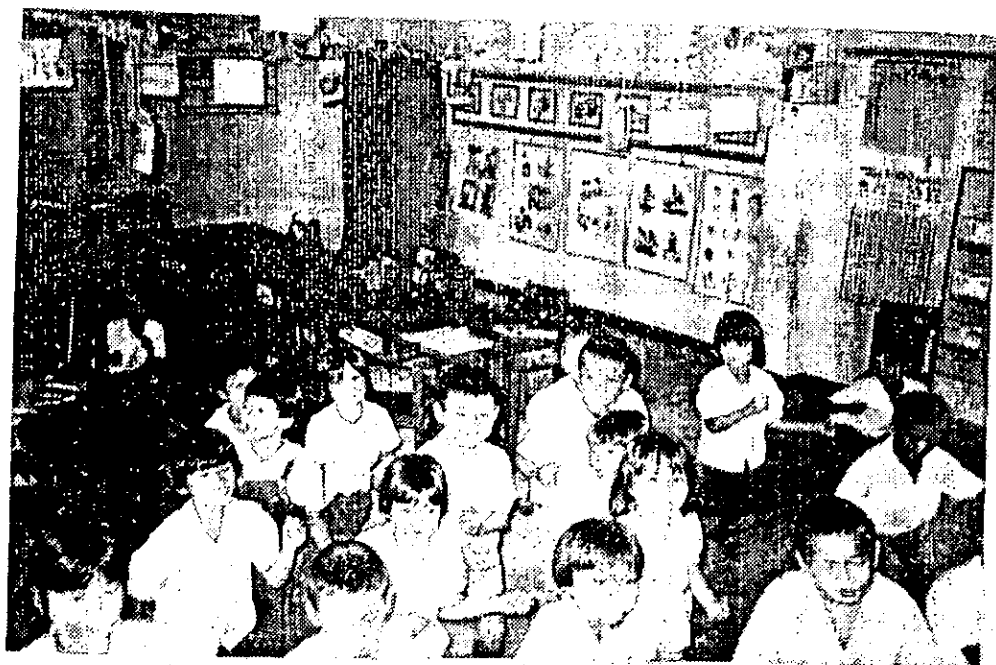
การสอดแทรกกิจกรรมในจังหวะที่เหมาะสม เช่น การแสดงท่าทางประกอบเพลง
เล่น เกมแข่งขันทางภาษา

การวาดภาพโดยใช้ทำนองอ่าน อธิบายภาพ เป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดให้ต่อเนื่องจากบทเรียน

กิจกรรมสรุปผล โดแนก การนำผลงานของนักเรียนจัดแสดงบนทาบ บริเวณ สรุปีให้เด็กได้
ประโยชน์ที่ได้นจากการอ่าน

การทบทวน เกม เพลง และการละเล่นต่าง ๆ จากบทเรียนในแต่ละสัปดาห์เป็นการ
เสริมสร้าง และส่อกแพร่กระจายธรรมอันถึงประสงค์ เป็นแนวทางการปรับครวัในสังคม

ชื่อ นายธงชัย ชื่อสกุล คำพิมพ์

เกิดวันที่ 21 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2496

สถานที่เกิด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 91 หมู่ 11 บ้านเหล่านาคี ตำบลบ้านหว้า

อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านเหล่านาคี กลุ่มบ้านหว้า อำเภอมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

ประวัติการศึกษา

ท.ศ. 2514 ป.ศ. จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม

ท.ศ. 2528 ศศ.บ. (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ท.ศ. 2532 กศ.ม. (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร